

Debatten om "Trotskismen, fronterna och Vietnamrörelsen"

Innehållsförteckning

Introduktion	1
Kompletterande dokumentation	3
Uppsala FNL-grupp: Trotskismen, fronterna och Vietnamrörelsen	5
Inledning.....	5
Vad är trotskismen – kort orientering	5
Trotskisterna och Vietnam	6
De vietnamesiska trotskisternas svek	7
Vad sa Ernest Mandel?.....	8
De indokinesiska folken i gemensam front	9
Folkens kamp mot fascism och för demokrati	9
Kina	10
Spaniens folk i spetsen mot fascismen	11
Frankrike	13
Albanien	13
Nils Flyg – svensk trotskist och fascist	14
Latinamerika i imperialismens våld	14
Sammanfattning	15
Vietnamrörelsen	16
Vietnamrörelsen, trotskisterna – lundapesten	16
Slutord	19
Bilaga	19
Dokumentbilagor (Xtra).....	25
KFML och enhetsfronten (ur FNL/S 8/9 1969)	25
Öppet brev till Uppsala FNL-grupp	26
Brev till FNL/S 2/71 om trotskistbroschyren	32
Kaj Håkansson: Stalinismen, fronterna och vietnamrörelsen	35
Förord.....	35
Inledning.....	35
I. Spanien.....	38
II. Enhetsfrontens idé	46
III. Vietnam	48
IV. Frankrike	51
V. Nils Flyg.....	54
VI. TFOV, socialimperialismen och trotskisterna.....	54
VII. Lundapesten	57
VIII. Trotskisternas slughet.....	58
IX. Enskilda misstag eller systematisk fascism?.....	58
X. Trotskismen och enhetsfronterna	66
XI. TFOV – manifestation av en enhetsfront	67
Slutsatser I.....	68
Slutsatser II.....	69
Huvudsakliga källor	70
Kentth-Åke Andersson: Revolutionär marxism kontra stalinism i Vietnamrörelsen.....	73

Inledning.....	73
I. Den stalinistiska historieförfalskningen.....	74
II. Revolutionsbegreppet	79
III. Stalinismens drömmar och lögner.....	87
IV. Den svenska Vietnamrörelsen.....	98
Två medlemmar i Stockholms FNL-grupp: Till kritiken av ”Trotskismen, fronterna och vietnamrörelsen”	102
Inledning.....	102
Broschyrens ”orientering”	102
Vietnam	105
Kina	107
Spanien.....	109
Frankrike	111
Albanien	111
Nils Flyg.....	111
Slutsatser	111
Bilagor.....	114
Kenth-Åke Andersson: Utdrag ur Inledning till ”Lögnens renässans”	114
Jan Myrdal ut i intet	126
Francisco Antón: Trotskismen i Spanien, en öppen agentur åt den internationella fascismen	129

Introduktion

50-talet var ett mörkt årtionde för i princip hela vänstern, bortsett från socialdemokratin: Kalla kriget, Koreakriget, stalinismens kris (med revolter och uppror i Östtyskland, Polen och Ungern), samtidigt som kapitalismen befann sig i snabb tillväxt, gjorde det svårt att driva en radikal vänsterpolitik. Kommunistpartierna gick i många länder kraftigt tillbaka, i synnerhet efter det brutala krossandet av Ungern-revolten (1956) och i de flesta länderna kunde inte heller den icke-stalinistiska vänstern kapitalisera på stalinismens kris – tvärtom drogs den med i den allmänna tillbakagången (bortsett från England där de trotskistiska strömningarna gjorde en del framsteg, i synnerhet på kommunistpartiets bekostnad, men även dessa ”vinster” var relativt begränsade).

I mitten av 60-talet var situationen en annan. Den kapitalistiska efterkrigsboomen hade börjat avstanna, den koloniala revolutionen hade tagit fart (Algeriet, Kuba, Vietnam), samtidigt som den stalinistiska monoliten spruckit (sino-sovjetiska konflikten). Och utbildningsexplosionen innebar att det skapats en miljö där nya, upproriska idéer kunde frodas.

I den nya situationen uppkom nya vänsterströmningar, fristående från och ofta i skarp konflikt med de traditionella kommunistpartierna. På den europeiska kontinenten och i Storbritannien, utgjorde denna nya vänster en brokig skara: trotskister, maoister och anarkister av olika schatteringar. I Sverige (och Norge) var dock till en början maoismen helt dominerande, med det svenska KFml (formellt grundat 1967), som flaggskepp. I kraft av att vara först på plan kom den svenska maoismen att ganska snart mer eller mindre helt kontrollera den radikala studentrörelsen (via Clarté-förbundet), samt den spirande Vietnamrörelsen (DFFG, De Förenade FNL-grupperna).

Den svenska maoismen var dock inte problemfri – den genomgick flera kriser. Den första större krisen kom 1968, då den s k *rebellrörelsen* bröt ut. Denna av den kinesiska kulturrevolutionen inspirerade rörelse, som främst hemsökte Stockholm och Uppsala, hade närmast psykotiska sektdrag och bröt ihop bara efter ett par månader.

Ungefär samtidigt, och särskilt efter majrevolten i Frankrike, började andra politiska strömningar, inspirerade av vänsterrörelser på kontinenten, att vinna insteg i den svenska utomparlamentariska vänstern, däribland trotskismen. De svenska maoisterna var givetvis inte intresserade av någon konkurrens på vänsterkanten och bemödade sig om att försöka hejda en sådan utveckling, såväl genom sin press som genom organisatoriska åtgärder.

Det första lite större försöket att ideologiskt bekämpa trotskismen var en artikel i KFml:s tidning *Gnistan* nr 10/69 ("Sanningen om Lenins 'testamente'"). Detta tilltag blev dock till en bumerang, bl a därför att artikeln visade sig bygga på en suspekt Stalin-biografi skriven av en fascist (till stor del var artikeln en ren avskrift av denna biografis version av historien med "Lenins testamente"). Kenth-Åke Andersson skrev ett svar som fullkomligt krossade *Gnistan*-artikeln – svaret var så nedgörande att även resten av den maoistiskt influerade vänstern var tvungen att ta avstånd från *Gnistans* undermåliga alster.¹

Broschyren *Trotskyismen, fronterna och Vietnamrörelsen*, skriven 1970 för Uppsala FNL-grupps räkning av dåvarande KFml-arna Lars Gustafsson och Kurt Wickman, var ett betydligt mer ambitiöst försök att stoppa trotskismens framväxt. Broschyren användes också för att motivera uteslutning av trotskisterna ur DFFG (den av KFml dominerade Vietnamrörelsen).

Trotskyismen, fronterna och Vietnamrörelsen kan även ses som ett förarbete till boken *Marxism eller trotskism?* (publicerad i februari 1972), som skrevs av samma författarduo, Kurt Wickman och Lars Gustafsson. I inledningen till "Lögnens renässans", den numera klassiska uppgörelsen med *Marxism eller trotskism?* redogör Kenth-Åke Andersson utförligt för KFml:s antitrotskistiska kampanj, varför vi inte här ska gå in närmare på detta – vi hänvisar till det utdrag ur K-ÅA:s inledning som ingår som bilaga i denna dokumentsamling.²

Publiceringen av *Trotskyismen, fronterna och Vietnamrörelsen* ledde till en omfattande polemik. Nedan ingår bl a, förutom DFFG-alstret, två motbroschyror och ett kritiskt inlägg från två medlemmar i Stockholms FNL-grupp.

Motbroschyren – som skrevs av Kenth-Åke Andersson (trotskist) resp Kaj Håkansson (en politiskt oorganiserad Uppsala-akademiker) – utsätter DFFG-skriften för en grundlig analys, avslöjar historieförfalskningar m m. Även DFFG-medlemmarnas inlägg (mig veterligen har det tidigare bara publicerats i stencilerad form) håller hög klass och ger bl a avslöjande exempel på hur en av de källor som utnyttjas i DFFG-broschyren (och som där varmt rekommenderas), nämligen Sayers-Khans bok *Den stora sammansvärjningen*, grovt förfalskat och förvanskat fakta från en annan bok, *Raymond Robins' Own Story*.

Förutom de två motbroschyren och texten från Stockholms-FNL-arna har vi medtagit en del andra belysande dokument, bl a inlägg från DFFG:s medlemsblad, *FNL i Sverige* (FNL/S), liksom en artikel ur tidskriften *Mullvaden* om den hets mot trotskismen och KFmlr som Jan Myrdal försökte dra igång våren 1971.

För mig som upplevde den antitrotskistiska kampanjen inifrån DFFG (jag var själv vid den tiden "maoist", medlem i VUF/MLK och i FNL-gruppen i Kiruna) ger idag en läsning av *Trotskyismen, fronterna...* ett närmast surrealistiskt intryck – många argument framstår som närmast absurda och slår tillbaka på författarna själva. Jag nöjer mig med att ge tre exempel som rör kritiken av trotskisternas linje i Vietnamfrågan:

1) Broschyren hävdar att trotskisterna måste hållas utanför DFFG för att förhindra att organisationen splittras. Faktum är att DFFG splittrades kort efter broschyrens publicering, men inte av några trotskister, utan av maoisterna själva ("r-arna", som bildade en konkurrerande, men kortlivad Vietnam-organisation, *Solidaritetsfronten för Indokinas folk*, SFIF³).

¹ Kenth-Åkes svar till *Gnistan*-artikeln ("KFML:s omvälvning av historien") publicerades i *Revolutionär information* nr 1. KÅAs artikel, tillsammans med *Gnistan*-artikeln och ytterligare material med anknytning till denna affär finns på marxistarkiv.se (följ menyalternativen Sverige->KFML/SKP...-> [Kfml:s omvälvning](http://marxistarkiv.se))

² Se bilagan *Utdrag ur Inledningen till "Lögnens renässans"* i slutet av denna samling. Hela *Lögnens renässans* finns f ö på marxistarkiv.se (se specialavdelningen Kenth-Åke Andersson).

³ Se SFIF-broschyren [För en revolutionär solidaritet...](http://marxistarkiv.se) där "r-arna" ger *sin* syn på Vietnam-rörelsen.

2) Trotskisterna anklagas (obefogat) för att vilja omvandla DFFG till en allmänt antiimperialistisk front och för att förespråka ”omfattande studier av socialimperialismen”, något som KFml/SKP självt försökte sig på 1974. SKP ville då omvandla DFFG till en front mot ”supermakterna” (främst riktad mot ”socialimperialismen”), men stötte på hårt motstånd från Vietnam-vänner både inom och utanför DFFG och man tvingades att ge upp dessa planer.⁴

3) Trotskisterna kritiserar för att de stödjer parollen ”Skapa ett, två, flera Vietnam”. Vilket är då felet med en sådan paroll? Jo, skriver DFFG-författarna: ”Det är fel att säga att man vill skapa flera Vietnam, det betyder i själva verket att man uppmanar imperialisterna att starta nya aggressionskrig”. Till saken hör att parollen formulerades 1967 av Che Guevara och var givetvis ingen uppmaning till imperialisterna att ”starta aggressionskrig”, utan den riktade sig till världens revolutionärer: Che ville med denna paroll säga att revolutionärerna inte skulle lämna Vietnam ensamt, utan att de själva skulle ta upp kampen, dvs den var ett uttryck för internationalism. Som Che sade: ”Eftersom imperialisterna använder krigshotet som utpressning mot mänskligheten finns det bara ett vettigt svar: att inte frukta kriget. Hård och outhärlig, motattack på alla fronter måste bli folkens gemensamma taktik...”. Och detta får alltså broschyrförfattarna till att vara en kontrarevolutionär paroll (skulle det vara kontrarevolutionärt att göra revolution?????)!

Slutligen tänker jag ta upp en annan aspekt av det hela, nämligen tillgången till relevant dokumentation. När DFFG-broschyren skrevs fanns mycket litet publicerat, i synnerhet på svenska, om de historiska händelser som berörs. Därför gjorde Kaj Håkansson, Kenth-Åke m fl ett pionjärbete med att gräva fram fakta och dokument. Idag är läget helt annorlunda: Numera finns många av de böcker som man hänvisar till i inläggen i svenska översättningar (detta anges nu i noterna); mycket finns även tillgängligt på Internet – när det gäller texter på svenska så finns faktiskt de flesta på webbplatsen marxistarkiv.se. Dessutom finns en stor mängd kompletterande material, som belyser olika aspekter av de ämnen som behandlas, vilket exemplifieras nedan.

Tillägg (september 2013):

Huvudkällan till Spanien-avsnittet i DFFG-skriften ”Trotskismen, fronterna och Vietnamrörelsen” är den norska skriften Fransisco Antón: *Trotskismen i Spania i fascismens tjäneste* (Internationellt Arbeiderforlag, Oslo 1938).⁵ Det visade sig att den faktiskt också gavs ut på svenska – under rubriken ”Trotskismen i Spanien, en öppen agentur åt den internationella fascismen” – som en längre artikel i ett specialnummer (om Spanien) av SKP/Komintern-tidskriften *Världen i Dag* (nr 17, 1938). Den ingår nu som bilaga. Där ges också en kortfattad presentation om vem författaren var.

Kompletterande dokumentation

Här tar vi upp *exempel* på texter som finns på marxistarkiv.se. Observera att de böcker och dokument som hänvisas till i de olika artiklarna/broschyerna, inte tas upp nedan (många av dem finns i marxistarkivet, tex de flesta av Trotskijs arbeten, liksom Spanien-avsnittet i Noam Chomskys bok [Makt och motstånd](#)).

Trotskismen i Vietnam: Följ länken [Asien->Indokina->Vietnam](#), eller klicka på något av de följande alternativen

Stig Eriksson: [Trotskism och stalinism i Indokina](#)

[Mordet på Tha Thu Thâu](#) – 3 intervjuer med Ho Chi Minh + mycket annat.

⁴ Se dokumentsamlingen [Debatt om Vietnam, Sovjet och FNL-rörelsen](#).

⁵ Antóns skrift var även huvudkälla till Spanienavsnittet i boken *Marxism eller trotskism?* som hade samma författare som *Trotskismen, fronterna* ,,,

Kampen i Indokina: Följ länkarna Asien->Indokina eller klicka [Indokina](#). Där finns material som gäller hela Indokina. Du kan även välja mellan att specialstudera *Kambodja/Kampuchea* eller *Vietnam*.

Vietnamrörelsen: Följ länkarna Sverige ->Vietnamrörelsen eller klicka [Vietnamrörelsen](#). Här finns mycket material, bl a om olika debatter som förts i Sverige om Indokina och solidaritetsarbetet, om andra solidaritetsorganisationer såväl i Sverige (såsom SFIF och SKI) som utomlands m m. Se i synnerhet artiklarna *Lärdomar av den svenska Vietnamrörelsen* ([del 1](#), [del 2](#) och [del 3](#))

Spanska inbördeskriget: Följ länkarna Europa->Spanien->Spanska inbördeskriget. Burnett Bolloten: [Spanska inbördeskriget: Revolution och kontrarevolution](#) (utdrag) Pierre Broué: [Den spanska revolutionen \(1931-1939\)](#) och [Trotskij och spanska inbördeskriget](#) Fernando Claudín: [Den olägliga revolutionen \(Spanien 1936-1939\)](#) (författaren är en f d ledande spansk kommunist) Andy Durgan: [Marxism, krig och revolution: Trotskij och POUM](#) Martin Fahlgren: [Mordet på Andreu Nin – hur gick det till?](#) Felix Morrow: [Spanien 1931-1937](#) (en trotskistisk klassiker skriven under händelsernas gång)

Nils Flyg och Socialistiska Partiet: Följ länkarna Sverige->SKP/SP(Kilbom-Flyg) eller klicka [SKP/SP\(Kilbom-Flyg\)](#). Denna avdelning innehåller mycket material, både historiska redogörelser/analyser och tidsdokument, bl a ett stort antal artiklar om i synnerhet spanska inbördeskriget ur partiets press (*Folkets Dagblad*, *Socialistisk tidskrift* och *Avantgardet*).

Stalinismen och utvecklingen i Sovjetunionen: Välj länken [Sovjetunionen](#) eller [Stalinismen](#). Här finns mycket material som rör stalinismen och vänsteroppositionens kamp mot denna, utrensningarna i Sovjet på 30-talet ("Moskvarättegångarna") m m.

Kina: Följ länkarna Asien->Kina eller klicka [Kina](#).

Och sedan...

Vi arbetar ständigt på att utöka och förbättra [marxistarkiv.se](#) och tillför mer material med anknytning till de frågeställningar som debatten om "Trotskismen, fronterna och Vietnamrörelsen" handlade om. Du som är intresserad av dessa frågor rekommenderas därför att då och då ta en titt på webbsidan för att inte missa någon "godbit".

Att debatten fortfarande äger aktualitet bevisas av det mottagande som Åke Kilanders historik över Vietnamrörelsen, *Vietnam är nära* (Leopard förlag 2007) rönt. ÅK ger här en mer eller mindre okritisk framställning av DFFG:s historia (han har t ex inga kritiska synpunkter på den antitrotskistiska kampanjen), vilket givetvis flera recensenter uppmärksammat, se samlingen [Recensioner och debatt om "Vietnam var nära"](#) på marxistarkivet.

Martin Fahlgren (30/12 2006, reviderad 20/2 2008 och 12/8 2012)

Anmärkning om skriften *Trotskismen, fronterna och Vietnamrörelsen*:

Notnumreringen i originalskriften är delvis felaktig (notnummer är överhoppade och en notmarkering fattas) – detta har rättats till nedan, vilket gör att notnumreringen inte stämmer helt med den i originalet.

Uppsala FNL-grupp: Trotskismen, fronterna och Vietnamrörelsen

Inledning

Efter Vietnamveckan våren 1970 anmälde sig på en gång fem trotskister, organiserade i ”Revolutionära Marxister”, sitt intresse av att bli medlemmar i Uppsala FNL-kommitté (numera U-a FNL-grupp). Vid första anblicken syns kanske inget anmärkningsvärt i det, men ändå reagerade flera kamrater både inom och utom styrelsen blixtnabbt. De menade att vi måste vara mycket vaksamma när det gäller trotskister, då historien klart visar trotskisternas frontfientliga politik.

Ett medlemsmöte i maj beslutade att frågan om trotskisternas medlemskap skulle skjutas till hösten och styrelsen uppdrogs under tiden att sammanställa utförligare material som kunde utgöra underlag för diskussion och beslut.

Diskussionsmaterialet var färdigt sista veckan i september och diskuterades utförligt på både stadsdelsmötena och ett allmänt medlemsmöte. Vid stadsdelsmötena delade trotskisterna ut ett öppet brev i hopp om att kunna splittra medlemmarna och kunna skjuta på beslutet, några dagar senare slog man nämligen på stort och tog hit en ledande trotskist från Frankrike, Alain Krivine, för att tala Uppsala FNL-grupp tillrätta. Trotskisternas brev diskuterades utförligt och vi fann det tvärtom vara pricken över i:et. Sålunda beslutade U-a FNL-grupps medlemsmöte den 7 oktober att *utestänga medlemmar i trotskistiska organisationer och andra vilka för en trotskistisk linje i förhållande till frontorganisationer* från Uppsala FNL-grupp. Endast två personer lade ner sina röster. Mötet fann vidare att styrelsen handhaft frågan riktigt och beslutade att ställa sig bakom skriften med vissa ändringar och tillägg. Det bör också påpekas att det var vårt mest besökta medlemsmöte på flera år.

Vi fann det lämpligt att ge en bred presentation av trotskisternas förhållande till folkfronter och enhetsfronter, detta för att röja undan eventuella ursäkter om att det skulle röra sig om enskilda misstag. I denna upplaga har ett felcitat korrigerats och ett avsnitt om Sovjetunionen strukits då vi fann att det går något utanför temat. I slutet har tillagts en bilaga om trotskisternas öppna brev och Alain Krivine-mötet. För källor, se notapparaten i slutet.

Skriften kan beställas från U-a FNL-grupp, Box 289, U-a 1.

Uppsala den 14/10 -70.

Vad är trotskismen – kort orientering

Trotskismens historiska rötter finner vi i det tsaristiska Ryssland i början på 1900-talet. Trotskismens andlige fader, Leo Trotskij, stod då i opposition mot de av Lenin ledda bolsjevikerna i kampen mot tsarväldet. Fröet till Trotskijs framtida politik kunde vi också finna här, såsom hans teori om den ”permanenta revolutionen”.

Strax före den ryska oktoberrevolutionen gjorde han en politisk helomvändning och gick in i bolsjevikpartiet. Bolsjevikerna trodde sig kunna utnyttja hans obestridliga talanger som talare, agitator och organisatör, och efter revolutionen erhöll han posten som utrikeskommissarie. I denna egenskap fick han uppgiften att leda fredsförhandlingarna med tyskarna i Brest-Litovsk. Trotskij bröt emellertid mot de instruktioner han fått vilket ledde till att tyskarna gick till anfall och ockuperade stora delar av västra Sovjetunionen.

Efter detta förflyttades han till posten som krigskommissarie, vilken han innehade under kampen mot de utländska imperialisternas interventionskrig mot Sovjet 1919-1920. Efter denna period minskade hans inflytande allt ner, på grund av hans olika politiska missgrepp.

Trotsky organiserade då en oppositionsrörelse, den s.k. vänsteroppositionen. Efter Lenins död stegrades oppositionens aktivitet, vilket senare föranledde Trotskijs utvisning ur Sovjetunionen.

Utomlands förde Trotsky ett kringflackande liv innan han slutligen slog sig ner i Mexiko. Därifrån försökte han bygga upp en internationell trotskistisk rörelse – huvudobjektet för denna skrift – vilken stadfästes med bildandet av ”4:e Internationalen” 1938.¹

Efter Trotskijs död 1940 förde ”4:e Internationalen” en tynande tillvaro tills den under 1960-talet, i takt med socialimperialismens utveckling och i kölvattnet på den allmänt radikala vågen, vaknade upp på nytt.

I Sverige har vi nu i huvudsak två, numerärt mycket små, trotskistiska organisationer. Dessa är ”Revolutionära Marxister”, bildad 1969 och ”Bolsjevikgruppen”, bildad 1970. Den senares verksamhet är framför allt koncentrerad till Lund med omgivningar. ”Revolutionära Marxister” står nära ”4:e Internationalen” och har ansökt om medlemskap, medan ”Bolsjevikerna” ursprungligen växte fram ur Lunds Clartésektion (utesluten ur Clartéförbundet). Under våren och sommaren har samarbetet mellan grupperna stärkts och man företar gemensamma aktioner. Förhandlingar om samgående har nu inletts.² Förutom dessa huvudorganisationer finns det ett antal halvtrotskyistiska sekter, såsom ”Internationella Kommunistpartiet” och ”Förbundet Kommunist”, vilka inte förtjänar någon mer ingående behandling.

Trotskyisterna och Vietnam

Våra svenska trotskister säger sig stödja Vietnams folk, ja de säger sig vilja ”försvara den vietnamesiska revolutionen” och stödja FNL. Med detta helhjärtade stöd som utgångspunkt kan det vara intressant att undersöka hur deras eventuella trotskistiska ”kamrater” i Vietnam har agerat. De bör naturligtvis ha stått i första frontlinjen mot de franska kolonialisterna, de japanska fascisterna och de amerikanska imperialisterna. Innan vi startar vår undersökning ska vi emellertid kort rekapitulera vad FNL är.

Den Nationella Befrielsefronten bildades 1960 av en lång rad politiska partier och andra grupper i södra Vietnam. Det är en front som försöker ena så många som möjligt runt ett konkret program, som i första hand avser att driva ut de amerikanska angrifarna ur Vietnam. Det heter i FNL:s politiska program från 1967:

”Sedan dess (FNL:s bildande 1960) har Befrielsefronten skapat en bred uppslutning från de olika grupperna hos folket, politiska partier, organisationer nationella grupper, religiösa samfund och enskilda patrioter, som förenat sig i den nationella befrielsekampen mot angrifaren USA. Den har framgångsrikt funnit förankring och stöd hos folkets breda massor. Samtidigt har den lyckats skapa aktionsenhet med många politiska och religiösa grupper och därtill vunnit över många industri-företagare och affärsmän, en hel del ämbetsmän och tjänstemän från marionettförvaltningen och många officerare och soldater från marionettarmén”.³

I detta citat bör vi lägga på minnet:

- 1) att vietnameserna för ett nationellt befrielsekrig, en antiimperialistisk kamp,
- 2) att man i denna kamp enar så många som möjligt, även delar av den vietnamesiska borgarklassen som är motståndare till USA-imperialisterna,

¹ Michael Sayers och Albert E. Kahn: *Den stora sammansvärjningen mot Sovjetunionen*, 1946. Arbetarkultur 1949. Liberala amerikanska författare.

² *Revolutionär Information* 4/1970. Organ för ”Revolutionära Marxister”.

³ *FNLs politiska program*. Se Vietnamdokument s. 7. [Detta dokument, [Politiskt program för Sydvietsnams Nationella Befrielsefront](#), finns i sin helhet på [marxistarkiv.se](#)]

dessutom

3) att strategin är att bygga upp befriade områden på landsbygden och därifrån omringa städerna. Det betyder att bondefrågan intar en central ställning i vietnamesernas kamp.

De vietnamesiska trotskisternas svek

Trotskisternas inflytande i Vietnam har efter andra världskriget varit minimalt och de har således inte kunnat påverka kampen mot de franska kolonialisterna efter 1945 eller kampen mot USA-imperialisterna. Vi måste därför gå tillbaka i tiden till perioden 1930-45, då det fanns trotskistiska grupperingar i Vietnam. Det är deras agerande under vietnamesernas kamp mot de franska kolonialisterna och de japanska fascisterna vi ska undersöka. Parallellerna med vietnamesiska folkets frihetskrig idag kommer emellertid att vara uppenbara.

1883 instiftades det franska protektoratet i Indokina. I takt med att folkets motstånd växte, skärptes också den franska imperialismens förtryck. De folkliga resningarna i början på 30-talet slogs brutalt ner. För att överhuvudtaget kunna organisera en motståndsrörelse som skulle kunna kasta ut kolonialisterna var det nödvändigt att först tillförsäkra sig de mest elementära demokratiska rättigheterna, såsom föreningsfrihet, mötesfrihet, pressfrihet, yttrandefrihet och allmän amnesti för alla politiska fångar. För att nå dessa mål bildades i mitten på 30-talet en *Demokratisk Front*, bakom vilken bönder, arbetare, den nationella borgarklassen och även progressiva fransmän slöt upp. Flera av kraven gick igenom bl.a. frigavs flera politiska fångar som kom att utgöra kärnan i den fortsatta kampen. 1937 stärkte fransmännen sitt grepp igen och kampen måste därefter föras med andra medel.⁴ Var stod då trotskisterna?

En trotskistisk organisation upprättades av Thu Thau i Vietnam 1932. Rörelsen var redan från början splittrad i två grupper. Sin bas hade de i Saigon. Den ena organisationen ”Oktobergruppen”, vägrade samarbeta med kommunisterna, medan den andra gruppen samarbetade vid val som hölls i södra Vietnam. Samarbetet upphörde 1937 då trotskisterna gick till angrepp mot den Demokratiska Fronten. Den förrådade det indokinesiska folket enligt trotskisterna. Linjen lanserade de i artikeln ”Förräderiets Folkfront”.⁵ Vad var kärnan i denna linje?

1) att vietnameserna stod inför en socialistisk revolution

2) att frontpolitiken var förkastlig. I synnerhet allt samarbete med borgarklassen var ett förräderi

3) att denna ”revolution” skulle ske i städerna, ty endast arbetarklassen var progressiv (arbetarklassen utgjorde en liten minoritet av Vietnams befolkning). Bönderna skulle inte delta i kampen.⁶

Detta var en linje som endast kunde splittra den progressiva rörelsen, som endast kunde försvaga kampen. Den doldes i ”vänster”fraser men stod i praktiken i kolonialisternas och fascisternas tjänst. Ho Chi Minh slog 1939 kategoriskt fast:

”Gentemot trotskisterna: Absolut ingen allians, inga eftergifter. Det gäller att till varje pris blotta den roll som de spelar som handgångna män åt fascisterna (och tillintetgöra dem politiskt).⁷

⁴ Jean Lacouture: *Ho Chi Minh*, s. 60-65

⁵ Ellen Hammer: *The Struggle of Indochina 1940-45*, Stanford University s. 89 [Denna artikel finns i svensk översättning på marxistarkivet: [Mot förräderiets folkfront](#)]

⁶ Richard Morrock: ”Revolution and Intervention in Vietnam”, ur *Containment and Revolution* edited by Horowitz s. 219. [Boken finns i svensk översättning under titeln *Kontrarevolution*, Tidens förlag 1969. Morrocks artikel på sid 211ff. Artikeln finns på marxistarkivet: [Revolution och intervention i Vietnam](#)]

⁷ Jean Lacouture: *Ho Chi Minh*, s. 61. Sista delen av citatet (inom parentes) finns återgivet i B. Falls: *Ho Chi Minh on Revolution*, s. 132.

Ho Chi Minh hade rätt tusen gånger, vilket den framtida utvecklingen skulle visa.

1940 ockuperade de japanska fascisterna Indokina. I stället för att ta upp vapnen mot de japanska angriparna samarbetade de franska kolonialisterna med dem. Det vietnamesiska folkets motstånd fördes upp på en ny nivå. 1941 beslöt man att ”bilda en bred nationell Front i vilken inte endast arbetare, bönder, småborgare och andra borgerliga element samlas, utan också storgodsägare”.

”Sedan de japanska fascisterna och de franska imperialisterna störtats upprättas en revolutionär regering för den Demokratiska Republiken Vietnam i den nya demokratins anda”.⁸

Fronten döptes till Viet Nam Doc Lap Dong Minh (Förbundet för Vietnams oberoende), mer känt under förkortningen *Viet Minh*. Likheterna mellan FNL:s och Viet Minh:s program är ingen tillfällighet, i båda fallen rör det sig om en antiimperialistisk kamp, en kamp för nationellt oberoende.

Detta var naturligtvis en nagel i ögat på trotskisterna. Fronten stred ju mot alla trotskismens ”revolutionära” principer, och de kände hur marken rycktes undan fötterna på dem. Här gällde det att vara listig.

Då japanerna 1945 var på väg att besegras i Indokina och folket under Viet Minh var nära segern gjorde trotskisterna en halv helomvändning och formerade mot Viet Minh den ”Nationella Enhetsfronten” för att söka få kontroll över Saigonområdet före Viet Minh. I denna ”front” av reaktionärer ingick bl.a. Cao Dai och Hoa Hao, två religiösa sekter som tidigt var positiva till japanerna. Organisationen fick stöd med vapen från de japanska fascisterna och de erbjöd dessutom trotskistledaren Ta Thu sitt stöd – det är dock oklart om denne accepterade inviten.

Viet Minh bad den ”Nationella Enhetsfronten” att gå med på Viet Minh:s ledarskap, då de allierade annars skulle brännmärka hela den vietnamesiska nationaliströrelsen som en skapelse av japanerna. Landet var befriat och det enda som återstod var att klara upp ledningen i Saigon-området. NEF och dess trotskister vägrade att acceptera Viet Minh:s vädjan. Mest hårdnackat motstånd mot Viet Minh gjorde den lilla trotskistorganisationen som var ansluten till ”4:e Internationalen”, och de vietnamesiska befrielsestyrkorna såg sig därför nödsakade att med våld avvärja dessa trotskister. Inte för inte kallades trotskisterna i Japan under denna tid för ”hemliga polisens hjärntrust”.⁹

Vad sa Ernest Mandel?

Men är det inte möjligt att de vietnamesiska trotskisterna avvek från ”4:e Internationalens” linje, att de i själva verket var förrådare både mot det vietnamesiska folket och mot trotskismen? Låt oss därför se vad en officiell och ledande trotskist, Ernest Mandel – fortfarande i ledande ställning för den fraktion i ”4:e Internationalen” som ”Revolutionära Marxister” ansluter sig till och är därför livligt citerad i svensk trotskistpress skrev i ledaren för ”4:e Internationalens” officiella organ, ”IVieme International”, 1946:

Ho Chi Minh liksom Sukarno sas ha varit

”logiskt tvingad till att förråda och sabotera den nationella frigörelsen”.¹⁰

⁸ aa., sid. 66 och 67

⁹ Ellen Hammer: *The Struggle of Indochina 1940-45*, sid. 106-110.

¹⁰ Citerat ur den engelska trotskisttidningen *International Socialist* 41 dec/jan 1969/70, sid. 40. ”International Socialists” i England tillhör inte ”4:e Internationalen” och för en mer öppen frontfientlig linje.

Samma nummer av tidningen innehåller en artikel med angrepp på Viet Minh, skriven av vietnamesiska trotskister. Det torde vara helt klart att trotskisterna i Vietnam helt följde ”4:e Internationalens” linje.

De indokinesiska folken i gemensam front

Idag är det lika nödvändigt att helhjärtat stödja de laotiska och kambodjanska folken som det vietnamesiska folket. De indokinesiska folken har slutit ett intimt kampförbund, en gemensam front mot USA-imperialisterna.¹¹ I den gemensamma deklARATION som antogs vid den historiska konferensen i april, mellan representanter för de tre indokinesiska folken sägs:

”Utgående från principen att befrielsen och försvaret av varje land är dess folks uppgift, lovar de olika parterna att göra allt de kan för att ge varandra ömsesidigt stöd i enlighet med den berörda partens önskemål och på basis av ömsesidig respekt”.¹²

Trotskisternas, ”4:e Internationalens”, uppfattning om detta broderliga stöd är däremot:

”Hittills har den vietnamesiska revolutionens utbredning i Sydostasien inte varit ett spontant massfenomen.

Den har främst varit ett resultat av nord- och sydvietnamesiska revolutionära styrkors aktivitet (framför allt i Laos) och av det kinesiska kommunistpartiets dominerande inflytande över de sydöstasiatiska kommunistpartierna”.¹³

Vad är detta annat än att på papegojmanér upprepa de lögner USA-imperialisterna sprider ut om den ”nordvietnamesiska infiltrationen”? Vi frågar än en gång om detta är att stödja det vietnamesiska och de indokinesiska folken på deras egna villkor?

Folkens kamp mot fascism och för demokrati

Någon kanske ännu inte är övertygad om trotskismens verkliga kontrarevolutionära natur. ”4:e internationalens” agerande i Vietnam kanske var ett tillfälligt misstag grundat på en sinnessvag analys av de verkliga förhållandena. Låt oss därför gå vidare och undersöka trotskisternas politik i andra länder.

1930- och 40-talen var en period som präglades av folkens kamp mot den framväxande och aggressiva fascismen över hela världen. I Asien mot de japanska fascisterna, i Europa mot de tyska och italienska fascisterna.

I denna kamp var det en livsviktig nödvändighet att ena så många som möjligt genom att ställa upp begränsade krav och målsättningar, såsom försvar av demokratin. Över hela världen växte antifascistiska folkfronter med bred uppslutning från alla samhällsskikt upp.

På det internationella planet var det nödvändigt att skilja på de fascistiska imperialistländerna, såsom Tyskland, Italien och Japan, och de demokratiska imperialistländerna såsom USA och England. Detta var helt riktigt då man måste bilda den bredast möjliga allians mot de aggressiva fasciststaterna. Endast med gemensamma krafter kunde fascismen krossas. Innan vi startar vår mer omfattande undersökning av trotskisterna ska vi i korthet se hur ”4:e Internationalen” ställde sig till detta. Trotskij skrev 1938:

”Kampens grundläggande princip kommer att vara: ‘Huvudfienden finns i vårt eget land’ eller ‘Vår egen (imperialistiska) regerings nederlag är det mindre onda”.¹⁴

¹¹ Se resolution om läget i världen, antagen vid DFFGs tredje kongress 1970.

¹² ”Gemensam deklARATION från de indokinesiska folkens toppkonferens”. Se exv. *PRR-bulletinen* sid 7. Utges av PRRs Informationskontor i Stockholm.

¹³ *Världsrevolutionens uppsving*. Teser antagna av 9:e Världskongressen. Cit. efter *Fjärde Internationalen* nr 2, huvudorgan för ”Revolutionära Marxister”, sid 17.

Trotskisterna vägrade alltså kategoriskt att skilja på de fascistiska imperialiststaterna, där folket levde under det mest medeltida barbariska förtryck och som anföll alla fredliga stater, och de ”demokratiska” imperialistländerna, visserligen med inskränkta friheter, men där folket ändå hade de mest elementära rättigheterna.

Kina

Vår första anhalt är Vietnams granne Kina. Under 1920-, 30- och 40-talen måste kineserna först kämpa de inhemska reaktionärerna under ledning av Chiang Kai Shek, som sålde sitt land till imperialisterna, och därefter direkt mot de japanska fascisterna.

Efter den blodiga massakern i Shanghai 1927 sökte det kinesiska kommunistpartiet ena så många som möjligt bakom kampen för en *demokratisk* revolution. Huvudkraften i denna kamp måste bli arbetarna och bönderna som utgjorde den överväldigande majoriteten av Kinas folk. Men man måste även få den nationella bourgeoisin, som till skillnad från compradorbourgeoisin stod i motsättning till imperialisterna, att sluta upp på folkets sida. Den enda möjliga strategin var att upprätta befriade områden på landsbygden och därifrån omringa städerna. För att kunna genomföra denna politik måste man förlita sig på böndernas vilja till förändring. Denna fanns också. Likt en löpeld spred sig de spontana bonderesningarna under 1927.

De kinesiska trotskisterna var dock av en helt annan uppfattning. Med sina karaktäristiska ”vänster”fraser agiterade de för en ”socialistisk revolution” som skulle genomföras av de förhållandevis ringa antalet arbetare. Trotskij skrev 1928:

”De borgerliga (Var finns den väsentliga uppdelningen i nationell och compradorbourgeosi. Vår anm.) och proletära polerna i den kinesiska nationen står i opposition till varandra till och med mer oförsonligt, om så är möjligt, än de gjorde i Ryssland... Numeriskt utgör de kinesiska bönderna en till och med mer överväldigande massa än de ryska bönderna. Men i och med att de kinesiska bönderna sitter fast i de globala konflikternas skruvstäd, på vars lösning dess eget öde på det ena eller andra sättet beror, är de kinesiska bönderna till och med mindre förmögna att spela en *ledande* roll än de ryska. För närvarande är detta inte längre en fråga om rent teoretiska förhandsberäkningar, utan ett faktum som verifieras totalt i alla dess aspekter”.¹⁵

Våra ögon bedrar oss inte. Det står svart på vitt! Detta skrev Trotskij alltså medan bonderesningarna likt en mäktig orkan svepte över Kina, Trotskij menade också att ”formeln om den ‘demokratiska diktaturen’ har *hopplöst överlevt sin nytta*.”¹⁶

En sådan splittringspolitik kunde naturligtvis inte tolereras. Trotskisterna uteslöts ur kommunistpartiet.

I början på 1930-talet började de japanska militaristerna gradvis ockupera Kinas territorium. Alla krafter måste enas för att möta denna aggression och för att fortsätta kampen för ett demokratiskt Kina. En *antijapansk enhetsfront* bildades i mitten på 30-talet mellan Kommunistpartiet och Kuomintang. För att avleda kampen och underlätta japanernas frammarsch fortsatte trotskisterna sin splittringspolitik.¹⁷ Mao Tse-Tung skrev 1938:

¹⁴ Leo Trotskij: *Övergångsprogrammet*, Röda Häftet nr 2, sid 30. Skrevs av Trotskij för ”4:e Internationalens” räkning. [Programmet med kompletterande dokument finns på marxistarkiv: [Övergångsprogrammet](#)]

¹⁵ Trotskij: ”Kritik av den Kommunistiska Internationalens programförslag”, 1928. Cit. ur *Den permanenta revolutionens epok*, s. 219. [Fel har rättats. Hela Trotskijs kritik + kompletterande dokument finns i svensk översättning på marxistarkiv: [Tredje internationelen efter Lenin](#) och numera även utgiven i bokform]

¹⁶ Samma som föregående

¹⁷ Se *Övergångsprogrammet* sid 38. Trotskij skriver här: ”En av folkfronternas och det ”nationella försvarets” politiska uppgifter är att förvandla miljontals människor i kolonierna till den ”demokratiska” imperialismens kanonmat”. Se också Isaac Deutscher: *The Prophet Outcast, Trotsky 1929-1940*, sid. 425-24. [På svenska: [Den förvisade profeten](#). Påståendet att bonderesningarna vid denna tid svepte över Kina ” likt en mäktig orkan” är f ö

”Den enda politiken för att övervinna svårigheter, besegra fienden och bygga upp ett nytt Kina består i att befästa och utbygga den antijapanska enhetsfronten och mobilisera hela nationens dynamiska energi. Det finns emellertid redan fientliga agenter som spelar rollen som splittrare inom vår nationella enhetsfront, nämligen, förrädarna *trotskisterna* och de projapanska elementen. Kommunisterna måste alltid hålla utkik efter dem, avslöja deras brottsliga verksamhet med faktiska bevis och varna folket att inte låta sig luras av dem. Kommunisterna måste skärpa sin politiska vaksamhet mot dessa fientliga agenter. De måste förstå att utbyggandet och befästandet av den nationella enhetsfronten är oskiljaktligt från avslöjandet och utrensningen av fientliga agenter”.¹⁸

Japanerna var naturligtvis mycket tacksamma för denna hjälp från trotskisterna. Chefen för det japanska spioneriet i Peking skrev om dem i en hemlig rapport 1937:

”Man måste stödja trotskistgruppen och förhjälp till framgång, så att dess verksamhet på olika platser i Kina blir till fördel och nytta för imperiet, ty dessa kineser motarbetar landets enande. Deras arbete utmärker sig genom en hög teknik och stor skicklighet”.¹⁹

Spaniens folk i spetsen mot fascismen

1931 störtade det spanska folket den militärdiktatoriska och feodala regimen, avskaffade kungadömet och införde republik. Spanien hade sent omsider ryckts ur det mest barbariska och medeltida förtryck. Men därmed var endast halva segern vunnen. Det jäste i de reaktionära och militära kretsarna som förlorat sina privilegier, och splittringen inom det republikanska lägret spelade fascisterna i händerna.

För att möta det fascistiska hotet och för att försvara republikens landvinningar bildades den spanska *Folkfronten*. I valet 1936 vann Folkfronten en stor seger och fick absolut majoritet. Strax därefter tog fascisterna under ledning av general Cabanella och därefter Franco upp vapnen mot Folkfrontsregeringen, och de tyska och italienska fascisterna intervenerade till generalernas stöd. Spanien blev experimentfältet för de krigsmetoder Hitlertyskland och Italien senare skulle använda i sina erövringståg, metoder som fick flera stater att falla som mogna frukter i fascisternas händer. Det var i Spanien det fruktade begreppet ”femte kolonn” skapades.

Den spanska republiken och Folkfronten måste övervinna otroliga svårigheter. Under fiendens eld måste man skapa en folkarmé, befästningar och en krigsindustri. Man måste kämpa mot Nationernas Förbunds blockad och man måste uppspara och bekämpa fascisternas femte kolonn som underminerade republiken inifrån. Men om fascisterna räknade med en lätt seger, trodde sig kunna upprepa Mussolinis farsartade tåg mot Rom 1922, misstog de sig. Solidaritetsrörelser för det spanska folket växte upp världen över, en internationell brigad stred på republikens sida. Först efter tre års förbittrade strider segrade fascisterna.

Var stod trotskisterna?

Innan vi granskar trotskisternas verksamhet i Spanien, ska vi först se vad trotskisternas påve i Mexiko, Trotskij, gav för direktiv:

”Parollen ’Först seger, sedan reformer’ (Folkfrontens paroll) har varit förtryckarnas och exploaterarnas paroll, ända från de bibliska kungarna till Stalin.... Den socialistiska revolutionens fiender, dvs de exploaterande elementen och deras agenter borde, även i de fall de döljer sig under ’demokratens’, ’republikanens’, ’socialistens’ och ’anarkistens’ masker, obarmhärtigt drivas ur armén... Villkoren för seger är, som vi ser, mycket enkla. Tillsammans kallas de för den socialistiska revo-

en grov överdrift – i själva verket rörde det sig om ett antal isolerade och misslyckade revolter som även Komintern senare betecknade som ”kuppakeri”. – *Red anm*]

¹⁸ Mao Tsetung: “The role of the Chinese Communist Party in the national war”, 1938. *Selected Works* band II, s.19 [På svenska i *Valda verk*, bd 2: [Kinas kommunistiska partis roll i det nationella kriget](#)]

¹⁹ Citerat efter Manuilskij: *Kominterns kamp för enhet och folkfront*, Arbetarkultur 1939, sid 41.

lutionen... Genom att Folkfronten såg som sin uppgift att rädda den kapitalistiska regimen, dömde den sig själv till militärt nederlag”.²⁰

Trotsky var klart fientlig till fronten. I stället för att gemensamt bekämpa fascismen skulle arbetarna göra en ”socialistisk revolution”.

I Spanien var trotskisterna organiserade i POUM. Det spanska folket kan ge otaliga bevis på hur denna rörelse stod direkt i fascisternas tjänst. Vi ska nöja oss med ett.

För att kunna utveckla sin offensiv i norr 1937 var det nödvändigt för fascisterna att försvaga sammanhållningen bakom den republikanska fronten i detta område. Fascisternas bästa vapen var POUM. Med ”ultrarevolutionära” paroller i Trotskijs stil sökte man uppvigla folket i Barcelona bakom fronten, mot den republikanska regeringen. Våldsammare än någonsin angrep trotskisternas organ ”Batalla”, Folkfronten och regeringen. I första-maj-numret av ”Batalla” uppmanade man arbetarna att ”slita kläderna av borgarna och till att plundra”. För att spä ytterligare sökte man inbilla folket i Barcelona att ”landet bakom fronten lever i djurisk lösläpphet”, medan man i Barcelona levde i armod.²¹ Den 3:dje maj bröt det av trotskisterna i POUM organiserade upproret ut. Trotskisterna gav följande anvisningar:

”Håll ut med vapen i hand! Avbryt inte kampen! Skapa er en egen regering!”²²

Under tiden avbröt fascisterna sin offensiv vid detta frontavsnitt och de höll flyg i beredskap för att understödja upproret, allt för att det skulle få största möjliga upplösande effekt. Den spanska folkfrontregeringen lyckades beslagta hemliga dokument där den trotskistiska femte kolonnens verksamhet avslöjades. Det heter i en regeringsrapport:

”Man kunde fastslå den direkta förbindelsen mellan den i Freiburg (Schweiz) boende Gestapo-agenten, OVRA:s (italienska underrättelsetjänsten) och Francos agenter och de katalanska trotskisterna och fascisterna. Man vet att det stadigt smugglades handvapen och maskingevär till Spanien över den katalanska gränsen”.²³

Det avslöjades senare att POUM:s ledare Andres Nin, nära vän till Trotsky, stod i direkt förbindelse med fascisternas hemliga underrättelseorganisationer och lämnade ut värdefulla uppgifter om de republikanska trupperna.²⁴

Någon trotskist kanske genmäler att Trotsky faktiskt kritiserade POUM. Men vad kritiserade Trotsky hos POUM? Var det att POUM organiserade uppror i ryggen på Folkfronten? Nej! Trotsky kritiserade POUM för att de inte tillräckligt konsekvent gjort detta, att de inte tillräckligt ihärdigt arbetat för sin ”socialistiska revolution”, att de varit dumma nog att låta Folkfronten avslöja deras samarbete med fascisterna.

Den spanska Folkfronten besegrades. Kampen hade inte hunnit förberedas, man saknade en armé, flera misstag begicks och trotskisternas sabotagearbete inom fronten är några av de faktorer som bestämde den slutliga utgången. Men fronten som idé besegrades inte och kunde inte heller besegras! I dag lever den starkare än någonsin i Vietnam, Laos och Kambodja och överallt där folket reser sig mot förtryck. Ingen front segrar automatiskt, inom den förs ständigt en kamp mellan riktiga och felaktiga linjer. Men fronten är ett nödvändigt vapen

²⁰ Trotsky: *The Lessons of Spain*, 1937. Cit ur *Den permanenta revolutionens epok*, sid 171-72. [Hela dokumentet finns i svensk översättning på marxistarkiv: [Lärdomar av Spanien – den sista varningen](#)]

²¹ Francisco Antón: *Trotskyismen i Spania i fascistens tjänste*, Internationalt Arbeiderforlag, Oslo 1938 sid. 4 [Denna ”skrift” gavs faktiskt också ut på svenska, som en artikel i ett specialnummer av tidskriften *Världen i Dag* (nr 17 1938) s 429ff. OBS: Den ingår som bilaga i denna samling. – Red]

²² aa., sid. 5

²³ aa., sid. 5

²⁴ aa., sid. 8. I denna skrift finns en rad andra bevis på de brott trotskisterna begick i Spanien.

folken måste använda mot imperialism och fascism, och det är ett vapen som kan slipas mycket skarpt!

Frankrike

Den franska *Folkfronten* bildades 1935 i kampen mot de fascistiska ligornas terror och kupp-försök. Dess första seger var förbudet mot och upplösningen av dessa beväpnade fascistband. Vid valet 1936 vann Folkfronten sin andra stora seger. En folkfrontsregering under ledning av Leon Blum bildades, som drev igenom en rad sociala reformer och lättade trycket på kolonierna. Den reaktionära flygeln av bourgeoisin som med fasa såg den antifascistiska rörelsen växa gjorde allt i sin makt för att underminera folkfrontsregeringens arbete. De saboterade produktionen, förde ut kapital och guld och skruvade på ett konstlat sätt upp priserna. Dess agenter trängde in i fronten och försökte splittra den inifrån. Folkfronten klarade inte påfrestningarna och slitningarna. 1938 dog den definitivt.

Också Trotskij bekämpade ettrigt Folkfronten, och han såg i den en ”konspiration mellan arbetarbyråkratin och medelklassens värsta politiska exploatörer”.²⁵

Efter den nazistiska ockupationen av Frankrike och Petainregeringens förräderi växte politiska och militära motståndsgupper upp. Kampen måste föras i form av ett *nationellt befrielsekrig*.

”4:e Internationalen”, denna organisation av imperialisternas och fascisternas bästa representanter, ansåg däremot:

”Massornas ’nationalism’ är endast ett reaktionärt uttryck för deras motstånd mot den ockuperande imperialismens förtryck” och trotskisterna måste ”dra undan den stora massan av arbetarklassen från nationalismens olycksbådande inflytande”.²⁶

Olycksbådandes för vem? Endast för herrar trotskister och fascister, kan vi tillägga.

CCI, den ena av de trotskistiska organisationerna i Frankrike vid denna tidpunkt, fördömde arbetarnas och de småborgerliga massornas kamp för sina dagliga intressen som ”reaktionära och nationalistiska”.²⁷

Albanien

Albanien var ännu på 1930-talet ett semifeodalt agrarland, det mest efterblivna i Europa. Under andra hälften av 30-talet stärkte de italienska fascisterna sitt inflytande i samarbete med kung Zog. 1939 ockuperade de Albanien. Efter Italiens kapitulation besattes Albanien av Hitlertyska och bulgariska trupper.

1937 växte tanken på en folkfront fram, efter ett minimiprogram omfattande a) Kampen för försvar av nationella rättigheter, b) Kampen för försvar av de demokratiska rättigheterna. Denna linje motsatte sig trotskisterna i Albanien häftigt. Trotskistorganisationen i Tirana ansåg att samarbete med patriotiska nationalisterna och bildandet av en Folkfront var ett förräderi mot arbetarklassen.²⁸ Den linjen börjar vi känna igen nu. Bönderna var ”reaktionära” och Albaniens svagt utvecklade arbetarklass skulle göra en ”socialistisk revolution”. Bland annat genom trotskisternas splittringspolitik kom Folkfronten inte till stånd.

²⁵ Trotskij: Inledning till Kommunism och terror. Cit. ur *Den permanenta revolutionens epok*, sid 168.

²⁶ Pierre Frank: *La quatrieme International*, Maspero, sid. 48-49. Frank är ledande inom ”4:e Internationalen”. [Hela boken finns i svensk översättning på marxistarkiv: [Fjärde Internationalen](#)]

²⁷ aa., sid 49.

²⁸ *History of the Party of Labor of Albania*, Tirana 1969 sid 71.

Efter den italienska ockupationen stod organiserandet av en nationell befrielseerörelse gå dag-ordningen. I denna skulle man:

”Ena sig med alla nationalisterna, som verkligen vill ha ett fritt Albanien, med alla ärliga albaner som vill kämpa mot fascismen”.²⁹

Den Nationella Befrielsefronten bildades 1942. Trotskisterna gjorde desperata försök att hindra detta. Men denna gång med sämre tur. Efter bildandet av den Nationella Befrielsefronten satte reaktionärerna och de stora godsägarna därför upp en politisk organisation som var riktad direkt mot folkets befrielsefront för att splittra och sabotera kampen. Denna organisation kallades ”Balli Kombetar” (Nationella Fronten). 1943 slöt den avtal med de italienska fascisterna om att skydda de italienska trupperna mot det albanska folket och de fick t.o.m. en representant i den albanska quislingregeringen. Bland de bemärkta organisationerna i ”Balli Kombetar” finner vi ingen mindre än den trotskistiska ”Zjarrigruppen”. Därmed var deras förräderi totalt, de stod direkt i fascisternas tjänst. Därmed beseglades också trotskisternas öde i Albanien för all framtid. 1943 krossades den sista trotskistiska spillran, ”Zjarrigruppen”³⁰, och den 9 november 1944 hade även det fascistiska motståndet krossats av Nationella Befrielsefronten, en front som segrade.

Nils Flyg – svensk trotskist och fascist

Även i Sverige arbetade på 1930-talet några av Trotskijs emissarier. På 30-talet bildades ”Sveriges socialistiska parti”. De ledande var Karl Kilbom och Nils Flyg. Den senare hade tidigt visat sitt intresse för trotskismen och Trotskijs kamp mot Sovjetunionen. Som redaktör för tidningen ”Folkets Dagblad” var han den ivrigaste och mest hängivna försvarsadvokaten för Trotskijs politik. I och med världskrisens fördjupning och de fascistiska staternas allt aggressivare politik kastade han sin socialistiska mask och deklarerade sitt öppna stöd åt Mussolinis rövarkrig i Abessinien och fascisternas angrepp i Spanien.³¹

Latinamerika i imperialismens våld

Innan vi gör vår sammanfattning ska vi endast kort belysa ”4:e Internationalens” nuvarande politik i Latinamerika. De latinamerikanska folken, förtryckta och utplundrade av den amerikanska imperialismen, står inför sin historiska uppgift att kasta av sig imperialismens ok och nå nationellt oberoende. I denna kamp måste så många som möjligt enas, för att isolera huvudfienden, USA-imperialismen, maximalt.³²

Som ett eko från forna dagar upprepar trotskisterna sig:

”Den första slutsats som följer av denna analys (!) är att man måste förkasta varje form av samarbete med den ”nationella” bourgeoisin eller vissa av dess så kallade progressiva sektorer. Parallellt måste man förkasta alla tvetydiga begreppsbyggnader och formler om revolutionens natur så-

²⁹ aa., sid 123-24.

³⁰ aa., sid 172 och framåt. Se också ”Albanien”, nr 4 i Ordfronts skriftserie, och *Clarté* 8/69, sid 22-25.

³¹ Gustav Johansson: *Trotskij och trotskismen*, Arbetarkultur 1937, sid 40 [Finns på marxistarkiv: [Trotskij och trotskismen av Gustav Johansson](#)]. Se även Karl Kihlboms memoarer del 3, *Cirkeln slutet*, sid. 207, 216, 261-66, 278. [Finns på marxistarkiv: [Cirkeln slutet](#)]

³² Sayers, Kahn: *Den stora sammansvärjningen*, sid 232. Utmärkt läsning för den som vill veta mer om Trotskij och trotskismen. Se not 1. [OBS denna not har jag infogat på denna plats på eget bevåg – noten finns inte markerad i originaltexten utan är bara upptagen i notförteckningen – någon relevans för det aktuella avsnittet har den inte heller (den handlar inte om Latinamerika). Förmodligen är den ett misstag av broschyrförfattarna – den kan måhända vara rest av en tidigare version av skriften – *Red*]

som ”nationell demokrati”, ”folkdemokrati”, ”antiimperialistisk revolution”, ”fyrklassblock”, som oåterkalleligen har vederlagts genom grundläggande revolutionära erfarenheter”.³³

Eller:

”den latinamerikanska revolutionens karaktär, vars entydigt antikapitalistiska tendens alltjämt ifrågasätts av vissa riktningar. Dessa för fram de gamla formlerna om en folklig, antifeodal eller antiimperialistisk revolution”.³⁴

Ja, de gamla ”formlerna” kommer trots vad herrar trotskister anser framföras och omsättas i handling så länge imperialism och fascism består. Trotskisterna minns inget, har ingenting lärt.

Sammanfattning

Den röda tråd som löper genom denna skrift är trotskisternas frontfientliga linje. Vad anför då trotskisterna för skäl för sin kamp mot folk- och enhetsfronter? Ja, vi har konstaterat att gemensamt för alla trotskistgrupper är att de anser att samarbete med den progressiva delen av bourgeoisin, i de koloniala länderna den nationella bourgeoisin, under alla förhållanden är ett förräderi mot arbetarklassen och att prisge den socialistiska revolutionen. De har också ifrågasatt böndernas vilja till förändring och försökt avskärma arbetarklassen från bondemassorna. Den enda front trotskisterna kan tillåta sig är en front inom arbetarklassen mellan de olika partierna som stiger sig företräda arbetarnas intressen. Trotskij sammanfattar detta kort åt oss:

”De s.k. ‘Folkfronternas’ politik härrör helt och hållet från en förnekelse av klasskampens lagar”.³⁵ och³⁶

Trotskisterna har också angripit fronterna för att de för fram nationella krav som sägs stå i motsättning till den ”världsrevolution” trotskisterna pläderar för. *Detta är faktiskt den bedrövliga innebörden i Trotskij's teori om den ”permanenta revolutionen”.*

Vi har nu sett *formen* för trotskisternas angrepp på fronterna, men vad är *innehållet*? Det är att splittra, försvaga och omintetgöra folkens kamp mot fascism och mot huvudfienden, för att i stället hetsa olika klasser och grupper mot varandra och spelar på så sätt reaktionärerna i händerna.

Men varför ägnar vi så mycket utrymme åt trotskisterna, när det finns en lång rad andra grupper som motarbetar fronterna? Därför att trotskisterna är farligare genom att de är slugare.

För det första draperar de sin politik i ultrarevolutionära fraser. De säger sig kämpa för ”världsrevolutionen, de säger sig stå på den ”autentiska marxismen-leninismens” grund, de säger sig bekämpa de partier som vill skjuta socialismen på framtiden genom att kompromissa med fronter. Ett exempel är deras stöd åt parollen ”Skapa ett, två, flera Vietnam”: Det är fel att säga att man vill skapa flera Vietnam, det betyder i själva verket att man uppmanar imperialisterna att starta nya aggressionskrig. Den parollen låter revolutionär. Tomma tunnor skramlar mest.³⁷

³³ 9:e Världskongressens resolution om Latinamerika. Cit. *Fjärde Internationalen* nr 2, sid 35. [Dokumentet finns på marxistarkiv.se: [Resolution om Latinamerika från 9:e världskongressen](#)]

³⁴ aa., sid 39.

³⁵ Trotskij: Kommunistiska Manifestet: Nittio år, 1937. Cit. ur *Den permanenta revolutionens epok*, sid 257. Se också not på sid. 267 i *The Basic Writings of Trotsky*, Random House New York. [Artikeln finns på marxistarkiv: [Kommunistiska manifestet 90 år](#)]

³⁶ Se Tom Kerrys artikel i *Militant* årgång 33 nr 29. *Militant* är organ för de amerikanska trotskisterna.

³⁷ Se *FNL-rörelsen i Sverige 1965-68*, sid 22 [på marxistarkivet: [FNL-rörelsen i Sverige 1965-68](#)]

För det andra är trotskisterna också taktiska. De angriper inte fronterna hur som helst eller på samma sätt vid varje tillfälle. De varierar sin taktik beroende på omständigheterna. I huvudsak kan vi skilja på två fall:

Fronten är svag eller ännu bara en tanke. Då angriper trotskisterna öppet och drar alla de argument vi nu är så förtrogna med.

Fronten är stark och segerrik. Då kan trotskisterna tillsammans med reaktionära element bygga upp en konkurrerande "front"organisation för att bekämpa den verkliga fronten. Så gjorde man i Vietnam och Albanien.

Men de kan också, vilket är farligare, säga sig ansluta sig till frontens program, gå in i den och försöka splittra den inifrån. Detta är inte ett grundlöst påstående. "4:e Internationalen" har fastslagit en *entristisk politik*:

"Vi arbetar entristiskt i de bestående arbetarpartierna (och naturligtvis fronterna. Vår anm.), därför att vi önskar göra bruk av deras parlamentariska apparat, därför att vi bl.a. där kan komma i kontakt med den politiskt medvetna delen av arbetarklassen, och därför att vi önskar *ändra dessa partiers politik i den riktning, vi anser vara den riktiga.*"³⁸

Detta var i huvudsak trotskisternas linje i Spanien och Kina. Så talar historien sitt klara språk om trotskisterna, lärdomar som vi inte kan avfärda utan att fastna i de av reaktionärerna utlagda snarorna.

Vietnamrörelsen

Över hela världen har folken bildat en bred enhetsfront till stöd åt det vietnamesiska folket och mot USA-imperialismen. I Sverige representeras denna världsrörelse av De Förenade FNL-grupperna, *DFFG*. Vi söker ena så många som möjligt som ärligt vill stödja Vietnams folk, bakom vårt program och våra paroller. Därför är vi en *enhetsfront*. Vi har slagit tillbaka alla försök att ändra denna målsättning, försöken att göra *DFFG* till en "socialistisk" organisation och därmed till en sekt, försöken att göra *DFFG* till en "allmänt antiimperialistisk" rörelse, som skulle splittra våra krafter, osv. Vår linje måste även i fortsättningen vara att slå vakt om och stärka *DFFG* som enhetsfront. Men vi måste för att citera Mao, "förstå att utbyggandet och befästandet av den nationella enhetsfronten är oskiljaktigt från avslöjandet och utrensningen av fientliga agenter". Detta var också vår linje mot de 1968 förhärjande likvidatorerna. Så länge vi för en korrekt antiimperialistisk kurs kommer vi att vara en nagel i ögat på imperialisterna och dess lakejer, och de kommer inte att sky några medel för att krossa oss.

Vietnamrörelsen, trotskisterna – lundapesten

De i "Revolutionära Marxister" organiserade trotskisterna i Uppsala säger sig stödja *DFFG*, dess program och vill arbeta i fronten. Varför denna välvilliga inställning? Varför denna vilja att arbeta för fronten? Strider det inte mot trotskismens alla dogmer?

Det räcker med att erinra sig *DFFG*s styrka, dess stora inflytande. Vi citerar *Dagens Nyheter*:

"Det är en rörelse (*DFFG*) som både genom sin styrka och genom sina mål har skapat sig en sådan ställning att det idag inte är lätt att finna någon inom den socialistiska vänstern som öppet vill kritisera den. Oftast hyllas de".³⁹

Här har vi orsaken till "Revolutionära Marxisters" smicker mot *DFFG*.

³⁸ *Socialistisk Information* nr 1/68, sid 25. Tidningen är organ för "Revolutionära Socialister", den danska sektionen av "4:e internationalen".

³⁹ *Dagens Nyheter* 19/4 -70

Men det finns några viktiga platser i Sverige som sedan likvidatorrörelsen 1968 varit ”vita fläckar” på DFFGs karta. Det är Lund och Malmö. Här blir det genast intressantare att granska trotskisternas politik.

Lundgruppen var vid ”rebellstriden” en av landets största FNL-grupper. De lyckades aldrig helt krossa gruppen, men verksamheten sjönk under 1968 och 1969 allt mer. Största ansvaret för detta hade de ledande i Lunds Vietnamkommitté och i första hand de två FS-representanterna Hans Karlsson och Bo Hörnström. De gjorde allt för att sabotera FS-arbetet och arbetet i Lund, bl a gav de spridning åt Malmölikvidatorernas DFFG-fientliga alster i Lundgruppen. Genom att utnyttja gruppens svaghet efter likvidatorernas härjningar lyckades de krossa gruppen bit för bit. Detta kom med rätta att kallas Lundapesten. Hösten 1969 hade Lunds Vietnamkommitté definitivt avsonnat.

Under hösten 1969 ägnade sig Hörnström och Tom Gustavsson, en annan av de insyltade åt att angripa DFFGs enhetsfrontlinje och brännpunktsteorin. Detta togs tacksamt emot av VUF-ledningen som publicerade en artikel av dem. I denna kan vi bl.a. läsa:

”Talet om att ”ena alla krafter som kan enas för att tillfoga USA-imperialismen ett avgörande nederlag just i Vietnam” blir lika innehållslöst som talet att ”mobilisera allt stöd som kan mobiliseras”.⁴⁰

”Om man inte *noggrant* redogör för den *teoretiska* torftigheten i ledaren (ledare i Marxistiskt Forum som författarna hänvisar till) och liknande artiklar är det omöjligt att förstå den *politiska* torftighet och småskurenhet som den svenska enhetsfrontspolitiken, enligt vår mening, utgör”.⁴¹

I denna anda sökte de under hösten -69 förlama Vietnamarbetet genom prat om att man borde bilda en allmänt antiimperialistisk (socialistisk) organisation. Det luktar trotskism lång väg och det kommer därför inte heller att förvåna oss när vi hör att dessa herrar nu tillhör de ledande i den trotskistiska ”Bolsjevikgruppen” i Lund. Men det är först nu som de har kastat masken!

Trots trotskisternas motstånd och intriger bildades en FNL-grupp i Lund under våren i år. FNL-gruppens första eldprov blev Kambodjademonstrationen i maj. Den samlade 1 200 personer, en stor framgång för DFFG och kamraterna Lund. Men i massan av ärliga antiimperialister hade även ogräset ”Bolsjevikerna”, smugit sig in. De samlade sig i klump med röda fanor och under tåget sackade de efter och tog upp egna slagord. Efter mötet stämde de upp Internationalen i stället för Befria Södern, allt för att splittra enhetsfrontsmanifestationen,

Lunda”bolsjevikerna” har ännu inte gett upp, de tror sig fortfarande kunna krossa vår enhetsfront. I motsats till ”Revolutionära Marxister” som inte tar skägget ur munnen, hör vi ännu idag ”Bolsjevikerna” skalla de gamla argumenten från den stolta Lundapestens tid:

”I januari -68 fastslogs FNL-gruppernas frontkaraktär. Vietnamrörelser hade haft en mycket lång och obruten dynamisk period och en hel del av denna dynamik har kunnat fortleva trots den nya organisatoriska formen där socialismen bannlysts och KFML stryper den teoretiska och politiska kampen (och ersätter den med ideologisk nedsabling)”.

Och vidare:

”Fronterna för det antiimperialistiska arbetet och för de studerandes sk intressekamp bygger på felaktiga teoretiska premisser och leder till att socialisterna knäfaller för den borgerliga ideologin och låter kampvillkoren ställas av borgerliga klasser och skikt som aldrig kommer att mobiliseras i dessa fronter”.⁴²

⁴⁰ Gustavsson, Hörnström: ”Vietnamrörelsens målsättning och karaktär”, *VUF-bulletinen* 6/69, sid. 27.

⁴¹ aa., sid 31.

⁴² *Bolsjevik* nr 2, sept -70, sid 16.

Denna gång underskattade "Bolsjevikerna" Lunds FNL-grupps och DFFGs ideologiska och politiska styrka. Argumenten mot enhetsfronten känner vi till och likaså angreppen på KFmls Vietnamarbete. Det var därför mycket dumt av trotskisterna att gå till angrepp så öppet, men vissa fånar lyfter stenar bara för att tappa dem på sina egna fötter. "Bolsjevikerna" är sådana fånar.

Vad vi tydligen kan vänta oss av trotskister i DFFG är att *de på det ena eller andra sättet till slut kommer att till angrepp mot enhetsfronten*, den gordiska knut som alla fientligt inställda till DFFG och Vietnams folk, förr eller senare måste söka hugga itu.

Våra farhågor styrks också av trotskisten Lars Wentzél's agerande på DFFGs midsommarskongress. Vid programdiskussionerna i Linköping förde Wentzél fram en likvidatorisk linje, då han hävdade att DFFG skulle vara en "socialistisk" organisation. På kongressen pressades han på denna punkt och på frågan om han ansåg att DFFG skulle vara en enhetsfront, svarade han:

"Jag är inte klar över hur det ligger till med denna fråga (!?)... Jag kan alltså inte helt klart säga att jag stöder att vi skall bli en socialistisk organisation"⁴³

Vilka krumbukter och finter! Talar en ärlig antiimperialist i DFFG så?

Att vi inte tagit miste ser vi i de danska trotskisternas agerande i de danske Vietnamkommittéer, motsvarigheten till DFFG i Sverige. De danska trotskisterna i "Revolutionære Socialister", vars tidning vi redan stiftat bekantskap med, är av äldre datum än sina svenska kollegor. Organisationen är ansluten till "4:e Internationalen" och hälsas av "Revolutionära Marxister" som "broderorganisation".

I det antiimperialistiska uppsving som svepte genom Europa 1968 och den yra som då drabbade många, såg de danska trotskisterna, liksom de svenska "rebellerna", sin chans. Nu eller aldrig! Vi ska avnjuta en ledare ur de danska trotskisternas organ, "Socialistisk Information":

"Det behövs en utveckling i Vietnamrörelsen,... genom att kräva solidaritet med gerillarörelserna i Latinamerika och Afrika tas med på listan över slogans".

Här har vi alltså idén om den "allmänt antiimperialistiska rörelsen". Detta som en aptitretare innan vi går vidare i anrättningen och sätter tänderna i de verkligt saftiga styckena:

"Vietnamrörelsen skall radikaliseras genom att kravet om den *socialistiska omvandlingen av Danmark* och kampen mot vårt eget kapitalistiska system göres till paroll. Har vi att välja (!) mellan en radikalisering av arbetarklassen och ett samarbete med mer eller mindre likgiltiga borgerliga grupperingar skall det inte finnas något tvivel om vad vi väljer... För den vietnamesiska revolutionen – mot USA: För den koloniala revolutionen – mot imperialismen! För socialismen – mot kapitalismen! Detta är vårt förslag till paroller."⁴⁴

På de danske Vietnamkommittéers landsmöte i december 1968 fördes denna "vänster"-opportunistiska linje åter fram. Det rädde dock stor majoritet om att Vietnamrörelsen skall vara en frontorganisation.⁴⁵

Trotskisterna har också visat framfötterna i en annan fråga, försökt slå in sina kilar och splittra enigheten. Vi tänker på *socialimperialismen*. De krävde att DFFG under kommande kongressperiod skulle bedriva omfattande studier om den sovjetiska socialimperialismens, eller sovjetbyråkratin som de föredrog att kalla den, uppkomst. Detta skulle inte på något sätt gagna vårt

⁴³ Diskussionsprotokollet från kongressen -70, sid 21-22 under programdiskussionen.

⁴⁴ *Socialistisk Information* 2/68, ledarartikeln sid. 5.

⁴⁵ Se rapport i *FNL i Sverige* nr 1/69, sid 19.

arbete för stöd åt Vietnams folk, i nuvarande läge, vilket majoriteten av talarna visade. Linjen drevs av bl a Wentzél.⁴⁶

Här tar vi inte upp Wentzél som privatperson. Enskilda individer eller grupper inom en rörelse kan driva en linje som avviker från organisationens linje. Med dessa grupper och individers ståndpunkter som utgångspunkt kan vi naturligtvis inte angripa hela rörelsen. Men Wentzél för inte en *egen* linje! Han är tvärtom en värdig representant för hela den trotskistiska rörelsen vilket vi nu bör vara övertygade om.

Under 1950-talet hetsade trotskisterna med alla medel mot Sovjetunionen, fästningen mot all fascism. I dag betraktar de endast Sovjet som en ”degenererad arbetarstat”.⁴⁷ Under rubriken ”Internationalens uppgifter” finner vi i ett dokument från ”4:e Internationalens världskongress” 1966, följande:

”Ett obetingat försvar för alla arbetarstater, i första hand Sovjetunionen och Folkrepubliken Kina, emot imperialismen.”⁴⁸

Om vi lämnar Kina därhän, så ser vi att detta i själva verket inte betyder något annat än ett *obetingat försvar för socialimperialismen!* Trotskisterna har också anklagat Kina för att de inte slutit en ”enhetsfront” med Sovjet mot USA-imperialisterna i Vietnam.⁴⁹ En ”enhetsfront” med socialimperialister som idag förrått Kambodjas folk till USA-imperialisterna, som allt mer samarbetar med den framväxande japanska militarismen. Detta är ”enhetsfronten” i trotskistisk tappning, ”fronter” som de tillsammans med fascisterna slöt i Vietnam och Albanien!

Slutord

Vi har nu vandrat i hand med trotskisterna från Vietnam till Sverige, och vi har erfarit en hel del av trotskisternas frontfientliga linje på den vägen. Vad bör konsekvensen bli av detta? Enligt vår mening bör det leda till ett *absolut stopp* för trotskister i DFFG, så länge de inte gjort självkritik på sin linje och i praktiskt arbete visat att de stöder Vietnams folk.

Men trotskisterna säger sig ju godkänna vårt program? Riktigt. Men det får inte slå blå dunster i ögonen på oss, vi vet att det är en taktiskt väl vald fint. I själva verket bottnar invändningen i en mekanisk syn på enhetsfronten. Enhetsfronten är ett medel att skapa största möjliga stöd för Vietnams folk, och detta stöd kan endast ges av den överväldigande majoriteten av ärliga antiimperialister.

Vår slutsats måste bli densamma som Fransisco Antón drog i Spanien för trettio år sedan:

”Efter detta är det klart att kampen för enhet måste ledsagas av en obönhörlig kamp mot trotskismen. För utan denna kamp kommer enigheten ständigt att vara i fara”.⁵⁰

Bilaga

Som nämdes i inledningen spred trotskisterna ett ”öppet brev till styrelsen för Uppsala FNL-kommitté” vid de möten då frågan om trotskismen diskuterades. Brevet var menat som ett vapen mot den linje styrelsen lagt fram i trotskistfrågan. I sitt övermod skrev trotskisterna:

”Vi lever inte i Moskvarättegångarnas tid. Ishackan (!?) har bevisat sin oduglighet som politiskt argument. Det är beklagligt men något skrattretande att somliga vägrar att inse detta och uppträder

⁴⁶ Diskussionsprotokollet, sid. 1-23 under programdiskussionen.

⁴⁷ Trotskij påstod visserligen redan på 30-talet att Sovjet var en ”degenererad arbetarstat”, men som vi berört arbetade trotskisterna med *alla* medel för att röja vägen för Hitlertyskland.

⁴⁸ Cit. ur *Socialistisk information* nr 1/68, sid 7.

⁴⁹ Se exv. Ernest Germain: Et fersög på fortolkning av Kinas Kulturrevolution, Forlaget Tema, *Socialistisk Information*, sid. 8.

⁵⁰ Fransisco Antón: *Trotskismen i Spania i fascismens tjeneste*, sid 15.

som vålnader” (dvs styrelsen för U-a FNL-grupp) ”från en förgången tid. Låt dom återvända till skräckkabinettet!”

Trotskisterna försökte alltså driva in en kil mellan den av medlemmarna valda styrelsen och medlemmarna i U-a FNL-grupp och ansåg sig dessutom ha rätt att föreslå medlemmarna att förpassa denna styrelse till ”skräckkabinettet”. Men något gick gal’t här. Om än deras öppna brev inte förvandlades till en ”ishacka” så blev det åtminstone ytterligare ett tillskott till vår poliska vapenarsenal mot trotskisterna. De väsentliga delarna förtjänar en utförlig genomgång för att ytterligare klarlägga trotskisternas ståndpunkter.

Trotskisterna har en ledsam ovana att stämpla det mesta här i världen som ”stalinistiska historieförfalskningar”. Även denna skrift har belönats med den etiketten. Som läsaren bör ha funnit vid det här laget har Stalin över huvudtaget inte yttrat sig i denna skrift och hans namn nämns i ett, enda citat, av Trotskij: Det måste alltså vara källmaterialet det är fel på. Efter genomgång av det och med uppståndande av mesta möjliga fantasi så tror vi ändå inte att man kan beteckna mer än ett fåtal källor ”stalinistiska”. ”Historieförfalskningarna” har vi inte sett till.

”Revolutionära Marxister” gör en skarp distinktion mellan folkfronter och enhetsfronter. Efter att ha förkastat Tysklands Kommunistiska Partis och Kominterns politik under 1930-talet skriver man:

”Det är mot denna bakgrund vi måste se trotskisternas avståndstagande från ‘folkfronter’ och deras kamp för den *revolutionära* enhetsfronten”.⁵¹

Att de svenska trotskisterna fördömer folkfronter är nu helt klart. Vad menar de då med den ”revolutionära enhetsfronten”?

”Som Trotskij såg det innebar enhetsfronten ett tillfälligt samarbete mellan *arbetarklasspartier*, riktade mot bestämda, begränsade mål, den innebar inte programmatiska kompromisser och den lämnade varje deltagande parti fritt att föra fram sin egen politiska linje”.⁵²

Detta är i stort sett trotskisternas linje också idag. De ser enhetsfronten som en *tillfällig* enhetsaktion, där ”varje tendens inom arbetarrörelsen ska få uttrycka sig” (Alain Krivine) och på inget sätt som en fast enhetsfrontsorganisation, där var och en i första hand arbetar som medlem av fronten och inte som representant för någon politisk gruppering, där var och en i första hand arbetar efter det program som fronten fastställt och inte använder enhetsfronten som ett diskussionsforum för att föra fram sin grupps ståndpunkt i skilda frågor. I stället för enhetsfront av typ DFFG skulle vi få en kommitté av ett antal politiska organisationer, som ständigt skulle leda till slitningar och splittringar. I denna ”front” skall var och en försvara sina idéer, men majoritetsbeslut skall ligga till grund för frontens linje” (Alain Krivine),⁵³ dvs. varje grupp kämpar för sina politiska krav och den grupp som för tillfället är i majoritet blir styrande (och spräcker därmed fronten). Det är inte vår linje: Vår linje bestäms av medlemmarna i fronten efter genomgripande diskussioner där vi eftersträvar *enighet* utgående från vårt grundläggande program.

Som vi ser skiljer sig en djup avgrund mellan DFFGs och trotskisternas syn på enhetsfronten.

Tillåt ytterligare några exempel.

Trots DFFGs kongress beslut att grundliga studier om socialimperialismens framväxt inte på någon sätt skulle gagna DFFG idag fortsatte trotskisten Lars Lundström (”Revolutionära Marxister”) att agitera i Visby FNL-grupp för att frågan där skulle tas upp i strid med förbun-

⁵¹ ”Revolutionära Marxisters öppna brev till styrelsen för U-a FNL-grupp”. [ingår i den tillagda dokumentbilagan till denna text, se ”Öppet brev till Uppsala FNL-grupp” nedan]

⁵² *The Basic Writings of Trotsky*, Random House New York, not sid 267-68.

⁵³ Alain Krivine på möte i Uppsala den 9/10 -70.

dets linje. Tidigare har han utnyttjat *FNL/S* för att angripa KFml för mygel i DFFG, dvs samma lögnar som likvidatorerna spred kring sig.⁵⁴

Under höstens Vietnamvecka -70 i Lund upprepade ”bolsjevikerna” tillsammans med ”Förbundet Kommunist” sin splittringspolitik från vårens Kambodja-demonstration. ”Bolsjevikerna” och ”Förbundet Kommunist” var inbjudna till Vietnamveckan men ställde sig inte bakom temat. Däremot ställde de naturligtvis upp i demonstrationen med röda fanor, med egna plakat och avslutade med att sjunga Internationalen i stället för Befria Södern.

”Revolutionära Marxister” puffar bl.a. fram England som ett exempel där trotskisterna är den ”ledande kraften” i Vietnamarbetet. De avser antagligen ”Vietnam Solidarity Committee”. Som framgår av namnet kan denna organisation inte jämföras med DFFG, det är på inget sätt en frontorganisation utan just en kommitté dominerad av trotskister. VSC saknar ett utbyggt lokalgruppssystem, tecknet på DFFGs styrka och förankring hos det svenska folket, saknar det rutinmässiga basarbetet ute bland folket, trycker en tidning i ungefär 1.000 ex, att jämföra med Vietnambulletinens upplaga på över 50.000 ex. Trotskisternas monopol har också lett till slitningar och splittringar. Kort sagt: Här finns alla kännetecken på en byråkratisk organisation som stryper initiativkraften hos de engelska antiimperialisterna. Trotskisterna utgör således inte en ”ledande kraft” utan en *bromsande kraft*. En mer slående parallell till Svenska Kommittén för Vietnam kan vi inte finna.

Låt oss gå vidare till ”Revolutionära Marxisters” syn på FNL. Vi citerar ur deras öppna brev:

”Vi anser det orimligt att hävda att FNL enar alla samhällsklasser i kampen mot USA-imperialismen. Vi vet att FNL genomför revolutionära jordreformer i de befriade områdena. Detta sker inte i klassarbete med storgodsägarna. Vi tror inte att man kan urskilja en framväxande bourgeoisie i de befriade områdena. Däremot vet vi att Saigonjuntans quislingar har sina rötter i den ruttna överklassen. FNL kan alltså inte ena och enar inte heller hela befolkningen oavsett samhällsklass mot USA-imperialismen. Vi hävdar att FNL är i färd med att genomföra en social, politisk och ekonomisk revolution, som kommer att föra hela Vietnam i socialistisk riktning så som skett i norra Vietnam”.

vidare:

...”Målet är givetvis socialismen (målet för FNL och PRR, Vår anm.), och förverkligandet av detta mål kräver åtgärder redan i den nuvarande fasen av den revolutionära processen.

Vi kan bara ställa den enkla frågan: Tillåter sydvietnameserna en kapitalistisk uppbyggnad i de befriade områdena eller försöker man lägga grunden för uppbygget av socialismen?”⁵⁵

Låt oss granska dessa påstående ett för ett.

1) *Söker FNL ena alla samhällsklasser?* I FNLs program antaget 1967 heter det:

”FNL verkar beständigt för att ena alla samhällsskikt och klasser, alla nationella grupper och politiska partier, alla organisationer och religiösa samfund, alla patriotiska och framstegsvänliga krafter oavsett deras politiska inriktning för att alla tillsammans skall föra kampen mot USA-imperialisterna och deras hantlangare, återerövra våra heliga nationella rättigheter och bygga upp landet”.⁵⁶

FNL besvarar alltså frågan jakande i motsats till trotskisterna. Det är ur det perspektivet vi måste se att FNL gått i förbund med t.ex. Alliansen för Nationella och Demokratiska krafter.

⁵⁴ *FNL i Sverige* nr 8-9/69, artikeln ”KFml och enhetsfronten”, sid 25. [OBS: Ingår i den tillfogade dokumentbilaga nedan]

⁵⁵ ”Revolutionära Marxisters öppna brev till styrelsen för U-a FNL-grupp”.

⁵⁶ *FNLs politiska program*, Vietnamdokument sid 12. [marxistarkivet: [Politiskt program för Sydvietnams Nationella Befrielsefront](#)]

2) *Vad är FNLs jordbrukspolitik?* Kort kan den sammanfattas parollen ”jord till den som odlar den!” Men nästa fråga blir då: Vilka är metoderna? Sker det genom en allmän tvångskonfiskering av godsägarnas jord som våra trotskister försöker påskina? Nej, det är inte den allmänna linjen. FNL skiljer i sitt program på de godsägare som stöder USA-imperialisterna och deras marionetter och de godsägare som inte motarbetar folkets befrielsekamp eller som t o m stöder den. För den första kategorin är det riktigt att man helt enkelt beslagtar jorden och fördelar den till bönderna men för den andra kategorin löses frågan genom *underhandling* och *inköp* av jord som överstiger en viss areal.⁵⁷

Det skulle vara felaktigt att betrakta alla storgodsägare som fiender.

3) *Vad är FNLs politik i förhållande till bourgeoisin och kapitalismen i de befriade områdena?*

Inte heller här följer FNL trotskisternas linje:

”Att skydda medborgarnas äganderätt till produktionsmedel och annan egendom i enlighet med landets lagar... Staten kommer att uppmana kapitalisterna inom industri och handel att hjälpa till att utveckla industrin, småindustrin och hantverket”.⁵⁸

Inte heller PRR har slagit in på den trotskistiska linjen:

”Industrimän och handelsmän måste få åtnjuta näringsfrihet, och ha möjlighet att kämpa mot betungande konkurrens från utländskt monopolkapital.”⁵⁹

Vi kan alltså konstatera att trotskisterna på sedvanligt manér söker att uppblåsa motsättningar inom folket i stället för att se dessa motsättningar som underordnade och därför ena folket mot den gemensamma fienden, i detta fall USA-imperialismen och dess marionetter.

Vi kan också konstatera att *FNLs* och *PRRs* mål ingalunda är socialismen. Frågan om samhällssystem är något som det vietnamesiska folket kommer att lösa efter befrielsen.

FNLs och *PRRs* program är inte en löst påhängd utsmyckning för att dölja att man i verkligheten för en annan politik, trotskistisk politik. Programmen uttrycker och står helt överensstämmelse med kampens inriktning idag. Inte undra att Alain Krivine, den ledande trotskistiska potentaten från Frankrike, i Uppsala var tvungen att ta avstånd från *FNLs* program och tillstå att det inte var ”revolutionärt marxistiskt”, dvs trotskistiskt.

Vår slutsats blir att trotskisterna medvetet baktalar Sydvietnams Nationella Befrielsefront och Sydvietnams Provisoriska Revolutionära Regering, att de aldrig skulle kunna uppfylla punkt 2 och 3 i DFFGs handlingsprogram om spridande av *FNLs* program och *PRRs* handlingsprogram, att de i fall måste inflika ”det är inte ett revolutionärt marxistiskt program, så ser inte *FNLs* politik ut. Vi har att göra med en stalinistisk historieförfalskning”. Sådana ”aktivister” i DFFG betackar vi oss för.

Vi noterar också med tacksamhet att trotskisterna i Uppsala i sitt öppna brev upprepar de lögner som ”4:e Internationalen” sprider om nord- och sydvietnamesiska aktiviteter i Laos. För att skylla undan innehållet i den reaktionära teori inflikar de här och där plattityder i stil med: ”Men kan någon påstå att dessa revolutionära styrkor (dvs *FNL* och nordvietnamesiska styrkor) inte ger hjälp åt kampen övriga Indokina?” Vi förnekar naturligtvis inte att folken i Vietnam och Laos hjälper varandra i kampen. Men frågan är hur! Enligt den trotskistiska modellen eller i enighet med den indokinesiska toppkonferensens beslut.

”Revolutionära Marxister” undrar också:

⁵⁷ aa., sid. 19.

⁵⁸ aa., sid. 18.

⁵⁹ *Deklaration om PRRs handlingsprogram* punkt 6, Vietnamdokument sid 41.

”Men vi frågar oss om styrelsen även studerar socialdemokratin före inval av socialdemokrater, folkpartiet före inval av folkpartister osv eller om man endast söker upprätthålla en spärr åt vänster”.⁶⁰

I denna fråga beslutar för det första inte styrelsen utan endast Uppsala FNL-grupps medlemsmöte. För det andra har vi inte för avsikt att upprätta någon spärr åt ”vänster” och inte heller åt höger. Det enda som är avgörande är om man ärligt vill arbeta för enhetsfronten, om man helt och fullt stöder dess program. Att vi har studerat socialdemokraternas och framför allt den svenska regeringens vietnampolitik kan knappast vara obekant ens för trotskisterna. Vår linje gentemot olika organisationer bör däremot utvecklas något närmare.

DFFG är den ledande antiimperialistiska kraften i Sverige och den svenska Vietnamrörelsens förtrupp. Men även andra grupper måste ta ställning till USA-imperialisternas aggressionskrig. Är då dessa gruppers inställning deras ensak? Självfallet inte. Vår uppgift är att utveckla maximalt stöd åt Vietnams folk och därav följer att vi måste kritisera organisationer och grupper som för en felaktig linje i Vietnamfrågan, vilken i praktiken innebär ett stöd åt USA-imperialisterna. Detta var vår linje i valet och i broschyrerna om regeringen och VPK. Vi ska självfallet inte isolera oss från dessa organisationer utan söka ena dem i aktioner kring en riktig linje typ Vietnamveckorna.

Den andra frågan är hur vi ska ställa oss till medlemmarna i organisationer och grupper med en felaktig Vietnampolitik. Här kan vi inte ge ett allmänt svar. Frågan måste genom *konkreta undersökningar avgöras från fall till fall*. I huvudsak kan vi emellertid dela in organisationerna i två grupper (OBS! Detta gäller deras inställning i Vietnamfrågan).

a) Organisationer och grupper vars ledning utgörs av en byråkratisk grupp som med sin politik i medlemmarnas namn faktiskt inte representerar majoritetens av medlemmarnas åsikter i Vietnamfrågan och inställning till DFFG.

b) Organisationer och grupper vars lednings politik omfattas av majoriteten av medlemmarna.

Den överväldigande majoriteten av alla organisationer (med felaktig politik i Vietnamfrågan) har genom våra *erfarenheter* visat sig tillhöra grupp a. Dit kan vi bl.a. räkna de fem riksdagspartierna. Trots att exv SAP-ledningen för en felaktig Vietnampolitik och angriper DFFG, arbetar många av dess medlemmar helhjärtat och aktivt i DFFG. Vår linje är alltså att avslöja ledningens falskspel men göra allt för att mobilisera medlemmarna i Vietnamarbetet.

Gentemot likvidatorerna de s.k. rebellerna,⁶¹ ett exempel på grupp b, var vår hållning däremot en helt annan. Under inga omständigheter kunde och kan vi släppa in någon som tillhört likvidatorrörelsen utan en grundlig självkritik, godkännande av vårt program och stadgar och genom praktiskt arbete visat att man är villig att arbeta för Vietnams folk. I detta fall tar vi alltså ställning mot en hel rörelse *och dess medlemmar!* Detta måste vara vår linje mot organisationer som vi kan placera i grupp b. Detta är en självbevarelseprincip hos enhetsfronten för att den inte ska undermineras och splittras inifrån.

Utän tvivel kan vi placera ”Revolutionära Marxister” och ”Bolsjevikerna” i grupp b. De är små organisationer, där vi måste förutsätta att samtliga medlemmar delar ledningens åsikter. ”Revolutionära Marxister” deklarerar också i sitt öppna brev att det kan betraktas som ett svar gällande alla de medlemmar i ”Revolutionära Marxister” som ansökt om medlemskap i Uppsala FNL-grupp.

Trotskisterna frågar slutligen:

⁶⁰ ”Revolutionära Marxisters öppna brev till styrelsen för U-a FNL-grupp.”

⁶¹ Likvidatorrörelsen växte fram våren -68 under en tid av starkt uppsving i det antiimperialistiska arbetet. De gick ut med bl.a. parollen ”Krossa DFFG”, splittrade och saboterade arbetet och uteslöts följaktligen ur DFFG.

”I vems intresse kan det ligga att hålla den *revolutionära marxismen* (!) utanför FNL-rörelsen? I vems intresse kan det ligga att hindra en fördjupad debatt om den vietnamesiska revolutionen? (!?: Vår anmärkning). FNL-aktivisterna kommer att finna svaret”.⁶²

FNL-aktivisterna i Uppsala FNL-grupp har funnit svaret. Det ligger i DFFGs intresse, i enhetsfrontens intresse, i det vietnamesiska folkets intresse!

⁶² ”Revolutionära Marxisters öppna brev till styrelsen för U-a FNL-grupp”.

Dokumentbilagor (Xtra)

Denna dokumentbilaga ingick inte skriften *Trotskyismen, fronterna och Vietnamrörelsen* (TFOV), utan har tillfogats av marxistarkivet. De två första texterna refereras i TFOV, medan den sista är ett meningsutbyte från DFFG:s medlemstidning.

KFML och enhetsfronten (ur FNL/S 8/9 1969)

Den följande artikeln är på sätt och vis representativ för den slags olust som många icke-KFML:are kände inför vissa företeelser i DFFG, såsom behandlingen av VPK/VUF, Sovjetfrågan (socialimperialismen) och KFML:s ”styrning” av DFFG. Liknande kritik framfördes från VUF:are och andra. Ingen av de två undertecknarna var vid den aktuella tidpunkten ansluten till någon politisk grupp. Senare kom Lars Lundström att bli trotskist, medan Bertil Sjöberg blev ”r-are”.

För DFFG:s ledning och okritiska anhängare var den framförda kritiken enbart ”smutskastning”. I *Trotskyismen, fronterna och Vietnamrörelsen* (TFOV) sägs t ex att artikelförfattarna ”utnyttjat FNL/S för att angripa KFML för mygel i DFFG, dvs samma lögnar som likvidatorerna spred kring sig”. Att ledande KFML:are (som författarna till TFOV) reagerade på detta sätt kan vara begripligt, men att fortfarande, som Åke Kilander gör i boken *Vietnam var nära* (2007), vägra förstå att Visby-FNL:arna faktiskt *ärligt* försökte ta upp en diskussion om sådant som de uppfattade som mindre bra i DFFG, det är illa.

Red

Som relativt nystartad FNL-grupp är det en del frågor som vi gärna vill ha belysta. Dessa har uppkommit vid studium av DFFG:s protokoll och vid diskussioner inom gruppen.

Som vi har uppfattat enhetsfronttanken innebär den ett allvarligt försök att ena så många grupperingar som möjligt kring ett minimiprogram som rör en bestämd huvudfråga. Utmärkande för fronten måste även vara att den interna politiska polemiken mellan de ingående grupperingarna förs på annat håll.

FNL-rörelsen utger sig för att vara en enhetsfront och vi anser att den bör vara det. Vi ifrågasätter dock om den verkligen i sin praktik motsvarar vår definition av enhetsfronten. Vi tycker oss finna att en polemik med en viss politisk inriktning som inte är förenligt med enhetsfrontstanken förs inom DFFG. Som konkret exempel kan vi nämna angreppen på VUF och det i vårt tycke överdrivna och onyanserade bruket av termen ”likvidatorer”. Diskussionsprotokollet från FNL-gruppernas i Västsverige regionskonferens (december -68, red.:s anm.) innehåller frågan ”Hur bemöta VPK- och VUF-are som kommer till organisationen” och det talas om ”VUF:s alla svek mot DFFG:s kamp”.

VPK-are och likvidatorer

Varför skall VUF- och VPK-are bemötas annorlunda än andra? Det väsentliga med enhetsfrontstanken är ju om man solidariserar sig med minimiprogrammet, inte vilken organisation man tillhör eller eventuella felsteg som tidigare har gjorts.

Beträffande begreppet ”likvidatorer” undrar vi om man inte använder termen alltför flitigt och onyanserat när kritik mot DFFG:s arbetsformer framförs. Även benämningen ”rebell” kan knappast anses täcka en avskiljbar kategori eftersom avhopp tydligen gjordes under olika skeden av händelseutvecklingen förra våren.

Vi undrar om man inte på detta sätt skapar samma intoleranta klimat som ”rebellerna” så småningom gjorde.

Vi ställer oss även frågande inför DFFG:s analys av Sovjet-frågan under höstens Vietnam-vecka. Att jämföra Sovjet med USA leder till begreppsförvirring om man inte för ut och diskuterar frågan på basplanet. (Vad menas t.ex. med socialimperialism?) Sovjets kraftiga stöd åt FNL bör inte förringas vilka åsikter man än har om revisionismen. Går DFFG på en annan linje än FNL vars representant tydligen tog avstånd från kritik mot Sovjet?

KFML-polemik

Eftersom vi är nya i arbetet inom FNL-rörelsen är vi inte så informerade om den interna problematiken men vi misstänker att många problem har sitt ursprung inom KFML och i KFML:s polemik mot andra grupperingar och alltså inte är förenliga med enhetsfronts-taktiken. Stöd för dessa misstankar finner vi det konfidentiella protokoll som finns återgivet i *Zenit* nr 12-69, där det heter:

”Vi (KFml) driver Vietnamrörelsen för att organisera dem som sluter upp bakom Vietnamrörelsens paroller... De som kommer in i Vietnam-arbetet är i allmänhet till en början inte beredda att stödja KFml på alla punkter utan endast på de angivna punkterna. Om de som dras med i Vietnamarbetet inte organiserades i frontorganisationer med dessas begränsade krav, så skulle de antingen ge upp att arbeta eller så skulle de tas om hand av revisionister eller reformister... kontakten med marxist-leninister inom frontorganisationen utvecklar dem successivt och så småningom kommer de att omfatta hela vårt program och eventuellt också söka medlemskap i KFml. Frontorganisationerna är att betrakta som förbundets verktyg för att nå massorna...”

Det skulle strida mot enhetsfronttanken om FNL-rörelsen vore en frontorganisation till KFml. KFml kan ingå i enhetsfronten men får inte driva sin polemik mot andra grupperingar inom FNL-rörelsens ram.

Vi poängterar åter att vi stöder enhetsfronttanken men ifrågasätter om KFml:s redovisade uppfattning står i överensstämmelse med den. Detta betyder inte heller att vi motarbetar KFml, eller att vi inte inser vikten av att skapa ett revolutionärt parti. Det kan inte vara riktigt att en enhetsfront skall utgöra rekryteringsbas för en av de politiska grupperingar som ingår i fronten. KFml:s polemik måste föras utanför enhetsfronten annars kommer denna att förlora sin innebörd och målsättning, vilka måste tjäna det vietnamesiska folkets heroiska och framgångsrika kamp mot USA-imperialismen.

VIETNAMS FOLK SEGRAR!!

Lars Lundström Bertil Sjöberg
Medlemmar i Visby FNL-grupp

Öppet brev till Uppsala FNL-grupp

Följande dokument är svaret från Uppsalas RM-grupp på de frågor som ställts av Uppsala FNL-grupp till en RM-medlem som insänt sin terminsavgift. Man sade sig behöva svar på dessa frågor innan avgiften kunde registreras. (Ur Fjärde Internationalen 4-1971)

”IV Internationalen appellerar till den revolutionära arbetarklassen och till alla unga aktivister att inte låta sig vilseledas av imperialisternas dimridåer, att förstå att den kontrarevolutionära aggressionen fortsätter och att Vietnamkriget förblir en nyckelpunkt i den internationella klasskampen. IV Internationalen appellerar till alla arbetarorganisationer, till studenterna och ungdomen, till alla som stödjer det vietnamesiska folkets självbestämmanderätt, till alla som kämpar för den vietnamesiska revolutionens seger att demonstrera sin solidaritet med det vietnamesiska folket och med antikrigsrörelsen i USA genom samfällid kamp under denna vår.”

ur STÖD ÅT DET REVOLUTIONÄRA VIETNAM, Appell från IV Internationalens
Centralsekretariat, 9 mars 1970.

Solidariteten med den vietnamesiska revolutionära kampen har haft *avgörande betydelse* för framväxten av ett revolutionärt avantgarde i Västeuropa. Ett litet land har visat sig motstå och besegra USA:s krigsmaskin. Rädslan för den imperialistiska styrkan har varit om inte obefogad så överdriven och har utnyttjats för att motivera passivitet och defaitism i enlighet med Moskvas paroll om ”fredlig samexistens”.

I detta läge är det vår uppgift att åstadkomma största möjliga stöd åt den vietnamesiska revolutionen i dess internationella perspektiv. Detta kan givetvis inte innebära att vi utslutande inriktar vårt solidaritetsarbete på Vietnam ty varje revolutionär front splittrar imperialismens krafter och lättar den börda som Vietnam bär för oss alla. Det starkaste stödet för Vietnam skulle givetvis vara en revolution i USA som angrep imperialismen i dess moderland. Inte heller den revolutionära kampen i Sverige kan isoleras från detta perspektiv. Därför ställer sig RM uppgiften att utveckla de aktuella klasstriderna i Sverige till de allt högre stridsformer som utmynnar i den socialistiska revolutionen.

Mot denna bakgrund är vår solidaritet med den vietnamesiska revolutionen självklar. I Sverige befinner vi oss dock i en situation som präglas av att den trotskistiska, revolutionärt marxistiska tradition som vi företräder hittills varit obefintlig. Det är naturligt att det i detta läge uppstår frågor som rör vår inställning avseende viktiga politiska problem. Föreliggande dokument avser att besvara vissa frågor som ställts till oss av FNL-gruppen i Uppsala.

Vi vill inte dölja att vi är förvånade över karaktären av dessa frågor och inte minst de stalinistiska synsätt som här gör sig gällande. Vi vill dock uppfatta detta i huvudsak som ett symptom på okunnighet snarare än som uttryck för ett medvetet avståndstagande från trotskismen – ett avståndstagande som i så fall måste föras fram utanför enhetsfronten i öppen politisk polemik.

Vi kommer här att besvara en rad frågor som av FNL-gruppen i Uppsala ställts till en medlem av RM. Dessa frågor skall besvaras innan FNL-kommittén tar ställning till registrering av den medlemsavgift vår kamrat sänt in. Innan vi går in på frågorna vill vi påpeka att vi anser det som sekteristiskt och oförenligt med enhetsfrontstanken att kräva deklARATIONER av denna typ av kamrater tillhörande en viss revolutionär organisation. Men den okunnighet som frågorna avslöjar motiverar att vi besvarar dem.

Fråga: ”1. Inställningen till FNL:s politik att ena hela det vietnamesiska folket oavsett samhällsklasser till kamp mot USA-imperialisterna. Detta mot bakgrund av trotskisternas traditionellt fientliga inställning till folkfronter.”

Svar: Först måste vi införa distinktionen mellan enhetsfront och folkfront. Som marxister hävdar vi den grundläggande betydelsen av klassanalysen. I varje konflikt måste vår strategi bestämmas av de klassmässiga förutsättningarna för samverkan. Fascismen utmärks bl. a. av försök att suddas ut klassfrågan och föra fram den nationella enigheten som bas för kapitalismens fortsatta expansion. Den inväver proletariatet i olika former av ideologiska mystifieringar för att ”förklara” nödvändigheten av ”folkets” enhet. Vid tiden för den framväxande fascismen i Tyskland på 30-talet förfäktade det tyska kommunistpartiet under Kominterns ledning nödvändigheten av att i första hand bekämpa socialdemokratien (som man kallade socialfascism) innan man kunde ta itu med fascismen. Detta var givetvis en vänsteropportunistisk självmordspolitik. Medan kommunistpartiet ägnade sig åt att bekämpa socialdemokratien växte sig nazismen allt starkare. Trotskij förfäktade på grundval av en inträngande analys av fascismen nödvändigheten av att bilda en enhetsfront. Den skulle inte innebära att kommunismen uppgav sin ideologiska kamp mot socialdemokratien, utan den skulle tvinga socialdemokraterna in i en konkret försvarskamp mot nazismen, där ledningen, allteftersom klasskonflikten antog revolutionär karaktär, måste tillfalla kommunistpartiet. Istället samverkade kommunistpartiet t. ex. i Preussen med nazistpartiet i ett försök att medelst en folkomröstning störta den socialdemokratiska delstatsregeringen. (Vi hänvisar här till Trotskijs

pamflett: *Fascism, what it is and how to fight it*). För att belysa Kominterns och det tyska kommunistpartiets inställning citerar vi Thälman, partiets ledare, som vid en session i Kominterns exekutiv yttrade följande: ”I sin pamflett om hur nationalsocialismen skall besegras ger Trotskij endast ett svar och det är att det tyska kommunistpartiet måste kämpa tillsammans med det socialdemokratiska partiet. — — — Detta är enligt Trotskij det enda sätt på vilket den tyska arbetarklassen kan rädda sig från fascismen. Antingen, säger han, gör kommunistpartiet gemensam sak med socialdemokraterna eller också är den tyska arbetarklassen förlorad för tio eller tjugo år. Detta är teorin hos en till ytterlighet bankrutt fascist och kontrarevolutionär. Detta är verkligen den värsta, farligaste och mest kriminella teori som Trotskij konstruerat under dessa senaste år av kontrarevolutionär propaganda”. Detta yttrades i september 1932, några månader innan Hitler tog makten och krossade de tyska arbetarna och deras revolutionära traditioner för årtionden framåt. När Hitler kommit till makten och fascismen började sitt segertåg gjorde Komintern en av sina många kovändningar och började förespråka folkfronten, dvs. en front som skulle ena alla klasser mot fascismen. Denna ”politik” innebar uppgivandet av proletarietets självständiga kamp mot bourgeoisin och bortsåg från fascismens klassmässiga förankring hos kapitalisterna. Den ledde till nederlag.

Det är mot denna bakgrund vi måste se trotskisternas avståndstagande från ”folkfronter” och deras kamp för den revolutionära enhetsfronten. Ett nytt exempel på de ödesdigra konsekvenserna av folkfrontstaktiken är Aiditpolitikens katastrofala följder i Indonesien. Här var det just oförmågan att förstå orsakerna till de nederlag som den socialistiska revolutionen lidit på 20- och 30-talen och under efterkrigstiden i Europa, som beredde väg för ett nederlag jämförbart med de tyska arbetarnas inför Hitler. Hur kunde det indonesiska kommunistpartiet (PKI), det största i den kapitalistiska världen med 3 miljoner medlemmar och över 10 miljoner sympatisörer, likvideras så snabbt av en numeriskt svag motståndare? De indonesiska arbetarna och militanterna har dött förgäves om vi inte drar lärdom av detta nederlag. Bakom PKI:s agerande eller brist på agerande ligger felaktiga uppfattningar om villkoren för den koloniala revolutionen och om statens natur i de koloniala länderna. Tillsammans med folkfrontteorin ledde detta PKI att acceptera Sukarnos delvisa ogiltigförklarande av demokratiska rättigheter – ledde till att de anslöt sig till NASAKOM (en nationell front bestående av Sukarnos nationalister, reaktionära muslimgrupper samt PKI) – till att de gick i regeringskoalition med den ultrareaktionära arméledningen. Det ledde till försvar av denna folkfront och inte till propaganda för en arbetar- och bonderegering. Denna politik stöddes av både Sovjet och Peking. Den 2 september 1963 yttrade den förblindade Aidit i ett tal inför Kinesiska kommunistpartiets centralkommittés högskola i Peking: ”Sedan nästan tio år tillbaka samarbetar vi med den indonesiska bourgeoisin, och under denna period har revolutionens styrkor snarare ökat än minskat”. Två år senare slaktade bourgeoisin de ideologiskt och politiskt avväpnade kommunisterna.

Vi tror inte, och fakta talar inte för, att de kämpande vietnamesiska revolutionärerna tänker göra samma misstag. Vi anser det orimligt att hävda att FNL enar alla samhällsklasser i kampen mot USA-imperialismen. Vi vet att FNL genomför revolutionära jordreformer i de befriade områdena. Detta sker inte i klassarbete med storgodsägarna. Vi tror inte att man kan urskilja en framväxande bourgeoisin i de befriade områdena. Däremot vet vi att Saigon-juntans quislingar har sina rötter i den ruttna överklassen. FNL kan alltså inte ena och enar inte heller hela befolkningen oavsett samhällsklass mot USA-imperialismen. Vi hävdar att FNL är i färd med att genomföra en social, politisk och ekonomisk revolution, som kommer att föra hela Vietnam ut ur den kapitalistiska världsmarknaden och inleda omvandlingen av hela Vietnam i socialistisk riktning så som skett i norra Vietnam. Det är inte en ordlek att Sydvietsnams provisoriska regering kallar sig revolutionär!

Fråga:”2. Vilken är din inställning till den vietnamesiska befrielsekampens anti-imperialistiska karaktär. I resolutionen om Latinamerika från världskongressen förkastas i Latinamerika teorin om en anti-imperialistisk revolution och det hävdas att befrielsekampen i LA måste vara anti-kapitalistisk.”

Svar: Denna fråga tycks förutsätta att strikt skillnad kan upprätthållas mellan den anti-kapitalistiska och den anti-imperialistiska karaktären i den världsrevolutionära processen. Kampen i Vietnam liksom kampen i Latinamerika måste ses utifrån det leninistiska perspektivet av imperialismen som kapitalismens högsta stadium. För att klargöra vår uppfattning på denna punkt citerar vi ett avsnitt ur 9:e Världskongressens resolution om Latinamerika, sid. 34:

”11) Den latinamerikanska revolutionens fundamentala dynamik är den permanenta revolutionens dynamik, i den betydelsen att revolutionen utan övergångsstadier eller gränslinjer utvecklas till en socialistisk revolution. Detta betyder inte att revolutionen inte skulle kunna börja som en demokratisk anti-imperialistisk revolution vad beträffar dess målsättning och de deltagande massornas medvetenhet.”

Att tro att bourgeoisin i de latinamerikanska länderna kan spela en *oberoende* progressiv eller revolutionär roll är att acceptera ett av folkfrontstaktikens många misstag och gå ner sig i en opportunist som leder de revolutionära massorna fel. Kampen måste ledas av ett parti som medvetet utnyttjar den borgerligt-nationella revolutionens övergång i den socialistiska, dvs. den permanenta revolutionens dynamik. Allt tyder på att de vietnamesiska kamraterna håller på att lösa denna uppgift. Vi citerar ur *Vietnamesese studies* nr 21, utgiven i DRV 1969, sid. 153-154:

”För att leda den nationella kampen till seger är det nödvändigt att parallellt med denna genomföra en genomgripande oavbruten (vår kursivering) revolution. Under det att man för vidare traditionen måste man bryta upp de gamla strukturerna, ge land åt bönderna, avvärja de gamla myndigheterna och ideologierna, inspirera nya idéer, mobilisera all energi.

Bönderna har i arbetarklassen och dess parti funnit både en allierad och en vägvisare och har för första gången kunnat ställa sin ofantliga styrka i tjänst hos framtidens sak. Under det att den har trätt fram på den historiska scenen för att försvara sina egna intressen har arbetarklassen övertagit den ledande rollen i den nationella kampen.

Utan ett marxist-leninistiskt partis ledarskap skulle det i Vietnam inte ha funnits en folkarmé, inte en nationell front, inte en riktig nationell och internationell politik. Den nationella rörelsen skulle skoningslöst ha krossats av japanerna, fransmännen och sedan amerikanerna. Det är inte en tillfällighet att Ho Chi Minh, den förste vietnamesiske marxisten, i allas ögon framstår som den mest beslutsamma och ihärdiga patriot. Några kanske vill kontrastera Ho Chi Minhs patriotism mot hans marxism. Det betyder endast att de inte förstår någondera av dessa begrepp.

Nationell kamp leder till social revolution som kröner den och ger den dess verkliga innebörd; den nationella befrielsen måste åtföljas av proletariatets befrielse, annars vore den rent formell. Å andra sidan så kan inte social revolution åstadkommas utan att allt, även dolt, beroende av imperialismen kastas av. Landets feodala och reaktionära styrkor kan få styrka endast genom sina förbindelser med imperialism, i första hand amerikansk imperialism.

Uppbygget av socialismen i Nordvietnam ger den nationella och demokratiska kampen, som segerrikt förs av den sydvietnamesiska befolkningen mot den amerikanska imperialismen, dess fulla historiska betydelse. Å andra sidan ger sydvietnamesernas segerrika kamp effektivt skydd åt de revolutionära landvinningarna i norr.

Trots en ojämn social utveckling, som är huvudsakligen orsakad av den brutala imperialistiska interventionen och som resulterat i olika strukturer i norr och söder, har enigheten hos det vietnamesiska folket, den vietnamesiska nationen, aldrig uttryckts på ett så verkligt och kraftfullt sätt som i den mycket hårda gemensamma kampen mot den amerikanska aggressionen.”

Jämför detta citat med det ovan återgivna ur resolutionen om Latinamerika! Sambandet mellan den nationellt-demokratiska kampen och kampen för socialism betonas i båda texterna. Befrielsen från imperialistisk aggression kan börja som en nationell demokratisk kamp (eller en agrarrevolution), vilket antyds i FNL:s program, men för att utmytna i reell demokrati måste den nationella kampen gå över i kamp för den socialistiska revolutionen, så som skett i Nordvietnam och i den konkreta utformningen av politiken i de befriade områdena i Sydvietnam.

För att konkretisera den nationellt demokratiska revolutionens antikapitalistiska aspekt låt oss betrakta situationen under Diemregimen, då 2,5 % av jordägarna innehade hälften av jorden medan 70 % ägde 12,5 %:

”Då Diem kommit till makten i Saigon och som första åtgärd – med hjälp av amerikanska experter – organiserat en stark polismakt, gick han till offensiv mot landsbygden. De forna jordägarna återvände i polisens kölvatten och krävde jorden åter!

Det var en grotesk situation. Denna förfallna överklass som under det långa kriget allierat sig med landets fiender, dök åter upp i byarna för att återta sina privilegier från förr. De krävde betalning på alla sina gamla ockrarlån, och de krävde arrende, inte bara för framtiden utan även retroaktivt för de år de varit borta.” (*Vietnambulletinen*, Spec. nr 1968).

Mot denna bakgrund utvecklades i form av inbördeskrig arbetarnas och böndernas kamp mot den av den amerikanska imperialismen understödda inhemska feodalismen och kapitalismen. Att se detta inbördeskrig utan att ta hänsyn till dess antikapitalistiska aspekt är att underskatta sydvietnamesernas revolutionära styrka.

Att FNL:s och PRR:s program innehåller nationellt-demokratiska paroller kan inte leda oss till uppfattningen att uteslutande den nationellt-demokratiska revolutionen ensam står på dagordningen. Målet är givetvis socialismen, och förverkligandet av detta mål kräver åtgärder redan i den nuvarande fasen av den revolutionära processen.

Vi kan bara ställa den enkla frågan: Tillåter sydvietnameserna en kapitalistisk uppbyggnad i de befriade områdena eller försöker man lägga grunden för uppbygget av socialism?

”Bönderna ser sin framtid i morgondagens Vietnam där ingen lever på andras arbete utan alla kan leva av sitt eget” (PRR ett år – flygblad från DFFG).

Viet Minh ställde likartade nationellt-demokratiska paroller mot den franska imperialismen. Men kan någon påstå att Nordvietnam inte är i färd med att bygga socialismen?

SEGER ÅT DEN VIETNAMESISKA REVOLUTIONEN!

Fråga: ”3. Inställningen till befrielsekampen i Sydostasien mot bakgrund av det som hävdas i 9:e världskongressens resolution om världsrevolutionens uppsving: ”Hittills har den vietnamesiska revolutionens utbredning i Sydostasien inte varit ett spontant massfenomen. Den har främst varit ett resultat av nord- och sydvietnamesiska styrkors aktivitet (framför allt i Laos) och av det kinesiska kommunistpartiets dominerande inflytande över de sydöstasiatiska kommunistpartierna”. Är befrielsekampen i Laos, Kambodja och Thailand ett resultat av nord- och sydvietnamesiska styrkors aktivitet?

Svar: För det första är det fråga om en felcitering. I resolutionen står ”revolutionära styrkors aktivitet”. Utelämnandet av ordet ”revolutionära” förvränger innebörden genom att dölja den positiva värderingen av dessa styrkors aktivitet.

För det andra kan givetvis inte en lösryckt mening ge någon uppfattning om innehållet i en längre analyserande resolution. Kampen i Laos, Thailand och Kambodja kan självklart ej ses som enbart ett resultat av nord- och sydvietnamesiska styrkors aktivitet. Men kan någon påstå att dessa revolutionära styrkor inte ger hjälp åt kampen i övriga Indokina? Låt oss sätta in

citaten i dess sammanhang så vi kan få en uppfattning om vad resolutionen utsäger. Vi citerar en mindre del av resolutionen: (*Fjärde Internationalen*, nr 2, sid. 17).

”Den vietnamesiska revolutionens segerrika motstånd har skapat gynnsamma betingelser för en utbredning av revolutionen i Sydostasien till de viktigaste omkringliggande länderna: Laos, Thailand, Burma och Indonesien. T. o. m. i Malaysia, det relativt sett mest stabila landet inom denna zon, har masskampen åter börjat, samtidigt som det på Filippinerna förekommer kraftigare oppositionell aktivitet i städerna i samband med återupptagna gerillastrider.

Hittills har den vietnamesiska revolutionens utbredning i Sydostasien inte varit ett spontant massfenomen. Den har främst varit ett resultat av nord- och sydvietnamesiska revolutionära styrkors aktivitet (framför allt i Laos) och av det kinesiska kommunistpartiets dominerande inflytande över de sydostasiatiska kommunistpartierna.

Efter Aiditpolitikens katastrof i Indonesien och i samband med ”kulturrevolutionen” gjorde den maoistiska ledningen en taktisk vänstergir i sin attityd till Asiens ”nationella bourgeoisie”. Nästan överallt förordar den igångsättande av väpnade strider under kommunistisk ledning, i enlighet med modellen för en gerillakrigföring som transformeras i ett folkkrig. Ett anmärkningsvärt undantag är Pakistan, där de maoistinfluerade kommunistkrafterna har letts till att fortsätta en moderat vänta-och-se-politik gentemot den härskande regimen, som Peking av diplomatiska skäl vill behandla hänsynsfullt men som i alla fall skakas av en allt häftigare kris.”

Som vi ser påpekas att vietnamesernas heroiska kamp har skärpt den revolutionära kampen i hela Indokina och även i Malaysia. Påståendet att den revolutionära kampen i andra sydostasiatiska länder ännu inte har haft karaktären av ett spontant massfenomen innebär givetvis inte en underskattning av de potentiella och existerande revolutionära styrkorna i dessa länder (t. ex. i Laos. Se appellen av den 9 mars där den revolutionära kampen i detta land uppmärksammas, *Fjärde Internationalen*, nr 3).

I samband med och efter den amerikanska invasionen i Kambodja och Laos kan vi nu iakttaga en massmobilisering i dessa länder och en vidgning av det revolutionära perspektivet för Indokina. Revolutionens seger i dessa länder är givetvis fortfarande avhängig av upprättandet av revolutionära marxistiska partier och kan aldrig vara ett resultat av spontana massfenomen.

Fråga: ”4. Inställningen till teorin om att ”skapa ett, två, tre, flera Vietnam”.

Svar: I medvetenhet om den revolutionära processens världsomspännande karaktär och nödvändigheten av att besegra imperialismen genom samordnade angrepp från flera håll stöder vi denna paroll. I medvetenhet om det vietnamesiska folkets exempellösa heroism och offer bekräftar vi *alla revolutionärers plikt att tillvarata alla möjligheter till revolutionär kamp, att öppna nya fronter där det är möjligt och att bringa broderlig hjälp till alla fronter som öppnats. Utvecklingen i Indokina och Västasien berättigar oss att tala om ”två, tre, flera Vietnam”.*

Fråga: ”5. Inställningen till DFFG:s program och stadgar speciellt DFFG:s enhetsfrontslinje.”

Svar: Som framgått tidigare har vi inga principiella invändningar mot enhetsfronter. Vi är samtidigt helt ense med DFFG om att enhetsfronten inte får tolkas mekaniskt.

Vi vill dock fästa uppmärksamhet vid att kamrater tillhörande RM i Uppsala som genomgått DFFG:s grundcirklar har förvägrats medlemskap. FNL-gruppens styrelse sade sig först vilja studera trotskismen.

Det är givetvis bra om styrelsen studerar trotskismen. Det är nödvändigt om man vill avslöja stalinismens lögn och historieförfalskningar och uppnå kunskap om marxism-leninismen. Men vi frågar oss om styrelsen även studerar socialdemokratin före inval av socialdemokrater,

folkpartiet före inval av folkpartister o.s.v. eller om man endast söker upprätthålla en spärr åt vänster.

Vi har även i ett nummer av Föreningsmeddelande för Uppsala FNL-grupp utsatts för ett ”angrepp” som består av en serie vettlösa utfall mot trotskismen. Om dessa angrepp bestyrks på något som helst sätt är vi beredda att gå i debatt. Det är dock ogörligt att svara på invektiv. De visar endast oförmågan till analys och polemik hos den som yttrar dem. Vi tror inte att de gamla stalinistiska lögnerna om trotskismen kan tjäna DFFG:s eller FNL:s sak. Vi tillbaka-visar dessa lögner och vill gärna att de utges med rätt ursprungsbeteckning, inte i DFFG:s namn.

De många hängivna aktivisterna i DFFG tror vi har viktigare saker att syssla med än att dras in i en stalinistisk hets mot RM. Vi tror inte heller att de finner sig i att kamrater från en revolutionär marxistisk organisation vägras tillträde till DFFG på sådana grunder.

Det kan inte vara obekant att de ledande krafterna i solidaritetsarbetet för Vietnam i t. ex. England, Frankrike och USA är broderorganisationer till RM. I vems intresse kan det ligga att hålla den revolutionära marxismen utanför FNL-rörelsen? I vems intresse kan det ligga att hindra en fördjupad debatt om den vietnamesiska revolutionen? FNL-aktivisterna kommer att finna svaret.

Brev till FNL/S 2/71 om trotskistbroschyren

Skriften *Trotskyismen, fronterna och Vietnamrörelsen* fick flera DFFG-are att reagera. Följande är ett inlägg av en FNL:are, Håkan Edman från Arvika, som får svar på tal från en medlem i Stockholms FNL-grupp. Enligt rubriken är brevskrivaren trotskist och det är väl inte omöjligt att så var fallet, fast jag har dock inget minne av någon med det namnet och har även frågat flera ”trottar” från Mellansverige utan att få det bekräftat.

– Red

Brev från trotskist:

”DFFG/AU splittrar fronten”

Uppsala FNL-grupp gav i höstas ut en broschyr kallad ”Trotskyismen, fronterna och Vietnamrörelsen”, denna broschyr var resultatet av en längre tids arbete och jag ska här i korthet redogöra för anledningen till att man tog upp detta såpass ingående. Under våren sökte ett par personer medlemskap i Uppsala FNL-grupp, dessa var medlemmar i organisationen ”Revolutionära Marxister”. Som svar på sin ansökan fick man vissa specificerade frågor (se Fjärde internationalen nr 4 71). Då dessa RM-medlemmar svarade på dessa frågor i ett öppet brev, fick man beskyllningar för att ”splittra fronten”. Hur många medlemmar i enhetsfronten DFFG har genomgått skriftliga prov när man ansökt om medlemskap?

Snedviden syn på trotskismen

Efter detta började några kamrater i Uppsala att arbeta med sin broschyr, för att några veckor senare ta upp alstret till diskussion i gruppen. Där fann man givetvis att ”styrelsen handhaft frågan riktigt”, då några medlemmar ur RM inte inbjudits så medlemmarna i Uppsala FNL-grupp bara kunde få en version på synen på ”Trotskyismen”. Jag menar att styrelsen här uppträtt som oärliga anti-imperialister, då man här låter sina medlemmar få en snedviden syn på något som nu är ganska allmänt diskuterat. Vad är man rädd för?

Om nu spektaklet stannat på denna nivå. Men vad får man se när man läser den senaste "FNL i Sverige", jo där rekommenderas hela förbundet att läsa skriften. Av vem? Jo av DFFG/AU!

När man nu dragit in DFFG i en polemik som försiggått mellan olika riktningar av marxism sedan 20-talet, kan man ju fråga sig vem det är som "splittrar fronten".

Studera trotskismen!

När nu denna broschyr redan nått så långt, finns det bara en sak som återstår att göra för alla ärliga antiimperialister, nämligen att ta upp studierna i den här frågan på ett riktigt sätt. Hur gör man då detta? I Göteborg har en kamrat arbetat fram ett svar på Uppsalagruppens broschyr kallad "Revolutionär marxism kontra stalinism", denna visar hur Uppsala-gruppen har arbetat fram en historieförfalskning utan like, där man inte ens drar sig för direkta citatförfalskningar m m.

Många FNL-grupper har redan beslutat sig för att handha frågan på ett riktigt sätt, då man beslutat att studera båda broschyrerna och jag vill här uppmana alla andra grupper att göra detsamma.

Broschyren kan beställas genom: Lillemor Lundgren, Första Långgatan 34:II tr, ög 413 03 Göteborg tel 031/246480

För en ärlig anti-imperialistisk linje i våra studier och vårt arbete!

Vem splittrar?

Håkan Edman i Arvika FNL-grupp är förbannad för att Uppsala FNL-grupp värderar de personer som ansöker om medlemskap i DFFG efter deras politiska ståndpunkter. Han undrar hur många som har "genomgått skriftliga prov" när de ansökt om medlemskap i DFFG. Ja, det är troligen inte så många, eftersom det i de allra flesta fallen inte är så att man misstänker de som söker om medlemskap för att vara ute efter att försöka arbeta inom fronten för att utnyttja den för sina egna syften och att försöka splittra den.

Det enda exempel jag känner till är när de s k rebellerna ansökte om nytt medlemskap i DFFG. Då krävde man en utförlig självkritik, i vilken de tog avstånd från sin tidigare inställning till fronten, vilken de försökt och delvis också lyckats splittra.

- Vårt arbete för att öka stödet åt de indokinesiska folken är inte betjänt av att det inom fronten finns personer som försöker sabotera solidaritetsarbetet. Detta kan man dock misstänka just när det gäller personer som tillhör en trotskistisk organisation eller en organisation som för en trotskistisk frontpolitik. När det gäller att ta ställning till medlemmar i en sådan organisation är det alldeles riktigt att kräva att de klargör sin inställning till arbete inom *enhetsfronten* DFFG.
- De fem trotskisterna i Uppsala svarade, i ett öppet brev, på de frågor de fick. Detta diskuterades av medlemmarna i Uppsala FNL-grupp och utgjorde, tillsammans med det material som ligger till grund för "Trotskismen frontheten och vietnamrörelsen", underlag till det beslut som gruppen fattade. Hur kan man då påstå att medlemmarna i Uppsala bara fick en version av hur trotskister ser på fronten? Menar H.E. att medlemmarna i Uppsala FNL-grupp går i styrelsens ledband och inte är förmögna att på egen hand ta ställning i denna fråga? Om så är fallet – vilket otroligt förakt för medlemsmajoritetens politiska medvetande!
- Ja, H. E. är förbannad, och det med rätta, för det måste ju vara tråkigt för honom att hans kamrater inte längre kan bli medlemmar i Uppsala FNL-grupp. För solidaritetsarbetet för stöd åt Indokinas folk är det däremot bra.

- Vidare tycker H.E. att "När nu denna broschyr redan rätt så långt finns det bara en sak att göra, nämligen att ta upp studierna i den här frågan på ett riktigt sätt." Ja det ska vi göra. Enligt beslut av FS (se FNL/S 1-71) ska vi, nu när vi går in i den offensiva delen av kampen mot likvidatorerna, bl.a. studera frågan om trotskisternas agerande i fronten. Det ska vi göra för att nå enighet i denna fråga och för att fullständigt krossa den likvidatoriska linjen.
Jag är övertygad om att H.E. efter att vi gjort det kommer att ha anledning att vara ännu mer förbannad, för Uppsalabroschyren visar mycket klart hur trotskister, i olika lägen och länder, drivit sin frontfientliga politik och hur de använt taktiken att arbeta inom fronter för att splittra dessa och sabotera arbetet. Dessutom har vi, inom DFFG, tillräckliga erfarenheter av hur företrädare för en trotskistisk frontpolitik försökt sabotera solidaritetsarbetet (Lund, Uppsala, Vänersborg, Örebro m fl) för att kunna ta ställning i denna fråga.
- men H.E. menar att det finns material som visar hur Uppsala-gruppen har förfalskat historien i sin broschyr. Han tror att den skrift, "Revolutionär marxism mot Stalinism", som han gör reklam för, skall ge oss en annan syn på trotskisternas frontpolitik.
- Vad är det då man får veta i denna pamflett? Jo bl a att det i Uppsala FNL-grupp råder "kadaverdisciplin inte demokrati", att medlemmarna i gruppen "avstängs från information" och att de räcker upp handen "vid kommando från styrelsen". Så höga tankar har tydligen trotskisterna om medlemmarna i Uppsala FNL-grupp! Vidare får vi veta att det är den "högeropportunistiska flygeln inom KFML" som genom "stalinistiska historieförfalskningar" har lurat medlemmarna i Uppsala FNL-grupp att fatta ett beslut, som "i själva verket kommer att riktas mot alla marxister, inte enbart trotskister."
- Uppsala-broschyren har tydligen skrämmt trotskisterna ordentligt. Så mycket att de nu är beredda att öppet liera sig med Baude-klicken för att föra kampen mot DFFG. Ty, "alla de radikala krafterna står nu inför risken att uteslutas ur DFFG, både trotskister, Förbundet Kommunist och KFML(r). Vi kan inte längre passivt åse detta. Det är dags att vi går till motattack mot ledningen i DFFG."

Om de vid denna motattack tänker använda sig av den ovan citerade pamfletten tror jag dock att de lägger snaran om sin egen hals. Den avslöjar bara trotskisterna ännu mer.

***Avslöja och hejda alla angrepp på enhetsfronten!
Trotskister i fronten – aldrig!***

Roger Lejontand Stockholms FNL-grupp

Rött Forum 1

Kaj Håkansson: Stalinismen, fronterna och vietnamrörelsen

Ett svar till "Trotskismen/fronterna och vietnamrörelsen"

Vi publicerar här en skrift som inte producerats inom vår organisation och som inte uttrycker vår organisations ståndpunkter. Författaren är inte trotskist, han har inte skolats i den trotskistiska traditionen och har inte gjort till sin uppgift att föra dess talan. Han har helt enkelt fått tag på ett stalinistiskt alster, börjat känna på det, kommit underfund med vad han fått i handen och börjat sönderdela eländet. I denna självständiga, kritiska ansats till en intellektuellt hederlig uppgörelse med den stalinistiska traditionen ser vi skriftens exemplariska värde.

Kaj Håkanssons skrift ingår som nummer ett i en ny skriftserie, *Rött Forum*, som står öppen för självständiga inlägg i kritisk process, i vilken vi har allt att vinna.

Revolutionära Marxisters Förbund

Förord

Nedanstående inledning är, som inledning betraktad, besynnerlig. Den har påfallande litet att göra med resten av skriften. Förklaringen till detta är enkel. Ursprungligen granskade jag "Trotskismen, fronterna och vietnamrörelsen" utifrån förutsättningen att den utgjorde ett olycksfall i Uppsala FNL-grupps arbete. På denna grund skrev jag en kritik omfattande ca 20 A-4 sidor. Till mer än hälften berörde den det spanska inbördeskriget. Med vissa FNL-medlemmar diskuterade jag möjligheten att sprida min kritik internt inom Uppsala FNL-grupp.

Min syn på "Trotskismen, fronterna och vietnamrörelsen" förändrades avgörande då jag fick tillgång till en av dess huvudkällor, Ellen Hammers "The Struggle for Indochina". Kontrollen av hänvisningen till denna källa gav en antydning om vilken typ av publikation "Trotskismen, fronterna och vietnamrörelsen" utgör. I mån av tid kontrollerade jag ytterligare källor. Resultatet var, som framgår av det följande, förödande. Så förödande att allvarlig kritik av skriften kan förefalla onödig. Den slutsatsen bör dock inte dras, av skäl som redovisas i föreliggande skrifts slutsatser.

På grund av dess tillkomsthistoria uppvisar min granskning brist på systematik. Texten är splittrad. Bristen på systematik beror på att jag till att börja med var omedveten om de systematiska felen i "Trotskismen, fronterna och vietnamrörelsen". Splittringen beror på att jag i efterhand arbetat in långa, nya avsnitt i en redan färdigskriven text. Av tidsskäl har jag inte kunnat omarbeta materialet fullständigt.

"Trotskismen, fronterna och vietnamrörelsen" är daterad 14/10 1970. Den kom ej i min hand förrän någon dag före jul. Detta, plus svårigheten att få fram källor, förklarar dröjsmålet med min granskning.

24/1 1971 – Kaj Håkansson

Inledning

Det följande utgör en granskning av stencilskriften "Trotskismen, fronterna och vietnamrörelsen" (i fortsättningen förkortat TFOV) utgiven av Uppsala FNL-grupp. Av skäl som nedan anges är granskningens huvudpunkt avsnittet om Spanien.

TFOV har utgjort grund för att bedöma huruvida vissa "trotskister" i Uppsala skulle kunna antas som medlemmar i Uppsala FNL-kommitté (numera U-a FNL-grupp). Med smärre änd-

ringar föreligger den nu till öppen försäljning. I *Gnistan* och *Clarté* annonseras för den. Det är då rimligt för en utomstående att granska den.

I det följande riktar jag allvarlig kritik mot skriften och vill därför understryka:

1. Mina invändningar baserar sig inte på en önskan att försvara trotskister eller trotskism i allmänhet. En sådan diskussion ligger utanför det aktuella sammanhanget. Inte heller vill jag tala för eller emot deras medlemskap i Uppsala FNL-grupp.
2. Jag är själv inte medlem i Uppsala FNL-grupp. Det beror inte på någon negativ politisk bedömning. Hittills har jag ställt mig oreflekterat positiv till DFFG:s enhetsfront. Bland annat har jag rekommenderat politiskt osäkra människor att delta i DFFG:s arbete. Att jag ”hittills oreflekterat” ställt mig positiv, skall läsas med tonvikt på ”oreflekterat”. Min kritik beror inte på att jag ändrat inställning. Min granskning har fått mig att inse nödvändigheten att ”reflektera” över frågan om enhetsfronter.
3. Min kritik riktar sig endast mot TFOV och avser följaktligen inte att utgöra någon allmän kritik mot informationsmaterial från DFFG.

Granskningen av Spanienavsnittet upptar en så stor del, därför att jag tror mig ha en *något så när* god bild av den spanska frontens problematik. Min diskussion av spanienavsnittet avser dock att visa på mer allmänna drag i TFOV. Dels vill jag peka på några problem vid *bedömningen* av politiska situationer, problem som TFOV behandlat alltför lättvindigt. Dels vill jag peka på TFOV:s skrivsätt, som allvarligt minskar dess värde. Min analys antyder möjligheten att skriftens författare inte bara misstagit sig beträffande vissa faktiska förhållanden. Om analysen är riktig, så är det rimligt att *tills vidare* ställa sig skeptisk också till andra delar av TFOV.

Beträffande Vietnam respektive Frankrike vill jag betona att jag betraktar mig som okunnig. Dessa avsnitt i TFOV skulle jag sett det som förmätet att ifrågasätta, om inte andra avsnitt i skriften väckt min misstänksamhet. På dessa punkter har jag inskränkt mig till att *resa vissa frågor*.

Jag har förutsatt att TFOV:s angivna källor utgör dess *huvudsakliga* källor. Det som sägs i bilagan till TFOV (s. 31) om kontrollen av källor, gör förutsättningen rimlig. En möjlig invändning vore, att också en ”ensidig” källa kan ge uttryck för teser, som på ett oproblematiskt sätt stöds av en mängd andra källor. Man har därför i TFOV inte sett sig nödsakad att anföra alla använda källor.

Invändningen är orimlig när det gäller Spanien. Att redogöra för Spanien på det sätt som TFOV gör, utan att ange att det är fråga om en *bedömning*, kan inte försvaras. Än mindre med tanke på att skriften skall ”utgöra underlag för diskussion och beslut” (TFOV s. 1) i Uppsala FNL-grupp. TFOV tvekar aldrig: Formuleringarna förespeglar att den redovisar obestridliga fakta.

Min långa redogörelse för delar av det spanska inbördeskriget är inget självändamål. Den skall visa de brister som vidlåder TFOV. En mängd schabloner om Spanska inbördeskriget har i andra sammanhang visat sig gångbara. Om min kritik får till bieffekt att sprida en mer nyanserad, bild av händelseförloppet, är detta naturligtvis av godo. Avsikten är emellertid inte att ge en uttömmande beskrivning. Inte heller att avge några slutgiltiga omdömen om olika grupperns agerande under kriget.

Källor om Spanien

TFOV:s källa för Spanienavsnittet är Fransisco Antón, ”Trotskismen i Spania i Fascismens Tjeneste” utgiven 1938 i Oslo. Författaren är spansk kommunist, var sekreterare i Madrids

kommunistiska partiorganisation, kommissarie i en försvarskommitté i Madrid. Skriften har jag inte lyckats få tag på, trots att jag sökt den även i specialbibliotek (såsom Arbetarrörelsens arkiv). Två ”experter” på trotskism, som möjligen har skriften i sin ägo, bland annat den som tycks ha spelat en viktig roll vid författandet av TFOV, har inte varit anträffbara.

Juan García Duráns bibliografi över inbördeskriget upptar över 6000 titlar. Under namnet Francisco Antón finns ett verk: ”Madrid, orgullo de la España antifascista” (Madrid 1937 P.C. de España). Min hypotes är att TFOV:s källa utgörs av någon mindre pamflett (högsta sidnummer på citaten från den är 15).¹

Det kan tyckas vågat att angripa en källa utan att ha sett den. Av det följande torde framgå att det inte är ett tecken på sjuklig misstänksamhet. Om det som skrivs i TFOV med stöd i Antóns bok verkligen övertygande demonstreras, så är hans bok ett fynd.

Mina huvudkällor om Spanien; P. Broué / E. Témime: ”La Révolution et la Guerre d’Espagne” (1961) (i fortsättningen förkortat BoT), N. Chomskys ”Makt och motstånd”, samt C.M. Lorenzo: ”Les anarchistes espagnols et le pouvoir 1868-1969” (1969).²

Broué och Témime anger i förordet till sin bok att de har olika syn på politiken i kriget. Den ene är mer positiv till den ”moderata” frontpolitiken, den andre till den ”revolutionära” politiken. Denna deklARATION är dock inte det viktiga. Det centrala är att detta 500-sidiga verk innehåller en väldig mängd uppgifter, som talar ”för” och ”emot” olika politiska linjer.

Chomskys avsnitt om Spanska inbördeskriget är en prestation. På 110 sidor (inkl. noter) ger han en bred redogörelse för vissa sidor av kriget, med många viktiga källkritiska kommentarer.

Lorenzo, slutligen, har förmodligen anarkosyndikalistiska sympatier (jag har endast läst relevanta avsnitt), men hänvisar på för sammanhanget relevanta punkter till officiella dokument, vars äkthet inte bestrids av någon inblandad part.

Dessa är huvudkällor. I mindre utsträckning har jag utnyttjat G. Orwells ”Homage to Catalonia”.³ Orwell stred nämligen med POUM:s styrkor under kriget och POUM är huvudanklagad i TFOV:s Spanien-avsnitt. Som lätt kan konstateras, vinnlägger sig dock Orwell om att ge en så ”objektiv” bild som möjligt av kriget. Han var inte medlem av POUM och var under lång tid anhängare av den Komintern-inspirerade frontpolitiken. Efter att ha iakttagit denna politiks effekter kom han att ändra ståndpunkt. Många av hans resonemang kring anklagelserna mot POUM visar på logiska svårigheter i anklagelserna. De står sig därför oberoende av Orwells politiska ställningstagande.

UPI-korrespondenten B. Bollotens ”The Grand Camouflage”⁴ som ger en föga smickrande bild av ”stalin-kommunisternas” folkfrontspolitik i Spanien har jag i stort sett lämnat utanför framställningen. Flera av de källor, som inte direkt behandlar Spanienfrågan, innehåller relevant material. Jag har dock inte funnit anledning att hänvisa till varje källa, som säger något om Spanien.

¹ Hypotesen är helt korrekt, det var en skrift på 16 sidor! – MF ann 2008. I själva verket gavs Antóns ”skrift” också ut på svenska, som en artikel i ett specialnummer av SKP-tidskriften *Världen i Dag* (nr 17 1938) s 429ff! Den har nedan tagits med som bilaga! – MF ann 2013.

² Lorenos bok finns i svensk översättning: [Syndikalismen vid makten](#), Federativs, 1972 – MF ann 2008

³ Finns på svenska under titeln *Hyllning till Katalonien* (i flera upplagor) – MF ann 2007

⁴ Burnett Bolloten (1909-1987) vigde hela sitt liv åt att dokumentera och studera spanska inbördeskriget. Hans sista bok, *The Spanish Civil War*, som publicerades först efter hans död (1991) är ett imponerande verk på över 1000 sidor. Denna bok är en utomordentligt rik källa att ösa ur för den som verkligen vill tränga in i politiken på den republikanska sidan under inbördeskriget. Utdrag ur boken finns på marxistarkivet: [Spanska inbördeskriget: Revolution och kontrarevolution](#) MF ann 2010.

I. Spanien

1. Den spanska folkfronten

Fascisternas revolt i juli 1936 hade föregåtts av omfattande strejker, expropriationer m.m. När kuppen inträffade stod den republikanska regeringen handfallen. Upproret slogs ned främst tack vare arbetare, som beväpnade sig själva bland annat genom att plundra regeringens vapenförråd. I många delar av Spanien tog anarkosyndikalister och olika socialistiska fraktioner makten.

Omfattande kollektiviseringar genomfördes. Försvarskommittéer med beväpnade arbetare stod för vapenmakten. Den sociala och ekonomiska organisationen skedde i stor utsträckning – ibland trevande men ofta framgångsrikt – enligt anarkosyndikalistiska principer.

Två organisationer syns till att börja med framför andra ha skapat möjligheten att överhuvudtaget upprätthålla en folkfrontsregering: CNT och POUM. Dessa organisationer hade speciellt militant bemött fascisternas kupp försök.

Det anarkosyndikalistiska CNT⁵, ibland i koalition med UGT, var den största arbetarorganisationen i Spanien, numerärt och politiskt (BoT s.42-58). POUM, ett marxistiskt "block" av arbetare och bönder, var däremot ingen massorganisation. Genom att POUM:s roll berörs av TFOV framhävs POUM ibland i det följande på ett sätt som inte motsvarar dess faktiska politiska roll. UGT, slutligen, brukar benämnas "socialdemokratisk fackföreningsrörelse". Denna organisation har i min framställning på vissa punkter fått en alltför undanskymd plats. UGT:s politiska linje varierade regionalt. I vissa områden vann både UGT och CNT i styrka genom koalition. I andra områden stod de för politiskt skilda linjer.

Framhävandet av CNT:s och POUM:s centrala roll, framförallt i kampens första skede avser inte att förringa det självuppoftande motståndet från republikaner, socialister och kommunister.

Det spanska inbördeskriget beskrivs ibland enbart som ett försvar mot en fascistisk kupp. En sådan beskrivning är missvisande. Försvaret kombinerades med en revolution, vars omfattning och intensitet varierade regionalt. Genom omfattande kollektiviseringar, en arbetarnas och småböndernas egen ekonomisk-sociala organisation, skapades ett slags "dubbelmakt" vid sidan av centralregeringens. Dessa revolutionära förändringar sågs naturligtvis inte med blida ögon av alla klasser och skikt i Spanien.

Folkfrontsregeringen inrymde republikaner, representanter för olika socialistiska fraktioner, kommunister, samt från den 4 november 1936 anarkosyndikalister. Sammansättningen på regeringen växlade i takt med en serie inre politiska strider.

CNT:s deltagande i folkfrontsregeringen skedde under häftiga diskussioner inom organisationen. CNT var principiellt emot medverkan i parlament eller statsinstitutioner. Av många ledande anarkosyndikalister bedömdes dock läget som så speciellt, att en medverkan i regeringen kunde försvaras. Vissa bedömare har senare hävdade att detta var ett av CNT:s stora missgrepp: revolutionen ströps bland annat genom att CNT gav upp sin politiska handlingsfrihet.

Som rådgivare med framskjuten plats framträdde ett antal sändebud från Moskva. Dessa syns ha fått en ofta avgörande betydelse vid bestämmandet av frontens politik. Indirekt påverkade man den genom de inhemska kommunisterna, som i mycket stor utsträckning syns ha låtit sin politik dikteras från Moskva. Däri skilde de sig inte från många broderpartier under denna tid. (Se t.ex. Arvidsson/Berntson: "[Kommunistiska Internationalen](#)").

⁵ Ibland CNT-FAI, där FAI betecknar "Spanska anarkistiska federationen"

Direkt vägde rådgivarnas ord tungt, inte minst beroende på vapenleveranserna från Sovjet till den republikanska fronten. Dessa vapenleveranser syns vare sig ha varit så omfattande eller kvalitativt så förnämliga som ”stalinistisk” historieskrivning vill göra gällande.

Frågan om vapenleveranserna skall inte diskuteras här: å ena sidan tycka det ha rört sig om överskottsvaror, som inte alls levererades i rimlig omfattning, å andra sidan fanns det sabotagerisker för frakterna osv. Överförandet av guldreserven till Sovjet, som skedde under mycket besynnerliga omständigheter (se t.ex. Souchy s. 210-211) beskrivs ibland som betalning för vapnen. Det var i så fall en synnerligen dyr betalning och en betalning, som skedde vid en för den spanska ekonomin mycket olämplig tidpunkt. ”Försvar för” och ”kritik mot” Sovjets förhållande till vapenleveranserna framförs hos t.ex. BoT och Chomsky. Därmed skall inte förnekas att de var eller bedömdes som betydelsefulla. Regeringsmedlemmar i folkfronten har i efterhand angivit att de låtit sig manipuleras av stalinistiska rådgivare främst på grund av oron att vapenleveranserna skulle upphöra.

2. Den kommunistiska politiken

Den kommunistiska politikens framgång sammanhänger naturligtvis också med dess innehåll. Det var fråga om en försiktighetspolitik som främst gick ut på att Spanien inte fick bli socialistiskt. Till att börja med talade man för åtgärder, som innebar revolutionens avstannande. Till synes progressiva kollektiviseringsdekret stoppade upp en revolutionär process och stadfäste status quo. Därefter fråntogs arbetarna mer offensivt de erövringar som gjorts. Även detta skedde bland annat genom att man verkade för vissa lagar och dekret (Chomsky s. 72-73, Lorenzo s. 256-65). Den 26 mars 1937 uppstod t.ex. en regeringskris genom att anarkosyndikalisterna tillbakavisade dekret, som upplöste bland annat kontrollpatrullerna, arbetar- och soldatråden, förbjöd politiskt och fackligt organiserande bland garden och poliser och förbjöd bärande av vapen.

Sådana dekret kan förefalla oskyldiga, men var det inte i den då rådande situationen. I praktiken innebar de, att man berövade de militanta arbetarna möjligheten att försvara sina erövringar gentemot reaktionära grupper. Indirekt innebar det också ett angrepp mot CNT, som dominerade bland de fackligt organiserade, självbeväpnade arbetarna.

En alltmer framträdande roll fick de direkta attackerna, till att börja med mot POUM och sedan mot CNT. Utmanövrerandet och krossandet av dessa organisationer förefaller ha varit *en* viktig målsättning i den stalininspirerade politiken från dess begynnelse. Detta hävdas också av historiker, som i övrigt ställer sig negativa till POUM:s och CNT:s politiska linje (t.ex. av H. Thomas i ”The Spanish Civil War”, en källa, som ej angivits i källförteckningen, då jag av tidsskäl utnyttjat den endast på relevanta punkter, med hjälp av sakregister). Sovjetisk hemlig polis kom vid fullföljandet av denna politik att spela en alltmer framträdande roll.

Det kommunistiska partiets medlemskader ökade kraftigt. Denna ökning har två intressanta särdrag. För det första syns den till viss del ha varit en effekt av illegala manipulationer och påtryckningar (se t.ex. Bolloten, Souchy eller Thomas). För det andra, skedde nyrekryteringen från klasser och skikt, som normalt inte dras till kommunistiska partier. *Ett* citat från Chomsky får illustrera;

”I själva verket var det också den rike jordbrukaren, som sökte skydd för kommunisterna, vilka Borkenau betecknade som de republikanska styrkornas yttersta högerflygel. I början av 1937 var kommunistpartiet enligt Borkenau ‘i stor utsträckning ... den militära och administrativa personalens parti, i andra hand småborgerlighetens och vissa välbärgade bondegrupperns parti, i tredje hand de anställdas parti och först i fjärde hand industriarbetarnas parti’ (id. 192). Partiet attraherade också många poliser och arméofficerare. I det stora hela gav partiet som före revolutionen hade spelat en obetydlig roll, medelklassen i städerna och på landsbygden en intensiv utlösning för livs-

lust och energi 'i försvaret mot de revolutionära krafterna'". (Chomsky avser härmed arbetarkollektiven, CNT o. dyl.) (s. 128).

Jfr också rapporten från socialistiska partiorganet *Adelante* i juni 1937:

"Över allt samma historia. Bondekollektiven motarbetas i dag utomordentligt energiskt av kommunistpartiet. Kommunister organiserar de välbärgade jordbrukare som söker billig arbetskraft och är av detta skäl öppet fientligt inställda till de fattiga böndernas kooperativa företag. Det är samma element som före revolutionen sympatiserade med fascisterna och monarkisterna som nu – enligt fackföreningsrepresentanternas vittnesbörd – strömmar till kommunistpartiets led." (Chomsky s. 102, jfr också t.ex. s. 80).

3. Kommunister mot POUM och CNT

Kommunister målade inga vackra bilder av vare sig CNT eller POUM. Detta gällde *även före* det enligt TFOV av trotskisterna i POUM organiserade majupproret, samt "avslöjandena" av POUM-folk som fascistagenter (till detta återkommer jag längre fram). Kommunister anklagade POUM och CNT för maskopi med Franco. De började systematiskt förbinda termerna "trotskism" och "fascism", kallade POUM-medlemmarna Hitlers och Mussolinis agenter. De var "förrädare", spioner i Gestapos tjänst (Lorenzo s. 271).

George Orwell beskriver hur han själv stötts tillbaka av POUM:s oupphörliga tal om "det kontrarevolutionära PSUC" (kommunistpartiet i Katalonien).

"Senare när jag studerade PSUC och kommunistpressen närmare upptäckte jag att POUM närmast var oskyldiga jämfört med sina motståndare...

På ytan var grälet mellan kommunister och POUM ett gräl om taktik. POUM var för ögonblicklig revolution, kommunister mot. Så långt, allt väl; det fanns mycket att ändra för båda sidor ... Så smått i början, men sedan alltmer högljutt började de hävda att POUM splittrade regeringsstyrkorna inte genom dåligt omdöme utan avsiktligt. POUM förklarades inte vara något annat än ett gäng av förklädda fascister i Francos och Hitlers sold, som drev en pseudorevolutionär politik för att hjälpa fram fascismen. POUM var en 'trotskistisk' organisation och 'Francos femte kolonn'. Detta innebar att tusentals människor från arbetarklassen, däri inbegripna åtta eller tio tusen soldater som frös i främsta linjens skyttegravar och hundratals utlänningar, som kommit till Spanien för att kämpa mot fascismen, ofta under uppgivande av försörjning och nationalitet, bara var förrädare i fiendens sold. Denna historia spreds över hela Spanien med hjälp av affischer och repeterades om och om i den kommunistiska och prokommunistiska pressen världen över." (s. 62-64).

Kampen mot POUM och CNT kom att inta en ibland dominerande plats i denna politik. Vissa bedömare menar att den fick förtursrätt framför själva den antifascistiska kampen. Den antifascistiska koalitionen syns ofta ha satt in sin största kraft på att upplösa revolutionära kommittéer (Chomsky s. 101). Detta skedde i varje fall i en utsträckning, som svårligen kan motiveras med hänvisning till förment bristande lojalitet hos POUM och CNT i den antifascistiska kampen (Chomsky s. 80-81).

Fördömandet av POUM (och CNT) skedde, som jag redan påpekat, långt innan Barcelona-händelserna "avslöjade" POUM:s agentskap slutgiltigt. Rudolf Rocker citerar *Pravda* den 17 dec. 1936:

"Vad beträffar Katalonien har utrensningen av trotskistiska och anarkosyndikalistiska element redan inletts och kommer att genomföras där med samma energi som i USSR" (cit. från Chomsky s. 74; återfinns också i Thomas, utan angivande av källa).

Barcelonahändelserna ägde rum i maj 1937, nästan fem månader senare.

4. Den politiska bakgrunden till kommunisternas politik

Den stalin-kommunistiska hållningen i frontfrågan får bland annat ses mot bakgrunden av försöken att skapa en antifascistisk allians med de västerländska demokratierna. En allmän bedömning av denna politik skall jag inte göra här.

Vad gäller Spanien fruktade man från Sovjets sida, att en socialistisk omvandling skulle ge upphov till allvarliga negativa reaktioner från framförallt Englands och Frankrikes sida (Detta diskuteras i BoT på flera ställen).

Den internationella kommunistiska pressen missuppfattade till en början politiken i Spanien. Daily Worker skrev om hur man gick ”mot den spanska sovjetrepubliken ” med hjälp av ”den röda armén”. Det spanska kommunistpartiet spred snart den riktiga tolkningen; ”det spanska folket stred inte för upprättandet av proletarietets diktatur” och kände bara ett mål: ”försvaret av den republikanska ordningen, i respekt för egendomen”. (BoT s. 175).

Jesús Hernández, spansk kommunist, som fick en viktig post i folkfrontsregeringen deklarerade att ”de historiska omständigheterna inte tillät” en revolutionär kamp.

Ibland framförs tesen att kommunisterna önskade en borgerligt-demokratisk regim, för att sedan kunna ta över och omvandla Spanien till ett socialistiskt land. Ingen av de källor jag konsulterat tyder på rimligheten i en sådan tolkning (jfr Chomsky s. 76-77). Inte sällan syns de kommunistiska ledarna ha motarbetat varje antydning till ”folkrevolution” med en iver, långt större än som var nödvändig, för att trygga den antifascistiska fronten. För att dra en parallell: samma politik i Sovjet före oktoberrevolutionen, skulle ha varit att likvidera arbetarråden och försvaga arbetarorganisationerna.

Bolloten (”The Grand Camouflage”) ger med stöd i omfattande sakmaterial en långt mer negativ bild av Sovjets och de moskvatrogna kommunisternas agerande. En inte orimlig hypotes är att inrikespolitiska förhållanden i Sovjet, bl. a. problemen med oppositionen i Sovjet, på olika sätt kom att spela en central roll i de spanska kommunisternas folkfrontspolitik. (Jfr Pravda-citatet ovan, samt Arvidsson/Berntson: Kommunistiska Internationalen).

5. Barcelonahändelserna

Vid bedömningen av Barcelonahändelserna finns det skäl att hålla vissa saker i minnet. Katalonien och i synnerhet Barcelona var ett starkt fäste för arbetarmakten. Det var också ett av de områden, där arbetarkollektiven utsatts för de hårdaste attackerna bland annat från storbönder i allians med kommunister. BoT ger en ganska bred bild av de många händelser, som av många arbetare – organisationstillhöriga eller ej – måste ha uppfattats som provokationer från bland annat kommunisternas sida (jfr också Souchy). Det var också Katalonien som utpekas i det Pravda-citat, som anförts ovan.

Låt oss då se vad en studie från 1969 säger om händelserna.

”Det är inte fråga om att i detalj beröra dessa händelser, som för övrigt aldrig blivit föremål för ett seriöst studium; bara deras allmänna betydelse och deras återverkningar intresserar oss här. Föga betyder det om det var kommunisterna, ”poumisterna” eller anarkisterna, som den 2 maj på eftermiddagen släppte lös den väpnade kampen. Denna kamp var frukten av en extrem spänning, där den revolutionära sektorn (CNT-FAI-FIJL-POUM) stod mot den moderata eller reaktionära (PSUC-UGT-Estat Catalá – olika katalanska eller republikanska element) sektorer som ideologiskt representerade olika sociala klasser eller skikt: å ena sidan proletarietet och å andra sidan småbourgeoisin och medelklasserna.” (Lorenzo s. 165).

BoT ger en mer utförlig beskrivning av majdagarna. Efter att ha visat hur stämningen tidigare piskats upp skriver de:

”Det är det ögonblick då oron i Barcelona breder ut sig, vid ankomsten av ett cirkulär från inrikesministeriet som föreskriver avväpnandet av alla arbetargrupper som inte är integrerade i statens polisstyrkor. Arbetarna reagerar omedelbart: under flera dagar avväpnar polis och arbetare varandra alltefter styrkeförhållanden. Gatustrider tycks nära förestående. Regeringen förbjuder varje manifestation och varje församling den 1:a maj. Solidaridad Obrera (anarkosyndikalistisk dagstidning; störst i det revolutionära Spanien med upplaga 220.000 st KH:s anm.) bjuder alla arbetare att ointetgöra varje provokation. La Batalla (POUM:s organ) manar till vaka med vapnen vid fötterna.” (s. 259-60).

Enligt BoT utbryter striderna definitivt genom incidenten med huvudtelefonstationen. Denna station, som ursprungligen tillhört American Telegraph and Telephone Company, hade erövrats av militanter och hölls under kontroll av en kommitté av UGT-CNT samt en regeringsrepresentant, helt i enlighet med kollektiveringsdekret av den 24 oktober. Den vaktades av CNT-militanter. Rodríguez Salas, ordningskommissarie och medlem av PSUC ryckte med tre vagnar med beväpnade vakter fram mot telefonstationen och trängde in där. Folksoldaterna på bottenvåningen avväpnades, men inför hotet av en kulspruta på nästa våning, fick man stanna.

BoT tillägger en intressant not, där de visar på de skilda motiv som kommunistpressen angivit för att rättfärdiga Salas initiativ: säkerställande av stationens fungerande (*Daily Worker* 11 maj), återerövrande av stationen från POUM och okontrollerbara element (*Corr. Int.* 29 maj) eller helt enkelt insättande av en regeringsrepresentant (Salas till pressen).

Orwell anför ytterligare citat ur den kommunistiska pressen och visar bland annat hur man inom samma tidning, ibland t.o.m. inom samma artikel, gav beskrivningar, som motsade varandra (s.156-62). Tendensen var genomgående att man ville göra POUM till syndabock. När lögnerna om POUM upprepats på olika sätt tillräckligt många gånger fick de snart ställning som sanningar.

6. Vem organiserade Barcelonaupproret?

En mängd olika hypoteser har framförts om vilka ”grupper”, som låg bakom ”upproret”. Som nämnts har POUM utpekats, men därutöver har det förekommit andra kandidater; genuina fascistagenter, den katalanska bourgeoisin, som ville likvidera de revolutionära ställningarna, PSUC, som ville provocera, en anarkistisk fraktion benämnd Durrutis vänner osv.

Vare sig provokationsgrupper funnits eller ej, så framgår med all önskvärd tydlighet av källorna, att ”upproret” i huvudsak var spontant, frukten av vad Lorenzo kallade ”en extrem spänning”, som skapats under längre tid, BoT skriver ”... majoriteten av arbetare gick i strejk; Barcelona täcktes av barrikader, utan att någon organisation givit order om det” (s. 260).

BoT menar att en eventuell provokation bara kunnat få effekt om situationen ”var mogen” för det. Att den var det, menar de sig ha visat i sin bok. De avser då inte endast spänningen mellan olika grupper utan också en mer fundamental process, som kommunisterna hjälpt till att driva fram: det gradvisa återupprättandet av den borgerliga statsapparatus hegemoni.

Men TFOV intresserar sig inte för bakgrundshistorien:

”Det spanska folket kan ge otaliga bevis på hur denna rörelse (POUM) stod direkt i fascisternas tjänst. Vi ska nöja oss med ett.” (s. 13)

Och efter en beskrivning av POUM:s uppviglande, ultrarevolutionära paroller:

”Den 3:e maj bröt det av trotskisterna i POUM organiserade upproret ut.” (s. 14)

Inte ”bara historieskrivningen, utan också skrivsättet är värt att observera. Här talas om ”det spanska folket”, samtidigt som Trotskij på sidan 10 i TFOV⁶ får en knäpp på näsan för att han

⁶ Sidhänvisningarna gäller den tryckta TFOV-skriften, inte denna textsamling – MF

odifferentierat talar om de borgerliga och proletära polerna ("Var finns den väsentliga uppdelningen i nationella och comprador-bourgeoisie" anmärker TFOV). Och detta folk ger "otaliga bevis" på hur POUM stod "direkt" i fascisternas tjänst.

7. POUM som fascistagenter

Men det har ju bevisats att ledande POUM-män var fascistagenter? (TFOV s.14). Hur är det med det?

Redan före maj-händelserna hade PC och PSUC-pressen bedrivit en formlig "häxjaktskampanj" (BoT) mot POUM. Den intensifierades "efter det som kommunisterna kallade 'det fascistiska upproret i Barcelona'" (BoT). (Observera att kommunisterna från och med nu behandlar sin illa grundade anklagelse som om den vore en otvetydig sanning).

Natten den 16:e juni arresteras alla medlemmar i POUM:s exekutivkommitté.

"Den 11:e juni kom den första anklagelseakten mot POUM: 'Den allmänna utformningen av detta partis propaganda var undertryckandet av republiken och dess demokratiska regering genom våld och upprättandet av proletariatets diktatur'. Det var ingenting konstigt i det, det var en normal anklagelse mot revolutionärer, som åberopar sig på Lenins tankar. Men resten av akten andas en annan sinnesstämning: POUM anklagas för att ha 'smädat ett vänskapligt land vars moraliska och materiella stöd tillåtit det spanska folket att försvara sitt oberoende', att ha – med syftning på Moskvaprocesserna – 'angripit den sovjetiska rättvisan', att ha varit i kontakt med internationella organisationer kända under det allmänna namnet 'trotskister' och vars handlande i mitten av en vänskaplig makt bevisar att de befinner sig i den europeiska fascismens tjänst.'" (s. 273)

Huvudmaterialet i den officiella anklagelseakten var enligt BoT "plan N", en karta över Madrid på millimeterpapper som man fann hos falangisten Golfin. Polisen hade kunnat dechiffrera ett meddelande skrivet med osynligt bläck ställt till agenten "N". "N" tolkades utan tvekan som (Andres) "Nin":

"Jesús Hernández (i Spanska kommunistpartiet) hävdar att ledarna i PC blev förbittrade över klumpigheten i denna oanvändbara förfalskning. Miravittles (vars exakta politiska hemvist jag ej lyckats spåra; KHs anm.⁷) förklarade öppet att dokumentet var så uppenbart falskt att ingen kunde våga använda det. Detta 'bevis' tjänade likafullt till att rättfärdiga arresteringen." (BoT s. 273)

Manuel de Irujo, justitieminister i Negrin-regeringen, som inledde sitt styre den 17:e maj, förklarade att det inte fanns "något bevis för spionage mot någon av POUM-ledarna". För denne liberal/republikan låg saken annorlunda till: POUM stod till svars därför att de var revolutionärer.

Flera andra av de dåvarande ledamöterna i folkfrontsregeringen har i efterhand uppgivit att de spelat med i ett spel dirigerat från Moskva. I TFOV finns dock inte skymten av tvekan:

"det avslöjades senare att POUM:s ledare Andres Nin, nära vän till Trotskij, stod i direkt förbindelse med fascisternas hemliga underrättelseorganisationer och lämnade ut värdefulla uppgifter om de republikanska trupperna." (s. 14)

8. Nins öde

Nin arresterades som sina kamrater den 16 juni. Han ställdes dock inte inför domstol som dessa. Snart restes frågor bland annat från kommunisterna i utlandet: Vart har Nin tagit vägen?

För att göra en lång historia kort. Allt pekar på att Nin förts till ett "privat" kommunistiskt fängelse, där sovjetisk hemlig polis, liksom i andra sammanhang, var inblandad. Enligt Jesús Hernández skall Nin ha bearbetats för att avge bekännelse. Det misslyckades och han kunde

⁷ Miravittles var medlem i det (små)borgerliga katalanska partiet *Esquerra* (som även Kataloniens president Companys tillhörde). – *MF anm 2009*

därför inte släppas lös. Han skulle ha kunnat vittna om stalinistiska förhörsmetoder (BoT s.277).⁸

Rimligheten i påståendet om Nins ”bearbetande” kan jag inte bedöma. Det förtjänar dock att ställas mot TFOV självklara historieskrivning. För bedömningen bör det framhållas att Nin och andra POUM-ledare tagit avstånd från Stalins Moskvaprocesser.

9. Vapensmugglingen

”Man kunde fastslå den direkta förbindelsen mellan den i Freiburg (Schweiz) boende Gestapo-agenten, OVRA:s (italienska underrättelsetjänsten) och Francos agenter och de katalanska trotskisterna och fascisterna. Man vet att det stadigt smugglades handvapen och maskingevär till Spanien över den katalanska gränsen” (TFOV s. 14 cit. från Antón).

Då jag inte haft tillgång till Antóns bok, vet jag inte vad som står före och efter de citerade satserna. Vad som däremot är frapperande då man betraktar detta citat i den form det fått i TFOV är *insinuerandet* av ett samband, utan belägg. Att handvapen och maskingevär smugglades till Spanien över den katalanska gränsen säger ingenting om vem som smugglade och med vilket syfte.

Förbindelserna mellan de olika agenterna och trotskisterna är sannolikt förbindelser i flera led. *Genom* agenterna i Spanien antas trotskisterna ha förbindelse med de utländska agenterna. Om inte Antón kan framlägga hittills okänt, oerhört säkert material till stöd för sin uppfattning, så vet vi att redan denna första länk i beviskedjan är ohållbar. (Även Thomas, som inte verkar särskilt POUM-vänlig, avfärdar ”bevismaterialet” mot trotskisterna som rena falsarier).

Hela frågan om vapnen är i själva verket ganska riskabel att ta upp om man vill framhålla dels POUM:s förräderi, dels kommunisternas exemplariska agerande. Ett citat från Chomsky får antyda något av komplikationerna:

”Att kommunisterna (alltså ej POUM KH:s anm.) undanhöll aragonska fronten vapen förefaller klart och otvetydigt ådagalagt och det kan knappast betvivlas att motivet var politiskt. Se exempelvis D.T. Cattell: ‘Communism and the Spanish Civil War’ (1955 s.110). Cattell, som i regel anstränger sig till det yttersta för att försöka rättfärdiga centralregeringens uppträdande, framhåller att det i detta fall råder föga tvivel om att vägran att lämna bistånd var politiskt motiverad. Brennan hyser samma uppfattning och hävdar att kommunisterna ‘undanhöll den aragonska fronten vapen för att motarbeta anarkisterna’. Kommunisterna tog sin tillflykt till direkt löjliga förtal för att förklara bristen på vapen på den aragonska fronten. Så till exempel menade Daily Worker att vapenbristen berodde på att ‘den trotskistiske generalen Kopp hade fraktat enorma kvantiteter vapen och ammunition över ingenmansland till fascisterna.’ (citerat av Morrow tidigare omnämnt arbete, s. 145). Som Morrow påpekar är George Kopp ett ovanligt misslyckat val av mål för den sortens anklagelser. Hans meritlista är välkänd, bland annat genom den redogörelse, som lämnats av Orwell, vilken tjänstgjorde under hans befäl. Orwell kunde också med stöd av iakttagelser i första hand avvisa åtskilliga av de andra absurditeter som förekom i den liberala pressen om den aragonska fronten, till exempel påståendet av Ralph Bates i New Republic att POUM-trupperna ‘spelade fotboll med fascisterna i ingenmansland’. Vid tidpunkten i fråga, påpekar Orwell, ’led POUM-trupperna svåra förluster och flera av mina personliga vänner dödades eller sårades.’” (s. 131-32)

10. Trotskij och POUM

”Någon trotskist kanske genmäler att Trotskij faktiskt kritiserade POUM. Men vad kritiserade Trotskij hos POUM? Var det att POUM organiserade uppror i ryggen på folkfronten? Nej! Trotskij kritiserade POUM för att de inte tillräckligt konsekvent gjorde detta, att de inte tillräckligt ihärdigt arbetat för sin ‘socialistiska revolution’, att de varit dumma nog att låta folkfronten avslöja deras samarbete med fascisterna.” (TFOV s. 14)

⁸ Se min artikel [Mordet på Andreu Nin – hur gick det till?](#) (på marxistarkiv) för detaljer om detta stalinistiska illdåd. MF anm -07

Själva förutsättningen för detta resonemang är, som jag visat, bräcklig; att POUM organiserat ett uppror i Barcelona. Dessutom finns det anledning att observera TFOV:s formuleringar.

Trotsky kritiserade knappast POUM för att de inte tillräckligt konsekvent organiserade uppror i ryggen på folkfronten. Trotsky kritiserade POUM för deras kompromissande.

Givet den beskrivning av Barcelonahändelserna, som TFOV ger, samt givet en viss politisk bedömning ger TFOV:s författare en *tolkning* av den objektiva innebörden i Trotskijs påstående. Men hur man på denna grund kan formulera den sista att-satsen i citatet från TFOV är obegripligt. Finns det stöd för en sådan tes hos Trotsky? Varför anges i så fall inte källan? I det utdrag ur ”Lessons of Spain” [Lärdomar av Spanien]⁹ som TFOV använt sig av finns inte stöd för tesen.

Sammankopplingen Trotsky-POUM i TFOV är intressant. Trotsky kritiserade POUM och POUM:s ledande män hade tidigare brutit med Trotsky. Men Trotsky var enligt TFOV värre än POUM, då han förordade POUM:s principiella linje, men konsekventare genomförd.

Trotsky får här stå inte bara för sin teoretiska bedömning, utan för en serie faktiska händelser, som en organisation med oklar anknytning till honom antas ha utlöst. Hypotesen tycks vara att POUM skulle ha gjort alla sina misstag, bara i större omfattning, om de följt Trotskijs rekommendationer.

Om nu TFOV ville ha en måltavla så kunde man annars inriktat sig på att kritisera den ytterst lilla gruppen ”Bolsjevik-leninisterna”, som brukar anses som en mer genuint trotskistisk grupp.

Denna grupp nämns kanske inte i Antóns bok?

11. En anarkists syn

TFOV citerar utan att blinka anklagelserna från en ortodox spansk kommunist, formulerade senast 1938 när intensiteten i motsättningarna var stor. Om TFOV vill skriva en omvänd historia så går det bra att konsultera någon anarkosyndikalistisk text t.ex. Souchys, ”Nacht über Spanien”. Den har dessutom fördelen att på en mängd centrala punkter få stöd av tillförlitliga, oberoende källor.

För att ge en antydning om en annan bild skall jag citera några stycken skrivna av en spansk anarkist J. García Pradas. Denne arbetade under kriget som redaktör för tidningen CNT, samt deltog i Madrids försvarskommitté. I ”När Madrid föll” har han 1939 summerat sina upplevelser.¹⁰

”Att föra en politik enligt kommunisternas paroller, det är att förstärka staten och återge den all dess forna makt, förnya privilegierna, räcka sin hand åt bourgeoisin, återvända till de ‘demokratiska’ förhållandena före 19 juli...

Om det nu var en bidragande orsak till att kriget förlorades, detta att opponera sig mot allt revolutionärt, vad ska man då kalla kommunistiska partiets politik? Detta parti som till norm för sin politik tog dubbelheten, samarbete i illojalitetens tecken, en med frenesi genomförd, sekterism, i varje minut talade om enhet, samtidigt som det splittrade alla andra styrkor, med den avsikten att den egna skulle framstå som den ‘enande och enda’. Så handlade kommunistiska partiet, vars ledande och lejda herrar inte aktade för rov att kalla för ‘Francoagenter’ personer som hade ända upp till femtio års proletär kamp bakom sig. Detta parti, som falskeligen kallade sig kommunistiskt, vilket gjorde lögnen till sitt huvudsakligaste vapen på den politiska vädjebanan ... Men däremot

⁹ Hela Trotskijs text finns nu i svensk översättning på marxistarkiv: [Lärdomar av Spanien – den sista varningen. MF anm -07.](#)

¹⁰ Finns i sin helhet på marxistarkivet: [Ryssland förordade oss! En spansk anklagelse](#) (som är identisk med ”När Madrid föll”, förutom att den även innehåller en Epilog som saknas i ”När...”) – Red

gärna gav medlemsbok åt militärer som t.o.m. öppet voro komprometterade med Franco, såsom exempelvis överstelöjtnant Ardid. Likaså upptogs en massa högerfolk och andra reaktionärer, beredda att tjäna den som till tack för tjänsterna ville lämna en politisk borgen, så att de skulle kunna röra sig fritt och otvunget fräckt.” (s. 20-21)

Pradas anklagelser har dessvärre inte bara kuriosaintresse som exempel på en partsinlaga från en indignerad militant. Man kan upprätthålla en seriös hypotes som tillskriver den kommunistiska politiken inom fronten avgörande betydelse för republikens nederlag (Chomsky 8.76-78). Tidigare har visats på den energi som sattes in i kampen mot POUM och CNT. Chomsky citerar New York Herald Tribune 28 april 1937:

”En pålitlig poliskår håller sakta men säkert på att skapas. Valenciaregeringen har funnit ett idealiskt verktyg för detta ändamål i carabineros. De var tidigare tulltjänstemän och vaktmanskaper och har alltid ansetts vara mycket lojala. Det rapporteras från välunderrättat håll att 40 000 man har rekryterats till denna kår och att 20 000 redan är beväpnade och utrustade... Anarkisterna har redan lagt märke till och klagat över kårens ökade styrka vid en tidpunkt då alla vet att trafiken över både land- och sjögränserna är högst obetydlig. De inser att den kommer att användas mot dem.” (s.142)

Chomsky kommenterar:

”Betänk vad dessa soldater, liksom Listers division eller de *asaltos*, som Orwell skildrat, skulle ha kunnat uträtta exempelvis på den aragonska fronten. Betänk också effekten på milismännen, av centralregeringen berövade erforderliga vapen, av vetskapen om att dessa välbeväpnade, välutbildade trupper likviderade resultaten av deras revolution.” (s. 142-43)

II. Enhetsfrontens idé

1. Klasser och nationer

I slutet av TFOV:s Spanienavsnitt summeras de faktorer, som bidrog till frontens nederlag. Om nu fascismen segrade så bör man minnas att ”fronten som idé besegrades inte och kunde inte heller besegras!” (s. 14)

Att TFOV här talar om ”fronten som idé” syns inte vara en tillfällighet. Behandlingen av hela Spanien-frågan utgår från just en abstrakt Frontens idé. Min avsikt med att beskriva situationen i Spanien är bland annat att visa hur den spanska folkfronten är en *konkret front i en bestämd politisk situation*.

När TFOV skriver om den spanska folkfronten förefaller den underförstådda förutsättningen vara, att fronter, som förklarar sig som antifascistiska, automatiskt är riktiga och bör stödjas. När Trotskij fördömer den spanska folkfronten bedömer han inte en idé, utan en konkret politisk företeelse i en bestämd situation. Detta gör han självfallet inte som liberal. Hans bedömning är avhängig av hans önskan att i sista hand världen skall bli kommunistisk (eller socialistisk). Beträffande kommunistpartierna borde detta rimligtvis gälla även dem. En tolkning av deras agerande i Spanien innebär att de valde en annan taktik, än den som förespråkades av Trotskij.

Vid bedömningen av folkfrontspolitiken i allmänhet eller den specifika folkfrontspolitiken i ett givet land är det inte rimligt att endast framhålla skillnaden mellan fascistiska och demokratiska imperialistländer, som TFOV gör (s.9 t.ex.). Dessa *länder* är inga homogena enheter, utan består av olika *klasser* och *skikt*. Folkfrontens effekter på dessa klasser och skikt är en del av bilden, som inte får uteslutas. På goda grunder kan man hävda att den spanska folkfronten blev ett vapen mot arbetarklassen och spelade reaktionen i händerna. På detta sätt banade den väg för fascismens slutliga seger.

Om man efter analys av det politiska läget bedömer det som riktigt att delta i den spanska folkfrontspolitiken kunde man vara benägen att rättfärdiga kommunistpartiets ofta osnygga uppträdande mot CNT och POUM. De senare kunde ses som "objektiva" splittrare.

En sådan syn är tvivelaktig, bl.a. därför att allt tyder på att organiserade i POUM och CNT i den konkreta kampen var minst lika goda antifascister som andra stridande. Men den rymmer en mer grundläggande svaghet. Den tar inte hänsyn till det faktum att kommunistpartiet på ett avgörande sätt kom in i bilden, *när förhållandena mellan klasserna redan hade en speciell karaktär*. Dessa förhållanden återspeglades i stor utsträckning i uppslutningen kring olika organisationer. CNT var den största arbetarorganisationen i Spanien och kampen mot CNT blev därför en kamp mot stora delar av arbetarklassen.

2. Det objektiva förräderiet

Utifrån mina källor är anklagelsen mot POUM för att vara agenter åt fascismen, svår att upprätthålla. Man kunde då hävda att det inte är fråga om agenter i bokstavlig mening, utan om "objektiva" agenter eller förrädare.

Om vi tills vidare håller oss till Spanien, så bör det ha framgått av min redogörelse, varför en sådan anklagelse blir komplicerad. Den blir avhängig av en svår politisk-sociologisk analys. Som alla bedömningar av "objektivt förräderi" kompliceras denna av att det uppträder om *flera parter med olika möjligheter* – stora eller små – att handla.

Man kan välja att säga att POUM och CNT kastade Spanien i fascismens armar genom att inte, tillräckligt kraftfullt stödja folkfronten. Men då sker denna bedömning mot bakgrund av att kommunisterna stödde folkfrontsregeringen och motarbetade POUM och CNT.

Vi kan vända på perspektivet: Kommunisterna var de objektiva förrädarna genom att de inte stödde POUM och CNT.

Vilka skulle effekterna ha blivit om vissa parter agerat annorlunda? Skulle Sovjet ha dragit undan sitt stöd om Spanska kommunistpartiet stött POUM och CNT? Skulle England och Frankrike ha kastat sig över Spanien och kanske också Sovjet?

Skulle CNT och POUM ha kunnat bevara sin förankring hos arbetare och småbönder om de helhjärtat arbetat för att undanröja de revolutionära erövringarna? Att den stalin-kommunistiska bedömningen av det inrikespolitiska eller det utrikespolitiska läget var självklart riktig, är svårt att hävda. Detta gäller inte bara i efterklokhetens perspektiv. Också då, när nederlaget ännu inte förelåg, förekom andra, väl argumenterade bedömningar t.ex. den italienske anarkistens Camillo Berneri (mördad under majhändelserna).

Allt detta kan förefalla som meningslösa spekulationer. Men det spekulativa draget gäller i så fall i lika hög grad TFOV:s bedömning: Om alla parter stött fronten helhjärtat i så hade sannolikheten för nederlag minskat.

För politiska bedömningar är sådana hypotetiska antaganden nödvändiga och legitima. Vi bör dock minnas att det är fråga om en sammansatt politisk bedömning och vi bör visa på vad den grundas. Bättre en analys, som visar det eventuella objektiva förräderiet utan att agentskapet slås fast, än att agentskapet slås fast utan analys eller med hjälp av en torftig sådan.

3. Subjektivt och objektivt förräderi

Om man inte håller isär subjektivt eller medvetet förräderi å ena sidan och objektivt å den andra uppnår man lätt en demagogisk effekt. Genom att läsaren associerar det "objektiva" förräderiet, med det "subjektiva" frågar han kanske inte efter den analys som krävs för att rättfärdiga domen för "objektivt förräderi". Om vi antar att subjektivt förräderi faktiskt

konstaterats kan en serie mycket tvivelaktiga bedömningar av ”objektivt” förräderi följa med på köpet.

TFOV spelar medvetet eller omedvetet – på den tvetydiga innebörden i ”förrädare”. Ibland är det öppet fråga om genuint agentskap, t.ex. i Spanien eller Kina (cit. från Mao Tse-tung TFOV s. 11). På sidan 19 blir det oklarare:

”Vi har nu sett *formen* för trotskisternas angrepp på fronterna, men vad är *innehållet*? Det är att splittra, försvaga och omintetgöra folkens kamp mot fascism och imperialism. Deras uppgift är att avleda folkens kamp mot huvudfienden, för att i stället hetsa olika klasser och grupper mot varandra och spelar på så sätt reaktionärerna i händerna.”

Slutet på citatet pekar på en ”objektiv” effekt, men vad innebär det som sägs tidigare. Vem har givit dem uppgiften att ”avleda folkens kamp mot huvudfienden”? De själva? Fascisterna? Historien?

I TFOV:s bilaga, där samtida svenska förhållanden tas upp, blir den tendentiösa hållningen tydlig (s.22-23) Bl.a. behandlas Tom Gustavssons och Bo Hörnströms agerande. Redovisningen (som jag återkommer till längre fram) slutar:

”I denna anda sökte de under hösten -69 förlama Vietnamarbetet genom prat om att man borde bilda en allmänt antiimperialistisk (socialistisk) organisation. Det luktar trotskism lång väg och det kommer därför inte heller att förvåna oss när vi hör att dessa herrar nu tillhör de ledande i den trotskistiska Bolsjevikgruppen i Lund. Men det är först nu, som de har kastat masken!”

Dessa agenter har *listigt dolt sin rätta identitet* hela tiden. Ovanstående kunde skrivas på ett sätt som helt förändrar tendensen:

”Utifrån dessa ståndpunkter sökte de under hösten -69 få igång en diskussion kring frågan om det inte vore förenligt med socialistiska målsättningar och FNL-gruppens faktiska agerande och sammansättning att bilda en allmänt antiimperialistisk (socialistisk) organisation. Dessa ståndpunkter ligger nära dem som hävdas inom trotskismen. Den påbörjade utvecklingen utmynnade efter studier kring frontfrågan i en definitiv politisk ståndpunkt. De kom att tillhöra de ledande i Bolsjevikgruppen i Lund, en organisation med trotskistiska drag. Det tog dock tid innan de övergav sina tidigare ståndpunkter och kom till insikt.”

III. Vietnam

TFOV:s material om Vietnam kan delas upp på tre huvudpunkter:

1. Trotskisternas historiska roll
2. Kommentarer till trotskisternas syn på ”de indokinesiska folken i gemensam front”
3. Kommentarer till Revolutionära Marxisters (”trotskisternas”) öppna brev till Uppsala FNL-grupp med svar på vissa frågor ställda till en medlem av RM

1. Trotskisternas historiska roll under 30-talet

Vietnams historia är inte min styrka. Allra minst har jag studerat den för att granska olika vänstergruppers agerande. Jag kontrollerade de källor jag” hade tillgängliga. I Horlemann / Gängs ”Vietnam, Genesis eines Konflikts” blev det napp:

”Denna position, att försumma den antifranska rörelsen, motsätter sig trotskisterna å det häftigaste, dess mer som det väntade reformprogrammet för kolonierna inte genomförts. I juni 1937 delade sig La Lutte (enhetsfront med bl.a. kommunister; KH:s anm.); trotskisterna under Ta Thu Thaus ledning ökade ständigt sitt inflytande, genom att de som de enda vände sig mot folkfrontspolitiken och understödjandet av de franska krigsansträngningarna mot Japan, då det kommande kriget skulle komma att vara lika reaktionärt på båda sidor. I april 1939 befann de sig på höjden av sin makt, de då samlade 80% av alla stämmor vid kolonialrådsvalet i Kochinkina och de Komintern-

trogna kamraterna misslyckades. Bladet vände sig dock mycket fort, när 26 september 1939 Franska kommunistpartiet, krigsmotståndare i åttioåttio år, utträdde av den sovjetiska utrikespolitiken fördömde krigsförklaringen mot Tyskland och förbjöds. Samma skedde i Vietnam där häktningssvårigheten nästan fullständigt förintade de underjordiskt illa organiserade trotskisterna.

Kommunisterna försköt tyngdpunkten i sitt arbete och byggde på landsbygden upp sina revolutionära stötpunkter. Den politiska taktiken ändrade sig avgörande med partiets November-plenum i Hoc Mon (Provinsen Gia Dinh). Vid detta plenum beslöts att man skulle föra revolutionen mot 'de franska fascistiska imperialisterna' och bilda en Indokinesisk antiimperialistisk nationell enhetsfront..." (s. 35)

Vi bläddrar till sidan 9 i TFOV, där det talas om folkens kamp mot fascism och för demokrati på 30- och 40-talet.

"På det internationella planet var det nödvändigt att skilja på de fascistiska imperialistländerna, såsom Tyskland, Italien och Japan och de demokratiska imperialistländerna såsom USA och England"

Här har enhetsfrontspolitiken förts upp på det internationella planet, där alltså klasserna motsvaras av olika länder. Frankrike har fallit bort ur uppräkningslistan. Det är synd, därför att Frankrike illustrerar vissa komplikationer.

I den stalinistiska politiken var Frankrike, i samband med Spanien-frågan, ett av de demokratiska länderna. Trotskisternas agerande 1937 i Vietnam och Spanien bedöms av TFOV utifrån premissen att Frankrike är demokratiskt. Hur var det då 1939 när trotskisterna samlade majoriteten av stämmorna vid valet i Kochinkina? Enligt TFOV (jfr nedan avsnittet om Frankrike) dog folkfronten i Frankrike definitivt 1938. Och vid KP:s novemberplenum 1939 betecknas fransmännen som "de franska fascistiska imperialisterna" (jfr citatet ovan från Horlemann/Gäng).

Naturligtvis kan detta bero på att Frankrike ändrat karaktär under tiden. Man kan också knyta an till den internationella situationen. Men man kan också pröva hypotesen att trotskisternas bedömning av Frankrike var en framsynt bedömning.

Detta borde ha varit möjligt för TFOV:s författare att upptäcka. Går man till en av TFOV:s huvudkällor beträffande Vietnam, Ellen Hammers "The Struggle for Indochina", så kan man hitta material. TFOV har en central hänvisning till sidan 89 i denna bok. Denna sida ingår i ett kapitel, som omfattar fyra trycksidor. TFOV:s författare förefaller att ha varit så förblindade av sin ambition att visa trotskismens rutenhet att han (de) inte förmått läsa dessa, fyra sidor innantill. Om han (de) gjort det, så hade det blivit svårare att se frågan om enhetsfronten som ett abstrakt problem. Framställningen av den franska enhetsfronten hade säkert också blivit mindre idyllisk.

Innan jag, för att illustrera detta, övergår till att citera några längre avsnitt ur Hammers bok vill jag peka på det som märkligt nog kommit med i TFOV. Nämligen att vissa trotskister och kommunister samarbetade i en front. Kan det ha haft något med dess program att göra?

"De deltog i Saigonkommunens val för att 'demonstrera Saigonarbetarnas önskan' att försäkra sin vilja att kämpa för livet i klasskampen mot exploaterandet av arbetarmassorna. De små köpmännen, de lägre tjänstemännen, ville, då de röstade för arbetarlistan, markera sin vilja att förena sina krafter med proletariatet för att försvara sig mot de gula och vita industri- och finanssvindlarna." (Hammer s. 89-90)

Därefter redogörs för kommunistpartiets framryckning:

"Det faktum att dess förbindelser med Komintern låg i träda under denna period skadade inte kommunistpartiet. Det räddades från de svårigheter som t.ex. drabbade de indonesiska

kommunisterna som genom bitter erfarenhet funnit att de direktiv som utgick från Moskva inte alltid passade den asiatiska scenen.” (Hammer s. 90)

Här skall jag övergå till att citera Hammer mycket utförligt och ber samtidigt läsaren uppmärksamma vilken typ av enhetsfrontspolitik som TFOV utan minsta skynt av tvekan genomgående gör sig till tolk för.

”Macao-konferensen var en vändpunkt i det indokinesiska kommunistpartiets historia. Från Moskva kom ordern, som fastlagts vid Kommunistiska Internationalens Sjunde världskongress, att alla kommunistpartier skulle förena sina styrkor med icke kommunister i kampen mot fascismen. Detta krävde en hel omvändning i de europeiska kommunisternas politik och i Asien krävde det en politisk gymnastik i den högre skolan. Det innebär att kommunisterna måste lägga åt sidan sin opposition mot de europeiska herrarna och deras kampanj för demokratiska, rättigheter, så att de kunde arbeta tillsammans med kolonialisterna mot axelmakterna från utlandet.” (s. 91)

Så ett avsnitt om franska folkfronten och dess återverkningar i Indokina. Reformerna ställdes i utsikt, men

”den franska vänstern vid makten var inte längre den antiimperialistiska grupp som den utgjort som oppositionsmedlem. Vänsterns män kämpade med en växande önskan hos fransmännen att mera utnyttja sina kolonier, en önskan som hade stärkts genom restriktionerna på den internationella handeln, orsakad av depressionen.

Från kolonierna fick de franska vänsterpartierna höra att deras medlemmar där var rädda för vad de infödda kunde göra dem om Frankrike gav upp sina kolonier. Och vem kunde för övrigt vara säker på att kolonierna skulle förbli oberoende om Frankrike lämnade dem? I Indokina kunde t.ex. Japan vara villigt att ta över.

Alla dessa överväganden resulterade i en kolonialpolitik som föga skilde sig från den som förts av andra franska regeringar. (Jfr gärna TFOV:s Frankrikebeskrivning s.15; KH:s anm.) Vietnameserna vann vissa begränsade fördelar vad gällde arbetslagstiftning. Men de hade bett speciellt om församlingsrätt och rätt att organisera fackföreningar och fick ingendera. I september 1936 telegraferade Mouet till tjänstemän i Saigon: ‘Ni skall upprätthålla ordning med alla godtagna och legala medel, även genom åtal mot dem som försöker bråka, om detta skulle visa sig nödvändigt ... Förbättrandet av den politiska och ekonomiska situationen är i vårt intresse men ... Fransk ordning måste råda i Indokina som på andra platser!’ Detta fruktlösa experiment med kolonial liberalism av en folkfrontsregering var föregångaren till ett annat experiment av en andra folkfrontsregering som skulle resultera i ett liknande men mer våldsamt misslyckande ett årtionde senare.

‘Aktionskommittéerna’ ledde under tiden strejker för att förbättra arbetsvillkor, höja löner och tillåta upprättande av en legal fackföreningsrörelse. Stalinister och trotskister var båda aktiva i dessa kommittéer. ‘Kampkoalitionen höll ihop tillräckligt länge för att den skulle kunna välja tre medlemmar till Saigons kommunalråd 1937. – Thau, trotskisten och två stalinister, Nguyen Van Tao, som omvaldes och Duong Bach Mai. Därefter sprack koalitionen. Trotskisterna vägrade att delta i folkfronten och anklagade det indokinesiska kommunistpartiet för att förråda indokineserna i det franska kommunistpartiets och sovjetregeringens intresse. Den 14:e juli 1937 möttes trotskisterna och stalinisterna för sista gången.

Trotskisterna lyckades, ta över ‘Kampen’ [*La Lutte*] 1937 och Ta Thu Thau lanserade den nya linjen med en artikel om ‘förräderiets folkfront’ – som gav honom två års fängelse. 1939 vann trotskisterna en skallande seger i valet till Kochin-Kinas kolonialråd, med 80 procent av rösterna till deras kandidater. Efter detta splittrades stalinisterna; Doung Bach Mai förblev det officiella partiets ledare medan Nguyen Van Tao ledde en grupp av avvikare.” (s. 91-92)

Detta får man alltså anta att TFOV:s författare har läst. Inte på något sätt har det fått inverka på den svartvita bedömningen av folkfrontspolitiken i Indokina eller den i Frankrike! Denna folkfrontspolitik som var så raffinerad: vad den gav med ena handen tog den med den andra. Stöd åt Spaniens folkfront – samtidigt stöd åt folkfronten i Frankrike, med effekt att vapen inte kan erbjudas Spanien från Frankrike (se nedan avsnitt om Frankrike). Denna folkfronts-

politik, som ledde till så många bestående reformer, som så odiskutabelt slog tillbaka fascismen, (se följande avsnitt om Frankrike).¹¹

2. De indokinesiska folken i gemensam front

Här ställs ett citat från ”den historiska konferensen i april” mot 4:e Internationalens uppfattning. De tre indokinesiska folkens ”broderliga stöd” har inte fattats av trotskisterna som hävdar att den vietnamesiska revolutionens utbredning i Sydostasien inte varit ett spontant massfenomen. Men talet om ”broderligt stöd” gör trotskisternas påstående vare sig sannare eller falskare. Och den efterföljande retoriska frågan i TFOV ”Vad är detta annat än på papegojmanér upprepa de lögner USA-imperialisterna sprider ut om den ‘nordvietnamesiska infiltrationen’?” adderar ingenting. Om t.ex. ett kommunistparti i något latinamerikanskt land kommer till samma uppfattning om styrkeförhållanden mellan klasserna i detta land som USA-imperialisterna, upprepar de då på papegojmanér USA-imperialisternas lögner? Hade det inte varit bättre att TFOV hänvisat till källor – kanske något nummer av Vietnam-bulletinen – som visar att 4:e Internationalen gör en felaktig analys av situationen?

3. Kommentarer till RM:s öppna brev

Vad slutligen gäller kommentarerna till RM:s svar på FNL-gruppens frågor, kan man nästan få intrycket att TFOV:s författare inte läst trotskisternas svar. På intet sätt antyder man den problematik, som gäller ett politiskt programs förhållande till praktiken, förhållandet mellan nationalism och revolution osv. som trotskisterna pekar på. Under TFOV:s punkt 2 (s. 34) har jag svårt att se att det alls finns någon argumentation. Mot trotskisternas tes att FNL vill åstadkomma ett socialistiskt system, anförs att man inte alltid tvångskonfiskerar godsägarnas jord!

Det är mycket man får lust att erinra om när man läser TFOV. Att Ho Chi Minh var kommunist t.ex. och att ett av hans avgörande steg mot kommunismen enligt honom själv skedde vid läsningen av Lenin. Att sovjetiska diplomater 1918 ”smugglade” kommunistiskt propagandamaterial till Tyskland och andra länder. Att diskussioner om socialismen i ett land innan den fick dogmkaraktär var en taktisk diskussion, en fråga om historiska möjligheter. Att Mao-tse-tung, som ju anförs som vittne i TFOV, sagts ”Slutmålet för vilket alla kommunister kämpar är att skapa ett socialistiskt och kommunistiskt samhälle. En klar förståelse av såväl skillnaderna som det ömsesidiga sambandet mellan den demokratiska revolutionen och den socialistiska är oundgänglig om vi ska kunna ge riktning åt kinesiska revolutionen” (KH:s spärr) (Den kinesiska revolutionen ... s. 134)

IV. Frankrike

1. 30-talet

I föregående avsnitt har jag pekat på svårigheten att placera Frankrike i den antifascistiska folkfrontspolitiken. I TFOV:s avsnitt om Frankrike (s. 15-16) uppträder en påfallande vaghet i beskrivningen. Denna vaghet underlättar domen över trotskismen. Beskrivningen av folkfrontens framväxt och öden slutar på följande sätt:

”Folkfronten klarade inte påfrestningarna och slitningarna. 1938 dog den definitivt.”

Vilka var dessa påfrestningar? Det är orimligt att begära att TFOV i detalj skall redogöra för situationen i Frankrike. Men alltför många intressanta aspekter har fallit bort.

¹¹ En detalj: I TFOV s. 7 sägs att ”Inte för inte kallades trotskisterna i Japan under denna tid för ‘hemliga polisens hjärntrust (9)’”. Siffran 9 hänför sig till källan dvs Hammers bok. Man kan lätt missförstå texten och tro att Hammer givit uppgiften om ”hemliga polisens hjärntrust”. Så är inte fallet!

Kommunisterna syns här, liksom i viss mån i Tyskland, ha tagits på sängen av fascismen. 1934 defilerade de nedför rue Royale skuldra vid skuldra med medlemmar ur överste de la Roques grupper (Guérin, ”Sur le fascisme I”; de la Roque ledde vissa fascistiskt betonade grupper). Kritiken från vänstergrupper, som menade att man närmast banade väg för fascismen i det egna landet, genom att behårt skilja fascistiska och demokratiska imperialistländer, betraktades som ett slags folkfiender.

Folkfrontsregeringen under Leon Blum åstadkom verkligen reformer. Men dessa syns till stor del ha varit en effekt av spontan kamp från arbetarnas sida. Reformerna utgjorde närmast en konsolidering av erövringar från arbetarklassens sida. Huruvida möjligheterna till sådana konsolideringar hade varit mindre, om inte folkfrontsregeringen funnits, skall jag inte spekulera över. Här vill jag bara förändra den svartvita bild som TFOV ger.

Folkfrontsregeringen fick också göra betydande reaktionära eftergifter. Den i huvudsak spontana generalstrejken 1936 tvingades kommunisterna, som lojala frontmedlemmar, försöka stoppa. Denna strejk har av sentida bedömare jämförts med strejken i Frankrike 1968. Med viss rätt har man också dragit paralleller mellan franska kommunistpartiets agerande vid dessa tillfällen.

Andra eftergifter gällde Spanien:

”De franska arbetarna krävde av folkfrontsregeringen att denna skulle släppa vapenexporten till den spanska republiken fri. Men de franska radikalsocialisterna ryggade tillbaka inför denna åtgärd? de fruktade att bli indragna i ett krig med Italien och Tyskland. Baldwins konservativa engelska regering krävde den 8 augusti 1936 ultimativt att Frankrike måste förhindra varje vapenexport till Spaniens lagliga regering, om England i fortsättningen skulle känna sig bundet av Locarnoavtalets förpliktelser. Också Sovjetunionen yttrade sig endast tvetydigt om hur den skulle förhålla sig i händelse av ett krig, som kunde utbryta till följd av vapenleveranser till Spanien. De franska vapenleveranserna till spanska republiken inställdes. I stället inledde Frankrike och England sin ’noninterventionspolitik’. I själva verket betydde detta att den legala spanska regeringen visserligen inte understöddes av de europeiska demokratierna, medan däremot Tysklands och Italiens kraftiga intervention till förmån för de revolterande generalerna tolererades, endast nödortfört beslöjad. På detta sättet vek också de europeiska folkfrontsregeringarna steg för steg undan för de fascistiska staternas tryck. Den brittiska, konservativa regeringen önskade under alla omständigheter förhindra en allvarlig försvagning av de fascistiska makterna – för den var en seger för vänstern på den europeiska kontinenten mera av ondo. Den fruktade att folkfrontsrörelsen skulle bli till en ny våg av socialistisk förändring av samhället. Den franska folkfrontsregeringen vågade inte opponera sig mot de brittiska önskemålen. Den behärskades av tvångsföreställningen att enbart samarbetet med Storbritannien omöjliggjorde ett Tredje rikets revanschkrig.” (Abendroth, ”Utopi och verklighet” s. 128-2)

Frågan gäller inte enskilda personers handlande i denna regering. Léon Blum uppträdde t.ex. mot denna politik. Som minister tvingades han dock rättfärdiga åtgärderna. Hans fall illustrerar en av komplikationerna med folkfrontspolitiken: risken att bli bakbunden. Denna risk kan inte avfärdas genom hänvisning till Folkfrontens Idé eller någon abstrakt paroll om nödvändigheten att skilja på demokratiska och fascistiska imperialist stater.

En av motiveringarna bakom kommunisternas stöd åt den franska frontregeringen var att man ville undvika att de småborgerliga skikten sögs upp av fascismen. Dessa skikt, hårt trängda av storkapitalet, hade redan en tendens att göra arbetarklassen till syndabock. Genom frontbildning med medelklassens huvudparti, skulle den fruktade utvecklingen stoppas. I fronten kom man emellertid att gå samman med borgerliga partier som uttryckte storkapitalets intressen. Därför kunde man inte göra något åt de kapitalistiska villkor, som den lägre medelklassen och särskilt småborgerligheten led under. Om arbetarklassen dessutom tillkämpade sig vinster under denna tid skulle de utsatta skikten komma att klämmas mellan storkapital

och proletariat. Den tendens som skulle undanröjas genom frontpolitiken, kunde i stället förstärkas (jfr Guérin s.7-14, som f.ö. också diskuterar svårigheterna med att stå utanför fronten).

Abendroth skriver:

”Det ömsesidiga förtroendet inom folkfrontsrörelsen var rubbat, och dess regering alltför vacklande för att kunna hejda den tilltagande inflationen genom socialistisk ekonomisk planhushållning och energiska ingrepp i den ekonomiska maktstrukturen. Den tvingade arbetarna till en rad strejker och fjärmade sig helt från rentiererna, småborgarna och de mindre företagen.” (”Utopi och verklighet” s. 129)

Samma svårigheter som häftade vid folkfrontspolitiken i Spanien dyker alltså upp i Frankrike. Klassituationen *inom landet* omöjliggör en politik baserad främst på bedömningen av de olika nationalstaternas karaktär. Trotskijs kritik mot folkfronten visar sig också vara densamma här. TFOV uppmärksammade mig på den skrift, där Trotskij gjort sin analys (Den permanenta revolutionens epok s.162-70). TFOV nöjer sig dock med att citera en kort inskjuten sats, där det sägs att folkfronten är en ”konspiration mellan arbetarbyråkratin och medelklassens värsta politiska exploatörer”. Jag skall bara lägga till ett litet stycke från Trotskijs analys:

”Det Radikala Partiet är inte alls småbourgeoisins parti. Det är inte heller ett ‘block mellan mellan- och småbourgeoisin’ för att använda Pravdas idiotiska definition. Mellanbourgeoisin exploaterar småbourgeoisin inte bara ekonomiskt utan också politiskt och utgör i sig självt en agent för finanskapitalet. Att ge de hierarkiska politiska förhållandena, baserade på exploatering, det neutrala namnet ‘block’ är att gäcka verkligheten... Om Herriot-Daladiers parti har några rötter i småbourgeoisin och delvis också i arbetarmassorna, så är det bara för att söva och dupera dem i den kapitalistiska ordningens intresse. Radikalerna är den franska imperialismens demokratiska parti – en annan definition vore lögnaktig.” (s. 167)

I själva verket behöver man inte ens gå utanför TFOV:s ramar för att finna komplikationer. TFOV beskriver utan att blinka hur agerandet från den reaktionära bourgeoisins sida bidrog till att spräcka fronten. Var detta agerande så oväntat? Är det verkligen självklart orimligt att hävda att folkfronten föll *på grund av denna politik inre motsättningar*? Att följaktligen Trotskijs tes måste bedömas seriöst?

2. 40-talet

Men inte nog med det. Vi vänder blad i TFOV och läser om trotskisternas agerande efter frontens sammanbrott. Jag skall inte citera hela det textavsnitt från vilket TFOV tagit sina formuleringar. Det första citatet är åtminstone i princip korrekt, även om det får en helt annan karaktär insatt i sitt sammanhang. För den som tvivlar hänvisar jag till källan.

Men avsikten är här uppenbarligen inte att ge en hederlig redovisning av trotskismens syn på frontfrågan. Jämför följande citat:

”CCI, den ena av de trotskistiska organisationerna i Frankrike vid denna tidpunkt, fördömde arbetarnas och de småborgerliga massornas kamp för sina dagliga intressen som ‘reaktionära och nationalistiska’” (TFOV s.16; uppgiften från Frank, ”la quatrième internationale” s. 49)

” ... Fjärde Internationalen bör på samma sätt fördöma med yttersta energi den vänstersektaristiska avvikelse som t.ex. manifesterade sig i CCI:s politik i Frankrike, vad gäller frågan om nationalismen, CCI, som under förevändning att bevara obefläckat marxismen-leninismens arv, stint vägrade att skilja bourgeoisins nationalism från massornas motståndsrörelse. Genom att utdöma de proletära och småborgerliga massornas kamp för dagliga intressen som ‘reaktionära och nationalistiska’ ... lamslog i själva verket sektarismen de revolutionära ansträngningarna att bekämpa den nationalistiska ideologin och avskar sig automatiskt från de breda massornas verkliga kamp.” (Frank, ”La quatrième internationale” s. 49)

Det sista citatet är från TFOV:s källa! Fjärde Internationalen kritiserar här den politik, som en trotskistisk grupp visat prov på. Är det inte av intresse för bedömningen av *trotskismens* hållning i frågan? Är det inte bättre med en sådan *konkret självkritik* än abstrakta fraser om att ”Ingen front segrar automatiskt, inom den förs ständigt en kamp mellan riktiga och felaktiga linjer.” (TFOV s. 15)

V. Nils Flyg

Avsnittet om Nils Flyg (TFOV s.17) är ett rörande exempel på en mosebackebetonad politisk debatteknik. Har man aldrig tänkt på att leta efter någon förment renlärig marxist-leninist, förespråkare för enhetsfronter, som blivit fascist eller omvänt? Hur var det t.ex. med den historieskrivare som *Gnistan* (KFML:s ”utåtriktade” organ) använde sig av i nr 10/1969, Dmitrievsky? Läs gärna om detta i *Revolutionär Information* nr 1, där dock huvudargumentet inte är vem Dmitrievsky var, utan arten av hans historieskrivning.¹²

Men exemplet Nils Flyg illustrerar inte bara en sällsam debattmetod, utan också ett sällsamt sätt att använda källor. Olyckligtvis för TFOV innehåller Kihlboms memoarer namnregister. Kontrollen av alla passager där Nils Flyg nämns komplicerade bilden avsevärt. Om jag inte missförstått texten har han vid flera tillfällen räknats till de starkt Moskvatrogna, bland annat 1929. 1921 representerade han kommunistiska partiet på III Internationalens kongress.

På sidan 14 i TFOV talas det om ”POUM:s ledare Andres Nin, nära vän till Trotskij”. Varför inte låta alla vänner vara med i dansen? Bucharin drabbades ju av utrensningarna i Sovjet, anklagad för delaktighet i den trotskistiska konspirationen. En hastig kontroll av Kihlboms memoarer kommer att tillåta en precisering till nästa upplaga av TFOV:

”Kihlbom, nära vän till Bucharin.” (Om TFOV:s författare börjat intressera sig för biografier så kan jag rekommendera Victor Serge ”Memories of a Revolutionary 1901-1941”, Kap. 9 ”Defeat in the West”. Där finns f.ö. några negativa omdömen om Trotskij, som kan ryckas ut. Boken kan beställas från Bokcafét i Lund).

VI. TFOV, socialimperialismen och trotskisterna

TFOV har mycket intressant att bjuda beträffande mer begränsade svenska förhållanden. Låt oss börja med att se på frågan om *socialimperialismen*.

Trotskisterna sägs ha

”visat framfötterna i en annan fråga, försökt slå in sina kilar och splittra enigheten. Vi tänker på *socialimperialismen*. De krävde att DFFG under kommande kongress period skulle bedriva omfattande studier om den sovjetiska socialimperialismens eller sovjetbyråkratin, som de föredrog att kalla den, uppkomst.” (s. 20)

Huruvida det var riktigt att i dåvarande läge föra in denna diskussion i DFFG:s arbete kan jag naturligtvis inte uttala mig om. Men vissa generella problem kan bedömas också utifrån. Utgivandet av TFOV är självt ett tecken på det.

Den första frågan blir naturligtvis: varför *slår man in kilar*, när man reser ett sådant krav? *Mellan vem* slås kilarna in? Har det att göra med att DFFG bundit sig inte bara för en term, utan för en analys, som har politiska implikationer? Om det bara är fråga om en rent beskrivande term, varför då detta nedlåtande ”eller sovjetbyråkratin som de föredrog att kalla den”?

I nr 5 av DFFG:s skriftserie finner jag ett avsnitt om Sovjet, där det benämns social-imperialistiskt och där *denna syn på Sovjet får politiska konsekvenser*. Problematiken blir

¹² Denna artikel finns på marxistarkiv.se: [Kfml:s omvälvning av historien](#) MF anm

tydlig i en artikel i DFFG:s medlemsorgan "FNL i Sverige" nr 8-9 1970. Där påpekas att man endast tar upp frågor som på ett avgörande sätt påverkar arbetet och målsättningen med maximalt stöd till Vietnams folk.

"Vi tar således inte upp en analys av exempelvis socialimperialismen, därför att en sådan analys inte skulle göra vårt arbete lättare eller effektivare. Däremot måste vi enas om att socialimperialismens konkreta uttryck utgör ett förräderi av Vietnams folk. Om vi enade oss kring en analys av socialimperialismen skulle det innebära, att nya medlemmar tvingades att också omfatta denna analys och rekryteringen skulle försvåras. Däremot måste nya medlemmar ansluta sig till programmets syn på socialimperialismen. I annat fall skulle stödet åt Vietnams folk få en felaktig utgångspunkt." (s. 20)

Citatet visar på en ambition att hålla vissa "irrelevanta" frågor utanför arbetet, men komplikationerna i denna hållning visar sig på två sätt: *För det första* tycks denna hållning få politiska konsekvenser. Stödet åt Vietnam ges från en riktig utgångspunkt. *För det andra* finns det en påtaglig tvetydighet i användandet av ordet "socialimperialism". Det betecknar inte bara t.ex. Sovjets konkreta handlande. Det måste vara det konkreta handlandet som avses med ordet "uttryck". Fenomenet betraktas alltså inte bara utifrån en konkret beskrivning, utan ses som *uttryck för någonting*. Bedömningen av "uttrycken" för "någonting" brukar till viss del vara beroende av analysen av detta "någonting". På det sätt som bedömningen av Vietnamfrågan för DFFG är länkad till analysen av bland annat USA-imperialismen. Nya medlemmar måste vidare ansluta sig till programmets "syn på" socialimperialismen.

Att det inte "bara är fråga om ett språkligt misstag framgår vid analysen av TFOV:s resonemang.

Genom en outtalad, logisk slutledning lyckas TFOV visa att trotskister kräver ett obetingat försvar för socialimperialismen. Hur går det till? Det lyckas genom att man sätter in sin egen term och sin egen bedömning (analys?) av Sovjet i stället för trotskisternas. Där trotskisterna talar om "sovjetbyråkrati" och "arbetarstat" sätter TFOV in ordet "socialimperialism". Ett obetingat försvar för arbetarstaterna blir lika med det obetingade försvaret av socialimperialismen.

Är detta ordbyte berättigat? Det är uppenbart att det inte är det. Och det borde TFOV:s författare känna till. Det finns tre rimliga möjligheter a) "socialimperialistisk stat" och "(degenererad) arbetarstat" betecknar båda endast "socialimperialismens konkreta uttryck" (jfr. citat ovan ur "FNL i Sverige"); b) "Socialimperialistisk stat" betecknar dess konkreta uttryck medan "arbetarstat" betecknar uttryck *och* grundläggande analys; c) "Socialimperialistisk stat" och "arbetarstat" är båda termer som hänför sig till socialimperialismens uttryck *och* den grundläggande analysen.

Vilken blir konsekvensen av detta? Om a) vore fallet, *så kan inte frågan om socialimperialismen vara en splittrande fråga*, vilket TFOV själv antagit. Om b) vore fallet så kan man inte göra det ordbyte som TFOV gör. Om c) vore fallet så kan man inte heller göra detta ordbyte. Man kan möjligen göra det genom att visa att *analysen* bakom termen "arbetarstat" är felaktig, och att ett försvar för arbetarstater, därför "egentligen" är ett försvar för socialimperialismen.

Ett annat sätt att bli varse detta problem är att läsa innantill i de texter av Trotskij som TFOV gör anspråk på att ha läst, t.ex. det s.k. Övergångsprogrammet.

Man får intrycket att det just är en "syn" på Sovjet, som man bundit sig vid. Den kil man talar om förefaller närmast vara den kil som varje diskussion och analys potentiellt är. Den kil som kan åstadkomma att man ändrar ståndpunkt.

Det förefaller dock, som om avsikten inte är att göra en seriös bedömning, utan att visa trotskisternas oerhörda ondska. Det framgår av följande:

”Under 1930-talet hetsade trotskisterna med alla medel mot Sovjetunionen, fästningen mot all fascism. Idag betraktar de endast Sovjet som en ‘degenererad arbetarstat’ ”

Vid första läsningen förstod jag detta som att man ville visa på kontinuiteten i trotskisternas ondska: Under 1930-talet hetsade man, nu ger man öknamn. Men den tolkningen blir svår. Jag slog t.ex. upp broschyren ”Vad vill KFML” s. 30-31, där man visserligen beskriver Sovjet som ”socialimperialistiskt”, men där beskrivningen inte är vacker. KFML använder dessutom ord, som åtminstone ur den organisationens synvinkel måste vara särskilt fula: man talar om ”statskapitalism”. Skulle då även KFML trots sin tydliga riktiga bedömning av tidigare skeden ha givit uttryck för en snarlik ondska? Vem är då papegojan? Trotskisterna? KFML? TFOV?

Man anar då att det är ordet ”endast” som skall betonas i den citerade satsen. *Trots att* trotskisterna under 30-talet hetsade mot Sovjet, så använder de nu ett mildt uttryck om Sovjet. Deras list lyser fram. Nu när Sovjet verkligen blivit ”socialimperialistiskt” vill man försvara Sovjet. Denna gång behöver man dock inte gå utanför TFOV för att finna komplikationer. TFOV erinrar sig själv i en not att ”Trotskij påstod *visserligen* (KH:s kursiv) redan på 30-talet att Sovjet var en ‘degenererad arbetarstat’, men som vi berört arbetade trotskisterna med *alla* medel för att röja vägen för Hitler-Tyskland.” Det hela blir allt krångligare.

TFOV är här som på många andra punkter påfallande oprecis i sina tidsangivelser. Här talas om 30-talet och om ”fästningen mot all fascism”. Under 30-talets första år varnade Trotskij oupphörligt för fascismen. Han pekade på sannolikheten att Tyskland skulle komma att bli Sovjets farligaste fiende, om man inte ingrep i tid (Se *International Socialism*, Aug/Sept 1969). Han visade på misstaget att se socialdemokratien som huvudfiende i dåtidens Tyskland. Det var Trotskij, som betonade vikten av att *i detta konkreta politiska läge* skilja på borgerlig demokrati och fascism. För detta fördömdes han av Komintern. Det tyska kommunistpartiets ledare skall vid en session i Kominterns exekutivkommitté i september 1932 ha yttrat:

”I sin pamflett om hur nationalsocialismen skall besegras ger Trotskij endast ett svar och det är att det tyska kommunistpartiet måste kämpa tillsammans med det socialdemokratiska partiet... Antingen, säger han, gör kommunistpartiet gemensam sak med socialdemokraterna eller också är den tyska arbetarklassen förlorad för tio eller tjugo år. Detta är teorin hos en till ytterlighet bankrutt fascist och kontrarevolutionär. Detta är verkligen den värsta, farligaste och mest kriminella teori som Trotskij konstruerat under dessa hans senaste år av kontrarevolutionär propaganda.” (Citat ur ”Öppet brev till Uppsala FNL-grupp” s. 24; jfr också Deutscher ”Den ofullbordade revolutionen” s. 67-68)

Men inga komplikationer får störa TFOV:s bild av Sovjet som fästningen mot all fascism. Har TFOV:s författare överhuvud taget brytt sig om att *allvarligt* ta del av några av de framställningar som bedömer Sovjets politik under denna tid på annat sätt, från dem som i Sovjets politik under denna tid ser en ultranationalism förklädd i socialistiska internationella fraser, till dem som i denna politik ser en serie misslyckade taktiska drag för att befrämja socialismen? Varför denna svartvita bild? (Jfr t.ex. Arvidsson/Berntsson, ”Kommunistiska internationalen; Deutscher, ”Den ofullbordade revolutionen” kap. 4 eller Horowitz, ”Imperialism och revolution” kap. 9.)

Att TFOV har svårigheter att förena Trotskijs tal om ett ”obetingat försvar av arbetarstaterna” med ”hetsen mot Sovjet” under 1930-talet är inte svårt att förstå. För Trotskij var inte Kominterns politik eller den ”byråkratiska autokratin” identiska med ”arbetarstaten” Sovjet. Kominterns politik kritiserade han energiskt. Den byråkratiska autokratin med Stalin i spetsen

kom han under trettioalet att se som Sovjetunionens potentiella, dödgrävare (Se t.ex. ”Den förrådade revolutionen” Kap XI).

TFOV förefaller däremot att betrakta världen med Stalins ögon och att identifiera Sovjet med Stalin och den stalinistiska byråkratin. Stalins egen myt om sig själv sväljs med hull och hår av TFOV.

VII. Lundapesten

Jag har redan tidigare visat på TFOV:s skrivsätt beträffande Lundapesten. I det sammanhanget kunde man se hur TFOV sökte beskriva vissa personers förändrade ställningstaganden, inte som rationella förändringar, utan som uttryck för en list. Man döljer under lång tid sina verkliga åsikter för att senare kasta masken (varför man inte handlar listigare än så får man ingen förklaring till). Jag skall här ytterligare exemplifiera hur TFOV utöver de enkla konstateranden, som gäller enhetsfronter lyckas ge en bild som fråntar vissa personers yttranden rationalitet och som har effekten att ”skydda” medlemmarna från att ta del av kontroversiellt material.

Hans Karlsson och Bo Hörnström angrips. ”De gjorde allt för att sabotera FS-arbetet och arbetet i Lund, bl.a. *gav de spridning åt Malmölikvidatorernas DFFG-fientliga alster i Lunda-gruppen*” (KH:s kursiv). Såvitt jag vet omfattade i varje fall inte Bo Hörnström ”Malmölikvidatorernas” åsikter. De som ”bara” är front-medlemmar, t.ex. socialdemokrater och liberaler, uppmanar jag att tänka på vad detta brott bestod i!

Men Hörnström/Gustavsson drar vidare:

”Talet om att ena alla krafter som kan enas för att tillfoga USA-imperialismen ett avgörande nederlag just i Vietnam blir lika innehållslöst som talet om att ‘mobilisera allt stöd som kan mobiliseras’ ”.

Litet längre upp på samma sida i Hörnströms/Gustavssons artikel finner vi följande (ej citat av TFOV):

”Dessa allmänna uttryck är i *detta* sammanhang innehållslösa, eftersom man inte anger de *enskilda* uppgörelsernas roll i den *totala* kampen. Det är meningslöst att säga att man skall ‘mobilisera allt stöd som kan mobiliseras’ om man inte anger vad ‘kan mobiliseras’ betyder i den totala kampen.”

Vi fortsätter i TFOV:s citerande av Hörnström/Gustavsson:

”Om man inte *noggrant* redogör för den *teoretiska* torftigheten i ledaren (ledare i Marxistiskt Forum som författarna hänvisar till) och liknande artiklar är det omöjligt att förstå den *politiska* torftighet och småskurehet som den svenska enhetsfrontspolitiken enligt vår mening utgör.”

men lägger till de påföljande rader som avslutar deras artikel (ej cit. av TFOV):

”Hur skall man veta vad som är en ‘riktig taktik och strategi’ för kampen mot USA-imperialismen, om man framställer den som en ‘koloss’? Att göra upp med detta torftiga tänkande är en nödvändig förutsättning för att kunna *påbörja* en vetenskaplig analys av ‘Vietnamrörelsens målsättning och karaktär’. Det *hittillsvarande sättet* (KH:s kursiv) att närma sig frågan om enhetsfrontspolitiken är ofruktbar och måste röjas undan. Först därefter kan man påbörja arbetet med *de reella problem, som denna politik ställer*.” (KH:s kursiv)

Varför finns det citationstecken i Gustavsson/Hörnströms artikel? Jo, därför att deras artikel utgör en *analys* (jfr TFOV:s ”hänvisar till”) av en framställning som gjorts i Marxistiskt Forum, KFML:s teoretiska organ. Deras artikel utgör, såvitt jag förstår, inte ett allmänt avståndstagande från enhetsfronter. Utöver nämnda analys innehåller den kritiska, anmärkningar beträffande det *enligt deras syn lättvindiga sätt*, på vilket enhetsfronten i DFFG stadfästs.

VIII. Trotskisternas slughet

TFOV säger att det varit nödvändigt att ge så stort utrymme åt trotskisterna ”därför, att de är farligare genom att de är slugare” (TFOV s. 19). Denna slughet får ett av sina uttryck i deras *entristiska politik*: de arbetar i bestående arbetarpartier (”och naturligtvis fronterna” anmärker TFOV) för att göra bruk av deras parlamentariska apparat och för att ändra partiernas politik i den riktning de anser vara den riktiga. (TFOV s. 20)

Man förundras. Är det en speciellt trotskistisk politik? Vad skriver Lenin om t.ex. i ”Vad bör göras” eller ”Radikalismen, kommunismens barnsjukdom”? Är inte dessa skrifter centrala för KFML? Har inte KFML kvalificerat som god DFFG-organisation?

Här insmyger sig för övrigt ett misstag i TFOV. Den entristiska linjen sägs i huvudsak ha varit trotskisternas linje i Spanien och i Kina. Hur det förhåller sig i Kina är jag okunnig om. Där-
emot bläddrar jag förvånad tillbaka till TFOV:s spanienavsnitt. Det är svårt att befria sig från intrycket att trotskisternas huvudsakliga fel var deras ovilja att solidariskt delta i frontarbetet och frontens organisationer. Var det kanske ”trotskisterna i POUM” (s.14) som genom entristiskt arbete förstörde POUM? Hur går det då med Trotskij? TFOV har ju själv tagit honom på orden, när han kritiserar POUM för *alltför stor* anpasslighet.

Fallet Spanien är ett i sammanhanget ganska riskabelt exempel. Det visar t.ex. Bollotens ”The Grand Camouflage”. De verkligt idogt entristiskt arbetande var folkfrontens uppbackare, stalinkommunisterna.

Men trotskisternas sluga raffinemang avslöjades definitivt i samband med Krivines Sverige-besök (TFOV s. 32) (Jag utgår från att det som sägs i TFOV är tillräckligt för att bedöma hans anförande). Krivine sade enligt TFOV att i denna front ”skall var och en försvara sina idéer, men majoritetsbeslut skall ligga till grund för frontens linje.” TFOV uttolkar detta; ”varje grupp kämpar för sina politiska krav och den grupp som för tillfället är i majoritet blir styrande (och spräcker därmed fronten). Det är inte vår linje! Vår linje bestäms av medlemmarna i fronten efter genomgripande diskussioner där Vi eftersträvar *enighet* utgående från vårt grundläggande program.” (s. 32)

Vari ligger egentligen det ”sluga”? Öppnare kunde det väl knappast ha sagts. Uttolkningen verkar i så fall ”slugare”. Den förnekar att denna möjlighet, i varje fall till stor del, föreligger redan nu. Med reservation för att jag inte är någon god paragraf-uttolkare, vill jag hävda att det är svårt att finna paragrafer i DFFG:s stadgar, som hindrar avsevärda förändringar av DFFG:s politiska linje. (Nr 5 i DFFG:s skriftserie ”Program, stadgar och sammanfattning av enhetsfrontsdiskussionerna”)

I DFFG finns redan en kommunistisk organisation väl representerad. Genom många i Vietnam-frågor säkert ofta kunniga medlemmar, kan denna organisation få stort inflytande i DFFG. Möjligheter att rekrytera folk till den egna organisationen, att föra fram specifika politiska tolkningar, utan att splittra fronten är naturligtvis stora. Men KFML:s stöd till enhetsfronten är naturligtvis i en viss mening taktiskt, dvs. Vietnamarbetet bedöms just nu som riktigt utifrån dess socialistiska strategi. Varför snubblar TFOV förbi detta faktum? Varför dess floskler om entristism?

IX. Enskilda misstag eller systematisk fascism?

1. Moskvaprocesserna

I TFOV:s inledning påpekas att man gjort en bred presentation, för att röja undan eventuella ursäkter, att det skulle vara fråga om enskilda misstag från trotskismen sida. Själv är jag vare sig expert på trotskism eller grundligt insatt i alla de politiska förhållanden som TFOV berör. Men nästan varje punkt, som jag haft möjlighet att kontrollera, rymmer tvivelaktiga element.

Är det inte felaktiga beskrivningar eller "skurna" citat (se avsnittet "Trotskismen och enhetsfronterna"), så är det svåra politiska bedömningar som framförs som om de vore fakta. Jag vill därför peka på vissa risker som gäller den generella domen över trotskismen som politisk rörelse. Därvid kommer jag att gå utanför ramen för TFOV:s direkta innehåll.

Många av de citat, som anförs, för att brännmärka trotskister, hänför sig till tiden kring 1938-39. Detta kan naturligtvis bero på att de begick särskilt många misstag under denna period. Det finns dock alternativa förklaringar.

Redan under 20-talet spreds förtal mot trotskister. Under 30-talets början skrädde man inte orden. Vi har sett bedömningen av Trotskij, då han föreslog en front med socialdemokraterna i Tyskland mot fascismen.

Omkring 1938-39 ansåg sig dock många kommunister ha fått det slutgiltiga beviset på trotskisterna ondska. Moskvaprocesserna hade då ägt rum. Uppenbara lögnerna från 30-talets början ansågs då bekräftade. Trotskisternas agerande i andra länder, t. ex. Spanien, ansågs addera till bevismängden. Efter hand hopades på detta sätt vad som kunde förefalla som en överväldigande mängd bevis för trotskisternas förräderi.

Hörnstenen för domen brukar vara vad som framkom under Moskvaprocesserna. TFOV har förmodligen sitt huvudvittne i Sayers/Kahns bok "Den stora sammansvärjningen" skriven av "liberala amerikanska författare". Denna bok har jag inte haft möjlighet att granska (den är ständigt utlånad). Med hänsyn till TFOV:s författares sätt att förhålla sig till källmaterial, samt den överväldigande mängd material, som pekar i annan riktning, misstänker jag att det omdöme, som ges i Hammonds' bibliografi "Soviet Foreign Relations and World Communism" (Princeton 1965) ligger nära sanningen;

"Det sensationsaktiga och okritiska sättet att närma sig stoffet kväver de tillfälliga kornen av sanning i denna berättelse."

Smulas verkligen alla de argument och allt det faktamaterial, som samlats fram till nu och som visat på orimligheter i dessa processer, sönder av Sayers och Kahns bok, utgiven för första gången 1945 i Sovjet? Kritiserar den sönder allt det material som den s.k. Dewey-commission, en opartisk undersökningskommission, ledd av den liberale filosofen John Dewey, lade fram 1938-39? Det material där man inte bara kunde visa på logiska, psyko-logiska och politiska orimligheter i rättegångsdokumentet, utan också på faktiska felaktigheter. T.ex. att viktiga möten ägt rum på hotell, som vid tidpunkten för mötet inte existerade, på flygplatser, där vid, tidpunkten för mötet inga flygplan landat.

Men oavsett Sayers och Kahn finns det en rad argument, som brukar anföras för processernas rimlighet. Men dessa argument är problematiska på flera sätt. För det första ger många av dem lika bra stöd för tesen att rättegångarna var skenrättegångar, som för det omvända. För det andra pekar de på en politisk problematik, som inte behöver vändas till trotskisternas nackdel. För det tredje är relationen mellan dessa argument och *trotskismen* som allmän politisk riktning mycket tunn.

Nedan skall jag ge en del exempel på problematiken bland annat med hjälp av en artikel, författad av Bo Gustafsson, kunnig och sofistikerad försvarare av Moskvarettegångarna. I polemik mot Bengt Alexandersson skriver han (DN 16/4 1969):

"Inte desto mindre kontrasterar Stalins rekommendation starkt mot det anmärkningsvärda tålmod och den tolerans han enligt källorna lade i dagen före 1934, när det gällde att påverka och omvända den politiska oppositionen. Fick Stalin 1934 en plank i skallen, som utlöste dolda mordinstinkter? Nej svaret är att det inträffade en utomordentlig skärpning av den inre och den yttre politiska kampen, dvs. av klasskampen. Oppositionen fick vind i seglen av de fel, som begicks under kollektiviseringen av jordbruket."

Längre fram i artikeln visar Bo Gustafsson på hur Stalins politiska fel gjorde det möjligt för

”de borgerligt byråkratiska element, som behärskade delar av statsapparaten’ att vända slagen mot en del av folket och mot delar av det kommunistiska partiets revolutionära kader.”

1. BG pekar på Stalins tolerans före 1934. Man får lätt intrycket att Stalin med milt överseende betraktat oppositionen. I själva verket brukar man som stöd för förkastelsesdomen inte sällan anföra uttalanden från slutet av 20-talet, där de sägs sprida ”kontrarevolutionära” idéer. Jag har tidigare citerat Thälmanns omdöme från 1932 i Kominterns exekutiv. Jag vill ytterligare citera en erkänd antitrotskyist, tillika ledande KFML-are, som indirekt anger att året 1934 inte innebär något avgörande nytt:

”Men trotskismen som form för borgarklassens inflytande inom arbetarrörelsen är en hydra med många huvuden. Den gav sig snart till känna igen, företrädd av män som Sinovjev, Kamenev, Bucharin m.fl.. Under 30-talet samlades den kontrarevolutionära oppositionen i Sovjetunionen kring trotskismen, så att också 30-talet till stor del kom att upptas av en kamp mot trotskismen. Särskilt efter mordet på Kirov 1934 och den internationella fascismens frammarsch, då trotskismen lierade sig med fascismen, tog sig kampen alltmer tillspetsad form.” (Kurt Wickman, ”Zenit och kommunistiska förbundet”)

Här sägs förvisso inte att Stalin avrättade trotskister före 1934, men vägen för en helt annan tolkning än den, som BG gör till sin, öppnas: Moskvaprocesserna som kulmen på en långvarig irritation över oppositionen. Förändringen behöver alltså inte ha varit så plötslig. När får förresten tesen om ”det kvalitativa språnget” användas?

2. BG:s retoriska lustighet om plankan kan med lätthet vändas mot hans egna teser, både utifrån psykologiska och politisk-sociologiska utgångspunkter. I Stalins fall blir en viss tolkning speciellt rimlig med tanke på de karaktärsdrag, som en mängd bedömare understrukt, bl.a. hans stora misstänksamhet. BG anger själv i sin artikel en rad sådana drag. Låt mig dessutom citera F.L. Schuman, av skäl som jag skall ange längre fram, ett gott sanningsvittne:

”När allt kommer till allt, är det faktum nu fastslaget, att Stalin under 30-talet, och därefter till slutet, ofta ignorerade eller hotade sina kollegor och med hjälp av Jagoda, Jezjov och Berija som handhavare av terrormaskinen, dödade tusentals oskyldiga personer, tillsammans med ett fåtal skyldiga, och utplånade alla allvarliga utmanare av hans enmannavälde i partiet. Hans blandade politiska och paranoida motiv var genomsyrade av en förvriden rationalitet i släkt med de barbariska kungarnas, de orientaliska despoternas och de bysantinska autokraternas för länge sedan.” (”Russia since 1917” s.190-191, för belysande exempel på Stalins karaktär från 1905-06 se Wolfe, ”Three Who Made a Revolution”, kap. 27)

Sådana drag kan ha förstärkts kraftigt under bestämda betingelser. BG anger själv sådana. Läs DN-citatet ovan från ”Hej svaret...” BG:s satser pekar på att det inte ens behövs någon speciell psykologisk förklaring; för att ge en alternativ tolkning.

3. BG diskuterar byråkratin på ett sådant sätt att Stalin själv hålls utanför. Byråkratin har att göra med vissa ”borgerligt byråkratiska element”. Stalin har gjort vissa politiska fel, som uppmuntrat dessa element, men har i övrigt ingenting med dem att göra. Hade det inte varit intressantare med en diskussion kring de försök till politisk-sociologisk analys av byråkratin och Stalins roll inom den som t.ex. Trotskij utfört? (”Den permanenta revolutionens epok” s.241 ff, ”Den förrådade revolutionen”).

I förbigående är det värt att notera att Jagoda hos BG blir ett av de ”borgerligt byråkratiska elementen”, medan han hos Schuman är ett redskap för Stalin.

4. BG pekar, som så många andra med honom, på de anklagades vittnesmål. Enstaka fel i rättegångarna antas inte bevisa någonting. Västerländska diplomaters positiva omdöme om rättegångarna anförs.

Argumenten innehåller dock flera komplikationer. Var t.ex. inkquisitionens eller häxprocessernas vittnesmål riktiga? Eller för att ta något mera näraliggande: Är Slansky-processernas bekännelser äkta?

De enstaka felen var varken enstaka eller små; en mängd analyser av bland annat rättegångsprotokollen har visat detta.

När det gäller diplomater är det viktigt att hålla i minnet den aktuella politiska situationen. Victor Serge ("Memories of a revolutionary") berättar utförligt om de svårigheter, som han av *politiska* skäl (folkfrontspolitiken) hade, att i Frankrike publicera sin kritik av Moskva-rättegångarna. Vad gäller USA-ambassadören Davies, som BG citerar, så framstår hans rapport från 1938, efter de analyser som senare gjorts av rättegångsprotokollen, närmast som tecken på vilken dålig iakttagare han var.

5. BG syns, utgå från, att Stalins politik, trots brister, i alla väsentliga avseenden var riktig, medan oppositionens linje var felaktig. I viss mening ser han oppositionen genom Stalins ögon. Sett ur klasskampens perspektiv representerar förmodligen oppositionen reaktionen. Detta perspektiv är helt klart i den ovan citerade artikeln av Wickman. BG:s och Wickmans bedömning syns utgå från att likvideringen av oppositionen i varje fall var *politiskt* berättigad. Det skulle inte förvåna mig om detta kommer att bli nästa anhåll i försvaret för Moskva-processerna; *även om* materialet, som stöder Moskva-processernas riktighet är osäkert, så var processerna politiskt berättigade. Nedan skall jag försöka visa varför man med liknande utgångspunkter kunde hävda det omvända: att en konspiration var berättigad.

De fem punkterna ovan ger några exempel på problem som också ett mer sofistikerat försvar för Moskva-processerna stöter på. Att de lätt kan mångfaldigas kan man se genom att läsa igenom BG:s text utgående från hypotesen att processerna i huvudsak var skenprocesser. Därvid bör man också fundera över BG:s källor osv.

2. Moskva-processerna och trotskismen

Det ovan sagda är inte min huvudpoäng. *Jag skall i stället anta att Moskva-processernas domar delvis är riktiga. Då uppstår dock nya problem med speciell betydelse för frågan om trotskismen.* Jag skall här koncentrera mig på tre huvudpunkter:

1. Relationen mellan de anklagade och Trotskij eller trotskismen vid tidpunkten för Moskva-rättegångarna.

2. Orsaken till och betingelser för oppositionen.

3. Relationen mellan Moskvarättegångarna och trotskismen idag.

1. Relationen mellan många av de anklagade och Trotskij eller trotskismen är svaga eller obefintliga. I många fall tycks det bara ha varit rättegången som förband dem med trotskismen. Med samma rätt som flera av de anklagade sades vara trotskister kan säkert en mängd FNL-medlemmar anklagas för att vara trotskister. De kan ha diskuterat med trotskister som de mött på gatan t.ex.

I många fall tycks den gemensamma nämnaren ha varit, att de stod i opposition till Stalin. Davies, som BG citerar, talar inte bara oro "komplotten" utan också om en "formidabel politisk opposition". Att en sådan existerade brukar sällan förnekas. Den ganska okritiske Davies skriver för övrigt: "Den enda åsiktsskillnad, som tycks finnas gäller *i vilken grad*

komplotten hade varit *verkställd* av de *olika åtalade* och *i vilken grad* konspirationen hade varit *centraliserad*.” (KH:s kursiv)

2. BG anger en mängd fel som Stalin begick. Ur socialistiskt perspektiv måste de betraktas som mycket allvarliga:

”... han förlitade sig på säkerhetsorganen i stället för på folket, bröt mot den demokratiska centralismen, blandade samman motsättningar inom folket med motsättningar mellan folkets avgjorda fiender, inte lyssnade på kritik, inte rättade fel i tid osv.”

Det är nyttigt att ge konkretion åt sammanblandningen av olika motsättningar. Det är viktigt att uppmärksamma att BG slutar sin uppräknning med ”osv”.

BG anger i själva verket här en mängd rimliga skäl till varför en alltmer militant opposition skapades. Han anger också att oppositionen kring 1934 fick ”vind i seglen” genom en serie allvarliga politiska misstag. Oppositionen förefaller således i viss utsträckning vara Stalins eget barn.

Beträffande Trotskij, så vet vi att han under 30-talet intog en alltmer hätsk hållning mot stalinbyråkratin. Den stalinistiska politiken såg han som ett förräderi mot arbetarklassen i världen. Oförmågan att söka stoppa den hotande tyska fascismen under 30-talets början bedömde han som katastrofal, inte minst för Sovjets framtid. Detta och andra skäl är sådant, som talar *för* rimligheten av tesen att Trotskij inspirerat och stött någon form av konspiration med syfte att störta Stalin-byråkratin, alltså ej Sovjet. (Se vidare Schuman, ”Soviet Politics at Home and Abroad”, korrigerad dock med Schumans ”Russia since 1917”)

Nu vet vi att fascistiska agenter verkade inom landet. Det borde då ha varit möjligt för sådana att infiltrera både höger- och vänsteroppositionen (TFOV talar själv i Spanienavsnittet om hur det fruktade begreppet ”femte kolonn” skapades, men kommer aldrig på möjligheten, att denna kolonn kan ha infiltrerat POUM).

Om agenter alltså blandat sig med oppositionen kunde man fälla en politisk dom över oppositionen. ”Objektivt” var den kontrarevolutionär, genom att den gav ”fienden” möjligheter. Men en sådan bedömning kompliceras av det förhållandet att oppositionen, som vi sett, också kan betraktas som Stalins barn. Vidare kan vi anta att opposition inom ett land i allmänhet tenderar att utnyttjas av fientligt sinnade grupper eller nationer. Skall opposition därför inte få förekomma?

Nu finns det en mängd material som talar för, att byråkrati och despoti inom Sovjetstaten förstärktes alltifrån mitten på 20-talet och – framåt och att en allvarlig opposition därför riskerade att dyka upp senare.

Redan den 8:e december 1923 skrev Trotskij ett öppet brev till partiet, där han bl.a. hävdade:

”Apparatens byråkrati är just en av de viktigaste orsakerna till fraktionsbildande. Den förtrycker hänsynslöst kritiken och driver den missnöjde tillbaka ner i organisationens djup. Den tenderar att stämpla varje kritik, varje varning, som fraktionsbildande. En mekanisk centralism får av nödvändighet sitt komplement i fraktionsbildningar, vilket genast blir en illvillig karikatyr av demokrati och en potentiell politisk fara ...” (”Den permanenta revolutionens epok” s. 123)

Men naturligtvis kan man avfärda hela denna problematik på några rader som t.ex. TFOV gör:

”Efter denna period minskade hans inflytande allt mer på grund av hans olika politiska missgrepp. Trotskij organiserade då en oppositionsrörelse, den s.k. vänsteroppositionen. Efter Lenins död stegrades oppositionens aktivitet vilket senare föranledde Trotskijs utvisning ur Sovjetunionen.” (s. 1)

Man kan också inta den attityd som kommer till uttryck i den norska pamfletten ”Materiale til Spørsmålet om Stalin”. Efter att ha tagit upp vissa av Trotskijs idéer heter det:

”På dette grunnlaget *påtvang* trotskisterne partiet *ei rekke diskusjoner*.” (s. 20; KH:s kursiv)
(intressant material från bl.a. oppositionen finns t.ex. i G. Hillmanns ”Selbstkritik des Kommunismus” och J.J. Maries ”Les Paroles qui ébranlèrent le monde”)

3. Om ett mindre antal människor som med rätta kallas trotskister visat sig vara *medvetna* fascistagenter i en speciell historisk situation, där de avsett att störta den i deras ögon förhatliga Stalin-byråkratin är det oklart vilken betydelse detta skall ha vid bedömningen av andra dåtida eller samtida trotskistiska rörelser. Det är också oklart på vilket sätt detta ogiltiggör de politiska teserna i trotskismens program, så som det t.ex. uttrycks i det s.k. övergångsprogrammet. Och om trotskister fortsätter att vara medvetna fascistiska agenter, är det då inte märkligt att de dyker upp utan egentlig politisk förklädning, medvetna om att de kommer att bli förtalade, förföljda, ibland likviderade?

Ovan har jag på ett par ställen hänvisat till böcker av F.L. Schuman. Schuman utgör ett av BG:s huvudvittnen i frågan om Moskva-processerna. Han (och USA-ambassadören Davies) introduceras av BG på följande sätt. ”Här två omdömen från västerländska icke-kommunistiska men kunniga bedömare” BG citerar sedan ur Schumans bok från 1946 ”Soviet Politics at Home and Abroad”. Schuman var uppenbarligen mycket övertygad av Moskva-processerna.

Det är dock intressant att notera hans syn på frågan i boken ”Russia since 1917” som utkom elva år senare (1957), när Schuman tagit del av nytt material kring processerna. Tre citat får tala för sig själva:

”Det är fortfarande möjligt (vilket inte heller Chrusjtjov förnekade) att vissa element av en konspiration existerade bland människor som moraliskt kände vämjelse över Stalins skoningslöshet och som var patriotiskt övertygade att hans ledarskap betydde undergång för moderlandet i det krig som skymtade vid horisonten.” (s. 189)

”Om Trotskij:s syn och sannolika roll, se min ‘Soviet Politics’ s. 255-8. Jag gav då uttryck för åsikten (s.264) att de stora utrensningarna ‘skapade chockerande missbruk och orättvisor’, men att ‘det porträtt av en konspiration som målas på rättegångsprotokollen syns ... vara närmare verkligheten än någon annan alternativ förklaring.’ Det är nu klart att bara några streck och fläckar i detta porträtt var autentiska och att orättvisorna och missbruket var av enorma proportioner.” (s. 190)

”Till sist överlevde Sovjetstaten, trots, snarare än tack vare, Stalins eget överlevande.” (s. 191)

3. Exkurs om Stalins storhet

Innan jag återgår till den för TFOV mer direkt relevanta problematiken vill jag ta upp BG:s försök ”till summering av det positiva i Stalins historiska insatser och politiska linje. Kanske kan det ge oss en måttstock för att mäta Trotskij:s storhet.

1. ”Under årtionden före Lenins död kämpade han självuppoffrande och vid Lenins sida mot det tsaristiska förtrycket för att avskaffa det.”

Detta gäller flertalet av dem som tillhörde oppositionen. Trotskij anförs inte sällan som den ledande vid själva revolutionen.

2. ”Efter Lenins död företrädde han en riktig ståndpunkt i alla väsentliga frågor gentemot Trotskij, Sinovjev, Bucharin m.fl. och vann därför också partiets och folkets förtroende.”

Denna punkt är svår att bedöma, därför att det inte anges vilka frågor som var ”väsentliga”. Hur rimmar detta för övrigt med de allvarliga fel som BG tillskriver Stalin? Varför fick oppositionen ”vind i seglen av de fel som begicks under kollektiviseringen av jordbruket”? Vilka var de ”motsättningar” som BG talar om vid summeringen av Stalins brister?

3. ”Om hans motståndare skulle ha vunnit anklag för sina ståndpunkter, skulle socialismen med säkerhet ha gått i stöpet redan före 1930.”

Vilka ståndpunkter? Betyder det att oppositionen hade fel i allt? Legitimerar detta Stalins ståndpunkter och politik efter 1930?

4. ”Stalin drev fram den socialistiska industrialiseringen, som inom loppet av några år förvandlade Sovjetunionen från ett efterblivet agrarland till en industristat. Han stod också bakom den nödvändiga socialiseringen av jordbruket och bekämpade därvid öppet brotten mot frivillighetsprincipen.”

Övertog inte Stalin i huvudsak oppositionens program på dessa punkter? Har man inte kritiserat honom främst för att han drev igenom det med onödig hårdhet, samt påbörjade den så sent att en mängd negativa förhållanden hunnit uppstå? Var det inte bland annat detta som oppositionen kritiserade utan att fördenskull gå emot industrialisering och jordbrukskollektivisering? (Jfr Carr, ”Socialism in One Country I, II”, Herlitz, ”Preobrazjenskij och den ursprungliga socialistiska ackumulationen”) Är inte ett av problemen frågan om Stalin genomförde sin politik på sådant sätt att han korrumpade socialismen? (Jfr BG:s uppräknings av Stalins brister)

5. ”I förhållande till de koloniala folken gick han emot de ’kommunister’ som ville att Sovjetunionen bara skulle tänka på sina egna intressen.”

Menade t.ex. Trotskij att Sovjetunionen bara skulle tänka på sina egna intressen? Vilken var f.ö. den konkreta politik, som Stalin förordade? Hör de många misstagen i Kina hit?

6. ”Under 1930-talet strävade hans regering energiskt för att bilda en front av stater och folk mot den fascistiska vågen (Litvinovpolitiken). När Münchenpolitiken segrat var det Stalin som framgångsrikt och med stöd av folken i hela världen ledde kampen mot Hitlerfascismen.”

När under 1930-talet? Gäller det också 30-talets början? Och även om denna regering ”strävade”, hur såg den konkreta politiken ut? Var den en otvetydig framgång? I Spanien? I Frankrike?

Kanske är det Kina, Spanien och Frankrike som Kurt Wickman avser, när han talar om att ”Stalin gav en del utrikespolitiska råd som inte var underbyggda med tillräckligt mycket fakta” (”Zenit och kommunistiska förbundet”). Detta är tydligen inte ett allvarligt fel. Dessutom påpekar Wickman att ”Stalin medgav sina fel och gjorde självkritik för dem.” Detta är ju bra, men erinrar oss vad BG skrivit; ”inte rättade fel i tid”.

Avsaknaden av allvarliga jämförelser med oppositionens politik, frånvaron av diskussion av alternativa politiska möjligheter m.m. gör att BG:s summering förlorar i värde. Nu får man lätt det intrycket att Stalins största förtjänst var att han satt vid makten i det första land, som genomfört en socialistisk revolution.

BG tar dock frågan på allvar. Wickman däremot upprepar många av BG:s teser, men gör dem än mer vaga och abstrakta. Hans historiska framställning är minst sagt tendentiös, med Stalin, som den, som snörrätt fullföljer Lenins politik. Diskussionen om ”socialismen i ett land” ges en glimrande beskrivning:

”Stalin hävdade mot Trotskij att de ryska bönderna och arbetarna själva besatt kraft nog för att bygga socialismen i Sovjetunionen, medan Trotskij talade om att detta var omöjligt, utan ’direkt statligt stöd från det västeuropeiska, proletariatet’. Stalin enade partiet och det ryska folket bakom sin linje och säkrade det fortsatta uppbyggandet.” (s. 51)

De som inte ser tarvligheten i denna beskrivning, hänvisar jag t.ex. till Isaac Deutschers inledning till "Den permanenta revolutionens epok". (Andra användbara källor: Carr, "Socialism in one Country", del II, kap. med samma namn i Deutscher, "Den ofullbordade revolutionen" eller för den franskkunnige J.J. Maries ovan nämnda antologi och antologin "Stalin contre Trotsky" med bidrag av Trotskij, Bucharin, Zinovjev och Stalin).

Wickmans konklusion är höjdpunkten; "På alla punkter bekräftade sedan uppbyggets praktik riktigheten av Stalins och leninismens linje."

Slutsats: det är svårt att se hur Trotskij med dessa generösa kriterier skulle kunna undgå att kallas "en stor revolutionär". Det som ligger honom i fatet tycks främst vara att han inte satt vid makten, samt att han kritiserade Stalin.

4. Trotskismen och fascismen

Det är inte bara i TFOV, som bilden av trotskismen som fascismens agent skapas med tvivelaktiga medel. Denna bild av trotskismen byggdes på mycket lösa grunder upp redan under 30-talet. Serier av lögner och halvlögner gav snart intrycket av sanning.

Jag har redan pekat på svårigheterna att i Frankrike under slutet av 30-talet kritisera Moskva-rättegångarna. Detsamma gällde POUM. När franska socialister reste frågan om behandlingen av POUM betraktades detta av de Kominterntrogna kommunisterna som en grov provokation. André Gide och flera andra franska författare anklagades häftigt i *Isvestija* av Ilja Ehrenburg, därför att de protesterat mot arresterandet av POUM:s förmenta fascister och provokatörer. Gide förvägrades att svara i veckotidningen "Vendredi" där han var anställd medarbetare.

Fullföljande trettioalets tradition dyker anklagelsen för trotskism kombinerad med fascism ständigt upp på nytt i de s.k. folkdemokratierna. I de s.k. Slansky-processerna, i Polen och Ungern. Snart sagt varje antibyråkratisk socialistisk rörelse inom de s.k. folkdemokratierna brännmärks som trotskistisk och kontrarevolutionär.

De stalinistiska partierna i länder världen över upprepar anklagelserna, utan att ta reda på om de är sakligt motiverade.

Georg Orwell ger i "Homage to Catalonia" (s. 169-72) en god analys av de semantiska trick med vars hjälp "trotskism" och "fascism" associeras för att till sist närmast upplevas som synonyma.

I TFOV ges en negativ bild av trotskismen redan i skriftens inledning. Urvalet av data om Trotskij har en påfallande negativ övervikt. Att Trotskij allmänt betraktas som en stor teoretiker, som bland annat gjort en mängd framsynta politiska analyser, nämns överhuvudtaget inte. Bilden av trotskismens systematiska ondska byggs sedan upp genom att olika typer av "beskrivningar" blandas hur som helst. Anklagelser för medvetet förräderi (ofta illa styrkta) blandas med anklagelser för objektivt förräderi, utan att dessa typer av anklagelser hålls isär. Politiska misstag begångna av trotskister blandas med fall, där det är ytterst diskutabelt om de trotskistiska bedömningarna utgjort misstag: Vietnam på 30-talet, Spanien, Frankrike. Trotskistiska teser med uppenbara förtjänster behandlas inte: Tyskland. Uttalanden från *olika källor med samma ursprung* ger skenbar tyngd åt domen: domen från Kominternstyrda kommunister under 30-talet, påverkade av Moskvarättegångarnas "bevis". Till detta läggs lösryckta citat från Trotskijs texter, som helt bortser från den politiska analys, där de ingår.

Anhopningen av allt detta material, parat med ett tendentiöst skrivsätt får en stark psykologisk effekt. Om man inte noggrant granskar resonemangen och kontrollerar sakmaterial (vilket jag bara gjort till en del) faller man lätt offer för föreställningen att det finns vissa bristfälligheter i skriften, som inte förändrar dess principiella riktighet.

Det är för övrigt intressant att se den totala kapitulation inför stalinistiska källor som TFOV är ett prov på. Också de, som anser att Stalins politik under 30-talet var den riktiga och enda möjliga, vet att stalinismen bland annat innebar historieförfalskningar i mycket påtaglig mening: namn och uppgifter i böcker ”suddades ut” eller ”byttes” (se t.ex. Wolfe, ”Three Who Made a Revolution” kap. 25). Desto försiktigare bör man naturligtvis vara med politiska domar och smädelser riktade mot män i opposition.

Att grupper som med större eller mindre rätt kan kallas trotskistiska, begått politiska misstag, är ett rimligt antagande. Frågan är om de är så många och så allvarliga som TFOV vill göra gällande. Och om man utdömer deras hållning till folkfrontspolitiken, varför då inte göra en seriös politisk summering av folkfrontspolitikens misslyckanden. Varför inte diskutera Indonesien? Och varför inte gå litet längre tillbaka i Kinafrågan och se på Stalins och Kominterns roll under 20-talet? (Schram, ”Mao Tse-tung” s.80-81, 95-97, 125-29).

Varför inte utöka citatlistan med några hårda ord om Kremls politik? T.ex. från Jesus Hernández eller El Campesino, Moskvatrogna kommunister under Spanska inbördeskriget, som sedermera menade sig komma till insikt? El Campesino talar:

”Jag trodde verkligen att Kreml sände oss sina vapen, sin militär och sina politiska rådgivare, de Internationella Brigaderna under deras kontroll, som ett bevis på revolutionär solidaritet ... Först senare insåg jag att Kreml inte tjänar folkens intressen i världen, utan låter dem tjäna sina egna intressen; att det med en svekfullhet och ett hyckleri utan motstycke använder den internationella arbetarklassen som en bricka i sina politiska intriger och att det under förevändning att underblåsa världsrevolutionen konsoliderar sin egen totalitära kontrarevolution och förbereder världs-hegemonin” (Bollotén, ”The Grand Camouflage” s. 144)

X. Trotskismen och enhetsfronterna

Jag saknar kunskaper för att ge en allsidig bedömning av trotskismens teoretiska eller praktiska förhållande till olika typer av enhetsfronter. Att bedömningen kräver bättre underbyggnad än den som finns i TFOV är dock helt klart. För TFOV:s författare tycks det faktum att Trotskij uttalat sig negativt om specifika folkfronter vara liktydigt med a) allmän fientlighet mot en viss typ av fronter? b) kontrarevolutionär hållning.

Som framgått av föregående sidors diskussion kan man inte förfara på detta sätt. Man bör också betrakta den politiska situation, i vilken fronterna uppträtt, frontpolitikens konkreta innehåll, dess effekter, framgångar eller misslyckanden osv. Trotskij själv har t.ex. förordat en front med socialdemokraterna i Tyskland vid 30-talets början, i motsats till Komintern, han har kritiserat folkfronterna i Frankrike och Spanien utifrån en klassanalys. Hans tankar om effekterna av dessa fronter har visat sig riktiga. Det är inte detsamma som att Trotskij måste ha haft rätt: den bedömningen är beroende av de faktiska alternativen. Det är däremot helt uppenbart att Trotskij's analys måste behandlas seriöst.

Inte ens vissa otvetydiga” uttalanden från Trotskij mot folkfrontspolitiken är helt självklara. På sidan 19 i TFOV låter man Trotskij sammanfattas.

”Den s.k. ‘Folkfronternas’ politik härrör helt och hållet från en förnekelse av klasskampens lagar.”

Detta skrevs 1937. Yttrandet hänför sig till Kominterns folkfrontspolitik, vilken exemplifieras med fallen Frankrike och Spanien:

”Den demokrati som skapats av bourgeoisin är inte, som både (Eduard) Bernstein och Kautsky trodde, en tom säck som utan vidare kan fyllas med någon sorts klassinnehåll. Den borgerliga demokratin kan endast tjäna bourgeoisin. En regering av ‘Folkfronter’, antingen den leds av Blum eller (Camille) Chautemps, (Largo) Caballero eller (Juan) Negrín är bara ‘ett utskott som förvaltar hela borgarklassens gemensamma affärer.’ När detta ‘utskott’ sköter artärerna dåligt, avskedas den av bourgeoisin.” (”Den permanenta revolutionens epok” s. 258)

På sidan 19 skriver TFOV vidare:

”Ja, vi har konstaterat att gemensamt för alla trotskister är att de anser att samarbete med den progressiva delen av bourgeoisin, i de koloniala länderna är ett förräderi mot arbetarklassen och att prisge den socialistiska revolutionen. De har också ifrågasatt böndernas vilja till förändring och försökt avskärma arbetarklassen från bondemassorna.”

Man kan i och för sig undra varför det är så farligt att ha ”ifrågasatt” böndernas vilja till förändring. Är ”böndernas vilja till förändring” ett heligt ting?

Viktigare är att citatet i sin första del möjligen innehåller en halvsanning, som förvandlats till ett axiom, medan dess andra del närmast förefaller falsk. Detta kunde TFOV:s författare ha fått reda på om han (de) mer intresserat sig för vissa trotskistiska grupper faktiska sammansättning och politik. Trotskisterna i Vietnam syns inte ha ställt sig negativa till bönderna; frågan gäller dock inte bara bönder i allmänhet, utan olika skikt bland bönderna, som stöder olika typer av politik. Och om nu POUM i enlighet med TFOV:s egen framställning skall betraktas som trotskistiskt, varför då inte uppmärksamma att POUM var en fusion av två fraktioner, varav den ena kallades ”Arbetare- och bondeblocket”?

Men det är svårt att tro att TFOV:s författare varit intresserad av en riktig bedömning. Särskilt när man kontrollerar två viktiga citat från Trotskij, som används vid bevisföringen. De i TFOV citerade raderna (s. 15 resp 19) har jag spärrat:

”Det är ett elementärt axiom i den marxistiska strategin att en allians mellan proletariatet och småfolket i stad och land endast kan realiseras i en oförsonlig kamp emot småbourgeoisins traditionella parlamentariska representation. För att få över bonden till arbetarens sida är det nödvändigt, att slita bort honom ur den radikale politikerns armar, som har hållit honom i beroende av finanskapitalet. I direkt motsats till detta kan folkfronten – *denna konspiration mellan arbetarbyråkratin och medelklassens värsta politiska exploatörer* – endast döda massornas tro på den revolutionära vägen och driva dem rakt i armarna på den fascistiska kontrarevolutionen.” (”Den permanenta revolutionens epok” s.168, avsnittet om Frankrike) ...

”Den imperialistiska bourgeoisin dominerar världen. Därför kommer nästa krig att till sin grundläggande karaktär vara ett imperialistiskt krig. Det grundläggande innehållet i det internationella proletariatets politik kommer därför att vara kampen mot imperialismen och dess krig. *Kampens grundläggande princip kommer att vara: ‘Huvudfienden finns i vårt EGET land’ eller ‘Vår egen (imperialistiska) regerings nederlag är det mindre onda.’*”

Men inte alla länder i världen är imperialistiska – tvärtom flertalet länder är imperialismens offer. Vissa koloniala och halvkoloniala länder kommer utan tvivel att försöka utnyttja kriget till att kasta av sig slaveriets ok. För deras del kommer kriget inte att vara ett imperialistiskt krig utan ett befrielsekrig. Det internationella proletariatets plikt blir att hjälpa de förtryckta länderna i kriget mot förtryckarna. Samma plikt gäller gentemot Sovjetunionen och gentemot varje annan arbetarstat, som kan uppstå före eller under kriget. Varje imperialistisk regerings nederlag mot en arbetarstat eller ett kolonialland är det mindre onda.” (”Övergångsprogrammet” s.30)

XI. TFOV – manifestation av en enhetsfront

Redan på sidan 8 i TFOV läser man med förvåning:

”Någon kanske ännu inte är övertygad om trotskismens verkliga kontrarevolutionära natur.”

Hela skriften är sedan full av exempel som visar hur man bedömer trotskismen *som socialistisk rörelse*. Det blir inte minst tydligt i TFOV:s sammanfattning (s.19-20). Man nöjer sig inte med att anföra den generella hållning som trotskismen och Trotskij antas ha till folkfronter utan utdömer deras socialistiska strategi i ”*Detta är faktiskt den bedrövliga innebörden i Trotskijns teori om den ‘permanent revolutionen’.*” (spärrat i TFOV) (jfr gärna avsnittet ”Den permanenta revolutionen” i *Fjärde Internationalen* nr 4 1971; den omfattar bara två sidor).

Även utan sådana ”öppna” deklARATIONER framgår det tydligt vilken speciell politisk manifestation denna skrift är. Det måste ha varit svårt för Revolutionära Marxister att svara på frågor från en sådan enhetsfront! De måste ha insett att frågorna egentligen inte var uttryck för en enhetsfront. Men en direkt anklagelse mot fronten skulle ha vänts emot dem.

Av min analys bör det också framgå varför TFOV:s invändning mot anklagelsen för ”stalinistiska historieförfalskningar” är ohållbar. Att Stalin inte yttrat sig i skriften är naturligtvis inget argument. *Har man inte själv bedömt mängder med yttranden och aktioner som ”trotskistiska” trots att Trotskij inte yttrat dem respektive deltagit?*

Att det måste vara människor med dålig fantasi som står bakom TFOV förefaller rimligt när man läser TFOV:

”Efter genomgång av detta (källmaterialet; KH:s anm.) och med uppståndande av mesta möjliga fantasi, så tror vi ändå inte att man kan beteckna mer än ett fåtal källor som ‘stalinistiska’. ‘Historieförfalskningarna’ har vi inte sett till.” (s.31)

Om det inte är fråga om ”historieförfalskningar” så är det i varje fall fråga om mycket selektiv syn på en mängd historiska förlopp.

Slutsatser I

Det är olyckligt att TFOV legat till grund för Uppsala FNL-grupps beslut om trotskisterna. Vilka än orsakerna är, så har TFOV blivit en mot trotskismen i allmänhet riktad skrift. Den tar upp en mängd material utan relevans för frågan om enhetsfronten, fäller politiska domar över trotskismen, som är märkliga för att komma från en enhetsfront. I sitt försök att visa kontinuiteten i trotskismens fientliga hållning till enhetsfronter har TFOV:s författare kommit att framstå som en försvarare av en abstrakt Enhetsfrontens Idé. Jag kan inte förstå, att ett ställningstagande för Uppsala FNL-grupps eller FNL:s frontpolitik måste innebära ett försvar för enhetsfronter i allmänhet.

Historieskrivningen förefaller speciell på flera punkter. I avsnittet om Spanien är den det definitivt på ett missvisande sätt.

Denna historieskrivning kan inte heller försvaras med att den *kunde* vara sann, som en medlem av Uppsala FNL-grupp hävdade i ett privat samtal. För det första är det helt klart att det finns grundliga politiska analyser, med gott stöd i data, som ger andra tolkningar. För det andra förefaller många FNL-medlemmar – jag har talat med flera – ha svårigheter att bedöma skriftens innehåll. Upptagna av värdefullt praktiskt arbete har de små möjligheter att själva kontrollera skriftens uppgifter. Bör då en skrift av TFOV:s karaktär utgöra beslutsunderlag?

TFOV är alltför ambitiös och för lite ambitiös. För lite ambitiös utifrån förutsättningen, att den skall ge en bred och något så när riktig historieskrivning. För ambitiös, därför att mycket i den är barlast för bedömningen av frågan om ”trotskisternas” medlemskap. Det borde ha varit möjligt att lägga *huvudvikten* vid en *noggrann* analys av trotskisternas nuvarande politik, så som den manifesteras i samtida svenska ”trotskisters” alster, i Fjärde Internationalens program osv. Vidare att låta dem själva svara, på frågor och redogöra för sin hållning (enligt uppgift erbjöds de *femton* minuter för att ge sin syn på TFOV inför Uppsala FNL-grupp), att granska den praktik, som trotskister redan utvecklat inom DFFG. Det är självklart att en sådan granskning inte skulle ha utgått från den löjeväckande premisen, att trotskister utgör en särskild kategori individer, ”farligare genom att de är slugare”. (TFOV s.19)

Med dessa utgångspunkter kunde vissa konkreta frågor ha formulerats:

1 Är sannolikheten större att trotskister inom den närmaste tiden på olika sätt inverkar menligt på vietnamarbetet, *än* att medlemmar ur andra organisationer gör det?

2. Finns det möjligheter att bygga in kontroller i arbetet (stadgar t.ex.) som minskar risken att a) enskilda grupper med specifika politiska målsättningar i väsentlig grad förändrar målsättningen b) arbetet på annat sätt snedvrids till förmån för politiska intressen som ligger utanför enhetsfronten.

Uttrycket ”inom den närmaste tiden”, som naturligtvis måste specificeras, riktar uppmärksamheten på politiska konjunktursvängningar. I DFFG:s skriftserie nr 5 s.20 heter det ju:

”En enhetsfront är emellertid inte en gång för alla given och fastlåst, utan den utvecklas och påverkas av de rådande politiska förhållandena.”

Jag erinrar åter om att en kommunistisk organisation redan är representerad i DFFG. Detta inte för att kasta något dåligt ljus över dess medlemmars arbete i DFFG. Men det är ett *relevant faktum* att KFML inte i första hand är en organisation för stöd åt enhetsfronter.

Beträffande den andra punkten vill jag framhålla att den redan gjorts aktuell genom utgivandet av TFOV. I TFOV:s inledning påpekas att ”Diskussionsmaterialet var färdigt i sista veckan i september och diskuterades utförligt på både stadsdelsmötena och ett allmänt medlemsmöte.” Detta är allvarligt. Trots denna form av kontroll har alltså TFOV utgivits i nuvarande form. Om jag inte är felunderrättad, utgör TFOV nu en av kunskapskällorna för dem, som deltar i DFFG:s elementärcirklar.

En undersökning av trotskismen, mer ambitiöst eller mindre ambitiöst, kunde ha givit samma resultat beträffande frågan om ”trotskisternas” medlemskap i Uppsala FNL-grupp. Situationen skulle ändå inte ha varit densamma som nu. Man skulle ha sluppit det komprometterande skimmer som TFOV sprider över enhetsfrontens Uppsaladel.

Slutsatser II

Som angivits i förordet var mina avsikter med kritiken mot TFOV ursprungligen mycket begränsade. De slutsatser och rekommendationer som ges ovan ter sig efter min mer omfattande källkontroll som naiva. Än mer så sedan jag tagit del av DFFG:s medlemsorgan ”FNL i Sverige, nr 10 1970”. Jag citerar (KH:s kursiv):

”Uppsala FNL-grupp har gett ut en broschyr som heter Trotskismen, fronterna och Vietnamrörelsen. *Vi rekommenderar varje FNL-are att läsa den.*

Skriften har tillkommit efter ett trotskistiskt försök att infiltrera och krossa Uppsala FNL-grupp med början nu i våras. Vi talar om att ‘infiltrera’ och ‘krossa’ och *varför vi gör det ger broschyren svar på.* Den redovisar hur trotskismen ihärdigt försökt att krossa olika folkliga enhetsfronter under de senaste 40 åren och ibland också lyckats.....

Likheterna mellan trotskisterna och Göteborgslikvidatorerna är, som många kamrater påpekat, väldigt stora i de avgörande frågorna. Broschyren är ett vapen, *med de historiska fakta den ger*, mot alla sorters likvidatorer draperade i ‘vänster’-fraser.”

Om TFOV någon gång avsetts fylla funktionen av informationsunderlag för ett beslut inom en enhetsfront, så är uppenbarligen detta ett förgånget stadium. TFOV har blivit ett vapen mot en vänsterpolitisk grupp på frammarsch.

TFOV är en usel skrift. Det kan därför te sig onödigt att spilla ord på den. En sådan slutsats är felaktig. Det är inte bara jag själv, som till att börja med endast sett begränsade felaktigheter i skriften. Många vänsterintellektuella, som jag kommit i kontakt med har varit misstänksamma mot den, utan att kunna sätta fingret på felen. Andra har svalat den med hull och hår. Åter andra har menat, att även om det finns ”smärre bristfälligheter” så är väl det mesta riktigt. Därmed har man haft domen över trotskismen klar.

Efter att ha läst igenom min egen analys av TFOV har jag insett att *TFOV är ett klart uttryck för stalinism i ordets alla meningar*. Politiskt tar den entydigt ställning för den stalinistiska trettio- och fyrtyotalspolitiken, utan att antyda några som helst komplikationer. Detta vore mindre problematiskt om det vore fråga om en redovisad politisk bedömning, som alltså stod öppen för politisk kritik. Nu ges denna, bedömning i form av ”historiska fakta” i en föregiven enhetsfronts namn. Denna ”enhetsfront”, som inte kan ta en diskussion om ”socialimperialismen”, därför att den skulle binda medlemmarna vid en viss politik, kan alltså tveklöst ställa sig bakom TFOV.

Men TFOV uppvisar också de avarter, som man brukar avse när man använder ordet ”stalinistisk” i en mer allmänt nedsättande betydelse: okritiskt och ibland skrupelfritt användande av källor, invektiv, insinuationer och förtal i stället för sakskaäl, glidande och tendentiösa formuleringar osv. Som min granskning bör ha visat, är det inte fråga om ett litet antal förlåtliga misstag.

Det finns ingen anledning för Uppsala FNL-grupps fotfolk att skämmas över TFOV. Dessa och DFFG:s övriga fotfolk, bör vara förbittrade. Förbittringen bör riktas inte främst mot TFOV:s författare, utan lika mycket mot de s.k. erfarna kamrater, som genom arbete och studier inom DFFG och olika vänsterförbund, bör ha haft tillräckliga kunskaper för att kritiskt bedöma TFOV. Att de inte tagit avstånd från skriften vittnar om en skrupelfri attityd eller okunnighet. Eller bådadera.

Över KFML faller ett avslöjande ljus. Vi vet att TFOV:s allmänna politiska bedömning av trotskismen svarar mot KFML:s. Vi vet också att ledande män inom KFML inte drar sig för att skriva historia på liknande sätt som TFOV (Wickman, ”Zenit och kommunistiska förbundet”). I KFML:s utåtriktade organ *Gnistan* och i till KFML nära anknutna *Clarté* återfinns annonser för TFOV väl placerade inom ramen för artiklar, som kritiserar trotskistisk politik. Man pekar på skriften, men behöver inte ta ansvar för den. Har KFML:s många medlemmar i DFFG, som borde ha viss kunskap om berörda förhållanden, allvarligt sagt ifrån?

Huvudsakliga källor

Tillägg av Martin F inom hakparenteser []

W. Abendroth: *Utopi och verklighet. Den europeiska arbetarrörelsens historia*. Tema 1968. [På marxistarkivet: [Utopi och verklighet. Den europeiska arbetarrörelsens sociala historia](#)]

H. Arvidsson/L. Berntssons ”Kommunistiska Internationalen”. *Zenit* 18/1970. [Finns på marxistarkiv.se: [Zenit-artikel om Komintern.](#)]

B. Bolloten: *The Grand Camouflage. The Spanish Civil War and Revolution 1936-39*. London 1961. [Detta arbete finns i kraftigt omarbetad och utvidgad version i *The Spanish Civil War*, University of North Carolina Press, 1991 och finns delvis översatt till svenska på marxistarkiv.se: [Spanska inbördeskriget: Revolution och kontrarevolution](#)]

P. Broué/K. Témime: *La Revolution et la Guerre d'Espagne*. Paris 1961. [Finns i engelsk översättning under titeln *The Revolution and the Civil War in Spain*, MIT Press, 1970 *MF anm*]

N. Chomsky: *Makt och motstånd*. Pan 1969. [avsnittet om spanska inbördeskriget finns på marxistarkiv.se: [Makt och motstånd](#)]

E.H. Carr: *Socialism in one country*. Vol II. London 1959.

”Den permanenta revolutionen”. Utdrag från Trotskij. *Fjärde Internationalen* nr 4 1971. [Hela boken [Den permanenta revolutionen](#) finns på marxistarkiv.se]

- I. Deutscher: *Den ofullbordade revolutionen 1917-1967*. Aldus 1967. [Finns på marxistarkiv.se: [Den ofullbordade revolutionen 1917-1967](#)]
- DFFG/Dokument*. DFFG:s skriftserie nr 5. [Finns i sin helhet på marxistarkiv: [Program, stadgar och sammanfattning av enhetsfrontsdiskussionen](#)]
- P. Frank: *La quatrieme internationale*. Paris 1969. [Finns på svenska på marxistarkiv.se: [Fjärde Internationalen](#)]
- FNL i Sverige* nr 8-9, 10 1970.
- Gnistan* 10/1969.
- D. Guérin : *Sur le fascisme I. La peste brune*. Paris 1965. [Finns även i engelsk översättning: *Fascism and Big Business*, Pathfinder 1973, svensk översättning: [Fascism och storförfinans](#)]
- B. Gustafsson: *Stalin – en stor revolutionär*. DN 16/4 1969.
- T. Gustavsson/B.Hörnström: ”Vietnamrörelsens målsättning och karaktär”. *VUF-bulletinen* 6/1969.
- E.J. Hammer: *The Struggle for Indochina 1940-55*. California 1954.
- L. Herlitz: ”Preobrazjenskij och den ursprungliga socialistiska ackumulationen”. *Zenit* 4/1967. [På marxistarkiv.se: [Preobrazjenskij och den ursprungliga socialistiska ackumulationen](#)]
- G. Hillmann: *Selbstkritik des Kommunismus*. Hamburg 1967.
- J. Horlemann/P.Gäng: *Vietnam; Genesis eines Konflikts*. SuhrKamp 1966.
- D. Horowitz: *Imperialism och revolution*. Lund 1970.
- International Socialism* Aug/Sept 1969. “Special Double Issue; Trotsky, Fascism, Stalinism and the United Front”. [En samling Trotskij-texter som samtliga finns på marxistarkivet]
- Kapitalismens dödsstrid och IV Internationalens uppgifter. Övergångsprogrammet* red. av L. Trotskij. [Finns på marxistarkiv.se: [Övergångsprogrammet](#)]
- K. Kihlbom: I *Hemligt uppdrag. Ur mitt livs äventyr II* samt *Cirkeln slutet. Ur mitt livs äventyr III*. [Båda på marxistarkivet: [I hemligt uppdrag](#) och [Cirkeln slutet](#)]
- V.I. Lenin: ”Vad bör göras”. *Valda verk* I:1. [Finns på marxistarkiv.se: [Vad bör göras?](#)]
 ” : Radikalismen – kommunismens barnsjukdom. *Valda verk* II:2. [Finns på marxistarkiv.se: [”Vänsterismen” – kommunismens barnsjukdom](#)]
- C.M. Lorenzo: *Les anarchistes espagnols et le pouvoir*. Paris 1969. [Finns på svenska: [Syndikalismen vid makten](#)]
- Mao Tse-tung: ”Den kinesiska revolutionen och Kinas kommunistiska parti” i *Politiska skrifter*. Tema 1967.
- J.-J. Marie: *Les Paroles qui ébranlerent le monde. Anthologie bolchevique 1917/1924*. Paris 1967.
- Materiale til Spørsmålet om Stalin*. Oslo 1970.
- G. Orwell: *Homage to Catalonia*. Penguin 1966 (urspr. 1938). [Finns på svenska: *Hyllning till Katalonien*, utdrag på marxistarkivet: [Hyllning till Katalonien](#)]
- J.G. Pradas: *När Madrid föll*. Federativ 1940. [Denna bok är identisk med [Ryssland förrådde oss! En spansk anklagelse](#), som finns på marxistarkiv.se, förutom att den senare innehåller en epilög som saknas i den förra]

Revolutionär Information nr 1 1969. [På marxistarkiv.se: [Kfml:s omvälvning av historien](#)]

S. Schram: *Mao tse-tung*. Pelican book 1966.

F.L. Schuman: *Soviet Politics at home and Abroad*. New York 1946.

F.L. Schuman: *Russia since 1917*. New York 1957.

V. Serge: *Memories of a Revolutionary 1901-1941*. London 1963. [Finns på svenska på marxistarkiv.se: [En revolutionärs minnen](#)]

A. Souchy: *Nacht über Spanien. Anarchosyndikalisten über Bürgerkrieg und Revolution in Spanien*. Darmstadt 1969.

Staline contre Trotsky 1924-26: la revolution permanente et le socialisme et un seul pays. Paris 1965. [svensk översättning: *Stalin mot Trotskij. "Den permanenta revolutionen" och "Socialismen i ett enda land"*. Rabén & Sjögren, 1971.]

L. Trotskij: *Den permanenta revolutionens epok*. Partisan 1969.

L. Trotskij: *Den förrådada revolutionen*. Partisan 1969. [Finns på marxistarkiv.se: [Den förrådada revolutionen](#)]

[Vad vill Kfml?](#) [i sin helhet på marxistarkivet] Uppsala 1970.

K. Wickman: "Zenit och kommunistiska förbundet". *Zenit* 15/1969. [Ingår i dokument-samlingen [Om Kfml](#) på marxistarkiv.se]

B.D. Wolfe: *Three Who Made a Revolution*. Pelican 1966.

"Öppet brev till Uppsala FNL-grupp", *Fjärde Internationalen* 4/1971. [Finns med som bilaga till TFOV ovan]

Kenth-Åke Andersson: Revolutionär marxism kontra stalinism i Vietnamrörelsen Ett svar till "Trotskismen, fronterna och Vietnamrörelsen" utgiven av Uppsala FNL-grupp (Partisan/Röda Häften 9)

Anmärkning: För att intresserade läsare lättare ska kunna gå till källorna har jag bl a tillagt information om svenska upplagor av de böcker som KÅA hänvisat till. Mina anmärkningar anges inom hakparentes []. *Martin F hösten 2006*

Inledning

I Oktober 1970 gav Uppsala FNL-grupp ut en broschyr betitlad "Trotskismen, fronterna och Vietnamrörelsen".¹ Avsikten med denna broschyr var att finna "argument" för att utesluta medlemmar ur Revolutionära Marxister (RM, broderorganisation till Fjärde Internationalen).

Bakgrunden går tillbaka till Vietnamveckan våren 1970, då några kamrater ur RM-Uppsala sökte medlemskap i Uppsala FNL-grupp. Denna ansökan bifölls inte, utan kamraterna fick istället ett brev med vissa specificerade frågor. Ett svar på dessa frågor presenterades i skriftlig form i september.² RM-kamraternas fräckhet att besvara frågorna räckte för att de skulle bli beskyllda för att söka "splittra medlemmarna och skjuta på beslutet" (broschyren s. 1). Broschyren upplyser oss också om att RM-kamraterna "slog på stort" genom att bjuda hit Alain Krivine "för att tala Uppsala FNL-grupp till rätta" (s. 1). Så kan man naturligtvis ljuga ihop det hela. Alain Krivines besök var planerat sedan länge och han var faktiskt inte här för att tala "Uppsala FNL-grupp till rätta". Däremot är det sant att temat för hans möte i sista stund ändrades till att gälla "Fronterna och den antiimperialistiska rörelsen".

I inledningen skryter broschyrens författare med det demokratiska tillvägagångssättet: det öppna brevet från RM-Uppsala "diskuterades utförligt", medlemmarna fann att styrelsen handhaft frågan riktigt" och "det var vårt mest besökta medlemmöte på flera år". (s. 1)

Men vilka möjligheter fick medlemmarna att höra andra synpunkter? Fick kamrater från RM delta i mötet för att svara på frågor och delta i diskussionen? NEJ! Fick de möjlighet att tillbakavisa de infama anklagelser som broschyren riktar mot dem? NEJ! Under sådana omständigheter, där medlemmarna avstängs från information från ena sidan, är det inte underligt om de förmås räcka upp handen vid kommando från styrelsen. Det är kadaverdisciplin, inte demokrati (jfr. den borgerliga "demokratins" indoktrinering och regelbundet återkommande vaktparader vid valurnorna).

Låt oss dröja något vid det beslut mötet kom fram till: att "utestänga medlemmar i trotskistiska organisationer och andra vilka för en trotskistisk linje i förhållande till frontorganisationer" (s. 1). Observera hur vagt formulerat beslutet är. Vad är en "trotskistisk linje" i frontorganisationer? Beslutet kan i praktiken riktas mot alla som är i opposition mot ledningens linje, särskilt som ordet trotskism i broschyren används i en vid, oklart definierad betydelse. Trotskism blir i praktiken lika med antistalinism. Genom en analys av broschyrens

¹ Denna broschyr finns i två versioner, varav den första endast var för internt bruk inom Uppsala FNL-grupp. Skillnaden mellan de två är att två avsnitt (om resp. Mandel och Sovjetunionen) strukits och ett tillägg kommit till, som polemiserar mot RM:s öppna brev. Vi kommer att behandla version två, men även i förbifarten ta upp de strukna avsnitten. Broschyren kan beställas från Uppsala FNL-grupp, Box 289, Uppsala 1.

² Finns även publicerad i *Fjärde Internationalen* nr 4. Kan beställas från RM-press, box 2027, 750 02 Uppsala 2, postgiro 19 68 16. Kostar 2:-. [Svaret finns med som bilaga i slutet av denna dokumentsamling]

revolutionsbegrepp skall vi senare visa att beslutet i själva verket kommer att riktas mot alla marxister inte enbart trotskister.

Det är ingen tillfällighet att broschyren säljs av KFML, skyltas i bokhandeln Oktober och annonseras i "Gnistan". Det är inom den högeropportunistiska flygeln i KFML som vi kan finna inspiratörerna till detta aktstycke. Däremot säljs broschyren inte av KFMLr – den radikala flygeln. Ty i själva verket kan detta beslut om utestängning när som helst även riktas mot dessa kamrater. Vi kan se detta på ett konkret exempel: för att riktigt visa hur lömska trotskisterna är, berättar broschyren att Bolsjevikgruppen i Lund bar röda fanor vid en Vietnamdemonstration och sjöng Internationalen (s. 23). Detta har faktiskt även skett på andra orter, ex.vis i Göteborg vid demonstrationen den 4 juli 1970 – men där var det KFML (sedermera kärnan i KFMLr) som höll i de röda fanorna!

Alla de radikala krafterna står nu inför risken att uteslutas ur DFFG, både trotskister, Förbundet Kommunist och KFMLr. Vi kan inte längre passivt åse detta. Det är dags att gå till motattack mot högeropportunisterna i DFFG:s ledning.

I det följande kommer vi att nöja oss med uppgiften att besvara broschyren från Uppsala FNL-grupp. Vi kommer att gå igenom det underliggande revolutionsbegreppet analysera källorna och därefter tillbakavisa anklagelserna punkt för punkt. Avslutningsvis skall vi ta upp en allmän diskussion om den marxistiska linjen i Vietnamrörelsen. Tvärtemot vad Uppsala FNL-grupp tror, finns det nämligen ingen färdig "trotskistisk linje" angående DFFG. Vi befinner oss här fortfarande på diskussionsstadiet. Uppgiften måste därför här begränsas till att summera denna diskussion och föra den vidare. Genom denna broschyr inleder vi därmed en allmän debatt om den antiimperialistiska rörelsen och vi inbjuder alla kamrater inom DFFG att delta i denna.

I. Den stalinistiska historieförfalskningen

"Trotskismen, fronterna och Vietnamrörelsen" har ett säreget innehåll. Det kan med fördel delas upp i två separata temata: *historieförfalskningen* och *revolutionsbegreppet*. Det centrala i broschyren är det sistnämnda och vi skall därför ägna detta tema en längre utredning. I kort-het kan vi säga redan nu att Uppsala FNL-grupp utgår från att de koloniserade länderna inte är "mogna" för socialismen, och att den kamp som förs är strikt antiimperialistisk och att den måste föras i en gemensam front av borgare och proletärer. Vi får således veta att "FNLs och PRRs mål ingalunda är socialismen. Frågan om samhällssystem är något som det vietnamesiska folket kommer att lösa efter befrielsen." (s. 35) De som hävdar att frågan om samhällssystem i själva verket är det centrala i kampen och att arbetarklassen inte kan underordna sina intressen under den nationella bourgeoisins är därigenom, menar broschyrens författare, förrädare mot revolutionen. Dessa, i detta fallet trotskisterna, "söker att uppblåsa motsättningar inom folket" (s. 35) och de "hetsar olika klasser och grupper mot varandra" (s. 19). Än värre är att de "bekämpar de partier som vill skjuta socialismen på framtiden genom att kompromissa med fronter", (s. 20). En marxist kan naturligtvis inte hävda att det är en organisation som hetsar "klasserna mot varandra". *Klasskampen skapas på den ekonomiska nivån i samhället, inte den politiska*. Vår uppgift som marxister är att ge arbetarklassen medvetenhet om klasskampen och de uppgifter denna ställer. Om vi ser klasskampen som en naturnödvändighet i ett klassamhälle, kan vi inte heller rycka på axlarna åt motsättningen mellan proletärer och borgare och betrakta den som en "motsättning inom folket" vilket Uppsala FNL-grupp uttryckligen gör.

I själva verket utmynnar broschyren i en paradoxal slutsats: Trotskisterna vill ha en socialistisk revolution; därför är de kontrarevolutionärer. Det räcker med att vi ställer upp satsen så, för att vi skall se det djupt ologiska i påståendena.

För att nu kunna ”bevisa” beskyllningen för kontrarevolutionära handlingar, griper broschyrens författare till historieförfalskningarna. Vi skall här endast ta upp källorna till granskning på ett mer allmänt plan, men senare i genomgången av broschyren skall vi tillbakavisa förfalskningarna punkt för punkt.

I broschyrens bilaga försöker författarna att föregripa invändningen om att framställningen bygger på stalinistisk historieförfalskning: ”Som läsaren bör ha funnit vid det här laget har Stalin över huvud taget inte yttrat sig i denna skrift och hans namn har nämnts i ett enda citat av Trotskij! Det måste alltså vara källmaterialet det är fel på.” (så sant! så sant!) Man fortsätter hyllande: ”Efter genomgång av detta och med uppståndande av mesta möjliga (?) fantasi så tror vi ändå inte att man kan beteckna mer än ett fåtal källor som ’stalinistiska’. ’Historieförfalskningarna’ har vi inte sett till.” (s. 31)

När vi talar om stalinistisk historieförfalskning, menar vi naturligtvis inte att detta på något sätt skulle vara begränsat till citat ur Josef Stalins egna försök i genren. Vi menar hela den skola av systematiska förfalskare och lögnare som byråkratin i Sovjet flitigt utnyttjade och som bygger på principen att en lögn blir sanning bara den upprepas tillräckligt många gånger. Vi kan således hävda att då författarna själva fabricerar förfalskade citat, vilket man gjort i denna broschyr (se ex.vis avsnittet längre fram om Kilboms memoarer), så är det fråga om en stalinistisk historieförfalskning, dvs. en förfalskning av historien för att glorifiera stalinismen och svärta ned den revolutionära marxismen. När vi således säger att författarna är stalinistiska historieförfalskare så menar vi alltså inte att Josef Stalins ande skulle ha stigit ned på jorden igen och trätt in i ex.vis ordf. Lars Gustafssons kropp.

Vi kan också konstatera att de förfalskade källor som broschyren övertar samtliga är stalinistiska. Detta kompletteras som sagt med några egna arbeten på samma område. Samtliga dessa källor täcker de ”bevis” broschyren ger för att trotskismen skulle vara lierad med fascismen, japanska underrättelseväsendet etc. De trotskistiska källor man använder, nyttjas däremot till att visa att trotskismen strävar efter den förkättrade socialistiska revolutionen. Det finns alltså en uppsplätning av källmaterialet som följer den allmänna uppdelning vi kunna finna i broschyren.

”’Historieförfalskningarna’ har vi inte sett till”, hävdar författarna med tvärsäkert allvar (s. 31). Till och med det påståendet är en lögn. Ty i den första upplagan av broschyren, fanns det ett avsnitt som hette ”vad säger ernest mandel”. Där hävdade man att Mandel yttrat sig på följande sätt:

”Vi har möjlighet att stödja ’Nordvietnam och FNL’ trots att vi tror att deras nuvarande ledare är ’kärnan till en byråkratisk klass’ som imorgon kommer att suga ut den sista droppen mervärde från de sydvietnamesiska arbetarna.” (s. 7 i version 1)

Men när man går till den källa som anger (*International Socialist* 41 dec/jan 1969/70) står det faktiskt inte så. Mandel polemiserar här mot teorin om ”statskapitalismen i Sovjet” och refererar motståndarens uppfattning. Det påstående man lagt i Mandels mun, är alltså i själva verket den uppfattning som han ägnat sitt arbete åt att vederlägga! Så fungerar broschyrförfattarna. Våra kamrater i RM-Uppsala påtalade detta redan första dagen broschyren var ute, därför var man tvungen att låta den förfalskningen falla. Den stack ut för mycket. Men den är inte den enda förfalskningen. Vi kommer strax att ”se till” flera stalinistiska historieförfalskningar.

Låt oss börja framställningen med att gå igenom den huvudkälla broschyrförfattarna använt för sin framställning.

”Den stora sammansvärjningen”

Den huvudkälla som anges är en bok av Michael Sayers – Albert E. Kahn: ”Den stora sammansvärjningen mot Sovjetunionen” (1951). Dess författare påstås i broschyren vara ”liberala amerikanska författare” (s. 27, not 1) och längre fram säger man att boken är ”utmärkt läsning för den som vill veta mer om Trotskij och trotskismen” (s. 29, not 32).

Påståendet att Sayers-Kahn är ”liberaler” är måhända sant. Det tycker vi inte är någon större merit. Men dessutom är de två korrumperade amerikanska skriftställare, som skrivit sin bok på direkt uppdrag av byråkraterna i Kreml och låtit dem distribuera den över världen via sina kanaler i den kommunistiska rörelsen. I Sverige är den följaktligen utgiven på Arbetarkultur – SKP:s förlag.

Men intressantare än författarnas politiska hemvist, är det syfte i vilket boken är skriven och utgiven. Vi finner klarhet i detta syfte genom att läsa det förord som en amerikansk senator, Claude Pepper, fått i uppdrag att skriva. Där uttrycker han förhoppningen att boken skall ”gagna världsfredens sak genom bättre internationell förståelse av Sovjetunionen.” Ett tredje världskrig står för dörren och för att undvika detta ”bör boken läsas och begrundas av alla som trängtar efter att få se en varaktig fred upprättad i världen. Detta arbete bör nog läsas av varje amerikansk och brittisk statsman och för övrigt av varje medborgare i de båda länderna.”³

Vi marxister har svårt att tro att läsningen av en bok (och minst av allt en bok av denna kaliber) kan minska motsättningarna i världen, och vi har ännu mindre anledning att tro att ”varje amerikansk och brittisk statsman” tränar efter ”att få se en varaktig fred upprättad i världen”. De fördomarna får amerikanska senatorer och ryska byråkrater ha för sig själva. Nej, det är inte ens fråga om fördomar, utan om ett direkt bedrägeri. Den samarbetspolitik mellan stormakterna som är så tydlig idag i relationerna mellan USA och Sovjet har sin början under denna period. Det var då stormakterna började sitta och dela upp världen mellan sig (Jalta, Teheran, Potsdam), det var då byråkraterna i Kreml sökte kväsa den kinesiska revolutionen, det var då man igen och igen förrådde den vietnamesiska revolutionen, det var då man startade ”fredsrörelser” över hela världen. Här sluter sig cirkeln: FNL-rörelsen kom till i kamp mot denna ”fredsrörelses” ”förlängning” (Vietnamkommittén) och dess pacifistiska paroller. Är det för att smuggla in parollen ”Fred i Vietnam” som broschyrens författare vill att FNL-grupperna skall kasta ut trotskisterna? Är det därför man tycker att den här boken är en så ”utmärkt läsning”?

Själva innehållet i boken utgör ett sammelsurium av lögner, direkta citatförfalskningar och tendentiösa utdrag; typiska ingredienser i stalinistiska propagandaskrifter. Huvudkällorna för avsnittet om trotskismen (kap. XV-XXI, ss. 179-312) är protokollen från Moskvarättegångarna. Detta blandas med diverse lögner som att Lenins testamente skulle vara en förfalskning och att Trotskij skulle ha blivit mördad av en besviken anhängare (det var som vi strax kommer till, en GPU-agent).

Men författarna till ”Den stora sammansvärjningen” nöjer sig inte med detta. Man kryddar framställningen med uppgifter som skall falla ”varje amerikansk och brittisk statsman” på läppen och göra honom fientligt inställd till trotskismen. Sålunda berättar man i en översikt över trotskisternas världsomfattande omstörtningssverksamhet, om hur polisen i Storbritannien i april 1944 gjorde razzior ”i de trotskistiska högkvarteren i London, Glasgow, Wallsend och Nottingham, sedan det uppdagats att trotskisterna sökt få igång strejker över hela landet i syfte att försvaga den brittiska krigsinsatsen.”⁴

³ Michael Sayers-Albert E. Kahn: *Den stora sammansvärjningen mot Sovjetunionen*. Sthlm. 1951. s. 5.

⁴ samma arbete, s. 306.

Strejker!!! Den amerikanske och brittiske statsmannen kommer med förtjusning att rosa den brittiska polisen som ser till att detta trotskistiska pack kommer i fängelse, och han kommer att falla i tacksägelser över att stalinisterna gjort grovjobbet redan. Sayers-Kahn spetsar på genom att berätta om hur trotskisterna i USA arresterats för att de sökt undergräva "lojaliteten och disciplinen bland de amerikanska soldaterna och matroserna" och för att de i sina tidskrifter "förlöjligat demokratin".⁵ De amerikanska trotskisterna blev de första offren för den beryktade "Smith Act", sedermera flitigt använd av McCarthy under kommunisthetsen på 1950-talet. Idag brukas samma lag för att komma åt den amerikanska Vietnamrörelsen och krigsvägrarna. Den här boken är verkligen en "utmärkt läsning" för "varje amerikansk och brittisk statsman". Men den är det verkligen inte för militanterna i FNL-rörelsen.

Vi skall ta ett konkret exempel för att visa karaktären av Sayers-Kahns bok. I det första kapitlet (s. 9-26) berättar de om Raymond Robins' aktivitet i Ryssland 1917. Denna berättelse bygger helt på boken "Raymond Robins' Own Story" (1920). Robins var en inofficiell representant för den amerikanska regeringen, med uppdrag att få Ryssland att fortsätta kriget mot Tyskland. Eftersom Trotskij vid denna tid var utrikeskommissarie, fördes förhandlingarna med honom. Samtal med Trotskij återges flitigt i boken.

Hur förfar nu Sayers-Kahn, som säger att "ingenting är uppdyktat av författarna", med denna källa? Jo, enligt följande: de stryker helt enkelt ut Trotskijs namn, ersätter det med Lenins, bollar med citaten som om det vore tärningar, kastar in Stalins namn (han nämns inte en enda gång i Robins' arbete) och får på så sätt ihop en märklig kompott.⁶ Exemplet kunde mångfaldigas.

Moskvarättegångarna

En av huvudkällorna för Sayers-Kahns bok är Moskvarättegångarna 1936-38. I dessa rättegångar anklagades hela det gamla gardet i bolsjevikpartiet för att vara utländska agenter (och för att ha varit det ända sedan 1917). Så gott som samtliga medlemmar av Lenins centralkommitté 1917 (utom Stalin) åtalades vid rättegångarna. Isaac Deutscher har i sin Stalinbiografi gett en utmärkt karakteristik av rättegångarna:

"Bland de anklagade vid rättegångarna fanns alla medlemmar av Lenins politbyrå, utom Stalin själv och Trotskij, som dock i sin frånvaro var den huvudanklagade. Bland dem fanns dessutom en f.d. premiärminister, åtskilliga vice premiärministrar, två f.d. ledare för Kommunistiska Internationalen, ledaren för fackföreningarna (Tomskij, som begick självmord strax innan rättegången inleddes), överbefälhavaren, arméns förste politiske kommissarie, befälhavarna för alla viktiga militära distrikt, nästan alla sovjetiska ambassadörer i Europa och Asien, och sist men inte minst, två chefer för den politiska polisen: Jagoda, som skaffat fram "bevisen" till rättegången mot Zinovjev och Kamenev, och Jesjov som gjort samma arbete vid de andra rättegångarna. Alla anklagades för att vilja mörda Stalin och andra medlemmar av Politbyrån, att återupprätta kapitalismen, att förstöra landets militära och ekonomiska makt och för att vilja förgifta eller mörda de ryska arbetarmassorna. Alla anklagades för att ända sedan revolutionens dagar ha samarbetat med den brittiska, franska, japanska och tyska spiontjänsten och för att ha upprättat hemliga avtal med Tyskland i avsikt att dela Sovjetunionen och överlämna avsevärda delar av det sovjetiska territoriet till Tyskland och Japan. Om dessa anklagelser, vilka stegrades i rättegång efter rättegång, vore sanna, skulle den sovjetiska staten omöjligt ha kunnat överleva och bevaras."⁷

⁵ samma arbete, s. 306-307.

⁶ Se *Raymond Robins' Own Story*, s. 55-56. Uppgifterna återges även i J. Hansen: *Foreword to Trotsky's Stalin's Frame-Up System and the Moscow trials*, 1950, s. XXI. [Robins bok finns nu tillgänglig på Internet, se net.lib.byu.edu/~rdh7/wwi/memoir/Robins/RobinsI.htm]

⁷ I. Deutscher, *Stalin*, rev.ed. 1966, s. 368-369 (Penguin). [Svensk översättning på marxistarkiv.se: [Stalin](http://marxistarkiv.se/Stalin)]

Och inte nog med det: hur kunde det överhuvudtaget bli en revolution i Ryssland om samtliga medlemmar i centralkommittén var agenter för imperialismen, och Lenin då till råga på allt var i landsflykt i Finland?

Vid Moskvarättegångarna kunde man naturligtvis inte prestera några som helst opartiska bevis. I protokollen citeras det flitigt ur ”brev” som påstods ha sänts från Trotskij till de anklagade. Inte ett enda av dessa brev visades fram i rätten. De enda ”bevis” som lades fram var de åtalades egna bekännelser – och det står idag klart att dessa varit framtvingade och inte kan ges något som helst objektivt bevisvärde. Till yttermera visso visar en verifikation att de var bemängda med felaktigheter. En av de anklagade berättade ex.vis att han hade träffat Trotskij och dennes son Leon Sedov i november 1932 i Köpenhamn på Hotell Bristol. En kontroll visade att den anklagade, Holtzman, inte träffade Trotskij under dennes besök i Danmark, och dessutom revs Hotell Bristol 1917 och återuppbyggdes först 1936! Några fler exempel: Pjatakov påstod att han i december 1936 skulle ha flugit till Oslo för att träffa Trotskij. Men det bevisades att inget utländskt flygplan hade landat i Oslo under denna månad. Ett exempel till: Krestinskij påstod att han träffat Trotskij i Merano, Italien den 10 oktober 1933. Men denna dag vistades Trotskij bevisligen i Bagnères-de-Bigorre i Pyrenéerna, 600 eng. mil från Merano! Det är på sådana ”bevis” Moskvarättegångarna byggde. Naturligtvis upprepar Sayers-Kahn denna historieskrivning okritiskt.

Efter krigsslutet 1945, erhöll de allierade fullständig kontroll över nazisternas hemliga arkiv. Här fanns ett enormt material. Likaså fanns åtskilliga av nazitopparna i fängelse. De kunde verifiera dokumenten och komplettera dem. Då Nürnbergrättegången inleddes, skrev en grupp välkända brittiska intellektuella (bl.a. George Orwell, Arthur Koestler och H. G. Wells) ett brev, där de begärde att de allierade skulle publicera dokument som kunde verifiera Moskva-processernas anklagelser och förhöra Rudolf Hess – i processerna utpekad som den nazi-agent Trotskij haft kontakt med – om några kontakter funnits mellan honom och Trotskij.⁸ Om det funnits ett dugg sanning och ett dyft bevis för anklagelserna, skulle naturligtvis den ryska statsmakten omedelbart ha basunerat ut detta och publicerat samtliga dokument. Detta skedde inte, och begäran om en prövning i rätten avsågs. Stalinisterna iakttog en skamsen tystnad i den stund de hade möjlighet att komma med bevis för sina anklagelser.

Hur står Uppsala FNL-grupp till Moskvarättegångarna? Tydligt positivt. Sayers-Kahn rekommenderas till läsning och man svävar inte på målet när det gäller att rapa upp de gamla lögnerna. I version 1 fanns ett avsnitt om Sovjetunionen, där ”bekännelserna” från Moskvarättegångarna direkt citeras. Detta har fallit bort i version 2, men tydligen inte för att man funnit källan lögnaktig eller påståendena tvivelaktiga, utan för att avsnittet ”går något utanför temat” (s. 1). Och för att ”bevisa” trotskismens samarbete med det japanska underrättelseväsendet, citerar man ur Moskvarättegångarna (s. 12) – även om man tar omvägen om Komintern-ledaren Manuilskij.

Anser Uppsala FNL-grupp verkligen att hela bolsjevikpartiets ledarskap var imperialistiska agenter? I början av Sayers-Kahns bok berättas det om den amerikanske ambassadören i Ryssland, Francis, att han var ”förstockad”, ”en underlig figur” med informationer som han ”insupit ur det skumma skvallret”. Som bevis för hans underlighet berättar författarna följande: ”Francis var övertygad om att hela den ryska resningen hade tillkommit genom en tysk komplott och att alla ryska revolutionärer var utländska agenter.”⁹ Samma förstockelse visar Sayers-Kahn själva, och samma förmåga att insupa ”det skumma skvallret” ur stalinisternas förgiftade bågare, visar Uppsala FNL-grupp prov på.

⁸ Detta brev finns publicerat i *The Collected Essays, Journalism and Letters of George Orwell, Volume IV, In Front of Your Nose 1945-1950*, Penguin Books 1970, s. 143-144.

⁹ Sayers-Kahn, s. 10.

II. Revolutionsbegreppet

Inom den socialistiska rörelsen kan vi urskilja två skilda revolutionsbegrepp, båda med sina rötter i 1800-talets teoretiska debatt, och båda noggrant utarbetade i teoretiskt, praktiskt och politiskt avseende.

Det första revolutionsbegreppet utgår från utvecklingsteorin och ett dogmatiskt studium av kapitalismens framväxt i England och Frankrike. Enligt denna teori genomgår det mänskliga samhället olika stadier av utveckling, vilka är helt beroende av det ekonomiska framåt-skridandet. Slavsamhället blir feodalt, därefter växer feodalismen över i kapitalismen när produktivkrafterna ökat i omfattning. Under kapitalismen sker sedan en stadig ökning av produktivkrafterna och när tiden är mogen, kommer produktionsförhållandena åter i motsättning till sina egna produktivkrafter, och ersätts på ena eller andra sättet av socialismen. Samhället genomgår således olika utvecklingsstadier, vilka följer på varandra i en natur-nödvändig succession.

Ett centralt begrepp i denna teori är ”mogenhet”. Om produktivkrafterna i en samhälls-formation inte har nått sitt högsta utvecklingsstadium, förklaras samhället vara ”omoget” för nästa stadium och försök att genomföra ex.vis en socialistisk revolution stämplas som ”adventurism” eller som ”blanquism” (önskan av en liten minoritet att göra revolution). ”Omogenheten” finns, menar teorins förespråkare, både i de objektiva förhållandena (produktivkrafternas utveckling) och i arbetarklassens medvetenhet (som ses som en enkel avspegling av ”basen”). Varje land ses som en enhet för sig och landets ”mogenhet” kan då beräknas på ett närmast statistiskt sätt. Man kan då ex.vis förklara att landet X är ett feodalt land, och att den uppgift landet står inför är en borgerlig revolution, vilken för borgarklassen till makten, industrialiserar landet och på så sätt skapar arbetarklassen, vars uppgift det senare blir att genomföra den socialistiska revolutionen.

Förespråkarna för denna teori har sökt hänföra den till Marx, och man stöder sig då främst på det berömda Förordet till Till Kritiken av den politiska ekonomin. Men man bortser från att detta förord är en mycket skissartad framställning, och att Marx i andra skrifter ger ett helt annat perspektiv.

Sin största förankring fick teorin inom Andra Internationalen och den klassiska socialdemokratien. Man tog Tysklands utveckling under 80- och 90-talet som modellen för kapitalismens utveckling och överflyttade mekaniskt denna modell till att gälla för alla länder, såväl kapitalistiska länder i Europa som koloniserade eller halvkoloniserade länder i Afrika och Asien. Man ansåg att Tyskland, världens största industristat, inte var moget för socialismen, utan arbetarklassen skulle främst kämpa för en demokratisering av samhället (genomförandet av allmän rösträtt, yttrande- och mötesfrihet) och först efter detta skulle arbetarklassen kunna skolas för sin historiska uppgift. I sinom tid skulle den socialistiska revolutionen falla ner i partiets famn som ett moget äpple. På grund av det tyska partiets dominerande ställning inom Internationalen fick teorin allmän utbredning och ansågs vara uttryck för den genuina marxismen.

Det ger sig självt att teorin mycket snart måste urarta och ge uttryck för en reformistisk avvikelse. Det var ur denna teoretiska modell som revisionismen kunde hämta argument. Ty har man väl sagt att tiden ännu inte var mogen för socialismen, måste partiet finna ett annat alibi för sina strävanden, och vad var då naturligare än att se reformarbetet, den dagliga trägna verksamheten inom fackföreningar och kooperativ, som partiets egentliga uppgift. ”Rörelsen är allt, slutmålet intet” var Bernsteins och hans meningsfränders slagord. Det ”evolutionistiska” revolutionsbegreppet gav upphov till den reformistiska strömningen inom arbetarrörelsen (vi går här inte närmare in på de sociala förhållanden som möjliggjorde denna teorins attraktionskraft inom den europeiska samhällsformationen under 1900-talet), och det slutliga

beviset på att teorin i verkligheten innebar ett förräderi mot revolutionen var socialdemokraternas agerande under revolutionsperioden 1917-20. De socialdemokratiska ledarna fördömde då den ryska revolutionen 1917 och revolutionsförsöken i Tyskland, Ungern, Italien etc. med argumentet att dessa länder inte var mogna för socialismen, och att revoltförsöken i själva verket objektivt sett stödde bourgeoisin. För att bevisa sin tes om "objektiviteten" var de socialdemokratiska ledarna till och med beredda att subjektivt gå i allians med bourgeoisin för att hindra revolutionens utbredning. Det var de socialdemokratiska ledarna i Tyskland som förrådade novemberrevolutionen och mördade dess inspiratörer Rosa Luxemburg och Karl Liebknecht.

Den permanenta revolutionen

Det var inom den ryska socialdemokratin som denna teori redan på ett tidigt stadium utmanades av ett annat revolutionsbegrepp, teorin om den permanenta revolutionen.

Begreppet var inte nytt, utan byggde på ett återgripande på Marx' iakttagelser under revolutionsvågen 1848-49. I en berömd skrivelse från 1850 gav Marx-Engels följande riktlinjer för strategin:

Medan de demokratiska småborgarna vill få ett slut på revolutionen så snabbt som möjligt och under genomförande av på sin höjd de ovan anförda kraven, så är det vårt intresse och vår uppgift att göra revolutionen permanent ända tills alla mer eller mindre besuttna klasser har trängts undan från makten, tills proletariatet har erövrat statsmakten och sammanslutningen av proletärer inte bara i ett land utan i alla världens härskande länder har framskridit så långt, att proletärerernas konkurrens i dessa länder har upphört och åtminstone de avgörande produktivkrafterna har koncentrerats i proletärerernas händer. För oss är det inte fråga om en förändring av privategendomen utan om dess förintande, inte om ett överslätande av klassmotsättningarna utan om ett upphävande av klasserna, inte om förbättring av det bestående samhället utan om grundandet av ett nytt.¹⁰

Och de fortsätter med något som kunde vara en direkt polemik mot Uppsala FNL-grupp: "De får härvid inte låta prata omkull sig av demokraterna, t.ex. med påståendet att man på så sätt splittrar det demokratiska partiet och ger reaktionen möjlighet till seger. Alla sådana fraser går till sist ut på att bedraga proletariatet."¹¹ De avslutar sin skrivelse med "Deras fältrop måste bli: Den permanenta revolutionen." Marx-Engels ställde sina paroller i ett läge då Tyskland stod inför sin borgerliga revolution. Om de följt recepten från "evolutionsteorins" förespråkare, skulle de ha uppmanat arbetarklassen att sluta upp bakom bourgeoisin och stödja dess kamp, med motiveringen att detta i det långa loppet också skulle främja arbetarklassen. Men denna strategi förde de inte fram. Istället uppmanade de arbetarklassen att självständigt ta del i revolutionen och att rikta vapnen även mot bourgeoisin, den nya utsugarklassen. De uppmanar också arbetarklassen att ta makten, och betonar i det sammanhanget att maktövertagandet inte kan begränsas till ett land, utan måste utsträckas till "alla världens härskande länder".

Under den efterföljande epoken, kännetecknad av ett kapitalistiskt uppsving och dess utbredning över andra delar av världen, var denna strategi inte lika aktuell. Med ett undantag: Pariskommunen 1871, och i analysen av denna, intog Marx-Engels inte en avvisande attityd mot maktövertagandet med hänvisning till att situationen inte var mogen. Tvärtom stödde de den parisiska arbetarklassens kamp, och såg i den ett mönster för de kommande proletära revolutionerna.

¹⁰ Karl Marx-Friedrich Engels: Centralledningens hänvändelse till förbundet i mars 1850. Finns bl.a. i *Marx-Engels i urval* av Bo Gustavsson (Wahlström och Widstrand 1965) s. 175-186. Citatet återfinns på s. 179. Marx-Engels analys av revolutionen 1848, finns samlat i *Germany: Revolution & Counterrevolution by Frederick Engels with the collaboration of Karl Marx and edited by Eleanor Marx* (1969).

¹¹ *Marx-Engels i urval* s. 183.

Som vi just nämnt var det den ryska samhällsformationen som aktualiserade teorin om den permanenta revolutionen på nytt. Här hade vi en mer komplicerad utveckling än i de andra europeiska länderna. Å ena sidan var landet fortfarande starkt efterblivet, och rent kvantitativt var feodalismen det förhärskande produktionssättet. Å andra sidan hade kapitalismen trängt in i landets ekonomi, främst genom utländska investeringar, och trots sin litenhet var den kvalitativt sett betydande för landets utveckling. Av detta förhållande drog man olika slutsatser inom den socialistiska rörelsen. "Evolutionisterna" ansåg att Ryssland stod inför en borgerlig revolution och att denna utveckling måste påskyndas. Arbetarrörelsen måste utträda som bourgeoisins bundsförvant, och delta i kampen för att överlämna den politiska makten till borgarklassen. Därigenom skulle kapitalismens utveckling fullbordas, en borgerlig demokrati med rösträtt etc. skapas och förutsättningarna finnas för uppkomsten av en starkare arbetarklass och en aktiv arbetarrörelse. Ryssland var ännu inte "moget" för en socialistisk revolution. Det gällde först att hinna ikapp länderna i Västeuropa, som definitionsmässigt stod närmare den socialistiska revolutionen. Denna teori fick sitt organisatoriska uttryck i mensjevikerna, högerflygeln inom det socialdemokratiska arbetarpartiet i Ryssland.

Denna teori utmanades av en annan. Enligt denna kunde man inte se Rysslands utveckling isolerad och som en ren upprepning av historien i Västeuropa. Inom den ryska samhällsformationen existerade två produktionssätt sida vid sida på ett helt annat sätt än i Västeuropas tidigare historia. Kapitalismen hade skapats genom utländska investeringar. Med andra ord: den bars inte upp av en inhemsk borgarklass, utan av en utländsk. Men däremot skapade denna industri en rysk arbetarklass. Det rådde alltså ett säreget styrkeförhållande mellan bourgeoisien och proletariatet i Ryssland. Borgarklassen hade ingen inhemsk förankring. Den hade endast förmått skapa en underdånig grupp av byråkrater och dragit till sig en del av den gamla aristokratin. Däremot fanns det ett nybildat proletariat i Ryssland. Genom industrins extrema koncentrationsgrad, var proletariatet samlat i de stora städerna och hade lätt att kommunicera med varandra. Redan tidigt hade därför den ryska arbetarrörelsen vunnit en märklig styrka, som inte stod i egentlig proportion till dess kvantitet. Genom att arbetarklassen vuxit fram ur bondeklassen och fortfarande behöll en stor rörlighet, existerade det ett nära samband mellan arbetarna och bönderna. Samtidigt hade regeringen inte lyckats lösa några av jordbrukets problem. Det jäste i hela samhället, och statsmaktens sociala bas var extremt liten.

I själva verket stod Ryssland därför inför en revolution, som var en kombination av en borgerlig och en proletär. Arbetarklassen hade stora möjligheter att, på grund av frånvaron av en inhemsk borgarklass, ta ledningen i revolutionen och utnyttja den för sina egna syften. För att lyckas med detta var det nödvändigt att arbetarna drog över bondeklassen på sin sida, en klass som av naturliga skäl inte kunde spela en ledande roll i revolutionen, (genom sin ledande roll skulle proletariatet även utöva ett mäktigt inflytande över småbourgeoisins radikala flygel – särskilt de intellektuella – och dra med dem i det revolutionära uppsvinget). Om detta lyckades, kunde den ryska arbetarklassen gripa makten och införa proletariatets diktatur – och detta t.o.m. innan det skedde en socialistisk revolution i Europa.

Denna utveckling skulle alltså möjliggöras genom den internationella politiska konjunkturen. Men även dess fortsättning var beroende av de internationella förhållandena. Om Ryssland isolerades, skulle produktivkrafternas låga utveckling hämma landets utveckling, och den proletära diktaturen skulle stå inför enorma problem. Den ryska revolutionen kunde därför endast ses som en förelöpare till den europeiska revolutionen, och endast en socialistisk revolution i Västeuropa kunde i långa loppet säkerställa proletariatets diktatur.

Denna teori utarbetades av Trotskij under hans fängelsevistelse efter det att han dömts till fängelse för sin ledande roll i Petrogradsovjeten under revolutionen 1905.¹²

Lenin och bolsjevikerna intog före 1917 en mellanställning: de såg att den ryska borgarklassen inte kunde ta makten, men menade samtidigt att produktivkrafternas utveckling inte tillät en proletär diktatur. De utformade därför en övergångsform, arbetarnas och böndernas demokratiska diktatur, där arbetar- och bondeklasserna skulle fungera som bourgeoisins substitut under den tid då landets industri utvecklades, och som sedan skulle övergå i en socialistisk stat. Även Lenin tänkte sig alltså en permanent revolution, även om den i hans teori hade en avsevärt längre utsträckning i tiden.¹³

Genom februarirevolutionen 1917 störtades den tsaristiska regeringen och ersattes av en provisorisk regering som vid sin sida hade arbetarråd (sovjeter). Mensjevikernas attityd var självklar: detta är den borgerliga revolutionen, vi måste stödja den, och arbetarna måste underordna sig revolutionens intressen. Bolsjevikernas ställning borde a priori ha varit i princip densamma och den var det också före Lenins ankomst. Men då Lenin anlände till Ryssland i april 1917, lade han fram Aprilteserna, där han hävdade en ny teori: vi vägrar absolut att erkänna den provisoriska regeringen och vi strävar efter att upprätta proletariats diktatur i Ryssland. Därmed gick han i praktiken över till den permanenta revolutionens perspektiv, och efter en viss tvekan följde partiets majoritet honom. Mensjevikerna uppfattade naturligtvis detta som ett svek, och ägnade stor möda åt att under revolutionsperioden nedsvärta Lenin och Trotskij (som anslutit sig till partiet) och beskyllde dem för att vara ”tyska agenter” etc.¹⁴

Den ryska oktoberrevolutionen var en storartad bekräftelse på den permanenta revolutionens teori. I det efterblivna Ryssland upprättades världens första arbetarstat och detta innan en proletär revolution hade skett i Västeuropa.¹⁵

Den centrala skillnaden mellan de två teorierna kan definieras på följande sätt: vilken klass är den ledande i den nationellt demokratiska revolutionen? Skall arbetarklassen agera självständigt eller underordna sig bourgeoisin?

¹² Teorin om den permanenta revolutionen finns framlagd i *Resultat och framtidsutsikter* från 1906, och *Den permanenta revolutionen* från 1930. Dessa finns utgivna som ett band, *Permanent Revolution*, av Pioneer Publisher, N. Y. (1965). Den permanenta revolutionen finns även i tysk pocket, *Die permanente Revolution* (Fischer bücherei 1965). I *Den permanenta revolutionens epok* (Partisan 1969) finns utdrag ur *Den permanenta revolutionen*, ss. 52-54 och teorin behandlas även i ”Lagen om den ojämna och sammansatta utvecklingen” (samma antologi, ss. 72-74). [Båda de nämnda böckerna finns i svensk översättning på marxistarkiv.se: [Resultat och framtidsutsikte](#) och [Den permanenta revolutionen](#)]

¹³ Se särskilt Lenins ”Socialdemokratins två taktiska linjer i den demokratiska revolutionen”, *Valda verk* I:2, s. 7-154. [[Socialdemokratins två taktiska linjer i den demokratiska revolutionen](#)]

¹⁴ Lenin: ”Om proletariats uppgifter i den nuvarande revolutionen”, *Valda verk* II:1, s. 7-13, även s. 18-55 [Finns på marxistarkiv.se: [Om proletariats uppgifter i den nuvarande revolutionen](#)]. En beskrivning av Aprilkrisen finns i Trotskij's *History of the Russian Revolution* I, ss. 271-334 [Finns på svenska: *Ryska revolutionens historia*]. I ”Den hotande katastrofen och hur man bör bekämpa den” (*Valda verk* II:1 ss. 109-162 [Finns på marxistarkiv.se: [Den hotande katastrofen och hur den bör bekämpas](#)]) går Lenin i polemik mot ”evolutionismen”: ”Vi är inte mogna för socialism heter det, det är för tidigt att ’införa’ socialism, vår revolution är en borgerlig sådan – därför måste man vara slav under bourgeoisin ... Dessa kvasimarxister, bourgeoisins tjänare, till vilka även socialistrevolutionärerna övergått och som resonerar på detta sätt, förstår inte (om man granskar grunderna för deras uppfattning), vad imperialism är, vad kapitalistiska monopol är, vad staten är och vad revolutionär demokrati är. Ty har man förstätt detta, kan man inte undgå att erkänna, att man inte kan gå framåt utan att gå till socialismen. Om imperialismen talar alla. Men imperialism är inget annat än monopolistisk kapitalism.” (s. 151).

¹⁵ En genomgång av de olika revolutionsbegreppen gör Trotskij i ”Three concepts of the Russian Revolution”. [Finns i svensk översättning på marxistarkiv.se: [Tre uppfattningar om den ryska revolutionen](#)]

Den allmänna karakteristik vi har gett av den ryska samhällsformationen var i själva verket inget säreget för det landet. Tvärtom kan vi säga att dess generella drag går igen i alla underutvecklade länder i världen. Kombinationen av ett feodalt och kapitalistiskt produktionsätt, bristen på en inhemsk borgarklass, existensen av en arbetarklass i nära samröre med bondeklassen, det är drag som går igen även i andra länder i den s.k. Tredje Världen, eller i alla länder dominerade av imperialismen.

Den permanenta revolutionens perspektiv är giltigt även för dessa länder. Utvecklingen har bekräftat även detta påstående: de efterföljande arbetarstaterna har upprättats just i s.k. efterblivna länder såsom Kina, Vietnam, Korea, Kuba. Däremot har "evolutionsteorins" förespråkare fått fel på alla punkter. Fortfarande har ingen arbetarstat upprättats i något utvecklat land, i något av de länder som är "mogna" för socialismen. Också detta går att förklara utifrån den permanenta revolutionens perspektiv: just genom imperialismen har borgarklassen i Västeuropa fått tillgång till ett högre mervärde från kolonierna. Detta har skapat ett för den gynnsamt styrkeförhållande gentemot den europeiska arbetarklassen. De repressiva organen (statsmakten, ideologin) har kunnat stärkas och en del av arbetarklassen ("arbetararistokratin") har fått gemensamma intressen med imperialisterna. Kampen har försvårats i hög grad (detta innebär dock inte att revolutionära situationer har saknats i Västeuropa). Det är först när dessa profiter från kolonierna faller bort eller hotas, som styrkeförhållandena ändras och revolutionen vinner ny aktualitet i Västeuropa och USA. Enligt vår uppfattning har vi nu nått den punkt i historien, där revolutionen har aktualitet för de industrialiserade länderna.¹⁶

Det är först denna utveckling som kan lösa den motsättning mellan politiskt föregripande och ekonomisk underutveckling som kännetecknar de nuvarande arbetarstaterna och där gett upphov till en serie deformationer av den proletära diktaturen. Det existerar därför idag en kamp på tre fronter: mot imperialismen i Tredje Världen, mot kapitalismen i Västeuropa och mot byråkratin i arbetarstaterna.

Deformationen av arbetarstaterna har även tagit sig uttryck på det teoretiska planet. Under stalinismen, då "socialism i ett land" blev honnörsordet, frångick man även teorin om den permanenta revolutionen och ersatte den med "evolutionsteorin". Det gamla slagordet om "arbetarnas och böndernas demokratiska diktatur" (tolkad på ett mekaniskt sätt) dammades av, och blev på nytt utgångspunkten för strategin i Tredje Världen, medan man för Västeuropas del lanserade tanken på "en demokrati av ny typ". Revolutionerna skulle återigen ses som borgerliga revolutioner, där arbetarklassen skulle underordna sig bourgeoisin och kämpa för dess intressen, inte för sina egna. Denna strategi prövades i Kina 1925-27 och – misslyckades. Den prövades under Folkfrontens dagar i Europa och – misslyckades. Den prövades i Vietnam på 30-talet och – misslyckades. Den prövades i Indonesien på 60-talet och – misslyckades. Historien har visat att det inte finns något mellanting mellan en borgerlig och proletär revolution. Man kan inte sitta på två stolar samtidigt. Kampen mot imperialismen måste ovillkorligen samordnas med en kamp mot kapitalismen.

Denna långa historiska utredning har vi ansett nödvändig för att vi skall kunna göra en korrekt läsning av Uppsala FNL-grupps broschyr. Uppgiften att vederlägga detta aktstycke kan inte begränsas till ett avslöjande av lögnerna. Det är absolut nödvändigt att vi även tar itu med att analysera det underliggande revolutionsbegreppet, även om det inte alltid är särskilt tydligt uttryckt i broschyren.

En noggrann läsning visar dock att broschyrförfattarna onekligen ansluter sig till "evolutionsteorin". Vi får således veta att det latinamerikanska folket "står inför sin historiska uppgift an

¹⁶ Detta perspektiv antyds i Trotskijs "Tankar om den proletära revolutionens framsteg" (i *Den permanenta revolutionens epok*, ss. 102-115). [På marxistarkivet: [Tankar om den proletära revolutionens framsteg](#)]

kasta av sig imperialismens ok och nå nationellt oberoende” (s. 18). ”I denna kamp måste så många som möjligt enas, för att isolera huvudfienden USA-imperialismen, maximalt.” (s. 18) Att denna ”historiska uppgift” inte får ses som synonymt med en socialistisk revolution framgår av fortsättningen, där man frenetiskt angriper Fjärde Internationalen för att den knyter samman kampen för ett nationellt oberoende med en antikapitalistisk revolution. På samma sida får vi också veta att ”de ‘gamla’ formlerna (dvs formlerna om en demokratisk, borgerlig revolution) kommer trots vad herrar trotskister anser framföras och omsättas i handling så länge imperialism och fascism består.” Broschyrförfattarna anser sålunda att först när imperialism och fascism inte längre består, kan kapitalismen angripas.

På ett annat ställe får vi veta att ”FNLs och PRRs mål ingalunda är socialismen. Frågan om samhällssystem är något som det vietnamesiska folket kommer att lösa efter befrielsen.” (s. 35). Om Vietnams historia får vi veta att det på 30-talet gällde att ”först tillförsäkra sig de mest elementära demokratiska rättigheterna, såsom föreningsfrihet, mötesfrihet, pressfrihet, yttrandefrihet och allmän amnesti för alla politiska fångar” (s. 4-5). Först därefter kan en motståndsrörelse organiseras. Denna organiserades under den japanska ockupationen på 40-talet, märkligt nog för herrar broschyrförfattare i en situation då ”de mest elementära demokratiska rättigheterna” var än mer inskränkta än under 30-talet. ”Likheter mellan FNLs och Viet Minhs program är ingen tillfällighet, i båda fallen rör det sig om en antiimperialistisk kamp, en kamp om nationellt oberoende.” (s. 6) Broschyrförfattarna måste då rimligtvis mena att DRV idag är en borgerlig stat, befriad från imperialism. Vi håller inte med om det omdömet. Vi anser att DRV är en arbetarstat.

Samma tankegångar går igen i beskrivningen av Kinas historia. Vi får där veta att kommunistpartiet under 20-talet sökte ”ena så många som möjligt bakom kampen för en demokratisk revolution” (s. 10), och några rader längre ner får vi veta att alla krafter måste enas ”för att fortsätta kampen för ett demokratiskt Kina” (s. 11). Detta demokratiskt-borgerliga Kina har märkligt nog inte existerat i sinnevärlden. Däremot genomförde Mao Tse-tung och hans kamrater en proletär revolution och upprättade proletariatets diktatur.

Det är denna syn på strategin i de koloniserade länderna som Uppsala FNL-grupp lägger fram. När det gäller strategin för Västeuropa under 1930- och 40-talen, blir den märkligt nog, identisk med denna politik. Vi får lära oss att Frankrike under andra världskriget måste föra kampen ”i form av ett nationellt befrielsekrig” (s. 15; de Gaulle hade alltså rätt! se vidare s. 43). Och denna paroll ställer Uppsala FNL-grupp i direkt motsatsställning till de franska trotskisternas paroller om ett proletärt Frankrike.

Ja, det är inte underligt att Uppsala FNL-grupp är förtretade på trotskisterna, dessa skumma figurer som ”hetsar olika klasser och grupper mot varandra” (s. 19) och bekämpar ”de partier som vill skjuta socialismen på framtiden” (s. 20). Men varför begränsa sig till trotskister? Rimligtvis borde ju samma kritik även drabba Mao Tse-tung (som – ve och fasa! – till och med har tagit upp begreppet ”permanent revolution”)¹⁷ Ho Chi Minh och Giap (som under kriget mot fransmännen medvetet sammankopplade den antiimperialistiska och anti-kapitalistiska kampen) och sist men inte minst själva Lenin. Dessa ”herrar trotskister” har uppenbarligen ingen chans att bli medlemmar i Uppsala FNL-grupp. Att broschyren faktiskt direkt angriper Lenin, skall vi nu visa genom ett konkret exempel.

Den revolutionära strategin under det andra imperialistiska kriget

Broschyren citerar (s. 9) några rader ur Fjärde Internationalens övergångsprogram om trotskismens attityd under andra imperialistiska kriget:

¹⁷ Se Stuart Schram: *The Political Thought of Mao Tse-Tung*, Penguin 1969, ss. 98-101.

”Kampens grundläggande princip kommer att vara: ‘Huvudfienden finns i vårt eget land’ eller ‘Vår egen (imperialistiska) regerings nederlag är det mindre onda’ ”.

Man förfasar sig naturligtvis storligen över detta, och tycker att trotskisterna kategoriskt vägrar att ”skilja på de fascistiska imperialiststaterna, där folket levde under det mest medeltida barbariska förtryck och som anföll alla fredliga stater, och de ‘demokratiska’ imperialistländerna, visserligen med inskränkta friheter, men där folket ända hade de mest elementära rättigheterna.” (s. 9)

Det är helt riktigt att trotskisterna, liksom alla marxister, utgår från en klassanalys och därför inte kan göra en principiell skillnad mellan olika imperialistiska stater. (Däremot gör vi naturligtvis en taktisk skillnad. Det var trotskisterna som vägrade acceptera Kominterns beskrivning av socialdemokratin som ”socialfascistisk” i slutet av 20-talet – i en tid då Hitlers uppmarsch började.) Vi anser inte att vissa imperialistiska stater är ”fredliga” (!) och andra krigiska, ty detta vore en själv motsägelse. Vi kan inte heller släta över det förtryck som råder även i ”demokratiska” imperialistländer (eller som dessa utövar över andra länder) med fraser om folkets ”visserligen inskränkta friheter”. Ty det är inte fråga om ”inskränkta friheter”, det är frågan om en absolut brist på frihet. Ty vilka friheter har arbetarklassen i Europa på det ekonomiska och politiska planet? Det är på dessa nivåer vi måste tala om ”de mest elementära rättigheterna”. Den frihet som den europeiska arbetarklassen nu har, är vissa friheter inom samhällets överbyggnad (frihet att konsumera borgerlig ideologi etc.).

Broschytens synsätt öppnar dörrarna för reformismen, för tanken att den ”demokratiska” staten är i det närmaste perfekt, och att det räcker att ta bort skavankerna. Men i själva verket gäller det att krossa hela den borgerliga statsapparaten. Uppsala FNL-grupp kanske fasar för det perspektivet. Vi gör det inte.

Inte heller Lenin gjorde det. Ty nu kommer vi till det intressanta: de paroller som Övergångsprogrammet ställer upp för strategin under kriget, är ordagrant övertagna från Lenins paroller under det första imperialistiska kriget. Också då fanns det ”socialister” som menade att man måste göra en principiell skillnad mellan den monarkistiska diktaturen i Tyskland i förhållande till demokratin i England och Frankrike, eller att det stora hotet kom från tsarismen i Ryssland och att denna först måste slås ned innan man kunde kämpa för socialismen. Lenin gick i strid mot dessa strömningar inom arbetarrörelsen, vilka han kallade för ”social-imperialister”.¹⁸ Det begreppet har FNL-grupperna tagit upp och använt i annat sammanhang. Nu får vi plötsligt veta att felet med trotskisterna är att de – inte är socialimperialister!

Detta om den principiella frågan. Nu till den faktiska situationen. Broschyren menar att det vid Övergångsprogrammet tillkomst (1938) gällde att ena alla krafter (både proletära och borgerliga) mot fascismen. De som inte gjorde det var objektivt för fascismen. Vilka som förde en korrekt linje, berättar dock inte broschyt. Kanske var det Komintern?

1939 ingick Sovjetunionen en pakt med Nazi-Tyskland. Hur går det ihop med talet om nödvändigheten att ena alla krafter mot nazismen? Kanske kommer FNL-grupperna härnäst att utesluta alla stalinister?

Att vi drar upp Ribbentroppakten innebär inte att vi tar avstånd från den. I den konkreta situationen var denna pakt en nödvändighet. Pakten var en konsekvens av de ”demokratiska” imperialiststaternas försök att flytta den nazistiska expansionslustan mot Östeuropa (Münchenavtalet!), men även av SUKP:s och Kominterns katastrofala politik under hela 30-talet (”ultravänsterpolitiken” 1928-32, som hindrade en enhetsfront inom arbetarklassen för att stoppa Hitler; avmobiliseringen av arbetarklassens militans under ”Folkfronts”-epoken). Sovjetunionen kom genom dessa manövrar in i en återvändsgränd. Den enda lösningen blev

¹⁸ Lenins artiklar från första världskriget finns i *Samlade skrifter i urval*, band 9, 1937.

till slut att ta Hitler i hand och sluta ett avtal. Men Sovjetunionen må vara aldrig så degenererad, den kan inte jämföras med en kapitalistisk stat (vare sig med fascistiska eller ”demokratiska”) och dess försvar mot imperialismen är en livsnödvändighet för alla revolutionärer. Trotskij och Fjärde Internationalen försvarade Sovjetunionen under kriget. Vi gör det också.¹⁹

Men vi måste också se vilken form av propaganda denna pakt ledde till för kommunistpartierna runtom i världen, hur de tvingades överge sin tidigare analys av kriget för att försvara byråkratin i Sovjet. Låt oss ta ett exempel, även om det måste kännas aldrig så pinsamt för Uppsala FNL-grupp: vi tar Sverige och det uttalande SKP-s centralkommitté gjorde i november 1940 (det verkar t.o.m. vara en direkt polemik mot Uppsala FNL-grupp): ”Talet om England-Frankrikes krig för demokratin mot fascismen och för nationernas frihet är ingenting annat än ett bedrägeri mot folket.”²⁰

Men stalinisterna gick längre än så. Under Ribbentroppaktens dagar stödde de öppet nazismen. Stalin utbringade skålar till Hitler, ”det tyska folkets älskade führer” och SKP – Kominterns osjälvständiga reflex – rapporterade följande om situationen i Norge efter den tyska ockupationen:

Något hat mot de tyska soldaterna förefinnes inte. Man ser ofta norska arbetare och tyska soldater i gathörnen eller på ölstugorna inbegripna i kamratliga meningsutbyten. Arbetarna är däremot till ytterlighet förbittrade på sina flyktade ledare.²¹

Detta ideologiska stöd åt nazismen är naturligtvis ett fruktansvärt brott mot arbetarklassen. Denna attityd från stalinisternas sida, måste fördömas, liksom stalinpartiernas vägran att ta upp motståndskampen i de ockuperade länderna. Stalinismens ”analyser” utgår inte från en vetenskaplig teori, utan från ett rent och cyniskt maktspel. Det var arbetarklassen som fick sitta emellan.

Folkfront – nej! Enhetsfront – ja!

Revolutionsbegreppet avgör även frågan om frontens karaktär. Om man är för en borgerlig revolution, där bourgeoisi och arbetare samverkar, då vill man rimligtvis ha en folkfront. Är man för arbetarklassens självständighet i revolutionen, då är man i vissa konkreta situationer för arbetarklassens enhetsfront. Skillnaden blir alltså att folkfronten är en front mellan antagonistiska klasser, och enhetsfronten en front inom arbetarklassen (och med stöd av bondeklassen i de länder där bönderna spelar en stor roll). Av detta framgår helt klart att Uppsala FNL-grupp uppfattar både FNL i Vietnam och DFFG i Sverige som en folkfront, även om de av någon underlig anledning försöker blanda bort korten genom att ibland beskriva DFFG som en enhetsfront. Denna terminologiska förvirring får inte hindra oss att se frontbegreppens innehåll.

Broschyren hjälper oss också en bit på väg genom att Uppsala FNL-grupp uttryckligen ser en röd tråd från 30-talets folkfronter till DFFG. Vi får således veta att Folkfronten i Spanien, trots sitt misslyckande, är ett storartat mönster: ”Men fronten som idé besegrades inte och kunde inte heller besegras! Idag lever den starkare än någonsin i Vietnam, Laos och Kambodja och överallt där folket reser sig mot förtryck. Ingen front segrar automatiskt, inom den förs ständigt en kamp mellan riktiga och felaktiga linjer. Men fronten är ett nödvändigt vapen folket måste använda mot imperialism och fascism, och det är ett vapen som kan slipas mycket skarpt!” (s. 14-15). Sålunda: folkfronten må misslyckas aldrig så många gånger, ”som

¹⁹ Se Deutscher, *The Prophet Outcast. Trotsky 1929-1940*. 1963, s. 459. [Finns i svensk översättning på marxistarkiv.se: [Den förvisade profeten](#)]

²⁰ Citerat efter Å. Sparring: *Från Höglund till Hermansson. Om revisionismen i Sveriges kommunistiska parti*. 1967, s. 39.

²¹ Sparring, s. 40. Urspr. i *Ny Dag* 24/4 1940.

idé” lever den kvar och kan slipas mycket skarpt. Ja, ja, någon materiell styrka har Folkfronten aldrig varit, men broschyren har inte heller bevisat att folkfronten ”som idé” betraktad är särskilt skarp. Uppsala FNL-grupps egna gesällprov i idéernas smedja är åtminstone tämligen misslyckade.

III. Stalinismens drömmar och lögner

Vi skall nu gå igenom broschyren punkt för punkt och undersöka dess sanningshalt (vilken är låg, det kan vi avslöja redan nu).

Vad är trotskismen?

Broschyren inleds med en ”kort orientering” om trotskismen. Det är en märkligt opolitisk presentation. Vi får veta att Trotskij före 1917 var oense med Lenin, men vi får inte veta vilka frågor det gällde. Vi får inte heller veta på vilka punkter Trotskij kom i konflikt med stalinismen. Teorin om den permanenta revolutionen nämns, men beskrivs endast som ”fröet till Trotskijs framtida politik”, (s. 2). Men vi får inte kännedom om teorins innehåll. Hela beskrivningen är fylld av för läsaren ointressanta data, medan man sorgfälligt undviker en politisk karakteristik av Trotskij. Vad är det man vill dölja?

Vi har på annan plats i detta svar gett en presentation av teorin om den permanenta revolutionen. Här skall vi endast komplettera framställningen genom att påpeka att det var denna teori som föranledde oenigheten mellan Lenin och Trotskij, samt olika uppfattningar om partiteorin, där Trotskij företrädde en spontanistisk uppfattning.

Trotskijs övergång till bolsjevikpartiet 1917 var inte en ”politisk helomvändning”, utan resultatet av en ny politisk kombination. Partiet ändrade uppfattning om den revolutionära strategin och Trotskij såg under de första revolutionsdagarna svagheten i sin spontanistiska partiteori. Trotskijs övergång till bolsjevikpartiet måste ses som ett politiskt ställningstagande.

Broschyren föredrar dock att se det som en rent administrativ fråga. ”Bolsjevikerna trodde sig kunna utnyttja hans obestridda talanger som talare, agitator och organisatör.” (s. 2). Författarna måste ha en underlig uppfattning om kriterierna för medlemskap i en revolutionär organisation. Man hävdar att det räckte med ”talanger som talare, agitator och organisatör” för att bli medlem i en leninistisk organisation – och vi bör här komma ihåg att författarna menar att Trotskij var en kontrarevolutionär. Lenin skulle alltså enligt författarna ha resonerat på följande sätt: ”Trotskij är visserligen kontrarevolutionär, men å andra sidan är han en bra talare, och då får han väl bli organisatör för Oktoberupproret, utrikeskommissarie och bygga upp Röda Armén. Denne kontrarevolutionär är ju en så bra organisatör.” Det är möjligt att man resonerar så slappt i Uppsala FNL-grupp och i KFML (det skulle onekligen förklara en del av deras underliga ställningstaganden). Men författarna kan vara övertygade om att Lenin inte gjorde det. I en revolutionär organisation blir man medlem på politiska kriterier och när Trotskij blev medlem i bolsjevikpartiet var det därför att Lenin och hans kamrater ansåg honom vara en god revolutionär. Ingenting i Trotskijs föregående agerande eller senare ställningstaganden, talar heller för att Lenin haft fel.

Vi får naturligtvis inte veta någonting om vänsteroppositionens politiska plattform, dess strid för ett internationalistiskt perspektiv, dess kamp mot kapitaliseringstendenserna på landsbygden, dess strid för en intensifierad industrialisering, dess kamp för en proletär demokrati i partiet och sovjetstaten. Trotskij var inte ensam i denna kamp. Efter Lenins död, hade han stöd av ett stort antal av de ledande och mest erfarna inom partiet, såsom Sinovjev, Kamenev och Lenins änka Krupskaja. De förvägrades rätten att tala på möten, deras skrifter förbjöds spridning – även inom partiet. Det var genom en serie byråkratiska manövrar som stalinismen kunde besegra oppositionen och utesluta dess ledare ur partiet.

”Utomlands förde Trotskij ett kringflackande liv ...” (s. 2) får vi veta av broschyrens författare. Vilka cynismer! Trotskij tvingades fly från land till land därför att de borgerliga regeringarna i väst fruktade honom så mycket att de inte ens vågade låta honom vistas en längre tid i landet (och då endast under stark polisbevakning och framtvungade löften att han skulle avhålla sig från politisk aktivitet). Är inte detta ett underligt beteende från de borgerliga regeringarnas sida, särskilt som ju Trotskij, enligt broschyren, var deras bästa allierade? Hur kom det sig då att de fruktade honom så starkt? Trotskij är inte den förste – och inte heller den siste! – revolutionär som kommer att tvingas föra ett ”kringflackande liv”.

Broschyren har en märklig förmåga att välja omskrivningar för verkliga fakta. Vi får veta ätt Trotskij ”dog”. Men i själva verket mördades han – av en GPU-agent, (som förresten numera för ett välmående liv i Tjeckoslovakien). Men den ishacker mördaren svingade över Trotskijs huvud, dödade endast människan Trotskij, inte hans idéer. Dessa idéer har burits vidare av Fjärde Internationalen, och de har aldrig dött ut, trots de svåra förföljelserna under 40- och 50-talet. Det är ingen tillfällighet att Trotskij har vunnit ny aktualitet i det ögonblick det sker en radikalisering av de västeuropeiska samhällsformationerna. Trotskij har återfått sin plats vid barriaderna trots protester från den stalinistiska byråkratins kvarlevor i den kommunistiska rörelsen. Vi hoppas att detta svar på broschyren skall ge en allmän introduktion till trotskismens idéer och historia.²²

Trotskisterna och Vietnam

Broschyren definierar nu sin uppgift så att man skall ”undersöka” de vietnamesiska trotskisternas agerande under tiden 1930-45. ”Parallellerna med vietnamesiska folkets frihetskrig idag kommer emellertid att vara uppenbara.” (s. 4).

Vi får oss därefter en historia till livs, som förklarar att det för Vietnams del gäller att skapa en demokratisk folkfront och befria Vietnam från imperialismen under samarbete med den vietnamesiska bourgeoisin. Denna kamp ville trotskisterna inte vara med om, de angrep Demokratiska Folkfronten, fördömdes av Ho Chi Minh och slöt slutligen ett avtal med japanerna. De blev så avvärnade av Viet Minh.

Frågan om hur kampen skall föras (enhetsfront eller folkfront) kan vi lämna därhän; den har vi behandlat på annan plats.

Det är sant att det förekom samarbete mellan det indokinesiska kommunistpartiet och trotskisterna i Vietnam på 30-talet. Detta samarbete var något unikt i den dåtida kommunistiska rörelsen, där trotskismen i övrigt var brännmärkt. I Vietnam ledde detta samarbete till stora framgångar, bl.a. i valen, men även i spridandet av en marxistisk medvetenhet bland den vietnamesiska befolkningen. Detta samarbete bröts 1936 när det indokinesiska kommunistpartiet efter en serie hårda påtryckningar anpassade sig till Kominterns linje om Folkfronten. Den som bröt samarbetet var sålunda Komintern, inte de vietnamesiska trotskisterna, och inte heller kommunistpartiet. Denna anpassning till Folkfronten (som ju då även var vid makten i Frankrike) ledde till att kampen för nationell självständighet avstannade. Den franske kommunistledaren, Thorez, förklarade 1937 att den koloniernas rätt till avskiljande som Lenin talat om, inte innebar en plikt för kolonierna att skilja sig från ”moderlandet”. Tvärtom gällde det nu att betona enheten med kolonierna och att detta var ”Frankrikes mission över hela världen”.

Broschyren återger ett uttalande från Ho Chi Minh från 1939 (s. 5), där han fördömer trotskisterna, och författarna tycker naturligtvis att Ho Chi Minh hade ”tusen gånger rätt”.

²² Den ojämförligt bästa biografien över Trotskijs liv och politiska verksamhet är Deutschers trilogi: *The Prophet Armed*, *The Prophet Unarmed* och *The Prophet Outcast*. På svenska finns Lars Svedgårds *Trotskij*, och en förkortad utgåva av Trotskijs självbiografi *Mitt Liv* (utg. på 30-talet). [Hela Trotskij-trilogin finns på svenska på marxistarkiv.se.]

Men de ger inte hela sammanhanget. I samma tal förklarar Ho Chi Minh att partiet måste avstå från alla tidigare krav, såsom kravet på nationell självständighet, kraven på en konstituerande församling etc., och han förklarar även att partiet inte får ställa sig i ledningen för fronten.²³ Slagorden ”Ned med den franska imperialismen” och ”Ned med feodalismen” slopades ur IKP:s program. Anser Uppsala FNL-grupp att Ho Chi Minh hade ”tusen gånger rätt” också i dessa frågor? Denna politik att ignorera den franska imperialismen och kasta alla inrikespolitiska krav överbord motsatte sig trotskisterna i Vietnam. Den trotskistiska organisationen under Ta-Thu-Thaus ledning var den enda som bekämpade den franska imperialismen under slutet av 30-talet. Detta ledde till avsevärda framgångar, bl.a. fick organisationen 80 % av alla röster vid valen i Saigon i april 1939. Rörelsen, som dock var dåligt organiserad, utrotades nästan vid arresteringsvågen i september 1939. För den artikel ”Förräderiets Folkfront”, som broschyren hänvisar till, fick ex.vis kamrat Ta-Thu-Thau – två års fängelse!²⁴

Det skulle kräva en smärtsam omprövning för de vietnamesiska kommunisterna innan de fann den rätta strategin. För broschyrens författare är Ta-Thu-Thau en simpel förrädare, en japansk imperialistagent. Ho Chi Minh har en annan åsikt om honom: ”Ta-Thu-Thau har alltid varit en revolutionär militant. Han har dött under mystiska omständigheter.”²⁵ (uttalande från 1946). Och idag kan man återfinna Ta-Thu-Thaus porträtt på Revolutionsmuseet i Hanoi med underskriften ”en stor vietnamesisk revolutionär”...

Vad var det som föranledde denna förändrade syn? Vi kan inte säga det med säkerhet. Kanske var det det faktum att de vietnamesiska trotskisterna var de första som insåg betydelsen av briterernas ”avväpning” av landet 1945, och först av alla revolutionära organisationer manade till väpnat uppror mot fransmännens försök att återta landet. Kanske var det det faktum att de brittiska trupperna var i landet med Stalins välsignelse (från Potsdamkonferensen). Kanske var det det faktum att det franska kommunistpartiet satt i den franska regering som beslöt om aggressionen mot Vietnam. (Kommunistledaren Thorez tog i april 1946 emot en representant för Bao Dais marionettregering i Vietnam och förklarade att ”kommunistiska partiet under inga förhållanden ville framstå som den som så småningom skulle likvidera fransmännens ställning i Indokina”).²⁶ Och går man idag igenom litteraturen och analyserna från DRV, slås man av de ”trotskistiska” inslagen i dem. Vi tar ett exempel ur högen, Le Duans ”On the Socialist Revolution in Vietnam” (Hanoi 1965). Redan själva titeln måste få det att rysa i Uppsala FNL-grupps styrelse. Och se bara vad han säger om den nationella bourgeoisin:

Den vietnamesiska bourgeoisin spelade endast en underordnad lakejroll till den franska imperialismen. Den kunde inte själv spela en aktiv roll och därför var den, förutom sin funktion som agenter eller bödlar, tvungen att stödja sig på den ena eller andra imperialismen. Därför var den antifranska andan inom en liten sektor av den vietnamesiska bourgeoisin ingenting annat än en önskan att befria sig från det franska oket för att istället ta på sig ett annat ok. Med tanke på den ekonomiska situationen och den vietnamesiska bourgeoisins klasskaraktär var det som sagt omöjligt att den nationella självständighetsrevolutionen kunde ledas av bourgeoisin.

Och vad säger han om arbetarklassen?

Samtidigt som den ekonomiska situationen i Vietnam skapade en svag bourgeoisin, frambringade den å andra sidan ett mycket starkt proletariat. Bourgeoisins svaga och beroende roll och dess snara underordnande under imperialismen och den helt spontana karaktären hos alla skikt bland de

²³ *Vietnam, Laos, Cambodge, meme combat*. Cahiers rouge 14, 1970, s. 20. [Broschyren finns i svensk översättning på marxistarkiv.se: [Vietnam Laos Kambodja - samma kamp](#)]

²⁴ J. Horlemann-P. Gäng: *Vietnam. Genesis eines Konflikts*. Suhrkamp 1966, s. 32-36, B. Fall: *Vittne i Vietnam 1953-1966* (1967) s. 119. Samtliga dessa uppgifter finns även i Ellen J. Hammers *The Struggle for Indo-China* – en av de källor Uppsala FNL-grupp hänvisar till.

²⁵ *Vietnam, Laos, Cambodge ...* s. 1.

²⁶ B. Fall: *Vittne i Vietnam*, s. 25.

småborgerliga intellektuella, har ålagt proletariatet – en klass som förtrycks och exploateras av feodalismen, imperialismen och den nationella bourgeoisin – en dominerande roll på Vietnams nationella skådeplats och tilldelat den rollen som både sin egen och nationens befriare.²⁷

Samma tanke går igen i Giaps ”Folkkrig, folkarmé” (Hanoi 1963, engelskspråkig upplaga), där Giap uttryckligen förklarar att ”den vietnamesiska revolutionen är en del av den socialistiska världsrevolutionen”,²⁸ och han erkänner även att vissa misstag begicks i början av kampen: ”Men på grund av en dålig förståelse för innehållet i den nationella självständighetsrevolutionen, allt ifrån 1941, kom vi att i början något försumma och underskatta bondefrågan och den antifeodala kampen.” Och vidare: ”Jordreformen under Motståndskriget var en riktig politik av avgörande betydelse för partiet.”²⁹ Vi är absolut övertygade om att kamraterna i FNL inte kommer att begå de misstag, som Viet Minh efter en smärtsam erfarenhet lyckades undvika. Alla de åtgärder FNL vidtagit talar för att kampen förs för upprättandet av proletariatets diktatur i Vietnam (jordreformen, upprättandet av självstyrande organ, expropriation av utländskt kapital, bevarandet av arbetar- och bondeklassens självständighet etc.).

Sedan USAs intervention i Kambodja har kriget i Sydostasien gått in i ett nytt stadium. Det förbund som skapats mellan de indokinesiska folken öppnar nya möjligheter att slå imperialismen i hela området. Så långt är vi ense med Uppsala FNL-grupp. Men för oss innebär detta kampförbund även ett konkret exempel på revolutionens utbredning och nödvändigheten av en internationell samordning av kampen. På den punkten lämnar vi troligen Uppsala FNL-grupp bakom oss. Internationalism, samordning av kampen – usch nej! Detta luktar ju lång väg av Che Guevaras slagord om ”två, tre, flera Vietnam”. Uppsala FNL-grupp har naturligtvis också fräckheten att direkt angripa Che Guevara och beskylla honom för att ha uppmanat – USA att intervensera i flera länder (s. 20). Naturligtvis är detta en ”misstolkning”: när Che Guevara talar om Vietnam, ser han det som ett befrielsekrig, riktat mot imperialismen. För Uppsala FNL-grupp är det ett aggressionskrig från USAs sida. Tydligt är det bara den aggressiva, militära imperialismen Uppsala FNL-grupp är emot. I konsekvens med detta, borde man då även anta parollen ”Fred i Vietnam”.

När Uppsala FNL-grupp skall presentera Fjärde Internationalens syn på samordningen av kampen i Indokina, begår man en dundertabbe. Man citerar ett uttalande från Fjärde Internationalens IX:e världskongress hållen i april 1969 som en kommentar till de indokinesiska folkens konferens i april – 1970. (s. 8). Det är en kronologisk omöjlighet. Till yttermera visso hänför sig det citerade uttalandet till kampens tidigare moment. Det är inte första gången vi finner en sådan manipulation i den här broschyren. Och inte heller den sista.

Kina

Broschyren börjar så en resa runt jorden på jakt efter verkliga och presumtiva trotskister. Det gäller ”att röja undan eventuella ursäkter om att det skulle röra sig om enskilda misstag” (s. 1). Det är riktigt att broschyrens exempel inte är några ”enskilda misstag”. De är en serie lögner. Vi ska följa dem till Kina, och vi är villiga att följa dem även till alla andra länder på jorden för att avslöja deras infama lögner.

Om Kina får vi veta följande: ”Efter den blodiga massakern i Shanghai 1927 sökte det kinesiska kommunistpartiet ena så många som möjligt bakom kampen för en demokratisk revolution...”. För att nå detta mål skulle man ena arbetarna, bönderna och den nationella bourgeoisin. Effekten uteblev inte, påstår broschyren: ”Likt en löpeld spred sig de spontana bonderesningarna under 1927.” (s. 10).

²⁷ Le Duan: *On the Socialist Revolution in Vietnam*, I (Hanoi 1965), s. 63-64.

²⁸ Giap: *People's war, people's army* (Hanoi 1963), s. 133.

²⁹ Samma arbete, s. 146-147.

Broschyrförfattarna tycks ha en förunderlig förmåga att vända upp och ned på kronologin. Denna taktik och dessa händelser skedde inte efter massakern i Shanghai, utan före, och bonderesningarna skedde inte tack vare fronten, utan trots fronten. Shanghai-massakern var i själva verket slutpunkten på en oerhört tragisk politik, som ledde till att hela kommunistpartiet så gott som utrotades. Broschyren utpekar helt riktigt Chiang Kai-Shek som ledare för ”de inhemska reaktionärerna” (s. 10), men talar inte om att det kinesiska kommunistpartiet av Komintern tvingades i allians med Chiangs Kuomintang. Partiet skulle helt underordna sig Kuomintangs disciplin och politik och inte kritisera linjen. Efter diverse påtryckningar tvingades partiet följa direktiven. Inte nog med det: Kuomintang blev t.o.m. medlem av Komintern, och Chiang Kai-Shek – de kinesiska reaktionärernas ledare – blev hedersledamot av Kominterns exekutivkommitté! Stalin-Bucharin som då var i allians menade att Kina inte var ”moget” för en socialistisk revolution, utan endast för en borgerlig. Då arbetarna och bönderna upprättade sina egna sovjeter, fick de inget stöd från partiet – ty de handlade ju utanför de ramar som revolutionen ställt upp. ”Löpelden” kvästes av Komintern.

På våren 1927 grep arbetarna i Shanghai makten. Chiangs trupper började marschera mot staden. Komintern gav det kinesiska kommunistpartiet order att lägga ned vapnen och överlämna staden till Chiang. Trots protester lydte partiet order.” Den 12 april inledde Chiang en fruktansvärd massaker mot stadens arbetare och kommunister, en utrensning som sedan utsträcktes till andra delar av Kina. Partiet var krossat. Endast ett fåtal militanter lyckades undkomma och flydde upp i bergen för att rekonstruera partiet.³⁰

Vi hade verkligen inte väntat oss att Uppsala FNL-grupp skulle gå så långt att de försvarade den politik som ledde till massaker på de kinesiska kommunisterna!

När Mao Tse-tung under mitten av 30-talet ingick en antijapansk front hade han lärt sig sin läxa. Kommunisterna begick inte denna gång misstaget att underordna sin egen organisation under Kuomintang. De behöll partiapparaten intakt, de bevarade sina egna enheter inom armén, de var beredda att slå till mot Chiang Kai-Shek när den dagen kom. Den front som ingicks var minst av allt en Folkfront. Det var en tillfällig allians mellan ett självständigt proletariat (med stöd av bondeklassen) och den nationella bourgeoisin.

Det är sant att det hos Mao Tse-tung, liksom hos andra stora revolutionärer av idag, finns kvar reflexer av antitrotskismen från 30-talet. De har ofta tvingats göra en läpparnas bekännelse till Stalin samtidigt som de i handling vägrade att följa Stalins ”råd”. Här måste vi som marxister se den existerande skillnaden mellan praktiken och den ideologiska överbyggnaden. Ett verkligt studium av vår tids revolutionära omvälvningar förutsätter att vi förstår denna skillnad. Det går inte att se Mao Tse-tung som en stalinist. Vore han det, skulle det aldrig ha upprättats någon proletariats diktatur i Kina.

Spanien

Broschyrförfattarna inleder sin historik över Spanien med att redan från början ställa allt på huvudet:

1931 störtade det spanska folket den militärdiktatoriska och feodala regimen, avskaffade kungadömet och införde republik. Spanien hade sent omsider ryckts ur det mest barbariska och medeltida förtryck (s. 12).

Det är verkligen att hemfalla åt illusioner. Vad som hände 1931 var följande: de republikanska partierna vann en seger vid valet i april och detta framtvängde Alfonso XIII:s avgång.

³⁰ Deutscher: *The Prophet Unarmed, Trotsky 1921-1929* (1959) ss.316-338. Dokument från denna period finns samlade i *La question chinoise dans l'Internationale Communiste* (1965) och Trotskijs kritik av Kominterns katastrofala linje finns i *Problems of the Chinese Revolution* (1967).

Republik utropades och ett parlamentariskt system infördes. Den politiska makten gick över till bourgeoisin (som redan hade ekonomisk kontroll).

Mer än så var det inte. Några smärre reformer genomfördes, men inom ramen för det borgerliga samhället. Ekonomin och politiken hade kommit i samklang i Spanien – och det var borgarklassen som spelade första fiolen. Uppsala FNL-grupp tycks snarare anse att det var ”det spanska folket” som fått makten i landet. Därigenom har vi tydligen fått fram en definition på vad Uppsala FNL-grupp menar med ett folkligt maktövertagande. Det innebär – borgerlig republik, ingenting mer, ingenting annat! Den definitionen kan vi inte hålla med om. Det må så vara att republik innebär att ”det mest barbariska och medeltida förtryck” avskaffas, men den moderna formen av förtryck (kapitalism) innebär inget större framsteg. Ett folkligt maktövertagande innebär av naturnödvändighet proletariatets diktatur och byggandet av en socialistisk Världsrepublik.

”Men” – fortsätter Uppsala FNL-grupp sin förkunnelse – ”därmed var endast halva segern vunnen”. Nu väntar vi oss att få höra att revolutionen inte kan stanna på halva vägen, att den måste fullbordas. Men, ack, vad vi bedrar oss. ”Det jäste i de reaktionära och militära kretsarna som förlorat sina privilegier och splittringen inom det republikanska lägret spelade fascisterna i händerna.” (s. 12).

Vilken ”splittring inom det republikanska lägret” som åsyftas, framgår inte klart. Men troligen menar man det faktum att borgarklassen och arbetarklassen inte kunde hålla sams, utan att klasskampen fortsatte även under republiken. ”Splittringen” tog sig i så fall sådana utslag som att den borgerliga regeringen slog ned massornas revoltförsök (1934) och försöken att införa arbetarkontroll över industrin. Men det är inte arbetarklassens kamp som spelar fascisterna i händerna, utan småbourgeoisins vacklan och beroende av storkapitalets politiska manövrar.

Uppsala FNL-grupp fortsätter sin ”historieskrivning”: ”För att möta det fascistiska hotet och för att försvara republikens landvinningar bildades den spanska Folkfronten.” Därmed har vi fått veta det organisatoriska uttrycket för partikonstellationen 1936. Men vilket var det politiska innehållet i Folkfronten? Här tiger broschyren. Man berättar inte att Folkfronten bildades som en front där arbetarklassen var underordnad bourgeoisins klassintressen, och att det borgerliga samhället sågs som den minsta gemensamma nämnaren. Det stiftades ett förbud för arbetarklassen att försöka genomföra några av sina krav, (och detta i ett läge, då åtskilliga fabriker och storgods ockuperats och övertagits av arbetare och bönder). José Díaz, ledaren för det stalinistiska partiet, förklarade den 5 mars 1937 att det var absolut otillåtet att försöka genomföra socialiseringar eller kollektiviseringar: ”För närvarande då det finns en folkfronts-regering, i vilken alla krafter i kampen mot fascismen är representerade, är sådana saker inte endast icke önskvärda, utan i högsta grad otillåtna.”³¹

”Folkfronten” och Kommunistpartiet ansåg inte att en revolutionär situation förelåg; kampen skulle föras på den borgerliga republikens villkor och med bourgeoisin som ideologisk och politisk ledare. Det gällde därför att slå ned de politiska partier som inte såg det visa i denna strategi, och än mer att förhindra att arbetarklassen gjorde några spontana försök att driva sin kamp. Man förbjöd arbetarklassens beväpning, milisförbanden upplöstes och en ordinär armé inrättades. Broschyrens påstående att Folkfronten skapade en ”folkarmé” (s. 12) är en direkt lögn. Folkfronten hindrade uppkomsten av en folkarmé.³²

³¹ F. Morrow: *Revolution and Counter-Revolution in Spain* (1963) s. 35. [Boken finns i svensk översättning på marxistarkiv.se: [Spanien 1931-1937](http://marxistarkiv.se/Spainien_1931-1937)].

³² Se G. Orwell: *Homage to Catalonia* (1962) s. 105-116. Orwell deltog som frivillig i Spanska inbördeskriget. [Boken finns på svenska: *Hyllning till Katalonien*]

Det var denna politik Trotskij kritiserade – och han riktade sin kritik även mot POUM eftersom detta parti under en tid stödde Folkfronten. Han ansåg därigenom att de bakband sig själva och ställde arbetarklassen utan ledning i en tid av inbördeskrig. Istället för att mobilisera arbetarklassen till kamp för ana egna intressen, bad man dem slåss för bourgeoisins intressen mot storkapitalets fascistiska agentur. En sådan strategi kan naturligtvis inte fungera.

Författarna påstår tvärsäkert att ”det spanska folket kan ge otaliga bevis på hur denna rörelse (dvs POUM, ’trotskisterna’) stod i fascisternas tjänst”. Av någon anledning undviker man dock att göra en direkt förfrågan till ’det spanska folket’ (som man ju f.ö. tycks definiera i broschyren som ”den spanska bourgeoisin”), utan nöjer sig istället med hänvisningar till ett arbete av Francisco Antón – en medlem i det spanska stalinistiska partiets politbyrå.

Hans opus ”Trotskismen i Spania i fascismens tjänste” (Oslo 1938) har vi inte kunnat få tag i på något svenskt bibliotek. Vi kan därför inte svara på frågan om broschyren rätt återger hans uppgifter, eller om de förvrängs. Vi kan inte heller ge en allmän analys av hans arbete. Vi får nöja oss med att undersöka de exempel som broschyren drar fram. Författarna berättar om upproret i Barcelona 1937 och påstår att detta organiserades av trotskisterna i samråd med fascisterna och i avsikt att splittra Folkfronten och regeringen. Det är som man kan misstänka en lögnaktig beskrivning.

Broschyren bygger för det första på förutsättningen att POUM var en trotskistisk organisation. Men detta stämmer inte. POUM hade bildats som en anti-stalinistisk opposition, men den drog aldrig ut konsekvenserna av sin kritik. Den kan närmast beskrivas som en vänster-centristisk grupp som just genom sin vacklan visade sig oförmögen att uppfylla de krav som ställs på en revolutionär, kommunistisk organisation. Trotskij kritiserade som sagt POUM mycket hårt, och POUM ansåg i sin tur att Trotskij och trotskisterna var ”sektarister”.³³ Även om de anklagelser broschyren därför riktar mot POUM vore sanna, skulle de ändå inte kunna tas till intäkt för att trotskismen är kontrarevolutionär. Men naturligtvis är dessa anklagelser inte sanna. Som marxister måste vi arbeta med begrepp, inte med lögn.

Låt oss därför ägna någon sida åt att vederlägga broschyrens påståenden, även om vi redan i och för sig har krossat ”bevisen” mot trotskismen.

Barcelona var Spaniens främsta industristad med ett mycket klassmedvetet proletariat. Den överväldigande majoriteten av arbetarna stödde anarko-syndikalisterna, men även POUM hade ett starkt stöd. Stalinisterna var däremot mycket svaga. Under inbördeskriget bildade vänstern regering i Katalonien (som delvis var självstyrande) och kunde här genomföra en rad radikala reformer och kollektivisera jorden. Katalonien och särskilt huvudstaden Barcelona var revolutionens huvudnästen. Bourgeoisin såg naturligtvis inte med blida ögon på detta, och deras indignation delades av Folkfronten och Stalinisterna, vilka såg Barcelona som inkarnationen av allt det de hatade – den socialistiska revolutionen.

I slutet av april 1937 igångsattes en serie provokationer mot arbetarrörelsen i Barcelona. Regeringen sände soldater mot staden, polisen fick order att beväpnade marschera genom arbetardistriktet, arbetarledarna arresterades utan anledning. Den 27 april 1937 reste arbetarna de första barrikaderna i staden.

Den 3 maj försökte regeringstrupper inta Telegrafstationen, vilken sedan ett år tillbaka hölls av anarko-syndikalistiska CNT. Därmed startade ett inbördeskrig inom inbördeskriget. Efter

³³ Se *Morrows Revolution and Counter-Revolution in Spain*, s. 82-91, där skillnaderna mellan POUM och Fjärde Internationalen utreds.

fem dagars förvirrade strider nåddes en överenskommelse med regeringen och CNT uppmanade sina anhängare att riva barrikaderna och återgå till ”ordningen”.³⁴

Vi skall här inte gå in på frågan om CNT:s eftergifter var korrekta eller inte. Men vi måste se att provokationen kom från stalinistiskt håll, och att den var en del i en plan att krossa anarkisterna och POUM. Att påstå att POUM skulle igångsatt det hela för att hjälpa fascisterna är naturligtvis rent nonsens.

Efter Barcelona-dagarna startade stalinisterna en våldsamt kampanj mot CNT och än mer mot POUM. För att befrämja sina mål skydde man inga medel. Inte ens att förfalska dokument som skulle ”bevisa” POUMs samröre med Franco-fascismen.

I månadsskiftet maj – juni 1937 kom en välklädd man in i José Rocas bokhandel i Gerona och bad att få lämna en resväska i bokhandeln. Roca – en ökad agent provocateur – gick med på detta. Strax efteråt kom polisen – som av en händelse! – till affären och gjorde husundersökning. När de öppnade väskan fann de högar av dokument, en ”korrespondens” mellan Franco och POUM-ledaren Nin. Alla dokument var – märkligt nog! – noggrant stämplade med POUMs märke. Naturligtvis var det fråga om förfalskade dokument – det hade ett barn kunnat förstå,³⁵ men Uppsala FNL-grupp gör det inte. Aningslöst citerar de ur dessa dokument och försöker framställa dem som äkta. Men man har väl inget annat val: för att svärta ned trotskismen är man så illa tvungen att utnyttja förfalskade dokument.

Andres Nin slapp dock föra ett ”kringflackande liv”. Han arresterades, fördes till ett hemligt fängelse där han torterades för att ”bekänna” enligt mönster från Moskvaprocesserna. När han vägrade, blev han istället ”skjuten under flyktförsök”.³⁶

Frankrike

Broschurförfattarna som hyser en stark känsla för Folkfronten ”som idé” finner efter den spanska förlusten, en ny flamma: föremålet för deras platoniska kärlek är denna gång den franska Folkfronten. Vi får veta att den franska Folkfronten var höjden av allt vackert här på jorden: den ”drev igenom en rad sociala reformer och lättade trycket på kolonierna” (s. 15). Vi har i samband med Vietnams historia redan berört att förhållandet snarare var omvänt: Folkfrontens seger innebar att koloniernas tryck på metropolen lättade genom att den nationella rörelsen tvingades kasta bort parollerna om kamp mot imperialismen. Det är däremot sant att Folkfronten genomförde en rad sociala reformer. Det skall den ha tack för. Men det räcker inte för att vi skall kunna stämma upp några lovsånger till den. Vem blir broschurförfattarnas nästa stora kärlek? Den svenska socialdemokratin måhända?

Vi får vidare veta att ”den reaktionära flygeln inom bourgeoisin” (s. 15) hatade Folkfronten som pesten och att den ”saboterade produktionen”. Men Folkfronten (som f.ö. var med och genomförde vapenembargot mot Spanien) stötte på motstånd även från annat håll. Också arbetarklassen ”saboterade produktionen”. Hur agerade Folkfronten i frågan om arbetarklassens kamp?

Folkfronten vägrade frenetiskt att ta upp några som helst radikala punkter på sitt program. T.o.m. krav på nationaliseringar (ett högst blygsamt krav) avvisades: det kunde skrämja bort medelklassen. Den generalstrejk som arbetarna gjorde 1936 slogs ned av Folkfronten, och kommunistpartiet (som var medlem i Folkfronten) fördömde strejken och krävde att arbetarna

³⁴ Orwell ger i sin bok *Homage to Catalonia* en ögonvittnesskildring från striderna i Barcelona, s. 116-172. Se även Morrors bok s. 86-113 och Thomas *The Spanish Civil War* (1965, rev.ed.) s. 543-50. (Thomas uttrycker sig mer försiktigt om stalinisternas skuld till Barcelona-händelserna.) [Senaste upplagan av Thomas' bok finns på svenska: *Spanska inbördeskriget*].

³⁵ Thomas s. 578-81.

³⁶ Citerat efter Cohn-Bendit: *Den radikala vänstern. Botemedlet mot en senil kommunism*, 1969. s. 225.

skulle återgå till arbetet. Vi skall illustrera partiets degenerering genom en typisk artikel från dessa dagar:

Vårt parti har inte fallit ner från himlen. Vi är människor som har våra rötter i Frankrikes jord. (jfr KFMLs ”Vi har rötter i den svenska jorden”). Namnen på dem som står i spetsen för partiet bär vittne om en sund och stark förankring i hembygdens jord. Vi skriver fortsättningen på Frankrikes historia. Om vår propaganda får ett gott mottagande bland folket, om den inspirerar till de uppoffringar som utgör dess styrka beror det på att den motsvarar ett djupt behov hos detta folk och att vi frigör något som är speciellt franskt. . . Vår disciplin och vår kärlek till ordningen appellerar till en känsla som behövs om Frankrike skall kunna bibehålla jämvikten: till känslan för måtta. Tack vare sin bindning vid moraliska och kulturella värden ... tack vare sitt sunda förnuft... sin uppskattning av arbetet, sin smak för tydlighet och klarhet utgör vårt parti med nödvändighet en del av det eviga Frankrike.

Detta var Folkfrontens politik. Något sådant stöder vi inte. Vi stöder endast arbetarklassens kamp.

Hur var det då med motståndsrörelsen under andra världskriget, som broschyren härnäst berör? Vi får först veta att ”kampen måste föras i form av ett nationellt befrielsekrig.” (s. 15) Det var de Gaulles linje, och efter Ribbentroppaktens avbrytande 1941, gick även kommunistpartiet in för denna linje. Tack vare den auktoritet Sovjetunionen fick under andra världskriget, och partiets starka ställning, blev Kommunistpartiet den dominerande faktorn i motståndsrörelsen. Vid krigets slut hade partiet en beväpnad arbetarklass och en majoritet av massorna med sig. Blev det revolution? Nej. Istället föredrog partiet att tillsammans med bourgeoisin bilda regering på ett helt igenom borgerligt program. Partiet avväpnade arbetarmilisen och partiledaren Thorez förklarade 1945 för arbetarklassen: ”Producera, producera och producera ännu mer... det är er högsta uppgift som klass.” Och CGT-ledaren förklarade 1946 att ”strejkerna är trusternas bästa vapen”!³⁷ Sträng kunde inte ha sagt det bättre. Det var under partiets tid i regeringen som aggressionskriget mot Vietnam och Algeriet intensifierades.

Albanien

Om Albanien måste vi fatta oss mycket kort, dessvärre. Detta beror på att det varit omöjligt att finna några arbeten om kommunismens historia i Albanien. Broschyren bygger sin historik på en officiell historia, ”History of the Party of Labor of Albania” (Tirana 1969). Med tanke på den ideologisering som brukar vara vanlig i arbetarstaternas syn på sin egen historia, är det nödvändigt att jämföra denna historik med andra bearbetningar och med källmaterialet. Detta har vi som sagt inte kunnat göra. Vi måste därför nöja oss med några allmänna påpekanden.

Broschyren berättar mycket om ”trotskisternas” verksamhet i Albanien.

Men i själva verket har det aldrig funnits någon albansk sektion eller broderorganisation till Fjärde Internationalen!

När den albanska historieboken därför talar om trotskister, bör man kunna förutsätta att ordet används på samma sätt som av Uppsala FNL-grupp när de talar om ex.vis Nils Flyg. Dvs alla de som är emot ”linjen” från Komintern stämplas omedelbart som trotskister, oberoende av om de är ”avvikare” till höger eller till vänster. Men vi kan naturligtvis inte acceptera en sådan definition. Definitionen på trotskism måste vara en organisation som är knuten till Fjärde Internationalen och/eller står på den permanenta revolutionens grund. Ingenting i vare sig beskrivningen i broschyren eller den albanska boken talar för att ”Zjarri”-gruppen var en trotskistisk organisation.

³⁷ Samma arbete, s. 219.

I dagens läge finns det mycket lite material på svenska om Albanien, och alltsammans kan hänföras till bearbetningar av "History of the Party of Albania". Men det hindrar inte att stalinisterna har svårt att enas i sin historieskrivning av Albanien. Inte nog med att *Clarté* tidigare har haft två olika historiker över Albanien kommunistpartis historia.³⁸ Nu kommer Uppsala FNL-grupp och ger en helt ny historieskrivning, tydligen i direkt opposition mot *Clartés* arbeten. Uppsala FNL-grupp påstår således att "trotskisterna" i Albanien ville att "Albaniens svagt utvecklade arbetarklass skulle göra en 'socialistisk revolution' ". I *Clarté* 3/70 får vi däremot veta att "trotskisterna" ansåg att det inte fanns vare sig bourgeoisi eller proletariat i Albanien. "Därför kunde ingen klasskamp föras och följaktligen fanns inga förutsättningar för en revolution."³⁹ I *Clartés* första historieskrivning spår man på ytterligare och hävdar att "trotskisterna" ansåg "att den fascistiska ockupationen faktiskt var något bra". Några rader längre ner tar man dock tillbaka alltsammans och säger att de, liksom de andra grupperna, "spred antifascistisk propaganda och de socialistiska idéerna".⁴⁰ Och slutligen ger Jan Myrdal, en begåvad stalinist i samvetsnöd, en helt annan bild i sin bok om Albanien. Stalinisterna tycks ha råkat i total förvirring när de skall redogöra för Albanien historia. Vi hoppas senare kunna återkomma mer utförligt till frågan om kommunismens utveckling i Albanien.

Var Nils Flyg trotskist?

Broschyren kommer med en överraskande uppgift om att det i Sverige på 30-talet skulle ha funnits en trotskistisk rörelse – nämligen Socialistiska Partiet (en utbrytargrupp ur SKP). Författarna hävdar att detta parti skulle ha stått på trotskistisk grund, och att dess redaktör Nils Flyg (för "Folkets Dagblad") skulle ha varit "den ivrigaste och mest hängivna försvarsadvokaten för Trotskij's politik" (s. 17). När världskriget närmade sig kastade han så sin "socialistiska mask" och stödde Mussolinis krig i Abessinien och angreppet mot Spanien.

Det är en överraskande tolkning, och det stämmer inte med någonting som sägs i andra källor om Socialistiska Partiet och Nils Flyg, där utbrytningen ur SKP beskrivs som en utbrytning åt höger⁴¹ och intagandet av en vänstersocialdemokratisk politik, som inte har något gemensamt med trotskismen. (Följaktligen sögs också de ledande inom SP – såsom Karl Kilbom – senare upp av SAP.)

Det är därför av största intresse att undersöka de källor broschyrens författare använt. De är två, en broschyr av Gustav Johansson, "Trotskij och trotskismen" från 1937, och dels Karl Kilboms memoarer, "Cirkeln slutet" (1955).

Låt oss börja med att titta lite på Gustav Johanssons broschyr. Johansson var en av topparna inom gamla SKP, och han skrev den här broschyren på direkt beställning för att rättfärdiga Moskvarättegångarna. Naturligtvis svävar han inte en sekund på målet när det gäller de anklagades skuld. De gamla vanliga "argumenten" och lögnerna dras än en gång. Möjligen rycker man till lite, när han vid ett tillfälle jämför Stalin med Per Albin Hansson (s. 41-42), men ur SKP-perspektiv är väl den ena landsfadern lika så god som den andre.

Men vi skall inte gå igenom hela Johanssons broschyr, utan nöja oss med det avsnitt Uppsala FNL-grupp bygger sin argumentation på. Det har rubriken "Trotskismen i Sverige". Där påstås (obs! påstås, inte ett enda bevis läggs fram) att Nils Flyg är svensk emissarie för Trotskij och argumentationen är enligt följande:

³⁸ *Clarté* 8/69 och 3/70. Den senare är en direkt replik till den första, vilken man anser vara "ofullständig" och "delvis felaktig".

³⁹ *Clarté* 3/70 s. 25.

⁴⁰ *Clarté* 8/69 s. 23.

⁴¹ Se ex.vis Sparring, *Från Höglund till Hermansson*, s. 36.

I alla utrikespolitiska frågor står han på gemensam front med trotskisterna och deras linje sammanfaller vanligen med fascisternas linje. I kampen mot sanktionerna, för Italiens frihet att bedriva rövarkrig i Abessinien, i kampen för ”det kalla avvaktandets” linje i spanska frågan, mot ”varje stämmningsbetonat engagemang”, i hetsen mot dem som ”gapar om vapen till Spanien” och i Avantgardets gemena utfall mot de svenska frivilliga, vilka betecknades som simpla lycksökare, vilka när som helst kunde springa över till fascismen har denna falang visat att den är nära släkt med trotskismen.⁴²

Observera tillvägagångssättet. Johansson radar först upp några av Flygs ståndpunkter, jämför dem med fascismens och drar sedan helt utan bevis in trotskismen i det hela, vars linje påstås ”sammanfalla med fascismens”. Men det var ju faktiskt detta som skulle bevisas! Och bevisen letar vi förgäves efter. På varje konkret punkt som här räknas upp, skulle man tvärtom kunna visa att Trotskij och Rörelsen för Fjärde Internationalen (som Flyg minsann inte tillhörde) förde en helt annan linje i frågan om Spanienkriget, fascismens angrepp på Etiopien etc. Så billiga bondfångarknep kallas för demagogi. Uppsala FNL-grupp har verkligen hittat goda lärofäder.

Men man anger ju ytterligare en källa. Hur är det med den då? Den ter sig avsevärt intressantare, eftersom Karl Kilbom var en av de absolut ledande gestalterna inom Socialistiska Partiet. Broschyren hävdar alltså att han skulle ha bekräftat att Socialistiska Partiet och Nils Flyg var trotskister, och man anger noggrant några sidor i hans memoarer som bevis på detta. Vad står det då på dessa sidor? Låt oss ta dem en och en.

Sid. 207. Här berättar Kilbom om kontakterna med Internationella Arbetsgemenskapen, och att anslutningen till denna var avsedd endast för att ”propagera internationellt samarbete”. Man var visserligen ett tag intresserad av den holländska kommunistiska oppositionens förslag att ”bilda ett block för att *propagera* Fjärde Internationalen”. (Kilboms kursiv.) Men t.o.m. det ansåg man vara för mycket. ”För vår del ville vi inte gå längre än göra ett allvarligt försök att få samarbete mellan Andra och Tredje Internationalerna – när tiden blev mogen!”

Sålunda: det första textställe broschyren anger, säger raka motsatsen till det man påstår. SP var inte alls intresserad av att bilda en Fjärde International, inte ens att propagera för en sådan, utan ville istället ha ett samgående mellan Andra Internationalen och Komintern. Det var knappast Trotskij och trotskisternas linje – vilket Kilbom också klart och tydligt säger.

Sid. 216. Här redogör Kilbom för försöken att få Trotskij till Sverige, vilket föreslogs av Falk, en norsk medlem av Mot Dag-rörelsen. Kilbom konstaterar: ”Vi tyckte naturligtvis att Trotskij blivit illa behandlad av ryssarna, men *trotskist var jag minst av allt* (vår kursiv.). Jag tyckte att Trotskij var för ’intellektuell’. Han syntes mig inte satsa tillräckligt på massorna.” På samma sida återger han även ett brev från Falk, där denne anger argumenten för att Trotskij skulle komma till Sverige:

Den tyska oppositionen, Brandler, blir mycket illa berörd, ifall vi har någon förbindelse med Trotskij. Vi för vår del kan icke ta någon hänsyn härtill. *Vi är långt ifrån trotskister* (vår kursiv.), men vi håller fast vid vår huvudprincip att i nuvarande situation ha vår fria rätt till informationer med varje strömning i arbetarrörelsen, som vi uppfattar som revolutionär.

”Vi är långt ifrån trotskister” – det omdömet gör både Falk och Kilbom. Och dessa citat står klart och tydligt på den sida broschyren hänvisar till som stöd för påståendet att SP var – trotskistiskt. Hur fräck kan man vara? Försöker stalinisterna idiotförklara de svenska revolutionärerna? Det är så här stalinismens historieförfälskning fungerar! Men kanske är de

⁴² Gustav Johansson, *Trotskij och trotskismen*. 1937, s. 40. [Finns på marxistarkiv: [Trotskij och trotskismen av Gustav Johansson](#)]

två ovan relaterade fallen ett "misstag". Låt oss se på nästa sida i Kilboms memoarer som broschyren anger som stöd för sina påståenden.

Sid. 261-66. Här är rubriken: "Gåtan" Nils Flyg. Kilbom gör en rekapitulering över Flygs liv och ger en karakteristik av hans karriär för att förklara varför han slutade sin politiska karriär som nazist. Vare sig Trotskij eller trotskismen nämns en enda gång på dessa sidor, och Kilbom gör inte heller någon annanstans i sina memoarer ens en antydning om att Flyg skulle ha varit trotskist.

Nu återstår bara ytterligare en sida i memoarerna, som broschyren anger. Är det manne här "bevisen" kommer?

Sid. 278. Jo, faktiskt, här står det: "Trotskistjuntans politik i Abessinienfrågan, den frenetiska kampen mot Sovjetunionen och enhetsfronten" samt den "kallt avvaktande linjen i spanska frågan är orsaken till Socialistiska Partiets tillbakagång". Men det är ett citat ur – *Ny Dag*, stalinistiska SKP:s organ. Här slutar stalinismens kräftgång: den tvingas citera sina egna påståenden som "bevis". Några andra kan man inte hitta, även om man försöker mystifiera läsarna genom att rada upp några på måfå valda sidor i ett verk. Och det är inte fråga om "feltryck" eller något annat "misstag". Det finns inga som helst belägg i Kilboms memoarer för att SP var trotskistiskt. Snarare tvärtom:

Kilbom fördömer ytterst kraftigt "ultravänstern" och säger om en representant som heter Frey att denne hävdade "det rena virrvarret: Trotskijism, blanquism, 'elitteori' ". Längre fram säger han om sammanslutningen av den kommunistiska oppositionen: "vi räknade dock inte med Trotskij" och han fördömer även "trotskisternas separatism".⁴³

I inledningen till sin broschyr påstår Uppsala FNL-grupp att medlemsmötet fann "att styrelsen handhaft frågan riktigt" (s. 1). Vi tror nog att medlemmarna har handlat i god tro. När vi nu kommit till slutet av vår genomgång kan vi bara konstatera att styrelsen "handhaft frågan" lögnaktigt och högst oärligt. Det är nog dags för medlemmarna i Uppsala FNL-grupp att syna styrelsen närmare i sömmarna. Det tycks nämligen ha kommit in löss där.

IV. Den svenska Vietnamrörelsen

Som vi nämnde inledningsvis finns det ingen fix och färdig "trotskistisk linje" gentemot DFFG. Detta påstående måste förvåna Uppsala FNL-grupp, men så förhåller det sig faktiskt. Vid ett tillfälle hör broschyrens författare också ett vittnesbörd om detta. Man refererar då vad en kamrat sagt vid DFFG:s kongress 1970, där han förklarade: "Jag kan alltså inte helt klart säga att jag stöder att vi skall bli en socialistisk organisation." (cit. broschyren s. 24). Ett sådant uttalande gör naturligtvis författarna uppbragta: "Vilka krumbukter och finter! Talar en ärlig antiimperialist i DFFG så?" (s. 25). Att just broschyrförfattarna är så måna om ärligheten måste förvåna alla som läst vår genomgång av deras broschyr. Ärlighet är väl det sista ord man skulle komma på för att beskriva det aktstycke Uppsala FNL-grupp gett ut. Men faktum är att vår kamrat här gav uttryck just för sin ärlighet när han förklarade att det inte finns någon färdig linje från trotskismens sida gentemot DFFG.

Detta betyder naturligtvis inte att det inte skulle ha förts en debatt inom den trotskistiska rörelsen kring den antiimperialistiska frågan. Debatten har i själva verket varit mycket omfattande. Men den har ännu inte kommit till det stadium att vi kan säga att den nått fram till några färdiga resultat.

Vi kan därför här endast ge en summering av debatten, och referera de synpunkter vi nått fram till. Att vi här för ut en halvfärdig debatt utanför våra egna kretsar beror på vår icke-

⁴³ Kilbom, *Cirkeln slutet*, s. 113, 193, 197. [Finns på marxistarkiv: [Cirkeln slutet](#)]

sekteristiska attityd. Vi har inget att dölja för omvärlden. Vi tror också att vår debatt kan intressera andra som är engagerade i socialistiskt och antiimperialistiskt arbete och de är välkomna att föra debatten vidare tillsammans med oss.

Det finns väl ingen som kan betvivla den betydelse Vietnamrörelsen har haft i svenskt politiskt liv under 60-talet. Vad gäller aktivitet och vitalitet står denna rörelse som något helt unikt, både om man jämför med tidigare solidaritetsrörelser i Sverige och med Vietnamrörelser i andra delar av världen. De resultat man kan framvisa i fråga om insamling och sålda *Vietnam-Bulletinen* är mycket imponerande. FNL har all anledning att vara nöjd med det arbete de svenska militanterna lagt ned.

Men Vietnamrörelsens betydelse ligger även på andra plan. För den svenska opinionen i helhet har den betytt oerhört mycket och den har varit en bidragande orsak till att det idag i Sverige finns en stor medvetenhet om världen utanför Sveriges gränser. För de arbetare och studenter som nu är engagerade i olika socialistiska rörelser har DFFG varit något av en gemensam grundskola, där medvetenheten har väckts och skolningen i marxistisk kunskap har börjat. Vietnamgrupperna har varit något av en ryggrad i den svenska revolutionära rörelsen. Det fanns en tid då DFFG verkligen fungerade som en enhetsfront, en front mellan olika socialistiska grupperingar centrerat kring antiimperialistiskt arbete. Det var på den tiden då DFFG formades i kamp mot socialdemokratins och VPK:s pacifistiska paroller om "Fred i Vietnam", en paroll som beslöjade Vietnamkrigets verkliga natur. I det läget ställdes parollerna om "Stöd FNL" och "Bekämpa USA-imperialismen". Dessa paroller var förutsättningen för att ett verkligt antiimperialistiskt medvetande kunde skapas, de var förutsättningen för att ett propagandistiskt arbete som inte bara var en vädjan till hjärtat, kunde drivas. Pacifismens "tycka-synd-om-mentalitet" ersattes med anti-imperialismens "solidaritet med de stridande folken".

Sedan en tid tillbaka har den dynamiska utvecklingen i DFFG bromsats upp. Den allmänna kris som drabbat studentrörelserna i arbetaruppsvingets inledning har även dragit med sig DFFG – vars kärna av aktiva tillhör samma sociala miljö som de revolutionära smågrupperna. Den front mot pacifismen, mot småborgerligheten och högeropportunisten som drogs upp under de första kampåren, har ersatts med en kamp mot vänsterelementen i DFFG. Som vi nämnde inledningsvis, står nu alla marxistiska grupper inför risken att uteslutas ur DFFG. Det är en paradoxal utveckling. Det var kommunister som startade DFFG i kamp mot småborgerlig ideologi, och nu har utvecklingen blivit den att kommunisterna utesluts ur DFFG, därför att de inte vill acceptera en småborgerlig ideologi. Hur har utvecklingen kunnat bli sådan? En av våra uppgifter måste vara att närmare analysera denna utveckling och dra lärdom av den.

En av de faktorer som troligen spelat in är den förändrade definitionen av frontbegreppet. Tidigare var fronten uppbyggd på minimiparoller, en bas för samverkan. Dessa paroller har nu förvandlats till maximiparoller. De tendenser inom DFFG som nu vill gå utöver dessa paroller fördöms som förrädare eller likvidatorer. På det sättet har man kommit i den märkliga situationen att marxister drivs ut ur Vietnamrörelsen. Motiveringen till detta har varit att "även liberaler skall kunna vara med i DFFG". Denna grupp av "liberaler" som man anpassar frontbegreppet till är i högsta grad frånvarande i DFFG, de är en fiktion. Men detta hindrar inte att denna fiktiva grupp, trots sin frånvaro har dominerat Vietnamrörelsen.

Allra mest märkbart har detta varit på det teoretiska planet. För marxister är imperialismen kapitalismens högsta stadium (Lenin). Denna definition betonar det nära sambandet mellan kapitalism och imperialism. För att nu hindra att dessa begrepp kopplas ihop måste DFFG finna en annan definition på imperialismen. Man tvingas förvanska marxismens analyser och istället hänge sig åt känslotänkande och illusioner, allt för att dessa "liberaler" skall få det riktigt hemtrevligt i DFFG. Vietnam-militanternas medvetenhet bromsas upp, stängs inom

liberalismens bur. I det långa loppet kommer denna teoretiska deformation att få katastrofala följder för Vietnamrörelsen.

Men inte nog med att antiimperialistisk kamp skiljs från antikapitalistisk. Genom ”brännpunktsteorin” söker man skapa en konstgjord mur mellan kampen i Vietnam och kampen i andra länder undertryckta av imperialismen. Brännpunktsteorin säger att vi inte får sprida ut våra krafter, utan måste koncentrera dem på en punkt, Vietnam. Genom att sprida ut krafterna, försvagas vi och detta tjänar endast USA-imperialismen.

Teorin bygger på ett märkligt tankefel. Man förutsätter att vi har ett fast antal krafter till vårt förfogande, och att en spridning av kampen minskar dessa. Men skapandet av nya fronter i den antiimperialistiska kampen innebär varken att FNL eller DFFGs militanter åker dit och slåss. Öppnandet av nya fronter innebär att nya, tidigare passiva, människor engageras i kampen och att den antiimperialistiska styrkan ökar i slagkraft. Den som däremot måste sprida ut sina begränsade resurser är USA-imperialismen. Ty just USA-imperialismens resurser är begränsade. Att den tvingas slåss på flera fronter samtidigt innebär att den försvagas. Att öppna en ny front innebär därför att i själva verket komma Vietnams folk till hjälp. Vi behöver bara tänka oss följande situation: en intensifierad kamp i Palestina, öppen kamp i Pakistan och Indien, gerillastrider i Bolivia, Peru och Argentina, och slutligen inbördeskrig i USA, och vi skall se vilka krafter som vinner och vilka som förlorar på ett sådant förhållande.

Teorin om Vietnam som en brännpunkt eller teorin om ”befrielsekrig i ett enda land” är i själva verket ett tvångsbälte på Vietnam-militanternas medvetenhet och engagemang. Genom en sådan teori blir det omöjligt att skapa en medvetenhet om att imperialismen är världsomfattande. Den öppnar dörrarna för tanken att Vietnam är ett ”undantag”, en ”tillfällighet”.

Om vi läser broschyren från Uppsala FNL-grupp kan vi också se att brännpunktsteorin inte räcker. Broschyrens författare kan inte begränsa sina skrivelser till enbart Vietnam, utan tvingas också göra en snabbvisit i Kina, Spanien, Frankrike, Albanien etc. i jakten efter argument. De tvingas ta ställning till samtliga de viktiga händelser som har präglat detta århundrade. (Vi bortser här från att deras ställningstagande är subjektivt och felaktigt.) Inte ens brännpunktsteorins ivrigaste försvarare kan i praktiken hålla fast vid den. Vi kan också se brännpunktsteorins torftighet på ett annat plan: antagandet av begreppet ”socialimperialism” som skedde vid DFFGs kongress 1970. Ingenting är naturligare för en politisk organisation än att den genomför noggranna studier i ett begrepps innebörd innan den antar begreppet och arbetar med det i sina analyser. I annat fall förvandlas begreppet till en fras. Men då DFFG skall ta ställning till frågan om Sovjetunionen är socialimperialistiskt eller inte, kan man inte genomföra några sådana studier, därför att då går man utanför ”frontens kompetens”. Men denna brist på studier hindrade inte DFFG från att anta begreppet. Kan man illustrera ett teoretiskt förfall med ett bättre exempel än detta? Våra kamrater drev på kongressen den linjen att studier var absolut nödvändiga innan begreppet infördes. Hur skall medlemmarna annars kunna stå för det vid en konfrontation med andra åsikter? Uppsala FNL-grupp anser att detta ”inte på något sätt (skulle) gagna vårt arbete för stöd åt Vietnams folk” (s. 26) men inget skadar Vietnamrörelsens arbete så mycket som fraseologi och vetenskapens ersättande med känslotänkande och drömmier.

Betyder detta att DFFG måste bli ”en allmänimperialistisk front”? Inte nödvändigtvis. Den skulle mycket väl kunna ha en prioritering av sitt arbete, och det tycks oss som självklart att Vietnam f.n. måste prioriteras mycket starkt. Men den skulle vara beredd att i takt med klasskampens utveckling, kunna göra förskjutningar i arbetet, och mobilisera människor kring nya kampområden och nya problem. Vilken insats även för Vietnam, skulle inte DFFG ha gjort om den i höstas hade ställt upp och arbetat för Palestinas folk i den stund då Hussein militära

trupper försökte krossa befrielseörelsen? Och vilken insats även för Vietnams folk skulle Vietnamörelsen inte kunna göra imorgon genom att ställa upp i demonstrationer för ex.vis Angola eller Bolivia? Att utvidga verksamhetsfältet till andra områden betyder inte nödvändigtvis att man plottrar bort sig på många saker samtidigt.

Detsamma kan vi säga i frågan om en "allmänsocialistisk organisation". Att föra in marxismen i fronten innebär inte nödvändigtvis att alla som inte läst Lenins samlade verk kastas ut. Men det är omöjligt att göra en korrekt analys av imperialismen utan att ta in Lenins arbeten i skolningen av medlemmarna. Det betyder inte att DFFG skall stå i spetsen i den svenska klasskampen. Men det betyder inte heller att DFFG i en revolutionär situation i Sverige ställer sig vid sidan av och predikar "brännpunktsteorin".

Ovanstående är inte den "trotskistiska linjen", utan endast ett försök att summera vår diskussion och komplettera den med några personliga synpunkter.

Kenth-Åke Andersson

Två medlemmar i Stockholms FNL-grupp: Till kritiken av ”Trotskismen, fronterna och vietnamrörelsen”

Inledning

Uppsala FNL-grupps broschyr om trotskismen har, som många säkert känner till, redan kritiserats i några motbroschyrer som är skrivna av personer utanför DFFG. Vi tycker emellertid att det är viktigt att brostyren tas upp på allvar inom förbundet, därför har vi skrivit nedanstående artikel.

För att inte onödiga missförstånd ska uppstå vill vi klargöra vad vi avser med vår artikel. Vi menar att broschyrens historiska i avsnitt är i stort sett felaktiga och går utanför enhetsfronten. Vi kommer dels att konkret visa hur missvisande broschyrförfattarna använder sitt källmaterial och hur tvivelaktigt källmaterialet ofta är; dels kommer vi att i vissa fall lägga fram en, som vi anser, riktigare bild av de historiska frågor som tas upp.

Vi menar *inte* att DFFG bör eller kan acceptera *vår* syn på de historiska frågorna, det är inte därför vi lägger fram den. Vi lägger fram den för att åskådligt visa vilken typ av debatt som vi tvingas ta upp i DFFG pga ”trotskist-broschyren” och hur denna debatt kan splittra oss.

Någon tycker kanske att vi kunde nöja oss med att påpeka att broschyren tar upp frågor som går utanför enhetsfronten och sedan kräva att dessa partier stryks. Skälet till att vi inte kan nöja oss med det är att många av oss då ändå skulle vara övertygade om att trotskisterna ”tjänar fascismen” (som broschyren påstår). Därför måste vi visa *varför* vi anser att broschyren är felaktig, ty *om* det vore så att trotskisterna vore ”fascisternas bästa representanter” (s.15 i broschyren); ja, *då* skulle vi också anse att det måste bli ett ”absolut stopp” för trotskister i fronten.

Till sist vill vi påpeka att vi *inte* i och med denna artikel tar ställning för eller emot trotskister i DFFG. För att kunna göra det krävt att vi studerar framför allt deras nuvarande linje, och det har inte förbundet gjort ännu (när detta skrives).

Dessutom måste vi veta *vilka* organisationer det gäller. Hittills har det inte gjorts ordentlig skillnad på Förbundet Kommunist och RMF (Revolutionära Marxisters Förbund).

Broschyrens ”orientering”

Med det historiska avsnittet, som upptar större delen av broschyren, avser broschyrförfattarna ”att röja undan eventuella ursäkter om att det skulle röra sig om enskilda misstag.” Hur går då författarna tillväga för att ”röja undan eventuella ursäkter...?”

Under rubriken ”Vad är trotskismen – kort orientering” ”orienterar” oss författarna på mindre än en sida om trotskismen och dess ”andlige fader, Leo Trotskij”. Källan som används vid denna ”orientering” är Michael Sayers och Albert E. Kahn: *Den stora sammansvärjningen mot Sovjetunionen*, 1946. Arbetarkultur 1949.

I broschyren kan vi läsa att Trotskij fick;

”uppgiften att leda fredsförhandlingarna i Brest-Litovsk. Trotskij bröt emellertid mot de instruktioner han fått vilket ledde till att tyskarna gick till anfall och ockuperade stora delar av västra Sovjetunionen”. (br.s.2)

Stämmer nu detta överens med källan (Sayers & Kahn)? S&K skriver:

”Trotskij hade sänts till Brest-Litovsk med kategoriska instruktioner från Lenin att sluta fred. I stället för att följa Lenins instruktioner sände Trotskij ut flammande appeller till det europeiska proletarietet om att det skulle resa sig och störta sina regeringar. Han förklarade sovjetregeringen

under inga omständigheter kom att sluta fred med en kapitalistisk regim. Varken fred eller krig! Ropade Trotskij.... Till följd av Trotskij's uppträdande bröt fredsförhandlingarna i Brest-Litovsk samman.”¹

Vi kan nu konstatera att överensställelsen mellan broschyren och dess källa är relativt god.

Vi går vidare och undersöker hur S&K:s uppgifter överensstämmer med vad som skedde i Petrograd kring årsskiftet 1917-18. Om vi börjar med W. Hard: *Raymond Robins Own Story*, som S&K använder sig av som källa i de första kapitlen i *Den stora sammansvärjningen...* kan vi läsa följande:

”Lenin sade: ‘Jag samtycker till att låta Trotskij se om han kan undvika freden. Jag samtycker till att låta honom se om han kan rädda oss från den. Jag skulle glädja mig om han kunde.’ ”²

Hos Isaac Deutscher hittar vi något liknande, nämligen:

”Lenin var villig att låta Trotskij fortsätta sina försök och vinna ytterligare tid, särskilt som denne gjorde sitt bästa för att övertyga vänsterkommunisterna om det orealistiska i ett revolutionärt krig. På Lenins förslag gav centralkommittén, med endast Zinovjev i opposition, Trotskij bemyndigande att med alla till buds stående medel fördröja undertecknandet av ett fredsavtal.”³

Vi kan alltså konstatera följande:

För det första: Trotskij fick inga ”kategoriska instruktioner” av Lenin. För det andra: de instruktioner Trotskij fick, fick han av Centralkommittén och dessa instruktioner var att fördröja undertecknandet av fredsfördraget.

Vi kan kanske efter detta nöja oss med ytterligare ett exempel på S&K:s återgivningsteknik. S&K skriver:

”Robins spillde ingen tid. Han åkte ut till Smolnyj och bad att få träffa Lenin.

– Jag har varit för Kerenskij, sade Robins rättframt. Men jag vet hur ett lik ser ut, och jag betraktar den provisoriska regeringen som död. Och nu skulle jag vilja veta, om det amerikanska Röda korset kan fortsätta att tjäna det ryska folket utan att våra nationella intressen kränkes. Jag är emot ert inhemska program, men Rysslands inre angelägenheter har jag ingenting att göra med. Om det vore Kornilov, tsaren eller någon annan som hade makten, skulle jag söka komma till tals med honom.

Lenin fick genast sympati för den dynamiske, frispråkige amerikanen.”⁴

Vad skriver då W. Hard i *Raymond Robins Own Story*, som S&K använder som källa? Jo följande:

”Robins sökte upp Trotskij (alltså inte Lenin! Vår anmärkning) inom kort efter att Bolsjevik-revolutionen fört honom till makten (into office)...Robins kom till Trotskij's dörr...han gick in... och sade till sin tolk: ‘Tala om för kommissarie Trotskij att det är sant att jag gjorde allt jag kunde för att hjälpa Kerenskij och hindra kommissarien från att komma till makten.’

Trotskij drog ihop ögonbrynen.

¹ Sayers och Kahn: *The Great Conspiracy*, Boni & Gaer Pocket Ed. New York 1947, s. 17-18. [Svensk upplaga: *Den stora sammansvärjningen mot Sovjetunionen*, Arbetarkulturs förlag, Stockholm 1951]

² W, Hard: *Raymond Robins' Own Story*, Harper & Brothers, New York och London 1929 s 94. Robins var inofficiell representant för USA med uppgift att få Ryssland att fortsätta kriget mot Tyskland-Österrike.) Se även Fredrik Ström. *Ryska revolutionens historia*, Femte delen, Fram, Sthlm 1924, s. 48-70.

³ I. Deutscher: *The Prophet Armed*, Vintage, New York 1965, s. 374-5. Som källa anger D. protokoll från Centralkommittémötet *Protokoly Tsentralnovo Komiteta RSDRP* (Augusti 1917–Februari 1918), Moskva 1929. [Svenska upplagan: *Den väpnade profeten*, sid 279]

⁴ Sayers-Kahn: *The Great Conspiracy*, s. 13-14.

‘Tala om för kommissarien’, sade Robins, ‘att jag skiljer mig från en del av mina vänner. Jag känner igen ett lik när jag ser ett och jag tycker att det man skall göra med ett lik är att begrava det inte att vaka hos det. Jag erkänner att kommissarien har makten nu.’

Trotsky verkade lugnad.

‘Tala om för kommissarien’, sade Robins, ‘att om Kornilov eller Kaledin eller tsaren satt på hans plats skulle jag tala med dem’, Trotsky verkade mindre lugnad. Robins skyndade sig att framföra hela sitt ärende.

‘Tala om för kommissarien’, sade han, ‘att jag har kommit för att fråga honom: Kan den amerikanska Rödakorsmissionen stanna i Ryssland till gagn för det ryska folket och utan olägenhet för de allierades sak? Om så är fallet kommer den att stanna, om inte kommer den att ge sig iväg.’

Trotsky tittade stadigt på Robins...”⁵

Ytterligare en sak om *Den stora sammansvärjningen* behöver tillfogas. I början på bok III (kap 12-kap 18) som ”behandlar” Trotsky och trotskismen och som broschyrförfattarna förmodligen främst tänkt på som ”utmärkt läsning för den som vill veta mer om Trotsky och trotskismen” skriver S&K i en not på sid 80:

”Citat och dialoger i bok III som refererar till trotskisternas hemliga aktiviteter i Ryssland är, om inte annat anges i texten, hämtade från bevismaterialet vid rättegångarna som ägde rum inför USSR:s högsta domstols militärkollegium i Moskva i augusti 1936, januari 1937 och mars 1938 (de s.k. Moskvarättegångarna, vår anm.). Dialoger och händelser som direkt inbegriper Trotsky och hans son Sedov är, om inte annat anges i texten, tagna från de svarandes vittnesmål vid dessa rättegångar.”

S&K använder alltså vittnesmål och protokoll från Moskvarättegångarna som källor, och broschyrförfattarna måste mena att dessa källor är tillförlitliga. Det menar vi att de inte är. Vid dessa rättegångar (1936, -37 o -38) anklagades och dömdes ledande bolsjeviker bl a för att ha samarbetat med den tyska fascismen i kontrarevolutionärt syfte. Dessa bolsjeviker, som varit bland de ledande sedan revolutionen, avlade nu de mest häpnadsväckande ”bekännelser”. Kaj Håkanson tar upp moskvarättegångarna i sin svarsbroschyr till Uppsala-gruppens broschyr:

”Dewey-kommissionen, en opartisk undersökningskommission, (som alltså undersökte huruvida anklagelserna i Moskvarättegångarna var riktiga eller inte, vår anm.) ledd av den liberale filosofen John Dewey, lade fram...material där man inte bara kunde visa på logiska, psykologiska och politiska orimligheter i rättegångsdokumentet, utan också på faktiska felaktigheter. T ex att viktiga möten ägt rum på hotell, som vid tidpunkten för mötet inte existerade, på flygplatser där vid tidpunkten för mötet inga flygplan landat.” (Kaj Håkanson, *Stalinismen, fronterna och vietnamrörelsen*. Obs! Håkansson är *inte* trotskist.)

Vi har nu studerat exempel både nå S&K:s sätt att citera och deras sätt att okritiskt godta minst sagt tvivelaktiga källor. Vi kunde ta upp mer, men det vore att uppta tid i onödan, eftersom ovanstående klart verifierar att S&K inte är en tillförlitlig källa och följaktligen också att broschyrförfattarnas påstående om *Den stora sammansvärjningen* som ”utmärkt läsning för den som vill veta mer om Trotsky och trotskismen”. (br. s. 29, not 32) inte är ett riktigt påstående.

Man kan fråga sig varför broschyrförfattarna inte i stället har rekommenderat I. Deutscher: *The Prophet Armed*, *The Prophet Unarmed* och *The Prophet Outcast* (biografi i tre delar) ”för den som vill veta mer om Trotsky och trotskismen”.

⁵ W. Hard: *Raymond Robins' Own Story*, s. 55-57.

Vietnam

Broschyren påstår: ”För att överhuvudtaget kunna organisera en motståndsrörelse som skulle kunna *kasta ut kolonialisterna* (vår kurs.) var det nödvändigt att först tillförsäkra sig de mest elementära demokratiska rättigheterna, såsom föreningsfrihet, mötesfrihet, pressfrihet...” (br. s. 4).

För att undersöka bakgrunden till detta påstående läser vi i Jean Lacoutures *Ho Chi Minh*-biografi, som också broschyren använder som källa. Där står bland annat att det Indokinesiska kommunistpartiet hade sin första kongress i mars 1935 i Macao och att kongressen ”ansåg de rådande förhållandena vara ‘utomordentligt gynnsamma för revolution’ ”.⁶ Vidare kan vi läsa att Komintern (Tredje Kommunistiska Internationalen) på sin 7:e kongress i Moskva tre månader senare, ”där det Indokinesiska kommunistpartiets anslutning till Internationalen officiellt erkändes”.⁷ :

”..beslöt sig för en allmän politisk riktlinje som var mycket mindre ‘vänsterbetonad’ (än kongressens i Macao, vår anm.).. En linje som Nguyen Al Quoc, (Ho Chi Minh, vår anm.) när *han blickade tillbaka* (vår kurs.) i en rapport 1939 (vår kurs.), preciserade sålunda:

1. Partiet kan för tillfället *inte* (vår kurs.) formulera alltför höga krav (*nationellt oberoende* (vår kurs), parlament) utan att riskera att falla i den japanska fällan.

Just nu är det lämpligt att endast kräva de demokratiska rättigheterna: föreningsfrihet, mötesfrihet, pressfrihet....

2. För att nå dessa mål måste man sträva att utveckla den Demokratiska fronten...

4. Gentemot trotskisterna: Absolut ingen allians, inga eftergifter. Det gäller att till varje pris blotta den roll de spelar som handgångna män åt fascisterna.

5. För att stärka och vidga sitt inflytande... för att skapa en större effektivitet i sin verksamhet bör den demokratiska fronten stå i nära förbindelse med Folkfronten i Frankrike...⁸

Om denna Folkfront kan vi i E.J. Hammer: *The Struggle for Indochina* läsa följande: (som även broschyrförfattarna bör ha läst eftersom de hänvisar till *samma kapitel* i Hammers bok)

”I september 1936 telegraferade Moutet (socialistisk kolonialminister i Folkfrontsregeringen, vår anm.) till ämbetsmän i Saigon: ‘Ni skall upprätthålla allmän ordning med alla legitima och lagliga medel...Fransk ordning måste råda i Indokina som annorstädes’ ”⁹

Var det ett bra sätt att ”kasta ut kolonialisterna” att ”stå i nära förbindelse med” denna Folkfront?

Vidare kan vi konstatera att det *inte* var 1939 och att det *inte* var *Ho Chi Minh* som ”slog... kategoriskt fast”, utan att det var 1935 och att det var Komintern som slog fast.

Broschyrförfattarna ger alltså här en felaktig bakgrund till trotskisternas handlande.

Beträffande artikeln ”Förräderiets Folkfront”, som trotskistledaren Ta Thu Thau publicerade i tidningen ”*La Lutte*” (”Kampen” vår anm.) 1937, får vi vid läsningen av Hammer uppfattningen att det var den franska Folkfronten och samarbetet med denna som angreps, vilket bekräftas av att Ta Thu Thau fick två års fängelse för att ha skrivit artikeln.¹⁰

⁶ Jean Lacouture: *Ho Chi Minh*, Aldus, Sthlm 1969, s. 60.

⁷ A.a. s. 59

⁸ A.a. s. 60-61.

⁹ Ellen J.- Hammer: *The Struggle for Indochina 1940-1955*, Stanford University Press, Stanford s. 92.

¹⁰ A.a. s. 92. [Artikeln finns i svensk översättning på marxistarkiv.se: [Mot förräderiets folkfront](#)]

Alltnog, Folkfronten i Frankrike föll 1938 och Demokratiska Fronten gick under jorden. Både franska och indokinesiska kommunistpartierna förbjöds i lag. Det var slutet på den franska Folkfronten.

Redan (1939) fick trotskisterna 80% av rösterna i val till Cochinchinese Colonial Council.¹¹ Det tyder ju inte på att de hade fört en förrädisk politik, snarare tvärtom.

Om vi nu går vidare i broschyren finner vi att broschyrförfattarna citerar ett uttalande av Ho Minh inför bildandet av Viet Minh (1941) och skriver om trotskisterna: ”Fronten stred ju mot trotskismens ‘revolutionära’ principer, och de kände hur marken rycktes undan fötterna på dem.”

Men samtidigt skriver Ho Chi Minh i sitt ”Brev från utlandet”:

”Kämpar för revolutionen, timmen är inne: Lyft högt upprorets standar. Fosterlandets heliga maning genljuder i era öron... Den vietnamesiska revolutionen kommer att segra! Världsrevolutionen kommer att segra!”¹²

Trotskisternas och Ho Chi Minhs inställning till världsrevolutionen är alltså samma, åtminstone ytligt. Trotskister talar nämligen ofta i sina skrifter om världsrevolution och socialism och vi får inte glömma att socialismen genomfördes i DRV sedan Viet Minh befriat norra delen av landet. Motsättningen mellan Viet Minh och trotskisterna gällde antagligen *taktiken*, antagandet stöds som vi strax ska se av Ellen Hammers bok.

Beträffande Viet Minh och den Nationella Enhetsfronten (den i front där trotskisterna deltog) skriver broschyrförfattarna att ”trotskisterna vägrade att acceptera Viet Minhs vädjan” (br. s. 6) och att ”de vietnamesiska befrielsestyrkorna såg sig därför nödsakade att med våld avvärpa dessa trotskister.” (br. s. 7)

Men om detta kan vi hos broschyrens egen källa E. Hammer läsa att:

”ryktet spred sig bland vietnameserna att briter planerade att återinföra det franska kolonialstyret. Cao Dai, trotskisterna, Hoa Hao och andra nationalister höll inte med Viet Minh om att de enbart genom förhandlingar skulle kunna uppnå oberoende. De litade inte på Viet Minh; de vägrade att ge upp de vapen de hade.”¹³ (I detta sammanhang rekommenderar vi Giap: *Peoples war, peoples army*, & Le Duan: *On the Socialist Revolution in Vietnam*, Hanoi 1963-65)

Vi vet hur det gick, fransmännen kom tillbaka. Dessutom är det underligt att broschyrförfattarna anklagar trotskisterna för att de deltog i samma front som Cao Dai och Hoa Hao (br. s. 6). Dessa två rörelser är nämligen med i FNL! (se VB 5/70, aktivistcirkeln brev 2, sid. 8, samt *Vietnam i Dokument* (Prisma 1968) s. 71 ff.)

Vidare kan vi beträffande trotskistledaren Ta Thu Thau hos Hammer läsa att han ”dödades i Quang Ngai, Annam...”¹⁴ och hos Lacouture att Ho Chi Minh om honom sade: ”Det var en stor patriot, och vi sörjde honom.”¹⁵

Broschyrförfattarna avslutar avsnittet om Vietnam med: ”Inte för inte kallades trotskisterna i Japan under denna tid för ‘hemliga polisens hjärntrust’. (9)” (br. s. 7) Noten (9) hänvisar till Hammer: *The Struggle for Indochina* och man tror förstås att detta påstående med citatet ”hemliga polisens hjärntrust” är hämtat ur den källa noten hänvisar till. Så är dock inte fallet.

¹¹ A.a. s. 92.

¹² Lacouture: *Ho Chi Minh* s. 68.

¹³ Hammer: *The Struggle for Indochina 1940-1955*, s. 109.

¹⁴ A.a. s. 110.

¹⁵ Lacouture: *Ho Chi Minh*, s. 128.

Påståendet är istället hämtat ur D. Manuilskij: *Kominterns kamp för enhet och folkfront*. Manuilskij skriver: ”I Japan kallar man trotskisterna ‘hemliga polisens hjärntrust’ ”.¹⁶

Vidare skriver Manuilskij:

”I Polen, Italien, Japan och Tyskland utnyttjar hemliga polisen i stor skala Trotskijs vedervärdiga litterära utgjutelser för att demoralisera häktade kommunister. På uppdrag av de fascistiska spionagetjänsterna smyger sig trotskister in i folkfrontens och den nationella frihetsrörelsens organisationer för att spränga dem inifrån.”¹⁷

Om vi för att bilda oss en uppfattning om karaktären på och vederhäftigheten hos Manuilskijs *Kominterns kamp för enhet och folkfront* läser lite i skriften finner vi, följande:

”I Spanien är trotskisterna spioner för det fascistiska Tyskland och Italien... För att bringa upplösning i den kommunistiska rörelsen har de fascistisk-trotskistiska spionerna... Vad har de kommunistiska partierna gjort för att likvidera följderna av klassfiendens skadegörar- och undermineringsarbete?...De har igångsatt en systematisk kamp mot trotskismen som fascistisk agentur.”¹⁸

och följande:

”..För fosterlandet, för kommunismen, för kamrat Stalin! (*Delegaterna reser sig från platserna och applåderar. Rop: ‘Leve den store kamrat Stalin! ‘ Hurrarop och stormande applåder.’*)”¹⁹

och vidare att:

”...Spaniens folkmassor...erhöll...understöd...av alla arbetandes fader – kamrat Stalin. (Stormande applåder)”²⁰

Kominterns kamp för enhet och folkfront är en rapport av Sovjetunionens kommunistiska partis, SUKP:s delegat i Kommunistiska Internationals Exekutivkommitté på SUKP:s 18:e kongress 11 mars 1938.

Kominterns kamp... är alltså en skrift tillkommen inom SUKP vid tiden strax efter Moskvarättegångarna (se ovan s, 4), en skrift som innehåller fantastiska anklagelser mot trotskisterna (helt i linje med Moskvarättegångarna).

Skriften innehåller dessutom, vilket citaten ovan visar, hyllningar till Stalin, En sådan skrift kan inte betraktas som tillförlitlig när det gäller att beskriva trotskismen; särskilt inte med tanke på den kamp som förts mellan stalinism och trotskism. Källan (Manuilskij) kan alltså inte sägas vara tillförlitlig, *såvida man inte redan tagit ställning för att Moskvarättegångarnas anklagelser är riktiga*; såvida man inte utgår från den stalinistiska synen på trotskismen,

Kina

Broschyren påstår att ”Under 1920-, 30- och 40-talen måste kineserna först kämpa mot de inhemska reaktionärerna under ledning av Chiang Kai-Shek (br s. 10), och vi tror när vi läser detta att kineserna också gjorde så. Beträffande 1930- och 40-talen är detta riktigt, men beträffande 1920-talet, vid vilket broschyren till större delen uppehåller sig, är det *inte* riktigt. Under 1920-talet leddes ”kampen” av Koumintang (och efter 1925 leddes Koumintang av Chiang Kai-Shek), med stöd av Komintern och under inflytande av ryska rådgivare. I en

¹⁶ D. Manuilskij: *Kominterns kamp för enhet och folkfront*, Arbetarkultur, Sthlm 1939, s. 41. (Tal hållet på SUKP:s 18:de kongress 11/3 1939)

¹⁷ A.a. s, 41

¹⁸ A.a. s. 42-43

¹⁹ A.a. s. 45

²⁰ A.a. s. 18

gemensam deklARATION i maj 1924 förklarade dåvarande ledaren för Koumintang, Sun Yat-sen, och sovjetdiplomaten Joffe att det i Kina ”inte finns förutsättningar för ett framgångsrikt upprättande av vare sig kommunism eller ett sovjetsamhälle”²¹ och man kom överens om att kommunisterna kunde ingå i Koumintang som individuella medlemmar.²²

Broschurförfattarna lär oss vidare att ”Efter den blodiga massakern i Shanghai 1927 sökte det kinesiska kommunistpartiet ena så många som möjligt bakom en *demokratisk* revolution.” (br. s. 10) och att effekten av denna politik var att ”spontana bonderesningar” ”Likt en löpeld spred sig ... under 1927.” (br. s. 10) Vid studium av den kinesiska historien finner vi emellertid att broschurförfattarna har vänt upp och ned på kronologin. De spontana bonderesningarna ägde *inte* rum *efter* utan *före* massakern Shanghai. Massakern i Shanghai betecknade slutet på en politik som ledde till att det kinesiska kommunistpartiet så gott som utrotades.²³

Om vi läser C. P. Fitzgerald: *The Birth of Communist China* finner vi följande:

”Dessa rådgivare (Borodin och andra ryska rådgivare) uppmanade enträget kommunisterna att hålla avtalet med Koumintang, troende på instruktioner av Stalin, att kommunistpartiet inte kunde genomföra en revolution ensamt, utan skulle för närvarande endast egga Koumintang att gå så långt som möjligt.

Kommunistpartiet, då helt under ryska order, var angeläget att upprätthålla koalitionen även fast landet hade rest sig till en mycket mera intensiv revolutionär häftighet...Den 26 mars 1927 slog Chiang till, avväpnade strejkvakterna, slog ihjäl de kommunistledare han kunde fånga... Kommunistpartiet slogs ut, drevs från makten och förbjöds...”²⁴

Hos Stuart Schram: *Mao-Tse-tung* kan vi om händelserna 1927 läsa att:

”Trots alla dessa varningssignaler envisades Moskva med att kommunisterna skulle samarbeta, inte bara med Koumintangs vänsterflygel i Wuhan, utan också med Chiang-Kai-shek. Chiang löste inom kort problemet på egen hand genom den beryktade massakern på Shanghais arbetare i april 1927, sedan dessa gjort uppror och överlämnat staden i hans händer...

...kommunisterna fick varken något skydd eller någon revolution. Men de vann erfarenhet, och ur denna erfarenhet skulle några bland dem nå fram till den slutsatsen att de kunde sköta sina egna angelägenheter minst lika bra som Stalin.”²⁵

Det ”Trotskij skrev 1928” skrev han alltså inte *medan* utan *efter* att ”bonderesningarna likt en mäktig orkan svepte över Kina.” (br. s. 11) I samma skrift som den broschurförfattarna citerar ur (Kritik av den Kommunistiska internationalens programförslag) skrev Trotskij bland annat följande:

”Om vi från början av nordexpeditionen (dvs 1926) hade börjat att organisera sovjeter i de ’befriade’ områdena (och massorna strävade instinktivt efter detta med all makt), då skulle vi ha säkrat en nödvändig bas och en revolutionär ledning, vi skulle ha samlat kring oss bonderevolterna, vi skulle ha byggt vår egen armé...”²⁶

och

²¹ Wolf Schenke: *Världsmakten Kina*, Natur och Kultur, Sthlm 1962, s. 44-45. Se även C. P. Fitzgerald: *The Birth of Communist China*, Penguin Books 1964, s. 58.

²² C. P. Fitzgerald: *The Birth of Communist China*, s. 69.

²³ A.a. s.58-68. Se även Stuart Schram: *Mao Tse-tung*, Pan/Nordstedts, Sthlm 1968, e. 70-105.

²⁴ C. P. Fitzgerald: *The Birth of Communist China*, s.67.

²⁵ Stuart Schram: *Mao Tse-tung*, 104-105.

²⁶ Leo Trotskij: *Kritik av den Kommunistiska internationalens programförslag*; citerat ur antologin *Den permanenta revolutionens epok*, Partisan; Halmstad 1969, s. 220. [Hela Trotskij's kritik + kompletterande dokument finns i svensk översättning på marxistarkivet: [Tredje internationalen efter Lenin](#)]

”Om det i vårt land endast uppstod fattigbondekommittéer under oktoberrevolutionens andra stadium... så kommer de att uppstå i Kina i eller andra formen så snart jordbruksrörelsen åter väckts till liv...

Jordbruksrevolutionen är emellertid inte det enda innehållet i den nuvarande historiska kampen i Kina. Även den mest extrema jordbruksrevolution...kommer inte av sig självt att skapa en utväg ur den ekonomiska återvändsgränden. Kina behöver lika mycket en nationell enighet och ekonomisk självständighet...Och detta innebär *frigörelse från världsimperialismen...*”²⁷

I sitt svar (*Revolutionär marxism kontra stalinism*) på *Trotskismen, fronterna och vietnamrörelsen* skriver Kenth-Åke Andersson angående den antijapanske enhetsfronten i Kina på 1930-talet att

”När Mao Tse-tung under mitten av 30-talet ingick en anti-japansk enhetsfront hade han lärt sig sin läxa. Kommunisterna, begick inte denna gång misstaget att underordna sin egen organisation under Kuomintang. De behöll partiapparaten intakt, de bevarade sina egna enheter inom armén...”²⁸

Beträffande avsnittet om Kina i broschyren vill vi bara tillägga att avslutningen på detta (br. s. 12) är, som broschyrförfattarna mycket riktigt anger i not 19, hämtat ur Manuilskij: *Kominterns kamp för enhet och folkfront*. Vi läser Manuilskij och finner:

”Chefen för det japanska spionaget i Peiping skrev om dem i en hemlig rapport:

‘Man måste stödja trotskistgruppen och förhjälp den till framgång, så att dess verksamhet på olika platser i Kina blir till fördel och nytta för imperiet, ty dessa kineser motarbetar landets enande. Deras arbete utmärker sig genom en hög teknik och stor skicklighet.’ ”²⁹

Men vi finner också att Manuilskij inte redovisar källan ur vilken han citerar, Vi kan alltså inte kontrollera Manuilskijs påstående, och att utan kontroll tro på Manuilskijs påstående kan vi inte heller; särskilt inte med tanke på vad som ovan under behandlingen av Vietnam sagts om *Kominterns kamp för enhet och folkfront*.

Citatet ovan kan man också finna hos Sayers, Kahn: *Den stora sammansvärjningen*, s. 117, just i det avsnitt av *Den stora sammansvärjningen* där moskvarättegångarnas protokoll anges som källa!

Spanien

Broschyren ger följande bild av trotskismen i Spanien: Trotskisterna i POUM ”stod direkt i fascisternas tjänst” (br. s. 13). Deras ledare Andres Nin stod i förbindelse med fascisternas underrättelseorganisationer och ”lämnade ut värdefulla uppgifter om de republikanska trupperna” (br. s. 14). Upproret i Barcelona organiserades av POUM i syfte att hjälpa fascismen till seger (br. s. 13,14).

Broschyrens bevis för dessa brott är F. Antóns skrift *Trotskismen i Spania i fascismens tjänste* (Antón var en av ledarna inom spanska kommunistpartiet, som var knutet till Komintern). Denna skrift går inte att få tag på, inte ens på Kungliga Biblioteket eller på Arbetarrörelsens arkiv.

Enligt andra källor hände följande: Sovjetunionen var det enda land som sålde vapen till republiken. För vapnen krävde Sovjet betalning förskott och i guld.³⁰ Dessutom användes

²⁷ A.a. s. 218.

²⁸ Kent-Åke Andersson: *Revolutionär marxism kontra stalinism i vietnamrörelsen*, Partisan, Halmstad 1971, s. 36-37 [Se ovan]

²⁹ Manuilskij: *Kominterns kamp för enhet och folkfront*, s. 41-42.

³⁰ Wretman-Olofsson: *Spaniens historia*, Sthlm 1969 s. 260. I. Deutscher: *Stalin, a political biography*, Penguin 1970, 415-416. H. Thomas: *The Spanish Civil War*, London 1961, s. 298.

vapenleveranserna i utpressningssyfte. Sovjet krävde bl.a. att republikens regering skulle ändras.³¹

Sovjet försökte öka det spanska kommunistpartiets inflytande och vände sig främst mot anarkisterna och anarkosyndikalisterna samt mot POUM, en trotskistisk eller ”halv-trotskistisk” organisation.³² (Spanska kommunistpartiet var vid början av inbördeskriget mycket litet; de flesta arbetare var anarkister eller anarkosyndikalister).

Striderna i Barcelona var antingen provocerade av sovjetiske konsuln i Barcelona, Antonov-Ovsejenko³³, eller uppstod mer av en slump därför att stämningen mellan kommunisterna och regeringen å ena sidan och anarkisterna och POUM å den andra sida var så spänd.³⁴ En tredje möjlighet är att fascistiska infiltratörer i POUM och CNT (anarkistisk organisation) provocerade striderna. Det finns inget vettigt skäl att tro att POUM skulle ha startat detta uppror, om man inte utgår från att de är fascister, men det var ju det som skulle bevisas!

Efter striderna i Barcelona sattes en kampanj igång mot bl.a. POUM. Dess ledare, Andrés Nin, togs tillfånga av NKVD, sovjetisk underrättelseorganisation. Nin torterades för att bekänna att han skulle ha samarbetat med fascisternas underrättelsetjänst och han sköts när han vägrade. Anklagelserna och ”bevisen” var fabricerade.³⁵

Noam Chomsky diskuterar fakta och påståenden om spanska inbördeskriget i sin artikel ”Objektivitet och liberal vetenskap”.³⁶ Han beskriver den ”sociala revolution” som skedde i Spanien 1936. Stora delar av jordbruket och industrin kollektiviserades, industri- och lantarbetare organiserade råd och kommittéer som skötte ekonomin och försvaret av republiken mot fascismen.

Republikens ledning accepterade endast motvilligt dessa sociala förändringar och började så småningom aktivt motarbeta dem. Kollektiv upplöstes eller vägrades krediter och varor medan privata företag gynnades.

Efter detta och efter striderna i Barcelona försvann en stor del av industri- och lantarbetarnas entusiasm i kampen för republiken mot fascismen och utan folkets aktiva stöd hade republiken svårt att försvara sig.

Enligt Chomsky var det inte omöjligt att kampen mot fascismen skulle lyckats om den sociala revolutionen inte undertryckts. Kominterns linje var att hålla tillbaka revolutionen i Spanien. Detta förklarar antagonismen mellan anarkister, POUM m.fl. och spanska KP.

Broschyrens försök att kasta en stor del av skulden till republiken nederlag på POUM är både orättvist och missvisande. Dessutom är anklagelserna för samarbete med fascismen både absurda och lögnaktiga, särskilt med tanke på att POUM:s trupper kämpade vid fronten mot fascismen.

Vi har, sedan ovanstående skrevs, lyckats få låna ett exemplar av F. Antón: *Trotskismen i Spania i fascistens tjänste*. Det visade sig att denna skrift var *en politisk pamflett på 16 sidor*. Den innehåller flera ”citater” men *inte en enda källhänvisning*. Detta är ”trotskist-broschyrens” *enda* källa till beskrivningen av Spanien.

³¹ Thomas: *The Spanish Civil War*, s. 515-516. Deutscher: *Stalin, a political biography*, s. 415-416.

³² Wretman-Olofsson: *Spaniens historia*, s. 261. Deutscher: *Stalin...*, s. 416.

³³ Wretman-Olofsson: *Spaniens historia*, s. 261.

³⁴ Thomas: *The Spanish Civil War*, 425-426.

³⁵ A.a. s. 452-455. Wretman-Olofsson: *Spaniens historia*, s 261-262. D. Caute: *Vänstern i Europa*, Aldus 1966, s. 180.

³⁶ N. Chomsky: *Makt och motstånd*, Pan 1969, s. 68-113. [Finns på marxistarkiv: [Makt och motstånd](#)]

Frankrike

Enligt broschyren består trotskisternas ”förräderi” i Frankrike i att de inte stödde folkfronten (1936-38) och att de menade att ett nationellt befrielsekrig mot nazisterna inte var tillräckligt. I bäge fallen menade de att man borde arbeta för en socialistisk revolution.

Broschyren påstår också att folkfronten sprack därför att den ”reaktionära flygeln av bourgeoisin” saboterade produktionen, skickade agenter in i fronten osv. Snarare sprack folkfronten på grund av motsättningar mellan liberala och socialistiska grupper inom fronten.³⁷ Det är också möjligt att en socialistisk revolution kunde ha genomförts i samband med att nazismen besegrades.³⁸

Vi i DFFG kan alltså inte påstå att trotskisternas ställningstaganden i Frankrike var felaktiga utan att ta ställning till mycket komplicerade frågor som analys av det politiska läget i Frankrike på 30- och 40-talen, hur man bäst uppnår socialismen (om det är det man vill uppnå) osv. Det borde vara självklart att DFFG inte tar ställning till sådana frågor och på DFFG:s kongress 1970 avvisades ett förslag om att studera den ”sovjetiska socialimperialismen, eller sovjetbyråkratin(s) ...uppkomst.” (br. s. 26)

I broschyren citeras och återges uppgifter ur Pierre Frank: *La Quatrième Internationale*. (br. s. 16) ”Frank är”, enligt broschyren, ”ledande inom ’4:e Internationalen’ ”, (br. s. 29) och broschyren pådyvlar Frank en åsikt som han i själva verket kritiserar. (Se Kaj Håkansson: *Stalinismen, fronterna och vietnamrörelsen*, RM-press, Uppsala 1971, s. 35)

Albanien

Enligt svenska trotskister så har det aldrig funnits någon albansk sektion eller broderorganisation till 4:e Internationalen (den international som Trotskij grundade). De menar också, att det i beskrivningen av ”Zjarrigruppen” (br. s. 17) inte finns något som tyder på att den skulle vara trotskistisk.³⁹

Nils Flyg

Om man läser de källor broschyren anger, Kihlboms memoarer och Gustav Johanssons broschyr [Trotskij och trotskismen](#), så hittar man ingenting som tyder på att Flyg skulle ha varit trotskist. Kihlbom säger uttryckligen att ”Socialistiska Partiet”, Kihlboms och Flygs parti, *inte* var trotskistiskt. SP var emellertid inte heller ”stalinistiskt” och trodde förmodligen inte på moskvarättegångarnas anklagelser mot Trotskij. I memoarerna finns återgivet ett citat ur Ny Dag där Flyg påstås vara trotskist. Men Ny Dag följde på den tiden Kominterns linje och den innebar vad trotskismen beträffar att trotskister likställdes med brottslingar och fascister. Det kunde alltså användas som ett skällsord.

Gustav Johansson, chefredaktör på Ny Dag, visar i sin broschyr att Flyg var fascist och *drar sedan slutsatsen att han var trotskist!!*

Slutsatser

Till att börja med kan vi alltså konstatera att broschyrförfattarna *inte*, även om det tycks vara deras avsikt, lyckas bevisa att trotskister är fascister eller ”tjänar” fascism eller imperialism; inte heller att trotskister generellt sett är ”enhetsfrontsfientliga”. I Tyskland, som broschyrförfattarna av någon anledning inte behandlar, var Trotskij *för* en enhetsfront mot nazismen, medan Komintern var emot en sådan. G. Novack beskriver situationen så här:

³⁷ Caute: *Vänstern i Europa*, s. 42, 96, 202.

³⁸ A.a. s. 101-102.

³⁹ Kent-Åke Andersson: *Revolutionär marxism kontra stalinism* s. 44. [ingår i denna samling, se ovan]

”Den tyska arbetarrörelsen, den största i Europa, var splittrad mellan socialdemokrater och kommunister. Trotskij krävde att nazismens frammarsch skulle mötas med hela arbetarklassens gemensamma styrka, både de socialdemokratiska och kommunistiska partierna, både de reformistiska och kommunistiska fackföreningarna. Denna enhetsfrontspolitik avvisades dels av de socialdemokratiska ledarna och dels av de kommunistiska ledarna. De senare ansåg, liksom Stalin, att nazister och socialdemokrater (eller ‘socialfascister’) inte skulle ses som opponenter utan som ‘tvillingar’. Vidare beordrade Stalin och den tyske kommunistledaren Ernst Thälmann kommunisterna att rösta på nazisterna när dessa försökte att störta den socialdemokratiska regeringen i Preussen genom en folkomröstning sommaren 1930. Trotskij varnade outröttligen för denna blinda kurs mot katastrofen. Han förutsade att nazismen vid makten skulle krossa hela den tyska arbetarrörelsen, släppa loss ett världskrig och anfälla Sovjetunionen. Som ett svar fördömde den kommunistiska pressen honom som ‘ett verktyg för socialfascisterna’ en ‘panikmakare’ och ‘en äventyrare’, en ‘agent för den tyska kapitalismen’ osv. I början av 1933 grep Hitler makten utan att möta något egentligt motstånd. Tysklands tragedi under hakkorset kunde börja.”⁴⁰

Det är inte svårt att få denna beskrivning bekräftad av andra källor.⁴¹

Trotskij insåg alltså på ett tidigt stadium faran för fascismens frammarsch i Tyskland. Man torde också beträffande Kina på 1920-talet kunna påstå att Trotskij såg klarare än Komintern. (se ovan).

Men Trotskij var ju emot fronter? Just exemplet från Shanghaimassakern visar att det kan vara viktigt att skilja på fronter där partier och organisationer *underkastar* sig en organisation, i detta fall Kuomintang, och fronter där organisationerna *behåller sin självständighet*. Vare sig man kommunist eller inte är det ju lätt att inse att det för kommunismen i Kina var oerhört viktigt att Kinas Kommunistiska Parti inte en andra gång underkastade sig Kuomintang.

Vi i DFFG kan knappast klandra Trotskij för hans åsikter i dessa frågor. Viktigare är att se vad *svenska* trotskister *här* och *nu* anser om DFFG och Vietnam. Broschyren tillkom ju för att medlemmar i Revolutionära Marxister (RM) sökte medlemskap i Uppsala FNL-grupp. När man läser broschyren får man emellertid uppfattningen att det varit svårt att hitta argument mot medlemmarna i RM, eftersom broschyrförfattarna skrivit det här genomgångna och bevisligen oriktiga historiska avsnittet. Utan det hade det nog varit betydligt svårare att neka medlemmar inträde. Att på grundval av RM:s skrifter eller handlande påstå att RM stöder fascism eller imperialism är orimligt. (RM har nu ombildats till RMF, Revolutionära Marxisters Förbund) Om man däremot *från början* anser att trotskismen ”tjänar” fascismen eller imperialismen; att trotskister är ”frontfientliga agenter” osv, ja *då* kan man naturligtvis tolka deras tal om marxism i fronten som ”bevis” på illasinnade splittringsförsök.

Det är egendomligt att broschyrförfattarna talar om ärlighet. De citerar ”trotskisten” Wentzels replik på DFFG:s kongress 1970, där han säger att ha inte är helt säker på att DFFG borde vara en socialistisk organisation och kommenterar med: ”Vilka krumbukter och finter. Talar en ärlig antiimperialist i DFFG så?” (br. s.25) Men broschyren citerar inte hela repliken, några rader är utelämnade. Vi återger den här i sin helhet; med de utelämnade raderna understrukna

”Jag är inte klar över hur det ligger till med denna fråga, *men så länge det beslutas någonting av DFFG, så följer jag naturligtvis den disciplin som det alltid krävs av en organisations medlemmar. Däremot bör man ha möjlighet att uttrycka sig i en intern debatt.* Jag kan alltså inte helt klart säga att jag stöder att vi skall bli en socialistisk organisation.”⁴²

Vem är ärlig?

⁴⁰ *Den permanenta revolutionens epok*, s. 146-147.

⁴¹ Caute: *Vänstern i Europa*, s. 69. Tidskriften *Zenit* nr 18 1970, s. 12,18.

⁴² *Diskussionsprotokoll från DFFG:s kongress*, 19-21 juni 1970, 2:a delen (lördagen 20/6) s. 22.

Ett annat exempel på broschyrförfattarnas ”ärlighet” är när de tolkar parollen ”Skapa ett, två, flera Vietnam” som en uppmaning till USA-imperialismen att angripa fler länder, (br. s. 20) Den enda rimliga tolkningen är ju att man uppmanar andra förtryckta folk att resa sig mot USA-imperialismen. Även om det inte vore taktiskt och politiskt riktigt av DFFG att föra fram en sådan paroll, så kan ju ingen förneka att det vore *bra* om andra förtryckta folk reste sig mot USA-imperialismen, eftersom denna då skulle tvingas splittra sina styrkor på flera fronter. – Men om man från början anser att trotskister stöder fascism och imperialism så kan man hamna i såna orimliga tolkningar.

— — —

Vi anser för det första att broschyren är grovt felaktig och därför bör dras in, eftersom felaktiga skrifter inte tjänar DFFG. Däremot menar vi inte att DFFG ska anta en annan syn på trotskismens historiska roll. Ett studium av socialimperialismens rötter avvisades på DFFG:s senaste kongress med motiveringen att ett sådant studium skulle leda på frågor som skulle splittra oss (frågan om Stalin t ex). Ett studium av trotskismens roll i historien leder in på liknande frågor (Moskvarättegångarna t ex). Ett argument som ibland framförs, nämligen att det räcker att ta reda på hur trotskisterna ställde sig till olika fronter faller, tycker vi, när man läst vår artikel. Vad gäller t ex Spanien så är det dels svårt att fastslå en entydig linje hos POUM (de var kritiska mot folkfronten, men de kämpade vid fronten), dels är det svårt att värdera frontens politik (var det riktigt att motarbeta kollektiviseringarna t ex?).

Alltså: Broschyren bör dras in och FS/AU göra självkritik för att de inte kontrollerat broschyrens historieskrivning genom att undersöka broschyrens källor och själva studera frågorna. Vi måste ställa följande fråga: Hur har FS/AU kunnat godkänna broschyren utan att göra detta? Är, det så att broschyrens historieskrivning så väl stämde överens med den uppfattning FS/AU hade om trotskismens historiska roll redan *innan* de fick broschyren i sin hand?

BEVARA ENHETSFRONTEN!

Kamratliga hälsningar,

Martin Levander

Björn Johansson

Stockholms FNL-grupp.

Bilagor

Kenth-Åke Andersson: Utdrag ur Inledning till "Lögnens renässans"

...¹

[”Lögnens renässans” var ett svar till Wickman-Gustafssons anti-trotskyistiska bok *Marxism eller trotskism* som gavs ut av KFml:s bokförlag – *Red anm*²]

Alltsammans började på våren och hösten 1969. Den svenska vänstern stod då inför en omfattande omvandling. De tidigare årens lösa och spontana organisationsformer visade sig vara olämpliga för den fortsatta utvecklingen. Det revolutionära året 1968 med dess utslag på världsrevolutionens tre fronter – Tetoffensiven i Vietnam, våren i Prag och majrevolutionen i Frankrike – hade ställt de olika vänstergrupperna inför nya uppgifter. Studentrörelsen ebbade ut och fick en tragisk epilog i en rent komisk ekonomistisk och reformistisk överbudspolitik. Arbetarkampen i Europa började på allvar, till en början med en ökning av antalet lokala strejker, sedan i våldsamt uppblående, spontana strejker som fick en oerhört snabb utbredning. I det laget blev den övergripande frågan för alla aktivister i de olika vänstergrupperna – hur skall vi utveckla vår politik vidare? Hur skall vi arbeta fram ett politiskt program? Vad skall detta program innehålla? Hur skall vi organisera oss? Vi är alla socialister, förvisso, men hurudan skall socialismen egentligen se ut? Hur skall vi ställa oss till det förflutna? Till Stalinepoken? Åren närmast efter 1968 kom att präglas av en intensiv debatt och studieverksamhet inom den revolutionära vänstern. Denna innebar fr.a. **leninismens** fullständiga genombrott. Dessa tendenser växte fram genom en kritik av ekonomismen och perspektivlösheten i studentrörelsen, och här blev Lenins tidiga skrifter mot den ryska ekonomismen en mäktig hävstång.³ Likaså kom Lenins formidabla arbete ”Vad bör göras?” att prägla den svenska vänsterns utveckling.⁴

Man började ställa nya frågor: Vad är marxismen? Hur uppstår den? Finns det ett spontant marxistiskt medvetande? Om inte, vad innebär det att marxismen är en vetenskap och att den utarbetas och tillförs arbetarklassen utifrån? Vilka relationer existerar därigenom mellan den medvetna analysen, marxismen, och den spontana, dagliga kampen? Vilka konsekvenser får detta för revolutionärernas organisering?

Dessa strömningar kom redan från början att hamna i kollision med KFML; den helt dominerande organisationen inom den revolutionära rörelsen. Det var KFML som varit initiativtagare till den ekonomistiska linjen vid universiteten och som därmed bidragit till att avpolitisera en omfattande protesterörelse. Det visade sig snart att det inom KFMLs ledning inte existerade den minsta medvetenhet om problemen i partibygandet. De kunde inte svara annat än med gnäll och förtal på de allt oftare återkommande frågorna om den revolutionära organiseringen, marxismens karaktär, medvetandets uppkomst. Än mindre kunde de svara på de besvärliga frågorna om Sovjetunionens urartning och de följdfrågor som härrörde ur denna: proletär demokrati, relationen mellan massorganisationerna och de administrativa organen, hur undviker man en byråkratisering. Allt oftare dök det upp ett glåpord mot

¹ Hela inledningen finner du här: [Inledning till "Lögnens renässans"](#).

² Av artiklarna i ”Lögnens renässans” kan även följande vara av intresse: [Utvecklingen i Sovjet](#), [Om Moskvarättegångarna](#) och [Om kinesiska revolutionen 1925-27](#)

³ Se antologin *Lenins kamp mot ekonomisterna* (Cavefors 1970), som innehåller de relevanta Lenin-texterna. Antologin har redigerats av några kamrater i Bolsjevikgruppen i Lund, vilka också skrivit en utmärkt introduktion som visar på dessa texters aktualitet.

⁴ Märkligt nog kom detta arbete ut i en ny upplaga först 1972, då KFMLr:s förlag ”Proletärkultur” publicerade det i pocket. Då hade det dock redan stötts och blötts inom mer framskridna delar av den svenska vänstern i tre år.

opponenterna: trotskist. Opponenterna blev förvånade över bruket av en term som de inte förstod innebörden av. Några av dem beslöt ta reda på vad den betydde; de letade fram Trotskijs böcker och Deuschers biografi över Trotskij på biblioteken och satte sig ned för att studera hans teorier. De kom ut ur studerkamrarna igen och förklarade: javisst är vi trotskister!

Det var under våren 1969 som den första organiseringen kom att ske av trotskister i Sverige. Till 1 maj 1969 kom första numret av tidskriften *Fjärde Internationalen* ut och i Göteborg, Stockholm och Uppsala bildades mindre grupper av trotskister som började propagera Fjärde Internationalens ståndpunkter. I september samma år bildade de en första organisation, *Revolutionära Marxister* (RM). Antalet representanter på den första grundningskonferensen var inte stort, det skall erkännas, och bildandet skedde så hastigt och improviserat att denna första organisering snarast blev ett hinder, åtminstone under den första perioden.⁵ Men inflytandet var redan från början större än det rent kvantitativa tillflödet av nya medlemmar. Inom den revolutionära svenska vänstern fanns det en viss anti-stalinism och KFMLs ledning – som ända från början klängt sig fast vid Stalin-gestalten och stalinismens förvrängningar av marxismen – har hela tiden haft svåra problem med den inre disciplinen just i frågan om ”kamrat Stalin”. Under de första åren av sin existens försökte KFML hålla undan Stalin, men efterhand som medlemmarna ställde frågor om stalinismens roll i arbetarrörelsen, och ville diskutera frågan om när och hur urartningen av Sovjetunionen började, om hur kulturrevolutionens demokratiska idéer (inom den svenska vänstern skedde mobiliseringen kring Kina just p.g.a. kulturrevolutionens propaganderande av skapandet av en ”stat av Paris-kommunens typ” där en stark jämlikhet skulle råda; vi vet idag att detta mål inte förverkligades genom kulturrevolutionen), skulle kunna förlikas med byråkratin i Sovjet på Stalins tid. Hade Trotskij inte trots allt haft rätt i sin kritik av Stalin? De ungdomar som utgjorde majoriteten av den svenska vänstern hade inga förutfattade meningar om den sovjetryska historien, de var beredda att förutsättningslöst ta itu med frågorna och analysera dem efter bästa förmåga. De ansatte alltmer KFMLs ledning med frågor om trotskismen. Det blev nödvändigt för denna ledning att inte bara hålla interna ”informationsmöten” om Trotskij, utan också att man i mera samlat skick gick ut med en analys av trotskismen.

Det första försöket till en sådan analys skedde i *Gnistan* under hösten 1969. I en första artikel hade en ledande medlem inom KFMLs Göteborgsavdelning, Paal Aamot, gjort en hafsig och slarvig genombläddring av Trotskijs ”Litteratur och revolution” och fått för sig att han förstått den. Han skrev en utomordentligt dålig artikel om Trotskijs kultursyn (*Gnistan* 9/69). Det var det första tafatta försöket. Det andra blev ett rejält napp. KFML drog upp en verkligt ful fisk ur stalinismens stinkande träsk. Det var den remarkabla artikeln, ”Sanningen om Lenins testamente” (*Gnistan* 10/69), också den skriven av en ledande KFML-are i Göteborg, Sigge Åkervall. Det är en artikel som ännu idag är skandalomsusad i den svenska vänstern.

Redan i ingressen till denna artikel visade det sig att den tillkommit under ett starkt tryck från medlemmarna, vilka krävt besked om Trotskijs historiska roll: ”På KFML:s sympatisörcirklar frågar kamrater ofta vem Trotskij var och vilken politik han stod för. Även förhållandet mellan Lenin och Stalin, de historiska erfarenheterna av proletariatets diktatur i Sovjet och kamrat Stalins roll under denna period är frågor som många vill diskutera i anslutning till frågan om Trotskij.” Artikelförfattaren kan inte fatta att det kan ligga något allvarligt i dessa frågor; han anar omedelbart en enorm sammansvärjning, som sträcker sig över hela världen, från ”världsreaktionens bastion USA” till *Ord & Bild* och *Aftonbladets* kultursida, och vilka alla enats om att propagera trotskismen för att hindra revolutionen i

⁵ Det existerar en omfattande intern debatt inom RM/Bolsjevikgruppen och senare RMF om dessa felaktigheter. Lärdomarna har dragits och uppbygget av organisationen sker nu på ett mera medvetet sätt.

Sverige. Att trotskismen plötsligt blivit aktuell beror, enligt Sigge Åkervall, på att ”reaktionärerna, de inhemska såväl som de internationellt verksamma, blivit skrämnda av den marxist-leninistiska rörelsens stora framgångar i Sverige.”

För att möta denna fula sammansvärjning vill författaren därför lägga saker och ting till rätta. Han väljer Lenins ”testamente”, ett arbete som för den oinitierade läsaren kan verka som en klar fördömelse av Stalin. Om man läser detta ”testamente” rakt upp och ned får man onekligen ett starkt intryck av att Lenin vill att Stalin skall avsättas från ledande poster och att denne kritiseras för en felaktig politik. Så var det dock inte alls, försäkrar *Gnistan* och berättar nu ”sanningen om Lenins ‘testamente’”. Det var nämligen så att den åderförkalkade Lenin, som bara fick arbeta några timmar per dag, inte längre kunde följa med i den politiska utvecklingen. Detta utnyttjade trotskisterna, som lyckades lura i honom att Stalin varit stygg mot ”de georgiska separatisterna”. I detta intrigarbete hade trotskisterna hjälp av Lenins sekreterare och även av hans maka Krupskaja, en kvinna som enligt med.lic. Sigge Åkervall tydligen var lite svagsint, eftersom han säger att man kunde ”inpränta” saker och ting i henne som om det vore ett dött material. När denna svagsinta och inpräntade kvinna vimsade omkring blev Stalin arg över hennes ”småaktiga förmynderskap” och röt till. När den åderförkalkade Lenin fick reda på det, blev han ledsen och ville att Stalin skulle avsättas som generalsekreterare. Enligt denna historieskrivning, som faktiskt står i *Gnistan* och inte i Mitt Livs Novell, var alltsammans sålunda ett beklagligt missförstånd. En av historiens verkliga vändpunkter förvandlades till en käck anekdot med sensmoralen: missförstå aldrig din nästa! Gudskelov fanns det dock en kongress, som förstod bättre än den knarrige Lenin. Den funderade över situationen, fann att ingen inom partiet kunde ta Stalins plats och han ”omvaldes med rekommendation att beakta Lenins kritik och bättra sig”.

Det var redan en i sig märklig analys som *Gnistan* åstadkommit, och de inom KFML som läst på om den materialistiska historieuppfattningen måste ha haft svårt att känna igen sig i artikeln.

Var hade Sigge Åkervall fått denna historieskrivning ifrån? Han nämner inga direkta källor, men angriper hårt alla ”professionella antikommunistiska historiker” till vilka han bl.a. räknar Isaac Deutscher. Istället rekommenderar han i förbigående den fullständigt okände historikern Dmitrievsky, som redan på 30-talet i sin Stalinbiografi skall ha sagt ”allt väsentligt” om Lenins testamente.

Då vi inom RM beslutade att utarbeta ett svar på *Gnistans* artikel blev det just detta meddelande om Dmitrievsky som blev vår utgångspunkt för undersökningen. Vi tog fram hans Stalin-biografi på biblioteket och läste igenom den. Vi kunde då omedelbart konstatera att *Gnistan* så gott som **ordagrant** skrivit av denna biografi.⁶ Men när vi läste igenom Dmitrievskys biografiska studie över Stalin observerade vi inte bara den vulgärpsykologistiska analys han gjorde av skeendet; vi såg också att han höll sig med en hel serie märkliga värderingar av de agerande; han såg Stalin som en ”äkta ryss” medan han klandrade Trotskij för att denne var en ”ren marxist av västeuropeisk läggning”. Dmitrievskys ideologi verkade skum, och vi beslutade att forska vidare i hans egen biografi. Där blev det ett verkligt napp!

⁶ Den enda egentliga skillnaden är att man bytt språkbruk på en strategisk punkt. Där Dmitrievsky talar om att Stalin favoriserade sina ”anhängare”, talar *Gnistan* istället om att han favoriserade ”marxist-leninister” – utan att de ens reflekterar över vad det är för konstigt parti där ledarna ”favoriserar” vissa individer. Det leder till en del märkliga kullerbyttor i artikeln. Ett exempel: ”Lenin erhöll några ‘dokument’ av vilka det framgick att Stalin skulle förbereda den förestående kongressen enligt eget gottfinnande och starkt favorisera marxist-leninisterna Lenin, som tycks ha trots på den information han erhöll, fruktade en förestående splittring av partiet och staten. Hans krafter var vid det laget nästan uttömda, han blev allvarligt bekymrad.” Lenin skulle sålunda ha blivit ”bekymrad” över att Stalin ”favoriserade” ”marxist-leninisterna”! inte att undra på att dr. Åkervall tycker att Lenin är åderförkalkad!

Dmitrievsky hade nämligen en märklig levnadshistoria: före revolutionen hade han hunnit med att vara både populist, ivrig försvarsvän under första världskriget och hängiven rysk nationalist; när Oktoberrevolutionen segrat, gick han ut i inbördeskriget – på de vitas sida. 1918 bytte han snabbt och smärtfritt sida, anslöt sig till de röda och lyckades t.o.m. bli medlem av bolsjevikpartiet. Enligt hans egen självbiografi gick han in i kommunistpartiet av rent nationalistiska skäl, och han betraktade sig fortfarande som anti-marxist. Snart upptäckte han att partiet höll på att genomgå en ”revolution” och att man höll på att kasta ut den, enligt Dmitrievsky, förhatliga västeuropeiska marxismen. Han anslöt sig till Stalins fraktion och stödde honom entusiastiskt i kampen på 20-talet. Efter en tids tjänst inom den sovjetiska diplomatin gick Dmitrievsky i landsflykt, dock utan att överge sin beundran för Stalin. Det var nu han skrev sin biografi över Stalin, ett arbete som fortfarande andas stor beundran över denne äkte ryss. Men därmed är Dmitrievskys politiska karriär inte slut. Året därefter blev han nämligen nazist och 1933 skrev han en biografi över Adolf Hitler, som var lika beundrande i tonen som den han skrivit över Stalin. Under 30-talet fortsätter hans arbeten att dugga tätt, och han behandlar då sådana problem som ”Den judiska imperialismens psykologi”. Det var onekligen en märklig person som *Gnistan* grävt fram och upphöjt till sin auktoritet. Vi hade anledning att i vårt svar sammanfatta: ”Rysk nationalist, kontrarevolutionär, stalinist, nazist och antisemit: det är en märklig karriär denne man gjort. Och honom ställer *Gnistan* före ‘antikommunistiska historiker’ som Isaac Deutscher (!!!). Är man inte inne på farliga vägar?”⁷

När vi publicerat vårt svar satte vi oss ner och väntade på att den mångbesjungna självkritiken i KFML skulle visa sig. Vi trodde i vår enfald att *Gnistan* i nästa nummer skulle ta tillbaka sin artikel och förklara att man haft fel. Så blev inte fallet. Fortfarande, tre år senare, har vi inte hört ett ord av självkritik. Först Kurt Wickman och Lars Gustafsson bryter i sin bok tystnaden på denna punkt. Vi återkommer strax till detta.

Men även om KFML drog sig tillbaka i skamvrån och molteg, fanns det andra som ansåg att de borde tala på deras vägnar. Det var Vänsterns Ungdomsförbund (VUF) som just då befann sig i rutschning från Vpk till KFML och som i mitten av 1970 skulle splittras. Den ledande fraktion, som sedermera skulle bilda Marxist-Leninistiska Kampförbundet (MLK), dominerade nu över VUFs tidskrift ”Stormklockan”. De hade redan utvecklat ett präktigt lillebrorskomplex gentemot KFML, men samtidigt bevarat en viss naiv ärlighet. De tog upp frågan om *Gnistans* artikel i nr 4/5 1970 av *Stormklockan*. De tvingades ge oss rätt i att artikeln i *Gnistan* varit ”fylld av osanningar och felaktigheter”, samtidigt som de dock förklarade att de var helt överens med KFML om nödvändigheten att bekämpa de ”trotskistiska avvikelserna”. Men hur kunde *Gnistan* publicera en sådan artikel? *Stormklockan* kan inte låta bli att ställa sig den frågan. Efter mycket grubbel kommer man fram till att det fanns fyra ”rimliga förklaringar till att *Gnistan* tar fascistisk historieskrivning i sin tjänst”. De fyra förklaringar som är rimliga för stalinisterna på *Stormklockan* är mycket avslöjande för deras sätt att tänka. De kan vara värda att återge här:

- 1) SÅ (artikelförfattaren) har blivit lurad av en trotskist som ‘hjälp’t honom med artikeln.
- 2) SÅ är trotskistisk agent i KFml och motarbetar den marxist-leninistiska rörelsen genom att förse trotskisterna med ‘ammunition’.
- 3) SÅ har ytterst bristfälliga kunskaper i marxism-leninismen och läst Dmitrievsky utan att reagera mot felaktigheterna.
- 4) SÅ har haft mycket bråttom med artikeln, och har därför bara läst delar av ‘Stalinbiografen’.

⁷ Svaret, [Kfml:s omvälvning av historien. Svar till ‘Gnistan’](#). Den kom ut i ett flertal upplagor och har sedermera tryckts upp som särtryck, vilket även innehåller *Gnistans* ursprungliga artikel och *Stormklockans* kommentarer (se nedan). Särtrycket kan beställas från Röda rummen i Stockholm, Göteborg och Uppsala eller från RMF. [Skriften finns på [marxistarkiv.se](#), anm av MF]

(Obs! Detta är ett ordagrant återgivande av *Stormklockan*; så här står det faktiskt!)

Observera här hur frågan om ”rimliga förklaringar” reduceras till rent konspiratoriska motiv eller till funderingar om artikelförfattarens kunskapsnivå. Ingenstans ställer sig MLK/VUF frågan hur artikeln kunde läsas av en hel redaktion, som tillika var en självutnämnd ”arbetarklassens förtrupp” och som vid den tiden innehöll så tunga namn som Nils Holmberg, utan att någon reagerade och tyckte att artikeln var konstig.

Men KFML fortsatte att tiga, och inte ens *Stormklockans* mästrande fick dem att ta bladet från munnen. Först under hösten 1970 fick man inom KFML de tekniska möjligheterna att hitta en ursäkt. Då lämnade nämligen artikelförfattaren Sigge Åkervall KFML och gick över till dess utsplittrare KFMLr, där han omedelbart hamnade i Centralkommittén. Nu var det äntligen fritt fram! Äntligen kunde man ta avstånd från artikeln, genom att kasta skulden på dess författare enbart. Detta sker nu i Kurt Wickmans och Lars Gustafssons bok, där man förklarar att författaren numera är medlem i KFMLr och att hans artikel byggdes upp ”av minst sagt tvivelaktiga källor och med en arsenal av vulgärpsykologiska argument.” (WG, s. 247). Därmed lyckades man antyda att det skulle finnas ett samband mellan dessa två faktiska uppgifter. (Vi får väl se vad som händer när Wickman – Gustafsson lämnar KFML. Då börjar samma vals om igen ...)

WGs avståndstagande är naturligtvis bara rent verbalt; det visar sig inte minst i att de i sin egen framställning upprepar de ”vulgärpsykologiska argumenten” och förfalskningarna om Lenins testamente. (WG, s. 72-74). De glider helt förbi frågan hur *Gnistans* redaktion kunde acceptera denna artikel med dess ”vulgärpsykologiska argument”. De riktar uppmärksamheten på källorna, men låtsas inte om att *Gnistans*-artikeln också övertog metoden från fascisterna Dmitrievsky. Men detta är trots allt den viktiga frågan: hur kunde *Gnistans* redaktion blanda samman en fascistisk historiemetod med en marxistisk?

Men låt oss släppa *Gnistans*-artikeln. Den gjorde inte sin plikt; den får falla. KFML avslöjade sig grundligt och stod där med skammen. Man hade inte lyckats lösa det grundläggande. Frågorna om Trotskijs roll återkom i grundcirklarna, debatten vidgades och den trotskistiska rörelsen i Sverige började vinna en viss stabilitet och säkerhet. Detta markerades med stor styrka under våren 1970 då Clartés Lundagrupp lämnade KFML-Clarté och konstituerade sig som en separat organisation, **Bolsjevikgruppen**. De publicerade en ingående kunskaps-teoretisk kritik av KFMLs teorier och kom redan vid sitt framträdande att fungera som en omfattande attraktionspol för den revolutionära svenska vänstern.⁸ Gruppen orienterade sig snabbt mot Fjärde Internationalens teoretiska ståndpunkter, särskilt så som de kom till uttryck i dess starkaste sektion, den franska *La Ligue Communiste*. Under våren inleddes samtal mellan RM och Bolsjevikgruppen, vilka i sin tur ledde fram till beslut om samarbete och ett framtida samgående av de två grupperna för att bilda en ny organisation. Under sommaren 1970 splittrades VUF i två delar; den ena bildade MLK och lade sig under KFMLs vingar, den andra delen grep desperat tag i Bolsjeviks kritik av KFML, läste nödtorftigt in den tillsammans med några texter från *La Ligue Communiste* och – bildade sedan en separat organisation under namnet *Förbundet Kommunist* (t.o.m. namnet var alltså bara en ren översättning av namnet på Fjärde Internationalens franska sektion). Även om Förbundet Kommunist (FK) sedermera har gått lite underliga – och framförallt slingriga! – vägar, kom deras uppträdande under sommaren 1970 att förstärka tendenserna till en omgruppering inom

⁸ *Bolsjevik 1* (våren 1970), även som särtryck sommaren 1972 (inklusive valda artiklar ur *Bolsjevik 2*). Kan beställas från Röda rummen eller RMF. Det finns ytterligare ett dokument som är av intresse för omgrupperingstendenserna under våren 1970: ett dokument från ”Vänsteroppositionen” i VUF: ”Åter till leninismen” (stencil). Denna oppositionsgrupp gick sedermera upp i Bolsjevik och var med vid bildandet av RMF våren 1971.

den svenska vänstern och till uppkomsten av en relativt stark trotskistisk rörelse⁹ – även om det ganska snabbt kom att ske en funktionsfördelning, där FK lade sig mittemellan de två fälten och fungerade som en politisk kofångare.

Denna utveckling försatte KFMLs ledning i ett desperat tillstånd. Efter den famösa *Gnistan*-artikeln hade man inte lyckats formulera något eget material om trotskismen. Man fick gripa tag i en artikel från de franska maoisterna, men den var så undermålig att den inte kunde fylla någon funktion.¹⁰ Man behövde ett material, som kunde ersätta *Gnistan*-artikeln. KFMLs nästa steg blev en kringgående rörelse. Man gav inte ut ett nytt material i eget namn; istället lät man De Förenade FNL-grupperna (DFFG) ta nästa steg. Det skedde med publiceringen hösten 1970 av en broschyr med titeln ”Trotskismen, fronterna och Vietnamrörelsen”. Som utgivare stod Uppsala FNL-grupp, men i själva verket hade alstret skrivits av två ledande KFML-are i Uppsala, Kurt Wickman och Lars Gustafsson.¹¹ Det var ett skickligt drag att låta en annan grupp än KFML stå för KFMLs anti-trotskistiska utgåva. Detta drag fyllde främst fyra syften: a) om offensiven skulle bli ett misslyckande skulle KFML slippa bära hundhuvudet, samtidigt som uppslutningen av en annan organisation i den anti-trotskistiska kampanjen gav intryck av en ökad opinion. b) det skulle vara svårare för trotskisterna att besvara broschyren; om de gjorde det kunde man lätt driva upp en kampanj för att trotskisterna ”angrep” DFFG i ryggen, och att de därigenom ville splittra Vietnamrörelsen i Sverige; ett faktum som i sin tur sedan kunde användas som argument mot trotskismen, ex.vis genom att ge ut en ny broschyr där man koncentrerade sig på ”trotskisternas verksamhet idag” (en sådan ges ut av DFFG hösten 1972). Om trotskisterna inte svarade på broschyren skulle det vara ett indirekt bevis för att de erkände anklagelsernas riktighet. c) man ville utesluta trotskisterna ur Vietnamarbetet. Det anti-imperialistiska arbetet hade varit den viktigaste rekryteringskällan för de revolutionära organisationerna. Genom att utesluta trotskisterna ur Vietnam-arbetet skulle man hindra deras tillväxt och expansion. Samtidigt skulle den påtvingade passiviteten i det anti-imperialistiska arbetet bli ett argument mot trotskisterna: ”De jobbar ju inte för Vietnams sak!” (Om trotskisterna bildade en egen Vietnam-organisation kunde man angripa dem för att ”splittra fronten mot USA-imperialismen” och d) Detta var en första försöksballong för att se hur opinionen inom DFFG skulle reagera för en högervändning av organisationen och för en uteslutning även av andra marxistiska grupper.

⁹ Vi har inte avsett att i denna inledning göra en historik över trotskismen i Sverige. En sådan kommer säkert en dag att skrivas. Nämnas kan bara följande data: under hösten 1970 kom både RM och Bolsjevikgruppen att drabbas av inre kriser, vilka inte hade direkta politiska motiv, utan snarast var beroende av organisatoriska missförhållanden (för stor arbetsbörda på för få medlemmar, planlöshet i arbetet, överorganisering i ledningen etc.) Detta ledde till en viss passivitet under hösten. För att bryta dödläget tog ledningen initiativet till en konferens i januari 1971 för att söka bilda en ny organisation. Inför bildandet av denna utvecklades två linjer. Oppositionen förespråkade en decentraliserad och federalistisk organisationstyp som successivt skulle centraliseras i takt med sin egen politiska mognad. Den andra linjen (som blev majoritetens) förespråkade en fastare organisation som kunde utgöra en ram för det politiska utarbetandet. Det gick inte att överbrygga motsättningarna. I jan. 1971 bildades därför två organisationer: *Revolutionära Marxisterna Förbund* (RMF) och *Spartakus-KAG*. Författaren till dessa rader var en av ledarna för oppositionen. Det visade sig dock snart att oppositionens linje var felaktig; den modell för organisationsarbetet som man dragit upp ledde enbart till desorientering och dubbelarbete, planlöshet och empiricism. Efter några månaders förvirrat, självcentrerat arbete upplöstes KAG och då medlemmarna såg att RMF inte utvecklats enligt de dystra spådomarna, utan tvärtom arbetade upp en fungerande demokratisk centralism, sökte sig de flesta tillbaka; till dessa hörde även under-tecknad. Ovanstående historiska anteckningar kan ses som några av de problem som möter en politisk smågrupp under dess första svåra period när den försöker lära sig att stå på benen.

¹⁰ ”Proletariatets diktatur och maktens dubbelhet” och ”Trotskisternas attityd till revisionisterna” utg. av KFML-Lund (stencil).

¹¹ Bakgrunden till skriften var att Uppsala FNL-grupp under våren 1970 hade vägrat några medlemmar i RM medlemskap i FNL-gruppen. I *Fjärde Internationalen* nr 4/1971/ finns en dokumentation om de första stegen i denna osmakliga historia.

KFML lyckades ta hem potten på punkterna a) och d). Man lyckades göra anti-trotskyismen mera gångbar inom en bredare opinion och vi skall strax ge exempel på hur vissa lätttröliga skikt kom att påverkas. Men fr.a. lyckades man över förväntan med att nu fullständigt ”avpolitiserat” Vietnamrörelsen. Urartningen gick rekordsnabbt. Den rörelse som 1965 startat med att kraftigt profilera sig mot diverse pacifistiska slagord som ”Fred i Vietnam” och mot regeringens opolitiska Vietnam-insamling, slog från och med 1970 in på en linje som idag, två år senare, redan lett till att man öppet stöder regeringens politik, och man har t.o.m. börjat släppa ut de första försöksballongerna för att ansluta DFFG till Svenska Kommittén för Vietnam, den regeringsstyrda byråkratiska topporganisation som man t.o.m. har mage att från KFMLs håll påstå skulle representera de ”mest progressiva skikten inom arbetarklassen”¹²

Men det var punkt b) som var den svaga länken i KFMLs strategi. Broschyren utsattes i jan. 1971 för två olika källkritiska granskningar, som tillkommit oberoende av varandra och t.o.m. ovetande om varandra. Den ena stod undertecknad för, och den andra utfördes av Kaj Håkansson i Uppsala.¹³ Vi kom båda fram till samma sak: författarna till broschyren hade gått mycket vårdslöst fram och på ett utomordentligt hänsynslöst sätt förvanskade sina källor. Detta gällde inte bara bruket av mycket suspekt historiskt material, såsom ex.vis protokollen från Moskvarättegångarna, utan också en direkt förfälskning av vad källorna påstods innehålla. Man påstod ex.vis att Nils Flyg – ledande medlem i Socialistiska Partiet på 30-talet som sedermera blev nazist – var trotskyist. Som stöd för den uppgiften lämnade man några sidhänvisningar till Karl Kilboms memoarer. Slog man nu upp de angivna sidorna i memoarerna läser man till sin förvåning rakt motsatt påstående: ”trotskyister var vi minst av allt” och ”vi är långt ifrån trotskyister”. Detta bara som ett litet smakprov. De intresserade läsarna hänvisas till de två svarsbroschyren för en fullständig analys av detta alster från KFML/DFFG.¹⁴

¹² I ett protokoll från 21.4.1972 mellan socialdemokraterna och DFFG – angående möjligheterna att samordna vissa arrangemang 1 maj 1972 – förklarar KFMLs representant: ”Curt Lundgren framhöll att Vietnamrörelsen stöder regeringens politik i fråga om Vietnam sådan den kommit till uttryck i det senaste regeringsuttalandet och att denna deklaration kommer att utgöra grunden för hela 1-majarrangernanget. Detta kommer alltså att få formen av en uppslutning kring regeringens politik i denna fråga.” Dagen innan hålls ett annat möte för samma arrangemang. I protokollet heter det: ”DFFG-representanten förklarade sig kunna lämna garantier för att inga mot arbetarrörelsen eller dess ledare fientliga talkörer eller liknande skulle förekomma.” Se *Mullvaden* nr 12, s. 9. Efter det att kongressen gett klartecken fortsätter nu DFFG raskt på den inslagna vägen. Vid den senaste Vietnam-demonstrationen i Malmö (2 sept.), försökte DFFG förbjuda försäljning av vänstertidskrifter. Om förslaget om anslutning till SKfV kan man läsa i internbulletinen från Uppsala FNL-grupp (nr 15 1972), ”Om Svenska Kommittén för Vietnam”. Slutklämmen tyder: ”FNL-gruppernas hållning till kommittén har varit felaktig. Dess arbete har förtalats och mycket litet har gjorts för att förbättra kommitténs arbete. Detta har underblåst alla möjliga fördomar om DFFG inom SkfV.” Och lite tidigare: ”Att stå utanför SKfV är i många avseenden förknippat med samma konsekvenser som för arbetare att stå utanför fackföreningarna.” Artikeln har skrivits av styrelsen för Uppsala FNL-grupp. Just Uppsala har under de senaste åren fått fungera som en försökskanin för KFMLs nya påhitt om Vietnam-arbetet. Man prövar linjen där; om man inte möter någon opposition går man så ut över hela landet. Ofta kan man hålla ställningarna just genom att oppositionen inte får möjlighet att organisera sig som en fraktion. Varje ny del av linjen leder dock till en viss avstötning och en ytterligare passivisering av medlemmarna.

¹³ Kenth-Åke Andersson, *Revolutionär marxism kontra stalinism i Vietnamrörelsen. Ett svar till Trotskismen, fronterna och Vietnamrörelsen*, utg. av Uppsala FNL-grupp (Partisan Röda Häftet 9, 1971) och Kaj Håkansson, *Stalinismen, fronterna och Vietnamrörelsen. Ett svar till...* (Rött Forum 1, RMF 1971). De två svaren har något olika karaktär och kan sägas komplettera varandra. Kaj Håkanssons svar koncentrerar sig fr.a. på Spanien. [Ingår i föreliggande samling, se ovan – *MF anm*]

¹⁴ I en historik över debatten om denna skrift bör man inte glömma bort de analyser som genomfördes av lokala FNL-grupper och ibland distribuerades på stenciler. Jag har själv sett 5-6 stycken sådana skrifter, men på grund av kritikens lokala karaktär kan det finnas flera som jag inte känner till. Genomgående kommer man i dessa analyser till samma resultat som i de två svaren, men lokalgrupperna har t.o.m. lyckats hitta fler felkällor och felrefererat. Broschyren är tydligen outtömlig på den punkten!

Det kan vara intressant att se hur de två författarna, Wickman-Gustafsson, svarade på de två analyserna. Detta skedde i en stencilerad skrift, ”Ån en gång om trotskismens frontpolitik”. Vi hade i våra svarsbroschyrer som sagt kommit fram till att författarna använde undermåliga källor och att de dessutom direkt förfalskade material. Nu skall vi se hur författarna svarar på denna kritik:

Vilka skulle vi tjäna om vi föll i den fälla som KH /Kaj Håkansson/ gillrat med sin ’källkritik’? I vilkas tjänst står det att fronten förlamas till följd av de åthävor som de frontfientliga trotskisterna försöker förvillan frontens aktivister med? Svaret är givet, endast USA-imperialisterna skulle tjäna på att KH lyckades i sitt försök att blanda bort korten i diskussionen om trotskisternas frontpolitik. Vi kan inte behandla källorna åtskilt från vår målsättning – maximalt stöd åt Indokinas folk. (s.3)

Därefter tar man ”kort” upp ”vad Håkansson vill diskutera från sitt ämbetsrum på Sociologiska institutionen i Uppsala”. För att inte tjäna USA-imperialismen och med omtanke om medlemmarnas skydd från ”förvillande”, lämnar man dock snart det temat och frågar istället med troskyldig min: ”Vi måste ställa frågan varför trotskisterna går till angrepp mot DFFG just nu.”(s. 6) Här plockar man som synes fram argument b) från ovan om att varje svar på en broschyr från DFFG automatiskt måste ses som ett angrepp på DFFG, inte som en kritik av ett speciellt beslut och en speciell praktik. Men om Wickman-Gustafsson trodde att de skulle komma undan så billigt, trodde de fel. Inom flera lokalgrupper inom DFFG började man ta upp en kritik av broschyren och genomgående kom man till samma resultat som i de två svarsbroschyrerna: de uppgifter som lämnades om trotskismen var helt felaktiga och förvrängda. Flera grupper krävde att broschyren skulle dras in, eftersom den misskrediterade DFFGs politik och splittrade solidaritetsrörelsen. Denna uppmaning följdes emellertid inte av DFFGs ledning som satte sin auktoritet bakom broschyren och vid kongressen sommaren 1971 lyckades driva igenom att trotskisterna skulle uteslutas ur DFFG över hela landet.

Man trappade från KFMLs sida också upp kampanjen ytterligare ett steg under våren 1971 genom att släppa ut självaste Jan Myrdal, tuppen i hönshuset. Denne en gång så storslagne skriftställare hade något år innan övergivit sitt Fagervik och gått över till KFML-Skamsund. (”Det ligger något småaktigt styggt över det landet, utan att det förmår lyfta sig till det rysliga”, som Strindberg beskriver denna pestsmittade ö). När Vietnamrörelsen under våren 1971 spjälkades upp som en följd av splittringen mellan KFML och KFML¹⁵ kastade Jan Myrdal på sig ytterrocken och rusade ner till ”ärrens” hemort, Göteborg, för att stärka den tappra lilla skara som fortfarande höll på KFML-DFFG. Utan att ta sig tid att reda ut de politiska motiven till splittringen kastade han sig rakt ut i striderna. I Göteborg höll han ett tal på ett Vietnam möte den 17 april. Det är ett av de gräsligaste tal som någonsin hållits i det här landet.¹⁶ Förblindad av sina emotioner målade Myrdal upp en bild där KFMLr blev Fienden, eller åtminstone Fiendens agenter. Och varför inte? Om Don Quijote kunde ta en skock får för en armé, varför skulle Jan Myrdal då inte kunna ta KFMLr för imperialistiska agenter? I en vision målade han upp hur Nixon legat i hemliga underhandlingar med Frank Baude för att spränga solidaritetsarbetet i Sverige:

¹⁵ Man bör kanske påpeka att RMF inte anslöt sig till den solidaritetsorganisation för Vietnamarbetet, SFIF, som KFMLr bildade. Vi tog avstånd från dess sektaristiska teori och praktik, och vidhöll linjen att ge kritiskt stöd till DFFG, trots att vi uteslutits. Denna linje har ändrats först i och med att DFFG vid årets 1 majagerande och efterföljande kongress tagit ett kvalitativt språng utför stupet och öppet börjat stödja regeringens politik. I detta läge har RMF beslutat stödja bildandet av en ny frontorganisation för Indokina-kampen, SKI (Solidaritetskommittén för Indokina) som är tänkt att byggas upp som en verklig enhetsfront, där olika politiska grupper kan samexistera och kämpa för sina analyser på basis av en gemensam minimiplattform. Angående RMFs syn på Vietnamarbetet, se olika artiklar i *Mullvaden*.

¹⁶ Talet finns publicerat i broschyren [Leve enhetsfronten mot USA-imperialismen](#) (DFFGs skriftserie nr 6 1971), s. 32-37. [Skriften finns på [marxistarkiv.se](#), talet på sid 12ff – MF anm]

Nyss använde jag orden 'som får i uppdrag att spränga en organisation'. Att jag använder just det uttrycket beror på att jag anser att svaret på frågan: Till vilkens fördel? är så entydigt och klart att det är nödvändigt att inse att Förenta Staternas imperialism inte stillatigande har låtit solidaritetsarbetet för Indokinas folk vinna framgångar i Sverige. Förenta Staternas imperialism lägger ner stora summor på att spränga och i görligaste mån undertrycka fientliga rörelser. Och vi är fientliga mot Förenta Staternas imperialism.¹⁷

Tydligen såg göteborgarna lite skeptiska ut, och Myrdal insåg att han måste komma med ett argument. Desperat grep han tag i fickan och hittade ett ex. av DFFGs broschyr "Trotskismen, fronterna och Vietnamrörelsen". Han beslöt att ta fram något ur den. Han tog Spanien. Han berättade nu en saga för åhörarna om hur det spanska folket bedrogs av de fula trotskisterna. Dessa ville nämligen en revolution mot folkfronten och grep till vapen mot den lagliga regeringen:

I 'revolutionens' namn grep de till vapen mot den regering och den armé, som bekämpade de fascistiska angriparna. 400 personer dödades och 2 000 sårades i denna kupp. De spred missmod i de egna spanska leden. De spred förvirring i hela solidaritetsarbetet världen över. Nu frågar jag: till vilkens fördel? Svaret är enkelt. Francos fördel, Hitlers fördel, Mussolinis fördel. Upproret i Barcelona våren 1937 sökte dölja sitt förräderi under revolutionära fraser. Likafullt tjänade det den öppna fascismen. Låt oss aldrig glömma den lärdomen.¹⁸

Ty, summerar Myrdal, solidaritetsarbetet har inte bara fiender till höger, från de som öppet stöder Hitler och Nixon, utan också från vänster, från de som angriper alla som inte är sanna revolutionärer. "De gör som de spanska trotskisterna skjuter den kämpande republikanska armén i ryggen."¹⁹

Jan Myrdal är en beläst människa – det sticker han ju inte precis under stol med – Han är den person som ihärdigast i det här landet har rest parollen "Gå till källorna!" Han är, såvitt vi vet, vid sina sinnens fulla bruk. Man måste alltså förutsätta att han här medvetet ljuger och förvränger verkligheten för att passa sina egna och KFMLs syften.²⁰ Kanske tror han att man kan ta hem politiska vinster genom att bruka lögnen som vapen. Han borde verkligen veta bättre.

Trots den låga nivån på KFMLs kampanj mot trotskismen, kom den att sätta vissa spår inom den svenska vänstern – det måste ha funnits en viss mottaglig opinion för att en sådan som Jan Myrdal skulle våga riskera sitt goda namn och rykte genom att ge sig ut på detta "uppdrag". Vi skall se hur andra skikt reagerade. Inte bara det ärkestalinistiska KFMLr tog tag i grepen;

¹⁷ Anförut arbete (i fortsättningen förkortat till A.a.) s. 34.

¹⁸ A.a. s. 35. Myrdal skiljer naturligtvis inte mellan trotskister och POUM, vilket bara är en av de många lögnerna i hans tal. Han upprepar nästan ordagrant formuleringarna från "Trotskismen, fronterna och Vietnamrörelsen". De läsare som är intresserade av att veta vad som verkligen hände i Spanien hänvisas till mitt svar och (särskilt) Kaj Håkansson. (övrige litteraturtips om det spanska inbördeskriget finns i sista delen av detta nummer av *Fjärde Internationalen*).

¹⁹ A.a. s. 35. Vi har förvisso en mycket allvarlig kritik mot KFMLr:s teori och praktik, men vi är beredda att försvara dem mot det simpla och dumma förtal som sprids. Bland de dummaste är här Jan Myrdals påstående att de skulle vara agenter för imperialismen. Denna infantilitet hade han redan tidigare satt på pränt, varför den inte kan ses som en enstaka förlöpning. Se *Aftonbladet* 28 jan. 1971 (omtryckt i Myrdal, Skriftställning 3, s. 144-7).

²⁰ I *Mullvaden* nr 4 /1971/ har en kamrat i RMF gjort en analys av Jan Myrdals utveckling. Han kan övertygande visa hur Myrdals syn på Folkfronten förändrats från ett totalt avståndstagande under slutet av 60-talet till ett totalt underkastande idag. Jan Myrdal inbjöds att i *Mullvaden* kommentera artikeln. Han har ännu inte kommit med något svar...

När detta nummer just pressläggs nås vi av meddelandet att Jan Myrdal fortsätter att grisa ner sig genom en artikel fylld av förtal mot trotskismen i *Folket i Bild "Kulturfront"* nr 17. Vi utmanar än en gång Jan Myrdal: lägg fram dokument och bevis för dina påståenden om trotskismen! /Obs! att Myrdal som annars mycket petigt anger källor i sitt förtal av trotskismen inte säger varifrån han hämtat sina uppgifter/ Låt oss se om dina källor håller för en vetenskaplig prövning! Vi ger dig obegränsat utrymme i *Mullvaden* eller *Fjärde internationalen*. Där kan du få lägga fram dina bevis eller ta tillbaka dina svinerier och göra självkritik!

också ”gammalstalinisterna” i Norrskensflamman började vädra morgonluft. Mera förvånande är att t.o.m. vissa ledande personer inom *Zenit*-gruppen började ta del i fiskafänget. Vi tänker då på en sådan person som Lennart Berntsson som åstadkommit ett flertal intressanta analyser genom åren och som varit ett stadigt ankare i *Zenit*-gruppen; inte minst är det hans förtjänst att *Zenit* präglats av så hög nivå i den teoretiska debatten. Han har i ett par artiklar låtit beskyllningarna hagla: trotskisterna är ”en hydra inom arbetarrörelsen”, trotskisterna i Sverige använder sig av ”täcknamn” (som ”Bolsjevikgruppen”) och de ”judasmärker”, ”årtionden av uppoffrande och kostsam kamp” med termen ”stalinism”.²¹ Men intressantare än dessa okvädingsord är att se hur denna anti-trotskism påverkar Lennart Berntsson politiskt. Här finns det ett intressant material. I ett debattinlägg mot kamrat Benny Åsman, säger Berntson att trotskisterna beljager Komintern genom att påstå att politiken mot Hitler var felaktig eller att strategin i Frankrike och i det spanska inbördeskriget var ett uppoffrande av revolutionen. ”Är man förmögen att prestera en historieskrivning som denna ska man nog vara aktsam att beskylla andra för att använda sig av lögnar och illvilliga tolkningar” mästrar han.²² Men man behöver bara gå ett år tillbaka i tiden för att i *Zenit* hitta en artikel om Kominterns historia. I den kan man bl.a. läsa att Komintern underordnades Sovjetunionens utrikespolitik, vilken i sin tur gick ut på ”att närma sig de härskande klasserna i Västeuropas borgerliga demokratier” och att den skärpta klasskampen ”tvång kommunistpartierna i både Spanien och Frankrike att bekämpa de mer revolutionära kraven inom arbetarklassen.”²³ Gissa vem som skrivit denna artikel? Rätt gissat. Det var – Lennart Berntson. Även om denna artikel är ett fladdrigt och hafsigt kompendium över Kominterns historia – den tillhör absolut inte Berntsons bättre artiklar – är det ingen tvekan om att han här bättre förstått Kominterns roll än han har gjort efter ytterligare ett års gnuggning i Vpk.

Den anti-trotskistiska kampanjens framgångar inom vissa skikt visas slutligen inte minst i att Förbundet Kommunist (FK) – som alltid dragits med ett faderskomplex till Bolsjevikgruppen och La Ligue Communiste – börjat ana att det finns möjligheter att plocka medlemmar och vinna en profil genom att ta fram några nya kaniner ur hatten. I en intern skrift analyserar FK trotskismen.²⁴ De uttalar här indignation över att kritiken mot trotskismen i Sverige hittills varit så ”ointelligent”. Det gäller nu att ”lägga en bättre grundval för kritiken mot trotskismen än KFML och KFMLr förmår” förklarar man. Dessa grupper ”skrik om ‘fascister’ och ‘CIA-män’ /är/ snarare **det bästa stöd** man kan ge trotskisterna.” (s. 3) Tyvärr har dessa aldrig förstått, att RMF formligen **längtar efter** utfall mot ‘de trotskistiska fascisterna’ ”.(s. 8) För FK gäller det fr.a. att ”hindra RMF från att mullvada sej in i de vacklande mellanskikten” – en grupp som FK även i fortsättningen vill ha monopol på. Hur skall FK kunna hindra detta? De svarar själva: ”Härvid kan den svenska vänsterns spontana (!) anti-trotskism vara till stor nytta (s.k. omvandling av spontan kamp).” Men många känner sig kallade, få äro utvalda. Att FK inte är utvald att prestera den ”intelligenta” kritiken av Fjärde Internationalen och trotskismen

²¹ För en utförligare dokumentation, se min artikel i *Mullvaden* nr 9 /1972/. Berntssons inställning kommer fram i hans artikel om fascismen i *Häftan för Kritiska Studier* 2-3 1970, där han påstår att trotskismen är en ”hydra” (s. 59). Hydra betecknar ett odjur med många huvuden. Ett av dessa satte Berntsson oblygt på sig i samma artikel, där han skrivit av Trotskijs fascism-analys ord för ord och gjort den till sin egen. Då dög han tydligen! Se även Berntssons snorkiga inledning till Nicolas Krasso/Ernest Mandel, *Trotskijs marxism – en debattskrift* (Zenitserien 19, Cavefors 1971. Låt dock inte denna inledning hindra er från att köpa boken! Det är en debatt på hög nivå. Se även diskussionen i *Zenit* 6 1971, mellan kamrat Benny Åsman och Lennart Berntsson.

²² *Zenit* 6 1971, s. 56.

²³ *Zenit* 18 /1970/ s.4-17.

²⁴ Denna skrift, som inte säger någonting egentligt om Fjärde internationalen, men åtskilligt om FKs utveckling, är värd att läsas av en större publik än FKs egna anhängare. RMF har därför beslutat att publicera den i stencilform tillsammans med några kommentarer av undertecknad. Den kommer ut ungefär samtidigt med detta nummer av *Fjärde Internationalen*. Den preliminära rubriken blir ”Förbundet Kommunist och Fjärde Internationalen. En dokumentation.”

demonstreras med önskvärd tydlighet. I samma skrift kan man ex.vis läsa följande historie-skrivning, som numera börjar bli bekant, efter det att man läst igenom en hög stalinistiska skrifter:

Känd är också hans /Trotskijs/ hållning under Brest-Litovskförhandlingarna mot att sluta fred med Tyskland (och för anfallskrig). Och efter inbördeskriget hans – senare av Stalingruppen genom-förda – administrativa förslag till tvångskollektivisering av jordbruket. (s. 5)

Det räcker med detta lilla citat för att visa FKs farliga utveckling. Man har slagit in på en fullständigt hopplös och ofruktbar väg.

Det är naturligtvis inte sant att vi inom RMF och Fjärde Internationalen längtar efter de ointelligenta angreppen från de anti-trotskistiska elementen i Sverige. Ingenting är oss mer främmande. Vi har inte vid något tillfälle sökt striden. Den har tvingats på oss. Vi har förvisso viktigare saker att syssla med än att läxa upp Jan Myrdal & Co för deras enfaldiga trycksaker. Vi har ett jättearbete som väntar oss. Vi försöker utveckla ett revolutionärt arbete på arbets-platserna och i skolorna, vi försöker tillföra den revolutionära svenska vänstern ett inter-nationalistiskt perspektiv, vi försöker visa på det statiska och hämmande i de teorier som hittills väglett vänstern under 1960-talet, vi försöker föra in en syn på enhetsfronten som varken är sekteristisk eller opportunistisk, vi försöker visa på nödvändigheten av en annan och högre förening av centralism och demokrati i det revolutionära partiet. I detta arbete blir historien och de historiska erfarenheterna **en av** de många hävstångarna i arbetet; men vi önskar inte förlägga **tyngdpunkten** i debatten i det förflutnas strider. Denna strid är påtvingad oss och den avleder åtskillig energi som kunde ha använts bättre.

Men det vore livsfarligt att ignorera KFMLs angrepp. Man kan inte begära att varenda svensk revolutionär skall känna till Sovjetunionens historia under 20- och 30-talet eller att de skall kunna redogöra för trotskisternas aktivitet i Albanien eller Mesopotamien. Att inte besvara KFMLs förtal vore att lämna fältet fritt för en grov historieförfalskning, som skulle vilseleda tusentals unga och ärliga revolutionärer i det här landet. Det tänker vi inte tillåta. Vad som är än värre: KFML skulle därigenom introducera en primitiv och obrukbar metodik i den svenska vänstern: den stalinistiska historieförfalskningens metodik. Det vore helt fel att tro att dess funktioner är begränsade till enbart historien. Den är förvisso lättast att avslöja där, ty i historien har vi så gott som samtliga mekanismer under kontroll. Dokumenten finns till-gängliga, analyserna finns, och vi vet vad de olika politiska linjerna gav för resultat; vi kan i historien se enheten och kontinuiteten; sinnesintrycken har samlats och ordnats. Samma metodik blir svårare att omedelbart avslöja när den används på den nutida verkligheten: här blir historieförfalskningen **verklighetsförfalskning**. Ty det är samma lagar som gäller för analysen av den värld vi nu lever i, och som vi vill förändra. Här kommer verklighetsförfalskningen att lämna den patetiska och löjliga karaktär som vidlåder den som historiemetod, och istället bli bestämmande för framtidens politiska linje. Här kommer verklighetsförfalskningen att leda till felaktiga analyser, bakslag och i värsta fall t.o.m. till katastrof – såsom stalinismen i historien har lett till katastrof i Kina, Frankrike, Spanien och i oändligt antal andra fall.

Och här är del verkligen hög tid att slå larm. KFML tog över studentrörelsen (SDS, 27-majrörelsen) och försökte vidga dess bas genom en avpolitisering; de såg till att hela rörelsen torpederades, och att massvis med ungdomar hejdades i sin politiska utveckling. De tog över DFFG och försöker nu vidga dess bas genom en avpolitisering, de har nu nått det stadium där Vietnamrörelsen okritiskt sluter upp bakom regeringen. Redan talar man inom KFML-kretsar i Uppsala om nödvändigheten att göra ett ”damoffer” för att tvinga socialdemokratin att ta över mer av det praktiska Vietnam-arbetet. Denna linje kommer att leda till att Vietnam-rörelsen också den blir schack-matt. Detta är en rent huvudlös katastrofpolitik. Student-rörelsen och den antiimperialistiska rörelsen har varit de två stöttepelarna i radikaliserings-

under 1960-talet. Radikaliseringen av arbetarna och arbetarungdomen har ännu inte nått det stadiet att den ensam kan bära upp hela vänsterrörelsen, och vi står dessutom inför risken att KFML genom mygelpolitik i fackföreningarna kväver också den rörelsen i sin linda. Detta är naturligtvis ingen "agentpolitik", det är bara dumdriftigheter och en fullständig oförmåga att förstå motiven till radikaliseringsvågen. Den revolutionära rörelsen skulle inte klara ytterligare ett bakslag av samma typ som nu drabbat studentrörelsen och den anti-imperialistiska rörelsen; vi skulle kastas 20 år tillbaka i tiden – en förutsägelse som dessutom förstärks av det faktum att imperialismen under de senaste åren har förmått ta initiativet på flera viktiga fronter ute i världen (ex.vis den palestinska befrielse rörelsens försvagning). Det är nu absolut nödvändigt med en radikal omgruppering inom den svenska vänstern. Vi hoppas att detta svar ska kunna bidra till denna omgruppering.

I sitt ovannämnda tal berättade Jan Myrdal också lite om hur man lägger upp en taktik av det slag KFML nu använder i den anti-trotskyistiska hetsen:

Det finns en gammal och välkänd taktik för den som får i uppdrag att spränga en organisation. Tag upp de fel ock i misstag som begåtts och begås; angrip dem ständigt, ständigt, ständigt; blås upp dem, gör dem till huvudfrågan. Tag fasta på personliga särdrag hos välkända personer inom organisationen. Alla människor har sina särdrag. Ingen lever med sina ånglavningar. Förstora dem /ånglavningarna?/, tala ständigt om dem /?/; sök svärta ner dessa personer så mycket som möjligt. Angrip dem också på ett sätt som inte kan besvaras: Jag frågar: har Andersson slutat piska sin hustru eller inte? Svara ja eller nej. Jag bara frågar. Jag frågar: har Petersson slutat förskingra ur kassan ännu? Jag bara frågar. Jag bara frågar. Jag har rätt att fråga. Ja eller nej. De av oss som varit med i organisationsarbete några decennier känner igen dessa metoder. De yngre bör lära sig känna igen dem. När denna kritik uppstår bör man alltså även då fråga sig: Till vilkens fördel? ²⁵

Den som vill veta hur denna taktik omsätts i praktiken kan med fördel studera Kurt Wickmans och Lars Gustafssons bok. Det finns knappast ett knep som de inte utnyttjar till bristningsgränsen, inte ens utlänningshat och rasism. De läser Trotskijs skrifter som fan läser bibeln; plockar ut ett citat här och ett citat där; blandar samman kronologi och misstolkar så mycket som möjligt. Grövt är kanske när en helt oskyldig sjukhusvistelse 1926 i Wickmans-Gustafssons ögon blir ett "bevis" för att Trotskij var tysk agent! (WG, s. 56-7). Men författarna nöjer sig inte med förvrängningar och felsammanställningar av fakta. De förfalskar också citat för att stärka "bevis"-samlingen. Här kommer hela den gamla kära raden av förfalskade påståenden om Trotskij: han var emot bönderna, han i var emot enhetsfronten och han förde rent allmänt en galen ultravänsterlinje. På dessa områden tillför författarna lögnfabriken en del nya råvaror: de för fram en hel del originella lögner som de alldeles själva har hittat på. Det finns gott om exempel på detta i den systematiska genomgången av deras bok i detta svar.

...

²⁵ "Leve enhetsfronten..." s. 34.

Ur *Mullvaden* 4-1971

Jan Myrdal ut i intet

Under det senaste halvåret har den anti-imperialistiska rörelsen präglats av splittring och kamp. I DFFGs namn har KFMLs givit ut ett kompendium över de vanligaste stalinistiska historieförfalskningarna (Trotskismen, Fronterna och Vietnamrörelsen). Försöken från KFMLs att utesluta all oppositionell kritik ur DFFG har intensifierats. En ny anti-imperialistisk organisation – Solidaritetsfronten med Indokinas folk, snarare en solidaritetsfront med KFMLr – har bildats. Den har sitt starkaste fäste i Göteborg.

Oförmögna till debatt eller polemik på den teoretiska nivån tillgriper KFMLs den primitiva stalinismens favoritvapen: man utnämner sina kritiker till imperialismens och monopolkapitalismens agenter, ja t. o. m. till fascister understödda av CIA. Detta är inget nytt eller märkligt. Det svarar helt mot stalinismens teoretiska nivå. Det är det enda sätt de kan bemöta kritik från vänster. Det är mot denna bakgrund som man bör se följande inlägg från en kamrat i Göteborg.

DFFG sände ett starkt kort – Jan Myrdal – att tala vid Vietnamdemonstration i Göteborg den 17e april. Jan Myrdal har haft stor betydelse för det antiimperialistiska arbetet och den revolutionära rörelsen i Sverige. Han har varit idégivare och inspiratör. Många militanter har gjort sina första politiska lärospån genom hans konkreta analyser.

Hur agerade då Jan Myrdal som talesman för den anti-imperialistiska organisationen DFFG?

Jo, sade han, efter att ha talat om DFFGs splittring:

”Nyss använde jag orden ‘som får i uppdrag att spränga en organisation’. Att jag använder just det uttrycket beror på att jag anser att svaret på frågan: ‘Till vilkens fördel?’ är så entydigt och klart att det är nödvändigt att inse att Förenta Staternas imperialism inte stillatigande har låtit solidaritetsarbetet för Indokinas folk vinna framgångar i Sverige. Förenta Staternas imperialism lägger ner stora summor på att spränga och i görligaste mån undertrycka fientliga rörelser. Och vi är fientliga mot Förenta Staternas imperialism”.¹

(Samma dag delade KFMLs ut ett flygblad i Stockholm, där det talades om ”den CIA-finansierade Fjärde Internationalen”. Givetvis ansågs varje form av bevisföring överflödigt).

Jan Myrdal fortsatte:

”I juli år 1936 angrep de förrädiska spanska fascistiska generalerna sitt land. Men det spanska folket tog upp kampen mot fascisterna.... Den politiska situationen i Europa var mycket komplicerad. Men mot fascismen byggdes folkfronten. Det var en enhetsfront. Där samlades kommunister, socialister, borgerliga demokrater. På våren 1937, då det ännu tycktes möjligt att smida folkfronten så stark över hela Europa att fascisterna kunde krossas i Spanien och Hitler och Mussolini drivas tillbaka och Europas folk slå fascismen innan fascismen hann utlösa storkriget, då började några politiska grupper bakom fronten i Spanien att tala om ‘revolutionen’ ... Trotskisterna och anarkisterna ställde den våren 1937 paroller som i och för sig svarade mot alla kommunisters och revolutionära socialisters önskan.

MEN, de ställde detta krav mot folkfronten, de ställde detta krav i en situation då de fascistiska trupperna försökte krossa det republikanska Spanien. De inte bara ställde detta krav. De grep till

¹ Jan Myrdals tal vid Vietnamveckan i Göteborg den 17.4. Finns som bilaga i DFFGs skriftserie nummer 6, sid. 34.

vapen. I 'revolutionens' namn grep de till vapen mot den regering och den armé som bekämpade de fascistiska angrifarna. 400 personer dödades och 2000 sårades i denna kupp. De spred missmod i de egna spanska leden. De spred förvirring i hela solidaritetsarbetet världen i hela solidaritetsarbetet världen över. Nu frågar jag: Till vilkens fördel? Svaret är enkelt. Francos fördel, Hitlers fördel, Mussolinis fördel. Förräderiet i Barcelona våren 1937 sökte dölja sitt förräderi under revolutionära fraser. Likafullt tjänade det den öppna fascismen. Låt oss aldrig glömma den lärdomen". Ty, sade Jan Myrdal, de som vill bekämpa enheten i det antiimperialistiska arbetet, "De gör som de spanska trotskisterna, de skjuter den kämpande republikanska armén i ryggen".²

Låt oss se vad Jan Myrdal, som är en flitig skriftställare, yttrat om trettioalet och folkfronten vid andra tillfällen. Då skrev han:

"Gott, låt oss då tala om detta omskrutna trettioal. Då är att säga, att något fegare, något dummare, något kräkaktigare än den europeiska demokratiska borgerlighetens och den europeiska arbetarrörelsens ledare under mellankrigsperioden knappast står att finna. ... Folkfrontens segrar då? ... Först slogs fascisterna och sedan segrade Folkfronten. Mycket vackert. Anslående bilder. Än sedan? För taktiska småsegrar sålde man den spanska republiken, sålde man sig själv till det kommande kriget".³

Och han fortsätter: "Den som ena dagen gått i folkfrontsled och trott att klassen har segrat, har nästa dag vaknat upp i en fångtransport".⁴

Och han kunde ha tillagt: Eller inte vaknat alls, som den halva miljon indonesiska kommunister, som med sina liv och sitt blod pliktade för sin marsch i folkfrontsledet.

Men vidare: "Jag citerar inte detta för att vinna polemisk poäng. Förspelet till det andra världskriget tillhör historien. Den europeiska arbetarrörelsens (socialdemokrater och kommunister) strategiska och taktiska linje gjorde den gången kriget oundvikligt. Deras realistiska tänkande visade sig totalt utan förnuft. Om någon önskar bestrida detta är jag beredd att med citat och fakta i detalj underbygga påståendet att såväl de nordiska socialdemokraterna som den franska folkfronten och den sovjetiska regeringen genom opportunism och brist på politisk klarhet drog världskriget över sina väljare och sina medlemmar".⁵

Den strategiska och taktiska linje, som var "totalt utan förnuft", var alltså folkfrontspolitik. 1967 var alltså Jan Myrdal "beredd att med citat och fakta i detalj" visa att folkfrontspolitik, "totalt utan förnuft", drog kriget över Europas folk. Vi vill inte bestrida detta påstående. Det är redan belagt. Om den sovjetiska regeringens och Kominterns behandling av dem, som opponerade sig mot denna politik, "totalt utan förnuft", har Jan Myrdal sagt:

"Terrorn blev på så sätt det logiska svaret på opposition. Terrorn motiverades med att motståndarna 'objektivt' sett, och oavsett de 'subjektiva' motiven, spelade motståndarna i det kommande kriget i händerna. Och då kriget skulle komma var alltså Cirkelbeviset var fullständigt. Detta 'objektiva seende' motiverade både förfalskad historieskrivning och falska bevis i rättegångar".⁶

Det "objektiva seendet" motiverar förfalskad historieskrivning, idag likaväl som på trettioalet. För att kunna framställa RMF, FK och KFMLr som imperialismens agenter hämtar KFML argument från stalinismens framställningar av trettioalets historia. Jan Myrdal hakar lojalt på; med argument från pamfletten "Trotskismen, Fronterna och Vietnamrörelsen" skönmålar han den spanska folkfronten för att kunna framställa det trotskistiska "förräderiet" i desto svartare dager. Dock vet han, att när fascisterna gjorde uppror stod folkfrontsregeringen handlingsförlamad. Han vet att Spaniens arbetare och lantproletariat beväpnade sig, utan häyn 'till denna odugliga regering, och drev fascisterna tillbaka. Han vet att arbetarna, främst i

² A. a. sid. 34-35.

³ Jan Myrdal: *Skriftställning*, sid. 193-194.

⁴ A. a. sid. 97.

⁵ A. a. sid. 125.

⁶ Jan Myrdal: *Turkmenistan*, sid. 90.

Katalonien, ockuperade fabriker och exproprierade jord och att de upprätthöll produktionen genom sina självständiga organ. Han vet att folkfrontsregeringen, sedan den under hösten börjat repa sig, på den sovjetiska regeringens och Kominterns inrådan satte in sina bäst utbildade och utrustade trupper – inte mot fascisterna utan mot jordbrukskollektiven och de ockuperade fabrikerna. Han vet att arbetarna avväpnades och de tidigare ägarna återinsattes. Detta sades stärka den antifascistiska enhetsfronten. Dock vet Jan Myrdal, att dessa åtgärder demobiliserade den spanska arbetarklassen och spred förvirring i de antifascistiska leden. Han vet, att den ”trotskistiska kuppen” i Barcelona bestod i arbetarnas kamp mot regeringsstyrkornas försök att krossa arbetarnas självständiga organ. Denna vetskap motiverade Jan Myrdals dom 1967 över folkfrontspolitiken: ”totalt utan förnuft” och över de europeiska arbetarledarna: ”något fegare, något dummare, något kräkaktigare... knappast stod att finna”.

Jan Myrdal för 1971 i DFFG:s namn, fram stalinismens förfalskade historieskrivning. Men den falska historieskrivningen fördunklar samtiden och gör den omöjlig att förklara och den som inte kan förklara kan inte heller förändra.

En fråga kvarstår. Hur har Jan Myrdal hamnat där han befinner sig idag?

Under trettioalet fanns det många som han. Då hyllade de Folkfronten och Sovjetunionens ledare. Under femtioalet skrev några av dem böcker som ”Vi trodde på kommunismen”, ”Guden som svek” och ”Jag trodde på Stalin”. Den flitige skriftställaren Jan Myrdal har skrivit även om desertörerna:

”När man talar till dem, talar de om sin tro. Den förlorade. Jag tror dem på deras ord. De har trott på ett och annat och velat förändra världen efter sin tro. Så brast de.

Ty allt växlar och förändras, slår över i sin motsats. Den klippfasta grunden vittrar över natten, de stora planerna blåser bort som morgondimman, den som greppar den fasta punkten tumlar handlöst ut i intet”.⁷

Ja, Jan Myrdal är en man som tror på ett och annat. Hans ”objektiva seende” är grundat på tro och är lika falskt som det objektiva seende som på trettioalet motiverade ”både förfalskad historieskrivning och falska bevis i rättegångar”.

Se Jan Myrdal där han står på den klippfasta grunden. Nu vittrar grunden. Nu vacklar Jan Myrdal. Där famlar han efter stöd! Nu greppar han den multnande dynga, som spreds för att dölja stalinismens medskyldighet till arbetarrörelsens historiska nederlag. Den dyngan är ett klenst stöd. Där faller han! Nu fäktar han med armarna och sprider dyngan omkring sig. Se hur han tumlar handlöst ut i intet!

AH

Vi bereder gärna plats för en replik från JM på motsvarande sidutrymme. [Behöver det påpekas att JM aldrig utnyttjade denna möjlighet??? *MF anm*]

Red.

⁷ Jan Myrdal: *Skriftställning 2*, sid. 202.

Francisco Antón: Trotskismen i Spanien, en öppen agentur åt den internationella fascismen

Ur *Världen i Dag* nr 17, 1938

Introduktion

Francisco Antón Sanz (1909-1976) var en spansk kommunistledare, som i juli 1936 blev sekreterare i kommunistpartiets provinskommitté i Madrid och senare samma år politisk kommissarie för Madrid-fronten (Centrumarmén). När försvarsminister Prieto i oktober 1937 utfärdade ett dekret som dels sänkte den högsta militära rangen för politiska kommissarier och dels innebar obligatorisk fronttjänstgöring, vägrade Antón att inställa sig och avsattes som kommissarie 1 april 1938 (av Prieto) för att "fortfarande ej ha intagit sin post i 49:e blandade brigaden i 47:e divisionen". Han blev i stället civil attaché till general Vicente Rojo i centrala generalstaben (utan Prietos godkännande) och kunde stanna i Madrid.

Dolores Ibárruri med Fransisco Antón på sin vänstra sida

Följande text, som är huvudkälla för TFOV:s avsnitt om Spanien (se sid 11f ovan), skrev Antón under hetskampanjen mot POUM under 1938, bl a som en förberedelse för den rättegång mot partiet som skulle hållas hösten 1938 i Barcelona. Om dessa frågor, se följande texter, som även diskuterar de "bevis" för POUM:s samarbete med fascisterna som Antón hävdar finns, men som, med historikern Hugh Thomas ord, "Samtliga var förfalskningar":

[Repressionen mot anarkister och POUM under spanska inbördeskriget](#) av Burnett Bolloten.
[Mordet på Andreu Nin – hur gick det till?](#) av Martin Fahlgren (Nin var POUM:s mest kände ledare).

Tidsdokument som rör förföljelserna mot POUM

[Socialistiska Partiet och POUM](#) (artiklar ur SP:s tidning *Folkets Dagblad* 1:a halvåret 1937)

[Processen mot POUM - Artiklar ur Folkets Dagblad och Arbetaren](#) (se särskilt efterskriften)

[Processen mot POUM - Artiklar ur Ny Dag](#) (SKP:s dagstidning)

[För en revidering av POUM-rättegången eller omedelbar amnesti](#) (politiska och fackliga ledare i Spanien protesterar mot POUM-dom)

MF i juli 2013

Tjugo krigsmånader har varit nog för att visa världen, att Spaniens antifascistiska folk kämpar med den största hänförelse och entusiasm, utan att de tillfälliga bakslagen förmår nedsätta dess kampanj, att de tvärt om ger det större mod för de kommande striderna och den fasta beslutsamhet att inte lägga ned vapnen förrän fascismen är fullständigt tillintetgjord och inkräktarna är fördrivna från hela Spaniens område.

Man kan vara övertygad om, att de republikanska soldaterna kommer att göra ett järnhårt motstånd mot den nya offensiven, ett motstånd, mot vilket de fascistiska arméernas förtvivlade angrepp kommer att stranda, som liksom vid Guadalajara senare kommer att leda till, att inkräktarnas divisioner krossas och skingras. Det är faror, som fascismen och världsreaktionen inte vill utsätta sig för.

Utan tvivel vill de vinna kriget och så fort som möjligt. Men då de väl vet, att de republikanska soldaterna kommer att bjuda dem ett långvarigt, orubbligt motstånd, utnyttjar de i allt högre grad å ena sidan de europeiska demokratiernas svagheter och å andra sidan försöker de med spionage, förräderi och organiserade förbrytelser, som deras trotskistiska agenter och alla slags provokatörer, som skickats in på republikanskt område, ständigt utför.

Stalin hade tusenfalt rätt, när han slog fast:

”Den nuvarande trotskismen är inte en politisk strömning inom arbetarrörelsen utan ett idé- och principlöst band av skadegörare, diversanter, kunskapare, spioner, mördare, ett band av arbetarklassens svurna fiender, som arbetar i utländska staters spionageorganisationers sold.”

Det finns folk, som tror, att Stalins ord uteslutande hänför sig till Sovjetunionen, emedan det vid Moskvaprocessen grundligt avslöjades, att Trotskij och hans partigångare stod i den tyska fascismens och den japanska imperialismens tjänst för att förbereda marken för den väpnade interventionen i och för sönderstyckandet av den segerrika socialismens stora land.

Den som tror detta gör ett synnerligen farligt misstag. Det är karaktäristiskt för trotskismen, att den är beredd att sälja sitt fosterland till mordbrännarna och de brottsliga fascisterna.

I Spanien kan man hänvisa till en lång rad av fakta under den senaste tiden, vilka visar, hur trotskisterna länge har arbetat i denna vedervärdiga och brottsliga riktning, och hur de med de växande svårigheterna och de annalkande avgörande striderna allt öppnare övergår till att propagera fiendens paroller, utså defaitism, misstroende och oenighet bland massorna, hur de alltmer öppet övergår till att praktisera spionage, provokation, sabotage och brott i större skala.

Hetsen i pressen och på mötena och den ”ultrarevolutionära” propagandan var inte längre tillräckligt. Man måste övergå till handling. Sålunda beslutade man att åstadkomma ett uppror bakom fronten, uppegga soldaterna till att lämna fronten och framkalla kaos i det regeringstroga Spanien. Fascismen behövde detta tillstånd för att i stor stil landsätta trupper i Katalonien och på den spanska ostkusten och därmed tillfoga det spanska folket ett svårt slag.

Detta uppror utbröt den 3 maj 1937 i Barcelona. Den spanska regeringen och det spanska folket äger tillräckliga bevis för, att det var trotskisterna i POUM, som organiserade, ledde och underblåste upproret och därigenom utförde interventionisternas och Francos order.

Redan flera dagar i förväg hade man förberett stämningen och skapat förutsättningen därför. Samtidigt förberedde POUM ett anfall i ryggen på armén och folket. ”*Batalla*”, POUM:s organ, förvandlades till ett upprorets organ. Denna tidning angriper häftigare än någonsin folkfronten, regeringen, kommunistiska partiet, Kataloniens förenade socialistiska parti och Sovjetunionen. POUM:s provokatörer är i verksamhet såväl i kasernerna som vid fronten. POUM höjer öppet det väpnade upprorets fana mot folkfrontsregeringen. I det av ”*Batalla*” den 1 maj publicerade manifestet heter det:

”Den 1 maj i år måste det spanska proletariatet ha en högre strävan, strävan efter makten.”

Det finns ytterligare bevis, som avslöjar POUM:s aktiva deltagande i majförbrytelsen i Katalonien. I ”Batalla” den 1 maj kan man under rubriken ”Senaste nytt” också finna följande tillkännagivande:

”Alla POUM:s aktiva medlemmar, som tillhör inbördeskrigsskolan och tilldelats olika platser i Katalonien eller vid fronterna uppmanas enträget att så fort som möjligt i en mycket viktig angelägenhet ställa sig till militära exekutivkommitténs förfogande (Rambla de los Estudios, n:r 10, exekutivkommitténs rum).”

Sålunda mobiliserade alltså POUM:s militära exekutivkommitté sitt folk. Men hur utsträcker man provokationen till krigsfronterna?

Hur kväver man den verkliga revolutionära hänförelsen, hur demoraliserar man armén, hur river man upp kampfronterna?

I samma tidning kan man den 1 maj läsa:

”Det finns tanks, flygmaskiner, gevär och pengar i tillräcklig mängd. Men man vill inte ge dem till Katalonien, till det revolutionära proletariatet, emedan det är revolutionärt, emedan vi förenar kriget vid fronten med den revolutionära omgestaltningen av landet bakom fronten, emedan vi inte anser oss som enkla soldater i en färg-, lukt- och smaklös armé utan som revolutionens frontkämpar.”

Men hur skall man få soldaterna till att lämna fronten och gå till de värsta ytterligheter?

”Vi kan inte längre tåla, att milismännen på Aragonfronten blir illa behandlade och dåligt förplägade, under det att man bakom fronten lever i djurisk tygellöshet. Om inte Valencia ger oss pengar till vårt livsuppehälle, är vi beredda till att mitt på gatan slita kläderna av bourgeoisin och plundra den.”

I denna provokationsatmosfär och efter dessa förberedelser började upproret, och från första början underblåser trotskisterna detsamma.

Hela den reaktionära och fascistiska världspressen talade i dessa dagar om ”kaos” i Katalonien, om folkets uppror mot ”sovjetdiktaturen”, om ”Valenciaregeringens sammanbrott” och om ”Kataloniens oavhängighet”.

Samtidigt upprepade rebellernas radiostationer i Salamanca och Saragossa oupphörligt, dag och natt anvisningar i likhet med följande, som lyder precis likadant som POUM:s:

”Håll ut med vapen i hand.” ”Sluta inte upp med att kämpa”, ”Förener er med era bröder vid fronten”, ”Bilda er egen regering”.

Vidare vet man, att fienden då avbröt sin verksamhet på Aragonfronten, och att han höll flygmaskiner i beredskap för att understödja rebellerna.

I dessa dagar ville Londonkommittén i samförstånd med de fascistiska makterna landsätta trupper i Katalonien och på andra punkter vid Medelhavskusten — under förevändning att ”återställa ordningen”.

Man visste detta, regeringen hade också kännedom därom, och det var allmänt bekant, men vi skall i detta sammanhang återge en hemlig information:

”Enligt meddelanden från officiella och halvofficiella källor har vi kunnat bevisa, att Gestapo- och OVRA-agenter deltagit i de senaste händelserna i Katalonien. Gestapo- och OVRA-agenterna vid legationerna har ständigt hållit de officiella tyska och italienska myndigheterna underrättade om händelsernas gång i Katalonien. Man har kunnat bevisa, att direkt förbindelse existerat mellan de i Freiburg (Schweiz) boende Gestapo-, OVRA- och Francoagenterna och de katalanska trotskisterna och fascisterna. Man vet, att stickvapen och maskingevär ständigt smugglats över den katalanska

gränsen till Spanien, att trafiken fortfarande fortgår, och att värdeföremål utföres från Katalonien, vilka man överlämnar till de i utlandet boende spanska fascisterna till betalning av de sända vapnen. Man vet, att det var de fascistiska agenternas avsikt att göra det mesta möjliga för att upproret i Katalonien skulle vara några dagar och därigenom skulle ge den internationella kontrollkommissionen tillfälle att intervensera. Man vet, att de tyska och italienska delegaterna i kontrollkommissionen redan har talat med lord Plymouth om nödvändigheten av att landsätta trupper i Katalonien och på några andra punkter av Medelhavskusten för att i händelse av ett varaktigt uppror återställa ordningen. Den snabba likvideringen av det katalanska upproret tycktes vara ett svårt bakslag för de fascistiska centralerna. Man vet, att en av Gestapoagenterna förklarade, att det, att man anförtrodde organiseringen av stridskrafterna på Aragonfronten åt general *Pozas*, betydde ett svårt slag mot fortsättandet av sabotagearbetet bakom fronten, då man numera måste använda andra medel för att förse de okontrollerbara grupperna med vapen. Han förklarade sig också besviken, emedan man trots det på detta område utförda arbetet inte hade varit i stånd att spränga Aragonfronten, och man gav de agenter, som från utlandet sänts in i extremisternas led, skulden härför, emedan de inte hade förmått att förvärva sig alla militära ledares förtroende på Aragonfronten.”

Polisen i Madrid lyckades i april och maj avslöja en omfattande spionageorganisation och i samband med denna aktion företaga över 200 häktningar.

Bland de personer, som denna spionageorganisation hade till sitt förfogande fanns det element, som var verksamma i generalstaben och i enheterna på centralfronten. Det hade lyckats dem att utvidga sitt förbindelsenät till Republikanska nationalgardet, arméns sjukvård, krigsministeriets informationstjänst, till dem som fått i uppdrag att organisera luftvärnet, i marin- och luftfartsministeriet, till Röda korset osv.

De arbetade på olika sätt. De strävade efter att till fienden överlämna hemliga meddelanden av militär karaktär t. ex. operationsplaner, batteriställningar osv.

Polisens efterforskningar bevisade följande:

” ...Denna organisation bedrev inte blott spioneri för fiendens räkning, utan den förberedde också till ett gynnsamt ögonblick ett väpnat uppror, varvid den stödde sig på en aktionsgrupp och på de glänsande förbindelserna med extremistiska grupper liksom till POUM.”

Här ser vi alltså tydligt ursprunget till majupproret i Katalonien och till POUM:s hela splittringskampanj. Förstår man nu, vilka som var detta förbrytarbands ledare?

De dokument, som man fann hos de i Madrid häktade fascisterna, innehöll ännu mer konkreta uppgifter därom:

”Den fara, som en sådan spionageorganisation innebar, och de möjligheter, som den hade genom sin utbredning, kan värdesättas av följande meddelande till ”generalissimus” Franco. Detta meddelande fanns på baksidan av en karta över Madrid, som var ritad på millimeterpapper för att användas vid förmedlingen av uppgifter om bestämda mål. På baksidan av denna plan kunde man läsa följande med osynligt bläck i chifferskrift skrivna satser (som dechiffrerades av generalstabens tekniska personal): Till generalissimus personligen: Vi kan f. n. glädja oss åt sådana förhållanden, att vi kan meddela Er allt, som vi vet om de röda truppernas ställningar och rörelser. De senaste meddelanden, som översändes av oss genom vår sändare visade en betydlig förbättring av vår informationstjänst.”

Folket i Madrid förstod nu tack vare dessa polisens avslöjanden de tyska och italienska kanonernas stora effektivitet! Medelst denna millimeterkarta och meddelandena genom en hemlig radiosändare kunde fascisterna med största noggrannhet koncentrera sin artillerield mot de punkter, som dessa trotskistiska spioner hade utpekats för dem.

Polisundersökningarna visar vidare, i vilken grad organiseringen av ett väpnat uppror i Madrid utgjorde en allvarlig fara:

”Organiseringen av stridskrafter för en rörelse bakom fronten försiggår emellertid med en viss långsamhet. I alla fall räknar vi med 400 personer, som är beredda att gripa in. Dessa är väl beväpnade och befinner sig under gynnsamma förhållanden på fronterna vid Madrid. Inträngandet av vårt folk i extremisternas, anarkisternas och POUM:s led fortsättes med framgång. Vi saknar en god propagandaledare, som — för att kunna handla med största säkerhet — måste utföra detta arbete oberoende av oss. (Här följer den på chiffer skrivna delen). För att utföra den order, som jag fick av Er, begav jag mig själv till ett möte med POUM-ledaren N. i Barcelona. Jag meddelar Er alla hans uppgifter. Förbindelsen mellan Er och honom var inte i ordning, emedan sändarapparaten hade störts; apparaten började emellertid åter fungera, under det jag befann mig där. Antagligen har Ni redan fått svaret på huvudfrågan. N. begär uttryckligt av Er och de utländska vännerna, att jag, och uteslutande jag, skall vara den ende, som är bestämd till att upprätthålla, kontakten med honom. Han lovade mig, att han skulle skicka nytt folk till Madrid för att aktivisera POUM:s arbete. Genom dessa förstärkningar kommer POUM att liksom i Barcelona bli ett effektivt och starkt stöd för vår rörelse.”

Detta är ett otvetydigt bevis för POUM:s förbindelse med Franco. Vem är nu denna ”N.”, som nämnes här?

Det är Andres NIN själv, bandets anförare. Därför häktades han, och processen mot honom inleddes.

Och Nins försvinnande — eller rättare sagt hans ”enlevering” av fascistiska agenter — är ytterligare ett bevis för hans skuld. Fascisterna ville på detta sätt förhindra, att de spanska myndigheterna fick nya och ännu rikligare bevis för dessa förbrytelser.

Men inom POUM var det inte enbart Nin, som arbetade för Francos räkning. Hela POUM står, efter det att man för arbetarna avslöjat dessa spioner och förrädare, i fascismens tjänst.

I det illegala numret av ”Batalla” för den 19 juli heter det i en artikel under rubriken ”Den kontrarevolutionära karaktären i undertryckandet av POUM”:

”Om man antager, att de anklagelser, som rests mot våra ledare för spioneri och samarbete med Franco, skulle kunna vara motiverade, så skulle det vara naturligtast att inför allmänheten företa den mest exemplariska och snabba bestraffning av förbrytarna men ingalunda någon bestraffning av hela organisationen:”

Ingen ärlig människa, ingen uppriktig revolutionär, ingen antifascistisk kämpe — likgiltigt vilken ideologi han representerar, likgiltigt vilka fel han begått utan att vara oärlig — kommer någonsin att kunna antaga denna hypotes. Varför accepterar POUM-elementen denna hypotes? Emedan de inför de förkrossande bevisen på sin skuld inte vill, att den skall falla på hela deras organisation, och därför uppoffrar de den ene eller andre av banditerna, för att bandet skall kunna fortsätta sitt brottsliga arbete.

Men det är bara kända tricks. Även i Sovjetunionen förklarade varenda avslöjad trotskist-grupp, att den ensam var ansvarig och inte hade förbindelse med någon annan. På så sätt försökte de förhindra, att man ryckte upp hela organisationen med rötterna, och göra det möjligt för dem, som fick behålla friheten, att kunna fortsätta sitt sabotage.

På sista tiden har folkpolisen i Barcelona lyckats oskadliggöra en ytterligt farlig spionageorganisation av militär karaktär, vars viktigaste agenter var POUM-element, som stod i direkt förbindelse med Francos generalstab. De hade trängt in i folkarméns olika vapenslag och förberett attentat mot en av republikens ministrar och mot några förtjänstfulla militära ledare samt fortsatt att bedriva allvarligt sabotage och skadegörelse.

Högste polischefen i Barcelona lämnade den 23 oktober 1937 journalisterna bl. a. följande meddelanden:

”Vid husundersökningen hos R., en av organisationens främsta medlemmar, upptäcktes mellan ett par madrasser ytterligt viktiga dokument, som bevisar, att en av de bästa cellerna i denna spionageorganisation bestod av en talrik och mycket välorganiserad grupp av spioner, som var medlemmar av POUM.

Denna grupp bar som kännetecken bokstaven C, och varje enskild agent i detta POUM:s spionagenät betecknades med denna bokstav och ett nummer.

I den bokhandel, som äges av R:s fader, fann man vid en husundersökning den 18 september ett brev, genom vilket Francos generalstab instruerades på följande sätt:

1. Den av agenten C 16 ledda gruppen lyckades den 26 -augusti göra tre kanoner vid division N och fyra vid division M obrukbara och just i ett för operationerna avgörande ögonblick.
2. Sprängningen av broarna över Ebro förberedes.
3. Man stoppade en militär träng med noggrant preciserad vapenladdning.
4. Uppgifter om artilleriet på Aragonfronten.
5. Man utnyttjade de nya formerna för livsmedelsförsörjningen till att upphetsa befolkningen till protestdemonstrationer.
6. Man fortsätter att förbereda attentat mot framträdande ledare i folkarmén.
7. Likaledes fortsätter man förberedelserna till ett attentat mot en av republikens ministrar på så sätt, att man tänker ta tillfället i akt, när han i bil passerar en viss plats i omgivningarna.

För detta ändamål avdelades två bilar med män beväpnade med handgranater för att följa efter ministrarnas bil. Organiseringen av mordet på ministern anförtroddes åt två terrorister, och just två POUM-medlemmar, som betecknas C 18 och C 23.

Brevet åtföljdes av en skiss över en POUM-verkstad, där bomber tillverkades.

De vid fronten företagna undersökningarna bekräftade noggrannheten i de lämnade meddelandena.

Ledningen för POUM:s spionageorganisation beklagar sig i brevet över, att de inte kan använda hela nätet av agenter, emedan den fullständiga listan över de förtrogna bland POUM-medlemmarna blott var känd av de mest framträdande ledarna, som nu sitter fängslade i Valencia, där de väntar på processen mot sig...”

Det är ytterligare bevis, som avslöjar POUM-elementens delaktighet i den av Franco inspire-rade spionage- och provokationsorganisationen. Detta är klara bevis för, att dessa terrorband inte blott traktade efter kommunisternas liv utan även hade för avsikt att mörda hela arbetar-rörelsens och det spanska folkets mest framstående ledare. Prieto, medlem av Socialistiska partiet, utvaldes till offer av dessa mördare, emedan han var minister för landets försvar.

POUM:s provokatörer handlade inte blott i Francos tjänst och under hans ledning. Det finns ett annat viktigt bevis, — ett brev som hittades i POUM:s egna lokaler, ett direkt brev från de tyska Gestapoagenterna till Andres Nin personligen:

”Bayonne den 12 juli 1937. Till POUM:s exekutivkommitté. Jag bekräftar mina tidigare meddelanden. I gruppen i Basses-Pyrenées, som vi redan talat om, har det uppkommit meningsskiljaktigheter, som är till nytta för oss, emedan de, om vi ägnar dem uppmärksamhet, är en utgångspunkt för skapandet av en grupp för vårt parti. De bästa i denna grupp, bland dem Walter, Bobinot etc., som har ett avgörande inflytande, har kommit i konflikt med gruppen i Saint Jean de Luz, ty de vägrar att ställa folk till förfogande för en ev. resa, om de inte får bestämda instruktioner från CNT. Man måste skaffa sig en fullmakt av CNT, även om folket i Bayonne ämnar företaga sig något, som de väntar sig ett gott resultat av.”

Det finns i detta dokument ett verkligt intressant uttalande:

”Man måste skicka oss tillräckligt med pengar och material från Barcelona för att kunna göra partiets ställningstagande känt, sedan kommer vi att arbeta säkert och oförtrutet för att härda en

grupp, som är beredd till allt. 'Generalissimus' Francos hustru befinner sig i Frankrike. Kommer Ni ihåg, vad som sades i en tidigare rapport om möjligheterna att uppehålla sig i Barcelona? Och vilka möjligheter kommer det att öppna för oss beträffande det, som Bonet sade i fråga om 'Quim': 'Jag håller framför allt fast vid nödvändigheten av att understödja denna grupp materiellt och ideologiskt, då denna grupp kan vara oss till mycket stor nytta, men för den skull måste ni laga så att Walter reser till Barcelona'. Kamrat C har fått förbindelse i Perpignan. Där, jag beger mig i dag är det svårt att få konkreta nyheter. Jag behöver ett telegrafiskt svar, i vilket ni måste bekräfta allt detta, och i vilket ni ger mig besked, om ni kommer att utföra det ... Salud och POUM. — Tecknar IMA.”

POUM har direkta förbindelser med byrån i Saint Jaen de Luz. Vad är då denna byrå? Som alla vet, en agentur åt Gestapo, Francos spionagecentrum i Frankrike. Och de personer, som omnämnes i brevet, är tyska spioner.

Det är för myndigheterna kända dokument. Alla dessa bevis är av senare datum. Kan man därav sluta sig till, att de spanska trotskisternas förbindelser med republikens fiender daterar sig från i dag?

Ingalunda. Liksom deras påve, kanalen Trotskij, har de spanska trotskisterna upprätthållit förbindelser med fascisterna i flera år.

I ett nyligen funnet brev från advokaten Enrique de Angulo till Gil nobles när denna var krigsminister, heter det:

”Käre vän! En vän från Barcelona, advokaten José Maria *Palles*, som på grund av sitt yrke och sina intressen ofta reser till utlandet, där han upprätthåller viktiga förbindelser med den internationella världen, låter mig veta, att han har för avsikt att ingå en överenskommelse med de vitgardistiska och trotskistiska organisationerna i Paris, vilken kommer att ge honom möjlighet att hålla sig underrättad om kommunisternas manipulationer beträffande Spanien...”

Trotskismen är en internationell spionageorganisation. Vilka var dess agenter i Spanien? Nin, Andrade och Gorkin, som — vilket alla visste — öppet upprätthöll förbindelser med sina franska medbrottslingar.

För att bättre kunna utföra sitt skadliga arbete och emedan det motsvarar fascismens intresse, utnyttjar de trotskistiska ledarna de från det anarkosyndikalistiska lägret kommande ledarna och försöker värva CNT.

Den 2 maj, dagen före ”kuppen” i Katalonien, skrev ”Batalla”:

”Vi är eniga med en av de anarkistiska grupperna, som i dag står i kamp med de regeringstrognas ledarna i CNT, och som lät publicera följande paroller: 'All makt åt den arbetande klassen. All ekonomisk makt åt fackföreningarna'.”

Den grupp, som man här syftar på, är ”*Duruttis vänner*”, som deltog aktivt i majupproret i Katalonien och hade många provokatörer och fascistiska agenter i sina led. CNT själv tog senare energiskt avstånd från denna grupp.

Så länge de trotskistiska elementen bedrev sitt skumma spel också bland ungdomen, kunde man inte åstadkomma enhet, och den hjältediga och självuppoffrande ungdomens mentalitet började förvirras på ett farligt sätt. Det var tillräckligt, att man uteslöt de trotskistiska elementen och energiskt bekämpade de trotskistiska idéerna, så utvecklade sig också enheten i vidsträckt form. Samtidigt uppnådde man därmed en verkligt riktig ideologi, som snabbt slog igenom. Redan i dag förbereder sig den nya ungdomsorganisationen effektivt till de nuvarande striderna och framtidens stora uppgifter.

Och så länge den Anarkistiska ungdomsorganisationen inte kunde dra sig undan det trotskistiska inflytandet, kunde inte heller Ungdomens landsallians komma tillstånd, vilken

för Spaniens folk är ett av de bästa vapnen för besegradet av fascismen. Efter allt detta är det klart, att kampen för enheten måste ledsagas av en obönhörlig kamp mot trotskismen. Ty utan denna kamp kommer enheten ständigt att sväva i fara.

Det spanska folkets sundaste, hjältemodigaste och drivande krafter finner vi i ungdomens led. Den fascistiska falangen tillintetgöres av ungdomens tiotusentals bajonetter. Fascismen måste därför försöka splittra ungdomens led, och den försökte det också. Lyckligtvis upptäckte man dessa fascistiska manipulationer, och ungdomens enhet är i Spanien ett viktigt faktum, som utgör en seger. En av ungdomens ledare, den Förenade socialistiska ungdomens sekreterare, Santiago *Carillo*, avslöjade nyligen för folket en ny förbrytelse av trotskisterna.

”Den spanska ungdomen”, sade han, ”betecknar trotskisterna som huvudprovokatörerna till bakslagen och genombrottet på Aragonfronten.”

Spanien befinner sig i de hårdaste och mest avgörande etapperna av sin kamp. I dessa etapper gäller det slutligen landets framtid. De fascistiska asgamarna har för avsikt att mellan sig dela upp Spanien, detta rika och vackra land.

Men för att förhindra detta måste man i dag i Spanien vara förvissad om, att det inte bedrivs spioneri i landet, att man inte i ett svårt ögonblick förbereder förräderi, att det inte finns några mördare i ryggen.

Men denna visshet kan man inte få, om man inte lär sig, hur man obönhörligt slår ned trotskismen, denna fascisternas viktigaste drivkraft till uppror, attentat och förräderi. Det gäller att slå ned samma trotskism, som i Sovjetunionen bedrev förräderi i samförstånd med den tyska och japanska fascismen för att hjälpa Japan och Tredje riket att förslava och dela upp socialismens härliga fosterland, som mördade många av sovjetfolkets bästa män t. ex. *Kirov*, *Kuijbysev* och den store författaren *Maxim Gorkij*, som med sitt brottsliga sabotage ständigt tillintetgjorde liv och rikedomar, som tillhörde arbetarna och bönderna i världens lyckligaste och verkligt fria land. Det är samma trotskism, som man i Spanien har sett utföra spionage för Francos och den tyska och italienska fascistens räkning, provocera brottsliga myterier — sådana som det i Katalonien, som riktade sig mot det spanska folket och som sattes i gång i ett av de svåraste ögonblicken. Det är samma trotskism, som man såg ge Francos kanoner noggranna målangivningar för att träffsäkert kunna mörda hundratals antifascistiska hjältar i Madrid, det är den trotskism, som man såg organisera attentat mot proletariatets och de spanska antifascisternas ledare, som arbetar på det spanska folkets nederlag, för att de fascistiska förbrytarna — tyskar och italienare — skall kunna dela upp den spanska jorden, för att de spanska folkmassorna skall utlämnas till det värsta slaveri och det svartaste barbari.

De spanska massornas hela verksamhet koncentrerar sig mot denna klick av skrupelfria och samvetslösa banditer och förbrytare, som är likvärdiga med de öppna fascisterna, så att de inte kan hämta mod i en enda liten vrå i landet, så att de överallt, var man träffar dem, må dömas efter folkrättvisans obevekliga lagar.